

ಐಎಎಸ್ | ಕೆಎಎಸ್ | ಇತರ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ

ಕನ್ನಡ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ

ಮಾಹಿತಿ Monthly

NammaKPSC ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮಾರ್ಚ್ - 2026

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

- ✓ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿ
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿ
- ✓ ರಾಜ್ಯ ಸುದ್ದಿ
- ✓ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು
- ✓ ಪ್ರಬಂಧ / ಸುದ್ದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

+91-6366294954
www.nammaKPSC.com

Bengaluru Vijaynagar | Chandralayout | Hebbal

NammaKPSC ಅಕಾಡೆಮಿ

ONLINE ಕನ್ನಡ OFFLINE

KPSC ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ನಿಮ್ಮದಾಗಬೇಕೇ? ಹಾಗಾದರೆ, NammaKPSC ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲ ಆಯ್ಕೆ! ಇದು KPSC ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ತಯಾರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ನಂಬರ್ 1 ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಅರ್ಜುನ್ ಬೋಪಣ್ಣ ಅವರ ಅನುಭವಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಇಂದೇ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ.

ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳ ವಿಶೇಷತೆಗಳು:

- ✓ ಅನುಭವಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
- ✓ ಪರೀಕ್ಷಾ ಸರಣಿ
- ✓ ಪ್ರಚಲಿತ ಘಟನೆಗಳ ತರಗತಿ
- ✓ One to One ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು

+91-63662-94954

www.nammaKPSC.com

Bengaluru Vijaynagar | Chandralayout | Hebbal

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ 1 : ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಚಲಿತ ಘಟನೆಗಳು 8

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗೌರವ.....8	8
'ಇವ ನಮ್ಮವ' ಕಾಯ್ದೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ 9	9
ಕರ್ನಾಟಕದ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ.....10	10
ಬಂಡೀಪುರದಲ್ಲಿ AI ಕಾವಲು: ಥರ್ಮಲ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳಿಂದ 24x7 ನಿಗಾವಳಿ.....11	11
ಕರ್ನಾಟಕ ಬಜೆಟ್ 2026-27: ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು.....12	12
ಅನ್ನಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ 'ಇಂದಿರಾ ಆಹಾರ ಕಿಟ್' 13	13
ಸತತ ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾರಿ ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ.....13	13
16 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ನಿರ್ಬಂಧ.....14	14
ಲಕ್ಕಂದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿ ಪತ್ತೆ...14	14
ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯವ್ಯಾಪಿ ಅವಕಾಶ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಹಸಿರು ನಿಶಾನೆ.....15	15
ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಕರ್ನಾಟಕ-ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ.....16	16
ದೃಷ್ಟಿಹೀನರಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ: KSRTCಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ - 'ಧ್ವನಿ ಸ್ಪಂದನ'.....17	17
ಲಸಿಕೆ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಸಿಕಾ ದಿನ ಸಂದೇಶ.....17	17
'ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ': ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಬಲದ ಸಂಯೋಜನೆ.....18	18
ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ RTI ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ: ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ 19	19
ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 4ನೇ ಸ್ಥಾನ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ.....19	19

ಭಾಗ 2 : ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ 20

OBC ಕನೇಪದರ: ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಹುದ್ದೆ ಮುಖ್ಯ - ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ.....20	20
ದತ್ತು ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಮಾತೃತ್ವ ರಜೆ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತೀರ್ಪು.....21	21
ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ: 'ರೋಗಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ' ತತ್ವಕ್ಕೆ SC ಮನ್ನಣೆ.....22	22
ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು - ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್.....23	23
ತ್ರಿಪುರಾದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭ.....25	25
ಬುಡಕಟ್ಟು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸಮಾನತೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ.....26	26
ಗುಜರಾತ್ ಏಕರೂಪ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ (UCC) ಮಸೂದೆ 2026ರ ಅಂಗೀಕಾರ.....28	28
ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆ: CJI ಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆ.....29	29
ಅಕ್ರಮ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧ ಕೇಂದ್ರದ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮ : IT ಕಾಯ್ದೆ 69A ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆ.....30	30
ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಂಧನ ವಂಚನೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ ಕಠಿಣ ನಿರ್ದೇಶನ.....31	31
ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನ: ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕತೆ ಬಲವರ್ಧನೆ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆ?.....32	32
ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳು (CAPF) ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಮಸೂದೆ - 2026.....33	33
ಖುಶಿಕ್ರದ ರಜೆ: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ಸವಾಲು - ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರಶ್ನೆ.....34	34
ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನೂ 76% ಮಾತ್ರ ಗಳಿಕೆ: PLFS 2025 ವರದಿ.....36	36
IBC ತಿದ್ದುಪಡಿ: ದಿವಾಳಿತನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ವೇಗ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ.....37	37
ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಬಲ: ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಚರ್ಚೆ.....38	38
ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು.....40	40

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು.....	41
ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ ಪದಚ್ಯುತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.....	43
ಭಾಗ 3 : ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ.....	44
MSMEಗಳಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರರಹಿತ ಸಾಲ: MCGS ಪರಿಷ್ಕರಣೆ.....	44
'ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ-ಒಂದು ರಫ್ತು': ಸ್ಥಳೀಯದಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ.....	45
ಹೆದ್ದಾರಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ದಾರಿ : ರಾಜಮಾರ್ಗ ಇನ್ಫ್ರಾ ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (RIIT).....	45
ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್-EV ಕ್ರಾಂತಿ: ಭಾರತಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನ.....	46
ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು: RBI ವಿಷನ್ 2028.....	47
FTAಗಳಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಬಲಿಷ್ಠ.....	48
GST 2.0-ತೆರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ.....	49
MCA21 V3-UPI ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹಾರ ಸುಗಮೀಕರಣ.....	50
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಆರೈಕೆ ವಲಯದ ಕೀಲಿಕೈ.....	52
'DOUX COMMERCE' ಕುಸಿತ: ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಜಗತ್ತು.....	53
ಭೂ ಗಡಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳ FDI ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ.....	55
ಭಾಗ 4: ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ & ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ.....	57
ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ದಿನ: ಹವಾಮಾನ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸವಾಲುಗಳು.....	57
ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಹನುಮಾನ್: ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಕ್ರಮ.....	57
ಲಿಪುಲೇಖ್ ಪಾಸ್: ಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಹತ್ವ.....	58
ಅರ್ಥ್ ಅವರ್ 2026 - ಮಾರ್ಚ್ 28.....	58
ವಿಶ್ವ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ವರದಿ 2025: ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ.....	59
ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನ 2026 ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸವಾಲುಗಳು.....	59
ಸಾಗರ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ.....	60
ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಆಳ-ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ ಭಂಡಾರ: 'ಭವಸಾಗರ' ಆಯ್ಕೆ.....	61
ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಮನದಿಗಳ ಕರಗುವಿಕೆ ಅಪಾಯ: ಇಸ್ರೋ.....	62

ಅರುಣಾಚಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚಿಟ್ಟೆ ಪ್ರಭೇದ: ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸೂಚಕ.....	63
ಬಲಿರಾಜ್‌ಗಢ್ ಕೋಟೆ ಉತ್ಖನನ.....	63
ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಬೇಟೆ ತಡೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಉಪಕ್ರಮ (GTI) ಪ್ರಾರಂಭ.....	64
ಅಘನಾಶಿನಿ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಯೋಜನೆ: UNESCO ಎಚ್ಚರಿಕೆ.....	65
ಯೂರಿಯಾ ಬಲೆಯಿಂದ ಹಸಿರು ನಿರ್ಗಮನ.....	65
ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿ ವಿಳಂಬ ತಪ್ಪಿಸಲು ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ.....	67
ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ (SWM) ನಿಯಮಗಳು 2026.....	68
ಇರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಕಪ್ಪು ಮಳೆ': ಆರೋಗ್ಯ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ WHO ಎಚ್ಚರಿಕೆ.....	69
ಭಾಗ 5 : ವಿಜ್ಞಾನ & ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳು	70
INS ತಾರಗಿರಿ: ಆಧುನಿಕ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಯುದ್ಧನೌಕೆ.....	70
ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್: ಇಂಧನ ದಕ್ಷ ಅಡುಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.....	71
ಇಸ್ರೋಗೆ 'ಆಕಾಶ-300' 3D ಪ್ರಿಂಟರ್ ಹಸ್ತಾಂತರ: ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ.....	71
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಿನೇರಿಕ್ ಸೆಮಾಗ್ಲುಟೈಡ್ ಪ್ರವೇಶ - ಟೈಪ್ 2 ಮಧುಮೇಹ.....	72
ಪ್ರತಿಜೀವಕ-ನಿರೋಧಕ ಟೈಫಾಯಿಡ್.....	73
ಲಿಥಿಯಂ-ಐಯಾನ್ ಬ್ಯಾಟರಿ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಹಾಲೋಮೆಟಲರ್ಜಿ.....	74
ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಅತಿವಾಹಕತೆಯ ಹೊಸ ಸಾಧನೆ.....	74
ಚಂದ್ರಯಾನ-4 ಗೆ ಚಂದ್ರನ ಟೈಟಾನಿಯಂ-ಭರಿತ ಬಂಡೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.....	75
ಟುಂಗುಸ್ಕಾ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷಿಪಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.....	76
ಮಿಗ್-29 ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ASRAAM ಸಂಯೋಜನೆ.....	77
PRISM-SG ಪೋರ್ಟಲ್ - ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಉದ್ಘಾಟನೆ.....	78
ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆ - ಐಐಟಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರವರ್ಧಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ.....	78
ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ.....	79
ಹೀಲಿಯಂ ಕೊರತೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು.....	79
ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮತ್ತು HIV ಲಸಿಕೆ.....	81

ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಘಟಕದ ಉದ್ಘಾಟನೆ.....	82
ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಪಾತ್ರ.....	83
ಭಾರತದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (DPI).....	85
ಮೆದುಳಿನ ಕೋ-ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳ ಮೂನ್‌ಶಾಟ್ ಯೋಜನೆ.....	86
ಭಾರತದಿಂದ ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಸಣ್ಣ ಮಾದ್ಯುಲರ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.....	87
ಭಾಗ 6: ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳು.....	89
ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ: ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ 'ಆಪರೇಷನ್ ಉರ್ಜಾ'.....	89
'ವಾಯು ಬಾಣ' - ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಡ್ರೋನ್ ಯೋಜನೆ.....	89
ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಲಸಿಕೆ': ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UIP).....	90
ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಸಮೂಹ ಅಧ್ಯಯನ - GARBH-INI.....	91
ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮಾನ್ ನಿಧಿ (PM-KISAN).....	92
ರಾಹ್-ವೀರ್ ಯೋಜನೆ: ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮ.....	93
ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಕವಚ 4.0 ಜಾರಿ.....	94
ಭಾರತದ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ: 2024-25ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ದಾಖಲೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ.....	95
ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಲವರ್ಧನೆ: ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ.....	96
ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅಧಿಸೂಚನೆ.....	98
ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ CARA ಕ್ರಮ: ದತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಳ.....	99
ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಉಡಾನ್ (UDAN) ಯೋಜನೆ.....	101
ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PLFS) ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ 2025 ಬಿಡುಗಡೆ.....	102
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (DMF) ಶೃಂಗಸಭೆ.....	103
AI ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯ ಪ್ರಭಾವದ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ.....	104
ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಭಾರತದ 7ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರದಿ.....	105

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ವರದಿ.....	107
ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಪೂರೈಕೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿ.....	109
2028 ರವರೆಗೆ ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ ವಿಸ್ತರಣೆ.....	110
ನೀತಿ ಆಯೋಗದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026 ಬಿಡುಗಡೆ.....	111
ಭಾರತದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್: ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್.....	112
ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ವರದಿ.....	113
ದಿವ್ಯಾಂಗ್ ಸಹಾರಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಾಂಗಜನ ಕೌಶಲ್ ಯೋಜನೆ.....	114
ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ- UNICEF ಹೆಜ್ಜೆ.....	115
ಭಾಗ 7: ಇತಿಹಾಸ - ಕಲೆ - ಸಂಸ್ಕೃತಿ.....	116
ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ.....	116
ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿ: ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವರ್ತಕಿ.....	118
ಗುಂಡೂರಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸನ.....	119
ಮಿಜೋರಾಂನ ಚಾಪ್ಲಾನ್ ಕುಟ್ ಉತ್ಸವ.....	119
ಸರ್ಕುಲ್ ಉತ್ಸವ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಕೇತ.....	120
ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ತ್ಯಾಗ ಸ್ಮರಣೆ.....	121
ದಾಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸ್ಮರಣೆ: ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದ ಸಂದೇಶ.....	122
ಇರಾನ್‌ನ ಗೊಲಿಸ್ತಾನ್ ಅರಮನೆ.....	122
ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲ್ಲಿನ ಕೋಣೆ ಪತ್ತೆ.....	123
ಭಾಗ 8: ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳು.....	124
ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಚಾಲನೆ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾದರಿ.....	124
ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಕಡಿತದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿ.....	125
ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಂಗಾಂಗ ದಾನದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಮಾದರಿ.....	126

ಭಾರತೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು.....	127
ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ನೋಂದಣಿ FSSAI.....	128
ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ.....	129
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NLEP).....	130
ಕಾಲುವೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ AI ರೋಬೋಟ್: ಕೇರಳದಲ್ಲಿ G-SPIDER ಬಳಕೆ.....	131

ಭಾಗ 9: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು 132

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು 'ಭೂಗೋಳದ ಸೇಡು'.....	132
ಭಾರತ-ಇರಾನ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪುನರಾವಲೋಕನ.....	133
ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು - ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು.....	134
ಭಾರತ-ನೈಜೀರಿಯಾ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಹಕಾರ.....	136
ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 'ಆಪರೇಷನ್ ಸಾಗರ್ ಬಂಧು'.....	136
BRICS ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಹಯೋಗ: ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳು.....	137
ಇರಾನ್ ಮೇಲೆ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿ.....	138
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮಹತ್ವ.....	139
ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ G7 ಆಗ್ರಹ: ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ ಯುದ್ಧದ ಮೇಲೆ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ.....	140
ಗ್ಲೋಬ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್: 12ನೇ ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪಾತ್ರ.....	140
ವಲಸೆ, ವೀಸಾ, ವಿದೇಶೀಯರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್ (IVFRT) ಯೋಜನೆ.....	141
ನೇಪಾಳದ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಬಾಲೆಂದ್ರ ಶಾ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕಾರ.....	142
ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ 14ನೇ ಸಚಿವರ ಸಮ್ಮೇಳನ (MC14).....	143
ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವರದಿ 2026 - UNESCO.....	144
ಮಾರಿಷಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತ್ರಿಖಂಡ್ ಹಾಜರಿ.....	145
ಕೆನಡಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯ ಭಾರತ ಭೇಟಿ.....	146

ಇರಾನ್‌ನ ನೌಕೆಯ ಮುಳುಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಡಲ ಭದ್ರತಾ ಕಾಳಜಿಗಳು.....	147
ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ಭಾರತದ ಇಂಧನ ತಂತ್ರ: ಪರ್ಯಾಯ ಹೆಜ್ಜೆ.....	148
ಪೇ-ಟು-ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟ್: ಭೂತಾನ್‌ನ ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮಾದರಿ.....	149
ಭಾರತದ LPG ಪೂರೈಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಿದ ದುರ್ಬಲತೆ.....	151
ಟೆಕ್ನಾಸ್ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ.....	152
ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಕ್ರಮ: ದೇಶೀಯ LPG ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಒತ್ತು.....	153
ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೇಲೆ ಇರಾನ್‌ನ ನೌಕಾ ದಿಗ್ಬಂಧನ.....	154

ಭಾಗ 10: ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು 156

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025.....	156
ಆಸ್ಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026.....	157
ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025: ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋನಿಗೆ ಒಲಿದ ಗೌರವ.....	157
ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್‌ಗೆ 'ಆನರರಿ ನೈಟ್'.....	158
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುರಸ್ಕಾರ (RVP) 2026.....	159
ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್-2025 ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳು.....	160

ಭಾಗ 11: ಇತರೆ ಸುದ್ದಿಗಳು 161

ವಿಶ್ವದ 3ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ರೋ ಜಾಲವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಭಾರತ.....	161
ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ LPG ATM ನ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹತ್ವ.....	161
ಸರ್ಕಾರದಿಂದ FASTAG ಪಾಸ್ ಶುಲ್ಕ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಟೋಲ್ ನಿಯಮಗಳ ಜಾರಿ.....	162
ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ 2026.....	163
ಬಂಧಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಯಮಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ.....	163
ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸತ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದಿನ - ಮಾರ್ಚ್ 24 : ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.....	164
ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನಾಚರಣೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026' ಬಿಡುಗಡೆ.....	164
ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನ 2026 - ಮಾರ್ಚ್ 27.....	165

✚ ವಿಶ್ವ ಕ್ಷಯರೋಗ ದಿನ 2026 - ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳು.....166	✚ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ: ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು.....196
✚ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೈ (II) ದಿನ: ಗಣಿತದ ಸ್ಥಿರಾಂಕದ ಜಾಗತಿಕ ಆಚರಣೆ.....167	✚ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಪನ.....200
✚ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟದ (ISA) ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನ.....168	✚ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ.....203
✚ ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಸಾಧನೆ.....169	✚ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು.....206
✚ ಜನಾಂಕ ಯೋಜನೆ: ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಬಲ.....170	✚ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ: ಸವಾಲುಗಳು & ಪರಿಹಾರಗಳು.....208
✚ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ: ಇರಾಕ್.....171	✚ ಭವಿಷ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಭಾರತ: ಬೇಡಿಕೆ, ಸವಾಲು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು.....211
✚ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ: ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನ.....172	✚ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪರಿವರ್ತನೆ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು.....214
✚ ಪ್ರಚಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಹಾರಾಟ: ದೇಶೀಯ ಯುದ್ಧ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಸಾಧನೆ.....173	✚ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳು: ದ್ವಿ-ಬಳಕೆ ಭೂ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಭದ್ರತೆ.....216
ಭಾಗ 12: ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಲೇಖನಗಳು.....174	✚ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಲವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಗತ್ಯತೆ.....218
✚ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ನಡುವೆ ಭಾರತದ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜಕಾಂತ್ರಿಕತೆ.....174	✚ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 273 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಏರಿಕೆ.....220
✚ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ.....177	✚ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮಗಳು.....223
✚ 2027ರ ಜನಗಣತಿಯ ನಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭ.....180	✚ ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧತಂತ್ರ & ಡ್ರೋನ್ ಯುಗ: ಭಾರತದ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು.....226
✚ ಭಾರತ ನಕ್ಸಲ್ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಮುಕ್ತವೆಂದು ಘೋಷಣೆ.....184	ಭಾಗ 13: ಚುಟುಕು ಸಮಾಚಾರ.....230
✚ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಓರೋನ್ ಮಾಲಿನ್ಯ.....187	ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು.....265
✚ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿಯ ಮಹತ್ವ.....191	
✚ ಭಾರತದ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆ: 2031-2035ರ ಹೊಸ ಎನ್‌ಡಿ‌ಸಿ (NDC) ಗುರಿಗಳು.....193	

ಫೌಂಡೇಶನ್ ಕೋರ್ಸ್
KAS EXAMS
BY NAMMAKPSC

**ಪೂರ್ವಭಾವಿ
+ ಮುಖ್ಯ**
ONLINE &
OFFLINE

**ಕನ್ನಡ
ಮಾಧ್ಯಮ
ಕ್ಲಾಸ್**

WWW.NAMMAKPSC.COM

+91-63662-94954

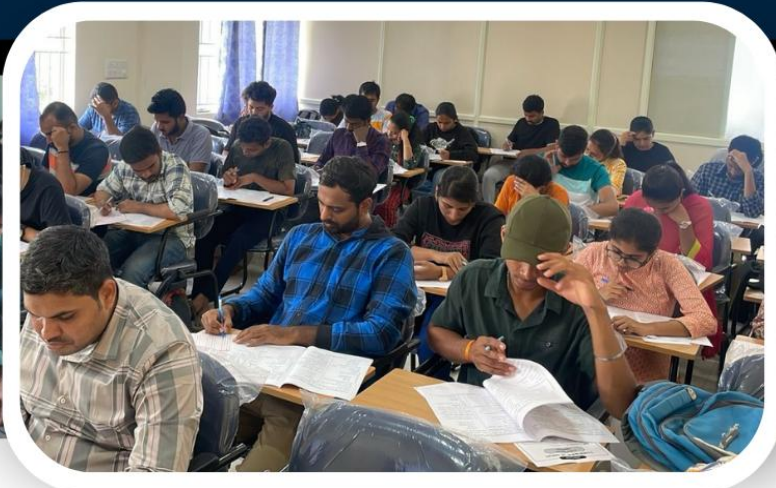

Mentors4IAS – Your Partner in UPSC Journey

KPSC

PRELIMS + MAINS

FEATURES

- ONLINE / OFFLINE ✓
- COMPREHENSIVE MATERIALS ✓
- CURRENT AFFAIRS MAGAZINE + CLASSES ✓
- One to One MENTORSHIP ✓
- REGULAR CLASS TESTS ✓

CALL US

6366294954

WWW.NAMMAKpsc.COM

ಭಾಗ 1 : ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಚಲಿತ ಘಟನೆಗಳು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗೆ ಗೌರವ

ಸುದ್ದಿ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್', ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ (SHG) ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿಂಕೇಜ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

- **ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ:** ರಾಜ್ಯದ ದುರ್ಗಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದೆ.
- **DAY-NRLM ಸಮರ್ಪಕ ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾದ 'ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತ್ಯೋದಯ ಯೋಜನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನದ' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಸಣ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸಿದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ, ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ (RRB) ದಕ್ಷತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

NAMMAKPSC
BREAKING BARRIERS TO GREATNESS
VIJAYNAGAR | CHANDRALAYOUT | HEBBAL
CALL: +91 6366294954

KPSC TOPPERS

'ಇವ ನಮ್ಮವ' ಕಾಯ್ದೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸುದ್ದಿ: ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆಯು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ವಿಧೇಯಕ-2026' ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದಿದೆ. ಇದರ ಅನ್ವಯ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮತಯಂತ್ರಗಳ (EVM) ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದ್ದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ:

- ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮತಯಂತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯ ಬಗ್ಗೆ (ತಾಂತ್ರಿಕ ದೋಷಗಳು ಮತ್ತು ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಆರೋಪಗಳು) ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ತೀವ್ರ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ಚುನಾವಣಾ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಆಯಾಮ:

- ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ: ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 243-K ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವು, ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.
- ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ, ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಗತ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಈ ವಿಧೇಯಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಟೀಕೆಗಳು: ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಈ ನಡೆಯನ್ನು 'ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಿಮ್ಮುಖ ಚಲನೆ' ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿದರೂ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಯಂತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಭೌತಿಕ ಮತಪತ್ರಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅಗತ್ಯತೆ: ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಮತದಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಮತ ಎಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

**NOW
TEACHING
ONLINE**

PRELIMS
MAINS

VISIT
WWW.NAMMAKPSC.COM

ಕರ್ನಾಟಕದ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ

ಸುದ್ದಿ - ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2026ರ ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮರ್ಯಾದಾ ಹಕ್ಕು ನಿಷೇಧ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸರಳೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಅಮೂಲ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕಾನೂನುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ವಿಧೇಯಕ:** ತಾಳೆಗರಿ, ತಾಮ್ರಪತ್ರಗಳಂತಹ ಪುರಾತನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಚನೆ (ವಾರ್ಷಿಕ 5 ಲಕ್ಷ ಪುಟಗಳ ಗುರಿ).
- **ಇವ ನಮ್ಮ ವಿಧೇಯಕ (ಮರ್ಯಾದಾ ಹಕ್ಕು ತಡೆ):** ಮರ್ಯಾದೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಹಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧ.
- **ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ:** ಮಾಸಿಕ 25,000 ರೂ. ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವವರು ಮತ್ತು ವಿನಾಯಿತಿ ಪಡೆದ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ರಿಟರ್ನ್ಸ್ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿನಾಯಿತಿ.

ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಆಯಾಮಗಳು:

- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ:** ಇದು ತಾರತಮ್ಯ ರಹಿತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಲಿದ್ದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಿದೆ.
- **ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಆಯಾಮ:** ಇವ ನಮ್ಮ ವಿಧೇಯಕವು ನೇರವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ವಿಧಿಯಡಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸಲಾದ ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- **ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪು:** ಶಕ್ತಿ ವಾಹಿನಿ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ (2018) ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ, ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹವಾಗುವ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಪೊಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಬೇಕು.

NUMBER 1 INSTITUTE FOR
KPSC EXAMS

WWW.NAMMAKPSC.COM

**PRELIMS
MAINS
CLASSES**

ONLINE / OFFLINE CLASSES
CURRENT AFFAIRS MAGAZINE
COMPREHENSIVE MATERIALS
TEST SERIES
MENTORSHIP

 +91-63662-94954

ಬಂಡೀಪುರದಲ್ಲಿ AI ಕಾವಲು: ಥರ್ಮಲ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳಿಂದ 24x7 ನಿಗಾವಳಿ

ಸುದ್ದಿ - ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಪ್ರವೇಶ, ಬೆಳೆ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳು:

- **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಳವಡಿಕೆ:** ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಡೀಪುರದ ಜಿ.ಎಸ್. ಬೆಟ್ಟ ವಲಯದ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ AI-ಆಧಾರಿತ ಶಾಖ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳನ್ನು (Thermal cameras) ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಈ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳು ಸುಮಾರು 10 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಲನವಲನವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ವಿಸ್ತೃತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- **ಶಾಖಾಧಾರಿತ ಚಿತ್ರೀಕರಣ:** ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇವು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಇವು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.
- **360-ಡಿಗ್ರಿ ಕಣ್ಗಾವಲು:** ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿ ನಿರಂತರ ನಿಗಾ ವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ ಹಾಗೂ ಆನೆಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಲನವಲನದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ.
- **ತ್ವರಿತ ಮಾಹಿತಿ ರವಾನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅರಣ್ಯದ ಗಡಿ ದಾಟಿ ನಾಡಿನತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕಮಾಂಡ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಅರಣ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

NammaKPSC Academy

PRELIMS + MAINS

Offline / Online classes

+91-63662-94954

ಕರ್ನಾಟಕ ಬಜೆಟ್ 2026-27: ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2026-27ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿ (SC), ಎಸ್‌ಟಿ (ST) ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ

- **ಸಾಮಾಜಿಕ :** ಎಸ್‌ಸಿ, ಎಸ್‌ಟಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ 40 ಹೊಸ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು, 62 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು, ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ 10 ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ:** ಪಿಯುಸಿವರೆಗೆ ಉಚಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣೆ, ದೀಪಿಕಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ (₹30,000) ಮುಂದುವರಿಕೆ. ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಮತ್ತು ಕ್ಲೌಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್‌ನಂತಹ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೋಧನೆ.
- **ಕಾನೂನು:** ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು 'ರೋಹಿತ್ ವೇಮುಲ ಕಾಯ್ದೆ' ಜಾರಿ.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅಂತರ್ಗತ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು:

- ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿತ ₹640 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನದ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ರೋಹಿತ್ ವೇಮುಲ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಅನುಷ್ಠಾನ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾಲಮಿತಿ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಕೋಶಗಳನ್ನು (Grievance Redressal Cells) ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

START NOW!!!

ONLINE OR OFFLINE

TEST SERIES

PRELIMS | MAINS

VIJAYNAGAR | CHANDRALAYOUT | HEBBAL

CALL: +91 6366294954

ಅನ್ನಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ 'ಇಂದಿರಾ ಆಹಾರ ಕಿಟ್'

ಸುದ್ದಿ - ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಬಿಪಿಎಲ್ (BPL) ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 'ಇಂದಿರಾ ಆಹಾರ ಕಿಟ್' ವಿತರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಹಿಂದೆ ಅಕ್ಕಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಡಿಬಿಟಿ (DBT) ಮೂಲಕ ನಗದು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬದಲಾದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಗದು ಬದಲಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಅಗತ್ಯದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ:

- **ಆರ್ಥಿಕ:** ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಬದಲಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳ ವಿತರಣೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ₹720 ಕೋಟಿ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಕಾಳಸಂತೆಯಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಕಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ತಡೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ:** ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ ಅನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ, ತೊಗರಿಬೇಳೆ, ಎಣ್ಣೆ ಸಕ್ಕರೆಯಂತಹ ವಸ್ತುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (PDS) ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯಿಂದ ಸಮಗ್ರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸವಾಲುಗಳು:** ಕಿಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿನ (Supply Chain) ಸೋರಿಕೆಗಳು.
- **ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:** ಶಾಂತ ಕುಮಾರ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಸತತ ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾರಿ ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ

ಸುದ್ದಿ - ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣವು (KIA) ಎಸಿಐ (ACI) ನೀಡುವ 'ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಗಮನ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸತತ ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾರಿಗೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಏರ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ನೈಜ ಅನುಭವ, ಸೇವಾ ವೇಗ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ASQ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ:

- **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ:** ವೇಗದ ಆಗಮನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಪರಿಸರ-ಸ್ನೇಹಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೈಸೇಷನ್‌ನಂತಹ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆ.
 - **ಆರ್ಥಿಕ:** ವಾರ್ಷಿಕ 43.8 ದಶಲಕ್ಷ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವೈಮಾನಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
 - **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇಡೀ ದೇಶದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.
 - **ಸವಾಲುಗಳು:** ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಟರ್ಮಿನಲ್ 3 (T3) ರ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.

16 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ನಿರ್ಬಂಧ

ಸುದ್ದಿ - ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು, 16 ವರ್ಷದೊಳಗಿನವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳ (Social Media) ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನೀತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸ್ಟ್ರೀನ್-ಟೈಮ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಳಕೆಯು ಮಕ್ಕಳ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ**: ಈ ನೀತಿಯು ಕೇಂದ್ರದ ಡಿಪಿಡಿಪಿ ಕಾಯ್ದೆ 2023 (DPDP Act) ಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಕಡ್ಡಾಯ ದೃಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಬಳಕೆಗೆ ಪೋಷಕರ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ ಅಗತ್ಯ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ**: ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ಮುಕ್ತ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ** : ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ದತ್ತಾಂಶ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಸವಾಲುಗಳು** : ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ವಯಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಪಿಎನ್ (VPN) ಮುಂತಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
- **ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ** : ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸೇಫ್ಟಿ ಬಿಲ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೇಲೆ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕಡ್ಡಾಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತಾ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿ ಪತ್ತೆ

ಸುದ್ದಿ - ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪತ್ತೆಯಾದ 466 ಗ್ರಾಂ ತೂಕದ ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿಯು, ಸುಮಾರು 500-600 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ ಎಂದು ತಜ್ಞರು ದೃಢಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಲಕ್ಕುಂಡಿಯು (ಹಳೆಯ ಹೆಸರು: ಲೋಕಿಗುಂಡಿ) ಕಲ್ಯಾಣಿ ಜಾಲುಕೈರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಟಂಕಸಾಲೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ:** ಪತ್ತೆಯಾದ ಆಭರಣಗಳ ಮೇಲಿರುವ 'ಸಿಂಹ' ಮತ್ತು 'ಕೀರ್ತಿ ಮುಖ'ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೆತ್ತನೆಗಳು, ಹಾಗೂ ನೀಲಮಣಿ, ಪಚ್ಚೆ ಹವಳದಂತಹ ರತ್ನಗಳ ಬಳಕೆಯು, ಇವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ತಯಾರಿಸಿದ ವಿಶೇಷ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ:** ಇಲ್ಲಿರುವ ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿನಾಲಯವು ಇದರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರದಲ್ಲಿ ಈ ಆಭರಣಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಸುಮಾರು ₹80 ಲಕ್ಷಗಳಾದರೂ, ಇದರ ಪುರಾತತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರಂಪರಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಬೆಲೆಬಾಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಕರಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರದ (Metallurgy) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ :** ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಅವಶೇಷಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1958 (AMASR Act) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕುಡಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯವ್ಯಾಪಿ ಅವಕಾಶ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಹಸಿರು ನಿಶಾನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕ್ರೀಡೆಯಾದ ಕಂಬಳವನ್ನು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅರಮನೆ ಮೈದಾನ) ಆಯೋಜಿಸಲು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಕರಾವಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿ 'ಪೆಟಾ' (PETA) ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಜಾಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಕಾನೂನು:** 2023ರಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪೀಠವು ಕಂಬಳ ಮತ್ತು ಜಲ್ಲಿಕಟ್ಟು ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು 'ಕಾನೂನುಬದ್ಧ' ಎಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿತ್ತು.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ:** ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದೆ, ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ :** ಈ ತೀರ್ಪು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ :** ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ 1960 (PCA Act) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ (SOPs) ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಕರ್ನಾಟಕ-ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯಸನದ (digital addiction) ಕುರಿತಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿವೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಾಯ್ದೆ 2000 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ತೊಂದರೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಾಳಜಿಗಳು ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶಗಳು ವಯಸ್ಸಿನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಥವಾ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಇಂತಹ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿವೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕವು 16 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶವು 13 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2025-26 ಈಗಾಗಲೇ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಯುವಜನರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸು ಆಧಾರಿತ ಪ್ರವೇಶ ಮಿತಿಗಳು ಹಾಗೂ ವೇದಿಕೆ-ಮಟ್ಟದ ವಯಸ್ಸಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

ವಯಸ್ಸು ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ: ಡಿಜಿಟಲ್ ಚಟ, ಸೈಬರ್ ಬೆದರಿಕೆ (cyberbullying) ಮತ್ತು ಹಾನಿಕಾರಕ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕಾಳಜಿಗಳು.
- ಅತಿಯಾದ ಪರದೆಯ ಸಮಯ (Excessive screen time): ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳ ಬಳಕೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಅರಿವಿನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು: ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಓದುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಫ್‌ಲೈನ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪೂರಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳು.

ಸವಾಲುಗಳು:

- ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಅಡೆತಡೆಗಳು: ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಾಯ್ದೆ 2000 (IT Act) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ: ದೃಢವಾದ ವಯಸ್ಸು-ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ವೇದಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಅನುಸರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯು ಸವಾಲಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.
- ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ವಿರೋಧ: ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮಾಹಿತಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಟೀಕಾಕಾರರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದಂಡನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳಿಗಿಂತ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಉದ್ಯಮದ ಕಾಳಜಿಗಳು: ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಅಪ್ರಾಪ್ತರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಥವಾ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸ್ಥಳಗಳತ್ತ ತಳ್ಳಬಹುದು.

ದೃಷ್ಟಿಹೀನರಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ: KSRTCಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ - 'ಧ್ವನಿ ಸ್ವಂದನ'

ಸುದ್ದಿ - ದೃಷ್ಟಿಹೀನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಬಸ್ ಗುರುತಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ವಿನೂತನ 'ಧ್ವನಿ ಸ್ವಂದನ' ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯು (KSRTC) ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಗವರ್ನೆಸ್ ನೌ 12ನೇ ಪಿಎಸ್‌ಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ದೃಷ್ಟಿಹೀನರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಜಿಬಿಝೆಡ್ (GIZ Germany) ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ತಾಂತ್ರಿಕ:** ಆಡಿಯೋ-ಆಧಾರಿತ ಬಸ್ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಚರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು (Onboard Bus Identification and Navigation System), ಬಸ್ಸಿನ ರೂಟ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಧ್ವನಿ ಸಂದೇಶದ ಮೂಲಕ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ:** ಅಂಗವಿಕಲರು (Divyangjan) ಬೇರೆಯವರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಸ್ ಹತ್ತಲು ಮತ್ತು ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇಳಿಯಲು ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ** : "ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಆವಿಷ್ಕಾರ" ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಲಿದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು, ಭಾರತದ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ (Smart Mobility) ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಲಾಭವನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ 'ಅರ್ಗಾನಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ'ಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಲಸಿಕೆ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಸಿಕಾ ದಿನ ಸಂದೇಶ

ಸುದ್ದಿ - ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಸಿಕೆಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾರಲು ಮಾರ್ಚ್ 16 ರಂದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಸಿಕಾ ದಿನ'ವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. 2026ರ ಘೋಷವಾಕ್ಯ: "ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವುದು ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ" (Immunization for All is Humanly Possible).

ಹಿನ್ನೆಲೆ : 1995ರ ಮಾರ್ಚ್ 16 ರಂದು 'ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೋ' ಅಭಿಯಾನದಡಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮೌಖಿಕ ಪೋಲಿಯೋ ಲಸಿಕೆ (OPV) ನೀಡಿದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ 2014ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಪೋಲಿಯೋ ಮುಕ್ತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ:** ಲಸಿಕೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುವ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ನ್ಯೂಮೋನಿಯಾ, ಧನುರ್ವಾಯು ಮತ್ತು ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾದಂತಹ (Influenza) ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಬೂಸ್ಟರ್ ಡೋಸ್ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ:** 1798ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈದ್ಯ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಜೆನ್ನರ್ ಸಿಡುಬು (Smallpox) ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಲಸಿಕೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಲಸಿಕಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ (Vaccinology) ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಐಪಿವಿ (IPV), ರೋಬಾವೈರಸ್ (RVV) ಮತ್ತು ಪಿಸಿವಿ (PCV) ಲಸಿಕೆಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು.

- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ :** ಮಿಷನ್ ಇಂದ್ರಧನುಷ್ ಮತ್ತು ಕೋವಿಡ್-19 (COVID-19) ಲಸಿಕಾಕರಣದ ಯಶಸ್ಸಿನ (170 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಡೋಸ್) ಮೂಲಕ, ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದೆ.
- **ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:** ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ (WHO) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ವಯ, ಲಸಿಕಾ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಮುದಾಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೀತಲ ಸರಪಳಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

'ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ': ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಬಲದ ಸಂಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇಂದ್ರ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ "ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ" ಅಭಿಯಾನದ 100 ದಿನಗಳ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿದ್ದು ಸುಮಾರು 11.81 ಕೋಟಿ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ತಲುಪಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲು stopchildmarriage.wcd.gov.in ಪೋರ್ಟಲ್ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ:** ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ 2006 (PCMA) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ (CMPO) ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ 66,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು CMPOಗಳ ವಿವರಗಳ ಅಪ್‌ಲೋಡ್, 40 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಜನರಿಂದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸ್ವೀಕಾರ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ :** ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ (Whole-of-Government and Whole-of-Society) ಈ ಯೋಜನೆಯು, ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದೆ.
- **ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ :** ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 5.3 (SDG 5.3) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು, ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ (Skill Development) ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು.

ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ RTI ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ: ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸುದ್ದಿ - ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ 2005 (RTI Act) ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಲಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಆಯೋಗವು (State Information Commission) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಸಾಲದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ (ಇದು ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಕಾರಣ ನೀಡಿ), ಮಾಹಿತಿ ಆಯುಕ್ತರು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವಾದವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ಈ ಮಹತ್ವದ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ:** ಆರ್.ಟಿ.ಐ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 2(h) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅನ್ನು 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ 'ಅಜಯ್ ಹಾಸಿಯಾ' (Ajay Hasia Case) ಪ್ರಕರಣದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ:** ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯಾಪಕ ನಿಯಂತ್ರಣವಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1959 ರನ್ವಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು (Audit Reports) ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ (PIO) ಕಡ್ಡಾಯ ನೇಮಕವು ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ :** ಆರ್.ಟಿ.ಐ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 4(1)(a) ಮತ್ತು 4(1)(b) ಅಡಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತ ಮಾಹಿತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 4ನೇ ಸ್ಥಾನ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ

ಸುದ್ದಿ - 'ಇಂಡಿಯಾ ಜಸ್ಟೀಸ್ ರಿಪೋರ್ಟ್' ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ದೇಶದ ಪ್ರಥಮ 'ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯ 2026' ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 4ನೇ ಶ್ರೇಯಾಂಕ (Rank) ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 2019 (Consumer Protection Act, 2019) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಯೋಗಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ :

- **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ:** ಕಚೇರಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಇ-ಫೈಲಿಂಗ್ (E-filing), ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ವೇಗವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕಾನೂನು:** ಕಾನೂನುಗಳು ಜಾರಿಯಾದಾಗ ಅವು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಇರಬಾರದು; ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳು ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯದಾನಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಧನೆ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿದೆ, ಇದು ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳ (Consumer Rights) ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ 2 : ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

OBC ಕೆನೆಪದರ: ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಹುದ್ದೆ ಮುಖ್ಯ - ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ

ಸುದ್ದಿ - ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ (OBCs) ಕೆನೆಪದರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಪೋಷಕರ ಆದಾಯ ಮಾತ್ರ ಮಾನದಂಡವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮಹತ್ವದ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ.

- **ಹುದ್ದೆಯ ಮಾನದಂಡ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು (PSUs) ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕರಿಗೆ, ಹುದ್ದೆಯ ವರ್ಗ (Group A, B, C, ಅಥವಾ D) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾನದಂಡವಾಗಿರಬೇಕು.
- **ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಗತತೆ:** ಪ್ರಸ್ತುತ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಕರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ PSU ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಕರ ಸಂಬಳದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವ:** PSU ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ವಿಧಿ 14, 15 ಮತ್ತು 16 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ.

ತೀರ್ಪಿನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ & ಪರವಾಗಿರುವ ವಾದಗಳು:

- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಆದಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಣಿ-ಆಧಾರಿತ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಏರಿಕೆ:** ಸುದೀರ್ಘ ಸೇವೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸದೆ ಕೆಳ-ಹಂತದ ಉದ್ಯೋಗಿಯ ಸಂಬಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- **ಏಕರೂಪದ ಮಾನದಂಡ:** ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪದ ಹುದ್ದೆ-ಆಧಾರಿತ ಮಾನದಂಡಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾಳಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಟೀಕೆಗಳು:

- **ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಅಂತರ:** ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹುದ್ದೆ-ಆಧಾರಿತ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಆದಾಯದ ವಾಸ್ತವತೆ:** ಶ್ರೇಣಿ-ಆಧಾರಿತ ಮಾನದಂಡಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆದಾಯವೇ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರವೇಶ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಖಾಸಗಿ-ವಲಯದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲು ಸೀಟುಗಳಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆನೆಪದರದ ಬಗ್ಗೆ:

- ಕೆನೆಪದರ ತತ್ವವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸವಲತ್ತು ಪಡೆದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡುತ್ತದೆ.
- **ಮೂಲ:** ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ತಲುಪುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು 1992 ರ ಇಂದ್ರಾ ಸಾಕ್ಷಿ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.
- **ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶಗಳು:** ಕೆನೆಪದರದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಆದಾಯದ ಮಿತಿ:** ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವು ಸತತ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ₹8 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಮೀರಿದರೆ ಆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕೆನೆಪದರ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ವ್ಯಾಪಾರ, ವೃತ್ತಿ, ಆಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯ ಮಾತ್ರ ಈ ಮಿತಿಗೆ ಎಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಇದರಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಸೇವೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆ:** Group A / Class I ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ 40 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಮೊದಲು Group A ಗೆ ಬಡ್ತಿ ಪಡೆದ ಪೋಷಕರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಹೊರಗಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದತ್ತು ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಮಾತೃತ್ವ ರಜೆ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತೀರ್ಪು

ಸುದ್ದಿ - 3 ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೂ 12 ವಾರಗಳ ಮಾತೃತ್ವ ರಜೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಕಾಯ್ದೆ ರದ್ದು:** ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಮಗುವಿಗೆ 3 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಿತಿ ಮಾತ್ರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಸಂಹಿತೆ 2020ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 60(4) ಅನ್ನು ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಪೀಠವು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದೆ.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಯಾಮ:** ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ದತ್ತು ತಾಯಂದಿರ ನಡುವೆ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಜೆ ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 14 ಮತ್ತು ವಿಧಿ 21ರ ನೇರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ: 'ರೋಗಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ' ತತ್ವಕ್ಕೆ SC ಮನ್ನಣೆ

ಸುದ್ದಿ - ಹರೀಶ್ ರಾಣಾ vs ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ರೋಗಿಯ ಉತ್ತಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ತತ್ವವನ್ನು (Best Interest of the Patient Principle) ಅನ್ವಯಿಸಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವು ಜೀವಾಧಾರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದು/ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಸಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವು (ಮಾರಕ ಔಷಧಗಳು) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಜೀವನದ ಅಂತ್ಯದ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಕುರಿತು ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿತು.
- ಹರೀಶ್ ರಾಣಾ vs ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ (Harish Rana vs Union of India) ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ರೋಗಿಯ ಉತ್ತಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 12 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಸ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ (vegetative state) ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೃತಕ ಜೀವಾಧಾರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿಸಿದೆ.
- ರೋಗಿಯ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಎರಡೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ಚೇತರಿಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸಾಮಾನ್ಯ 30-ದಿನಗಳ ಪರಿಗಣನೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿತು. ದಯಾಮರಣವು (Euthanasia) ರೋಗಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅವನ ಸಾವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ (Passive euthanasia):** ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಅಥವಾ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ರೋಗಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸಾಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ (Active Euthanasia):** ಸಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವು ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗದ ಅಥವಾ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ರೋಗಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ವೈದ್ಯರ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರಕ ಔಷಧಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿದೆ. ನೆದರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್, ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾನೂನು ಸ್ಥಿತಿ:

- ಅರುಣಾ ರಾಮಚಂದ್ರ ಶಾನಭಾಗ್ ಪ್ರಕರಣ (2011):** ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ದಯಾಮರಣದ ಮನವಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು, ಆದರೆ ಗಂಭೀರ ಮತ್ತು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಷರತ್ತುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು.

- ಕಾಮನ್ ಕಾಸ್ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ (2018), ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತು ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಸಾಯುವ ಹಕ್ಕು ವಿಧಿ 21 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿತು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಅದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ಗಳು (DM), ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಜ್ಞರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 'ಲಿವಿಂಗ್ ವಿಲ್' (living will) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತು. ಸುಧಾರಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು (Advance Medical Directives) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ.
- 2023 ರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು: ಸನ್ಯಾಸನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರೋಗಿಯ ಕೃತಕ ಜೀವಾಧಾರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ತೀರ್ಪಿನ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- ಸಮಗ್ರ ಕಾನೂನಿನ ಜಾರಿ: ಜೀವನದ-ಅಂತ್ಯದ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಮಗ್ರ, ಸುಸಂಬಂಧ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು.
- ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು: ಭವಿಷ್ಯದ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ಜೀವಾಧಾರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ತಡೆಹಿಡಿಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವಂತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿತು.

ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು - ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್

ಸುದ್ದಿ - ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆ ಇದು ಮಗುವಿನ ಜನನ ಅಥವಾ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರದ ನಂತರ ತಂದೆಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ವೇತನ ಸಹಿತ ಅಥವಾ ವೇತನ ರಹಿತ ರಜೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ತಂದೆಯು ಆರಂಭಿಕ ಶಿಶುಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರದ ತಕ್ಷಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿ: ಭಾರತವು ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸದಿದ್ದರೂ, ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇನಿಲ್ಲ.
- ಕೇಂದ್ರ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ (ರಜೆ) ನಿಯಮಗಳು: ಪುರುಷ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ 15 ದಿನಗಳ ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

- ಪಿತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಪೋಷಕರ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಸೂದೆ, 2025 (Paternity And Parental Benefit Bill, 2025): ಖಾಸಗಿ ಸದಸ್ಯರ ಮಸೂದೆಯಾಗಿದ್ದು 8 ವಾರಗಳ ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ:

- ಪೋಷಕತ್ವದ ಸ್ವರೂಪ (Nature of Parenthood): ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಜಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಆರಂಭಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಗೈರುಹಾಜರಿಯನ್ನು ಸಹಜ ಅಥವಾ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಅಗೋಚರ ಅನ್ಯಾಯ (Invisible Injustice): ಸಮಾಜವು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ, ತಂದೆಯ ಸಮಾನವಾದ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದೆ. ಈ ಊಹೆಯು "ಸಹಜ ಕ್ರಮ" (natural order of things) ಎಂದು ಬಿಂಬಿತವಾಗಿ, ಅದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಮಾರುವಾಗಿದೆ.
- ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ: ಎರಡೂ ಪೋಷಕರಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಆರೈಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಗತ್ಯ: ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಕಳಂಕದಿಂದಾಗಿ (stigma) ಪುರುಷರು ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.
- ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಭಯ: ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ ರಜೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಬ್ಬರ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಭಯವಿದೆ.
- ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು (Informal Workforce): ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಪೋಷಕರ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು 480 ದಿನಗಳ ವೇತನ ಸಹಿತ ಪೋಷಕರ ರಜೆಯನ್ನು (paid parental leave) ನೀಡುವ ಸ್ವೀಡನ್‌ನಂತಹ (Sweden) ಜಾಗತಿಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

WWW.NAMMAKPSC.COM

NUMBER 1 INSTITUTE
FOR KPSC EXAMS

VISIT WWW.NAMMAKPSC.COM

PRELIMS + MAINS

CLASSES | CURRENT AFFAIRS MAGAZINE | MATERIALS | TEST
SERIES | MENTORSHIP PROGRAMMES

OFFLINE / ONLINE CLASSES

+91-63662-94954

ತ್ರಿಪುರಾದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭ

ಸುದ್ದಿ - ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಅಟಲ್ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಮಿಷನ್ (AIM) 2.0 ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಮಿಷನ್ (SIM) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

- **ಉದ್ದೇಶ:** ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ, ಅಂತರ್ಗತ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು SIM ನ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **ವಲಯದ ಗಮನ:** ತ್ರಿಪುರಾದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು, ರಬ್ಬರ್ ಅಥವಾ ಹೈಟೆಕ್ ಕೃಷಿಯಂತಹ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಇನ್ಯುಬೇಶನ್ ಹಬ್:** SIM ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ಯುಬೇಶನ್ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತಾ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿ T-NEST (Tripura-Nurturing Entrepreneurship and Startups) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ತಳಮಟ್ಟದ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗಳು:** ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಯುವಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ತ್ರಿಪುರಾವು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಜಿಲ್ಲಾ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗಳನ್ನು (DIF) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
- **ಅಟಲ್ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಮಿಷನ್ 2.0 (AIM 2.0) ಬಗ್ಗೆ:** ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಉಪಕ್ರಮವಾದ ಅಟಲ್ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಮಿಷನ್ ನ ಎರಡನೇ ಹಂತವಾಗಿದೆ.
- **ಹಂತದ ಬದಲಾವಣೆ:** AIM 1.0 ಅಡಿಪಾಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, AIM 2.0 ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಬೀತಾಗಿರುವ ಯಶಸ್ಸುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ಇದನ್ನು ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 31, 2028 ರವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ: ಈ ಯೋಜನೆಯು ತ್ರಿವಳಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ:

- **ಇನ್‌ಪುಟ್ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:** ನಾವೀನ್ಯಕಾರರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಿಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- **ಥ್ರೋಪುಟ್ ಸುಧಾರಿಸುವುದು:** ವಿಶೇಷ ಬೆಂಬಲದ ಮೂಲಕ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಯಶಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಔಟ್‌ಪುಟ್ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:** ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

AIM 2.0 ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಭಾಷಾ ಅಂತರ್ಗತ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (LIPI):** 22 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯಕಾರರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು 30 ಸ್ಥಳೀಯ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ.

- **ಫ್ರಾಂಟಿಯರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ:** ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಲಡಾಖ್, ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2,500 ಹೊಸ ಅಟಲ್ ಟಂಕರಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಬ್‌ಗಳನ್ನು (ATLs) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಡೀಪ್ ಟೆಕ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್:** ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಡೀಪ್ ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ಬಾಕ್ಸ್ ಆಗಿದೆ.
- **ಕೈಗಾರಿಕಾ ವೇಗವರ್ಧಕ:** ಸುಧಾರಿತ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ (PPP) ಮೂಲಕ ಕನಿಷ್ಠ 10 ವೇಗವರ್ಧಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ಅಟಲ್ ಸೆಕ್ಟೋರಲ್ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಲಾಂಚ್‌ಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳು (ASIL):** ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪರಿಹಾರಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸಮಾನತೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ

ಸುದ್ದಿ - ನವಾಂಗ್ ವಿರುದ್ಧ ಬಹದ್ದೂರ್ (2025) ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ಹಿಂದೂ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ 1956 (HSA) ಅನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮರುದೃಢೀಕರಿಸಿದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಜ್ಞಪುರುಷಾದ್ವಿ ವಿರುದ್ಧ ಮುಲ್ದಾಸ್ ಬ್ರುದರದಾಸ್ ವೈಶ್ಯ (1966): ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು "ಜೀವನ ವಿಧಾನ" ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದು ಜನನ ಅಥವಾ ಮತಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ನಂತರ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೋರುವ ಹಿಂದೂ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು.

ಕಾನೂನು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆ:

- **ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾನೂನು ಪ್ರಾಬಲ್ಯ:** ಬುಡಕಟ್ಟು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ವಂಶಾವಳಿ-ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತವೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಸ್ತಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಶಾಸನಬದ್ಧ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟು:** ಹಿಂದೂ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ 1956 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 2(2), ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊರಗಿಡುತ್ತದೆ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಶಾಸಕಾಂಗ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಸಂಗತತೆ:** ರಾಮ್ ಚರಣ್ ವಿರುದ್ಧ ಸುಖರಾಮ್‌ನಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ "ಹಿಂದೂಕರಣ"ದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವು.

- **ಗುರುತು-ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಘರ್ಷ:** ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಖಾತರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾನೂನು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ನಡುವಿನ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ಕಾನೂನಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯು ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು.
- **ಹಿಂದೂಕರಣ:** ಬುಡಕಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಿಂದೂ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಗುರುತು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾನೂನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸೃಷ್ಟಿಕರಣ:

- **ಶಾಸಕಾಂಗದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಮರುದೃಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ:** ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ HSA ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರದ (Article 245) ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಒತ್ತಿಹೇಳಿದೆ.
- **ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ತತ್ವ:** ಈ ತೀರ್ಪು ಶಾಸಕಾಂಗ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ವಿರುದ್ಧ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು.
- **ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ರಕ್ಷಣೆ:** Article 366(25) ರ ವರ್ಗೀಕರಣದ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಮೂಲಕ ಮಾರ್ಪಡಿಸದ ಹೊರತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವು ಸಮುದಾಯದ ಮಾನದಂಡಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಮಾನತೆ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ:** Article 14 ಅನಿಯಂತ್ರಿತತೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೂ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ಆದೇಶ:** ವಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಕಾನೂನು ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗಾಗಿ Articles 29 ಮತ್ತು Article 244 ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಂದಿನ ದಾರಿ:

- **ವಿಶೇಷ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾನೂನು:** ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವಾಗ ಕನಿಷ್ಠ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಮೀಸಲಾದ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕಿನ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- **ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ:** ಕಾನೂನು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಸಮುದಾಯದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವ ಮಿಜೋರಾಂ ಮಾದರಿಯಂತಹ (Mizoram model) ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- **ಸಮುದಾಯ-ನೇತೃತ್ವದ ಸುಧಾರಣೆ:** ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಗಳು (Tribal Advisory Councils) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸಮಾಲೋಚನಾ ವಿಕಸನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಗುಜರಾತ್ ಏಕರೂಪ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ (UCC) ಮಸೂದೆ 2026ರ ಅಂಗೀಕಾರ

ಸುದ್ದಿ - ಉತ್ತರಾಖಂಡ ರಾಜ್ಯದ ನಂತರ, 'ಏಕರೂಪ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ ಮಸೂದೆ 2026' ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಭಾರತದ ಎರಡನೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಗುಜರಾತ್ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ 44ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳ ಆಶಯದಂತೆ, ನಿವೃತ್ತ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾದ ರಂಜನಾ ಪ್ರಕಾಶ್ ದೇಸಾಯಿ ನೇತೃತ್ವದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- **ಬಹುಪಕ್ಷಿತ್ವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಷೇಧ:** ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಸಂಗಾತಿ ಜೀವಂತವಿರುವಾಗ ಎರಡನೇ ವಿವಾಹವಾಗುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಲಿವ್-ಇನ್ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಇಂತಹ ಸಂಬಂಧಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ ನೋಂದಣಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ದಂಡ ಅಥವಾ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 18 ರಿಂದ 21 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಯುವಜನರಾಗಿದ್ದರೆ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು:** ಪೋಷಕರ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಷ್ಟೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:

- ಸಂವಿಧಾನದಡಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ (ST) ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದನ, ದತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಜಾತ್ಯತೀತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಕಾನೂನು ಜೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬಲವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

DOWNLOAD NOW

THE ULTIMATE BOOKS FOR KPSC

TEXT BOOKS

Complete set of materials for KPSC prelims and mains
now available
Recommended by Toppers

www.nammaKPSC.com

↓ DOWNLOAD NOW

ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆ: CJI ಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆ

ಸುದ್ದಿ - ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ (CJI) ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ 1/33 ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 14.85%, ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 37% ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಹಿರಿತನದ ಮಾನದಂಡಗಳು, ಪುರುಷ-ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಕೊಲಿಜಿಯಂಗಳಲ್ಲಿನ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಲಿಂಗ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನ್ಯಾಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ವಕೀಲರ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ, ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ:

- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್: ಕೇವಲ 1 ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು (33 ರಲ್ಲಿ)
- ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗಳು: 14.85% ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮಹಿಳೆಯರು
- ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು: ಸುಮಾರು 37% ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು

ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ಹಿರಿತನ-ಮತ್ತು-ಅರ್ಹತೆಯ ಮಾನದಂಡ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಪುರುಷರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಗಳಿಗೆ ಒಲವು ತೋರುವುದು.
- ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಡೆತಡೆಗಳು: ಪುರುಷ-ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಕೊಲಿಜಿಯಂ ನೇಮಕಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಾರ್‌ನ ಹಿರಿಯ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿದೆ.
- ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಮಹಿಳೆಯರು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಕಳಪೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವೃತ್ತಿಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ.
- ಸೋರುವ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್: ಮಹಿಳೆಯರು ನ್ಯಾಯಾಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಅರ್ಹತೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾರೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು: ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಲಿಂಗ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನ್ಯಾಯ: ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆ: ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ರಮ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧ ಕೇಂದ್ರದ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮ : IT ಕಾಯ್ದೆ 69A ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆ

ಸುದ್ದಿ - ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯವು (MeitY) ಸುಮಾರು 300 ಅಕ್ರಮ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜೂಜಿನ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೇದಿಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 8,400 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜೂಜಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು

- **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:** ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (IT) ಕಾಯ್ದೆ 2000 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 69A ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಗೇಮಿಂಗ್ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ (PROG) ಕಾಯ್ದೆ 2025 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಬಂಧದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರವೇಶ ನಿರ್ಬಂಧ:** ಐಟಿ (IT) ಕಾಯ್ದೆ 2000 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 69A, ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ, ಸಮಗ್ರತೆ, ಭದ್ರತೆ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡುವ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಗೇಮಿಂಗ್ ಆದೇಶ:** ಪಿಆರ್‌ಒಜಿ (PROG) ಕಾಯ್ದೆ 2025, ಎಲ್ಲಾ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಹಣದ ಆಟಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಹೇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನುಮತಿಸಬಹುದಾದ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಭಾರತದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಗೇಮಿಂಗ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು (Online Gaming Authority of India) ರಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ತೆರಿಗೆ ಜಾರಿ:** ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಗುಪ್ತಚರ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು (Directorate General of GST Intelligence) ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುವ 28% ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯನ್ನು (GST) ವಂಚಿಸುವ ವೇದಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಐಟಿ ಸಚಿವಾಲಯಕ್ಕೆ (MeitY) ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ:** ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯ ಸಂಹಿತೆಯ (BNS) ಸೆಕ್ಷನ್ 111 ಸಂಘಟಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ; ಸೆಕ್ಷನ್ 112 ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಂಘಟಿತ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ದಂಡ ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಹೀರಾತು ನಿಷೇಧ:** ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (CCPA) ಬಾಡಿಗೆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಿಗಳಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ
NAMMAKPSC
VIJAYNAGAR | CHANDRALAYOUT | HEBBAL

NUMBER 1 INSTITUTE FOR KPSC EXAMS

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ತರಗತಿಗಳು ಲಭ್ಯ

VISIT
WWW.NAMMAKPSC.COM
OR CALL
+91 6366294954

ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಂಧನ ವಂಚನೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ ಕಠಿಣ ನಿರ್ದೇಶನ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಂಧನ ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು (MHA) ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ (WhatsApp) ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ.

- **ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣ:** 2024 ರಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದ 1.23 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಂಧನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ₹1,935 ಕೋಟಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 2022 ರಲ್ಲಿದ್ದ ₹91 ಕೋಟಿಯಿಂದ 21 ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜಿಗಿತವಾಗಿದೆ.

ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು

- **ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ನಿರ್ಬಂಧ:** ಹೊಸ ಸಿಮ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ (SIM cards) ಸಾಧನದ ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ವಂಚಕರು ಬಳಸುವ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳ ಐಎಂಇಐ (IMEI) ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದು.
- **ಎಪಿಕೆ ಫಿಲ್ಟರಿಂಗ್:** ಮಾಲ್‌ವೇರ್ (malware) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಥವಾ ರಿಮೋಟ್ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು (remote access) ಪಡೆಯಲು ವಂಚಕರು ಬಳಸುವ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಎಪಿಕೆ (APK) ಫೈಲ್‌ಗಳ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು ಮತ್ತು ತಡೆಯುವುದು.
- **ಫೋರೆನ್ಸಿಕ್ ಜಾಡು:** ಐಟಿ (IT) ನಿಯಮಗಳು, 2021 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಲಾದ ಅಥವಾ ವರದಿ ಮಾಡಲಾದ ಖಾತೆಗಳ ಮೆಟಾಡೇಟಾ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 180 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.
- **AI ಕಾವಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಂತೆ ನಟಿಸಲು ಅಧಿಕೃತ ಲಾಂಛನಗಳು ಅಥವಾ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಿಸಲು AI ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- **ಕಾಲರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ:** ವೀಡಿಯೋ ಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆ ಮಾಡುವವರ ಗುರುತಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದ ಖಾತೆಗಳ ಕುರಿತು ನೈಜ-ಸಮಯದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- **ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ವಿಷಯ:** ಡೀಪ್‌ಫೇಕ್ (deepfake) ವೀಡಿಯೋಗಳು, ಧ್ವನಿ ತದ್ರೂಪುಗಳು (voice clones) ಅಥವಾ ನಕಲಿ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಂತೆ ನಟಿಸುವ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನ: ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕತೆ ಬಲವರ್ಧನೆ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆ?

ಸುದ್ದಿ - ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವು 2026 ರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನದ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು

- **ವಯಸ್ಕರ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು:** ಸಂವಿಧಾನದ 326 ನೇ ವಿಧಿಯು ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು:** 1950 ಮತ್ತು 1951 ರ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆಗಳು (Representation of the People Acts) ಮತದಾರರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಶಾಸನಬದ್ಧ ಹಕ್ಕು:** ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಹಕ್ಕೇ (statutory right) ಹೊರತು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಲ್ಲ ಎಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ:** 19(1)(a) ವಿಧಿಯು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಥವಾ ಮತದಾನದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನದ ಪರವಾದ ವಾದಗಳು

- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮತದಾನ ಪ್ರಮಾಣ:** ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನವು ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ವ್ಯಾಪಕವಾದ ನಾಗರಿಕರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಲವಾದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 90% ಮತದಾನ ದಾಖಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಅಂತರ್ಗತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:** ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ, ಗಣ್ಯರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಚುನಾವಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಜನಾದೇಶ:** ಕಡಿಮೆ ಮತ ಹಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಗೆಲ್ಲುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಇದು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಹುಮತದ ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ನಾಗರಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ:** ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನದ ವಿರುದ್ಧದ ವಾದಗಳು

- **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ:** ಮತದಾನದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವ ಹಕ್ಕು ಕೂಡ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನವು 19(1)(a) ವಿಧಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಅಜ್ಞಾನದ ಮತದಾನ:** ಬಲವಂತದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ (random) ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯ ಆಯ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಲನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿರುವ ಭಾರತದಂತಹ ವಿಶಾಲವಾದ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಾದ್ಯಂತ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ.
- **ದುರ್ಬಲರ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ:** ಕಡ್ಡಾಯ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು ಮತದಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಲಸಿಗರು, ಬಡವರು ಮತ್ತು ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾನವಾಗಿ ಹೊರೆಯಾಗಬಹುದು.

ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳು (CAPF) ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಮಸೂದೆ - 2026

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದ ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯತೆ ಮತ್ತು ಏಕರೂಪತೆ ತರಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 'ಸಿಐಪಿಎಫ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ವಿಧೇಯಕ-2026' (ಅಂಚೆಲಾ ಬಿಲ್) ಅನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಿಎಸ್‌ಎಫ್ (BSF), ಸಿಆರ್‌ಪಿಎಫ್ (CRPF), ಸಿಐಎಸ್‌ಎಫ್ (CISF) ಸೇರಿದಂತೆ ಏಳು ವಿಭಿನ್ನ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಯ್ದೆಗಳಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಏಕೀಕೃತ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು:** ದೇಶದ 7 ಪ್ರಮುಖ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಡಿ (Single Framework) ತರುವುದು.
- **ಏಕರೂಪದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು:** ನೇಮಕಾತಿ, ಬಡ್ತಿ, ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮ, ಯೋಧರ ರಜೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು.
- **ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹುದ್ದೆಗಳು:** CAPF ಗಳಲ್ಲಿನ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಐಪಿಎಸ್ (IPS) ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕು:
 - ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ 50%.
 - ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 67%.
 - ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಹುದ್ದೆಗಳು.

ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಆಯಾಮಗಳು:

- **ರಾಜಕೀಯ-ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ:** ದಶಕಗಳ ಹಳೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ಆಧುನಿಕ ಭದ್ರತಾ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮ:** ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಯೋಧರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆ: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ಸವಾಲು - ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕಡ್ಡಾಯ ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು, ನೇಮಕಾತಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೀಳು ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯ ಸ್ಥಿತಿ:

- ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಋತುಚಕ್ರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿನ ನೋವು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಶಾಸನವಿಲ್ಲ.
- ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ: ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ವಿಧಿ 21 (ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ಘನತೆಯ ಹಕ್ಕು) ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಗಳು: ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿವೆ: ಬಿಹಾರವು ಎರಡು ದಿನಗಳ ವೇತನ ಸಹಿತ ರಜೆ ನೀತಿಯನ್ನು (1992) ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ, ಕೇರಳ (2023), ಒಡಿಶಾ (2024) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ (2024) ಸಹ ಇಂತಹ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ

- ಆರೋಗ್ಯ ಬೆಂಬಲ: ಡಿಸ್ಮೆನೋರಿಯಾ (Dysmenorrhea) ಮತ್ತು ಎಂಡೋಮೆಟ್ರಿಯೋಸಿಸ್ (Endometriosis) ನಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮಾಸಿಕ 90% ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ: ಋತುಚಕ್ರದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಳಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಧಾರಣೆ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವುದನ್ನು ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯು ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು.
- ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ: ರಜೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮರಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಋತುಚಕ್ರದ ನಂತರದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಾನಸಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ: ಋತುಚಕ್ರದ ರಜೆಯು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು

- ಉದ್ಯೋಗದ ಅಪಾಯ: ಕಡ್ಡಾಯ ರಜೆಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.
- ನೇಮಕಾತಿ ಪಕ್ಷಪಾತ: ಹೆಚ್ಚುವರಿ ರಜೆಯ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕಬಹುದು.
- ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಳಿಕೆ: ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.
- ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಅಡಚಣೆ: ಬೇಡಿಕೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಡಿಮೆ ಸಮರ್ಥರು ಎಂಬ ಮಾದರಿ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು (stereotypes) ಕಡ್ಡಾಯ ರಜೆಯು ಬಲಪಡಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು

- ಆರ್.ಕೆ.ಎಸ್.ಕೆ (RKSK) : ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಅರಿವು ಸೇರಿದಂತೆ ಹದಿಹರೆಯದವರ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಿಶೋರ್ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (SBM-Gramin) : ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
- ಋತುಚಕ್ರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆ (MHS) : ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಉಚಿತ ಅಥವಾ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಜನೋಷಧಿ ಸುವಿಧಾ ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್‌ಗಳು: ಪಿಎಂ-ಬಿಜೆಪಿ (PMBJP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಲಾ 1 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆಶಾ (ASHA) ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಂಪರ್ಕ: ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಡ್ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನೂ 76% ಮಾತ್ರ ಗಳಿಕೆ: PLFS 2025 ವರದಿ

ಸುದ್ದಿ - ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PLFS) 2025 ಮಹಿಳೆಯರ ವೇತನದಲ್ಲಿ ವೇಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಉದ್ಯೋಗ ವಿಭಾಗಗಳಾದ್ಯಂತ ನಿರಂತರ ಲಿಂಗ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯವು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

- ಅಗತ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoSPI) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿಯಿಂದ (NSO) PLFS ಅನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವೇತನ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** 2025 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರ ವೇತನವು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- **ವೇತನ ಅಂತರ:** ನಿಯಮಿತ ವೇತನದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ವೇತನದ ಕೇವಲ 76% ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಈ ಅನುಪಾತವು 2022 ರಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು:** 2024 ರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ವೇತನದ 66% ರಷ್ಟಿದ್ದ ಮಹಿಳಾ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನವು 2025 ರಲ್ಲಿ 69% ಕ್ಕೆ ಏರಿತು, ಆದರೆ ಪುರುಷರ ವೇತನವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಸಿದಿದೆ.
- **ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ:** ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ಆದಾಯದ ಕೇವಲ 36% ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಲಿಂಗ ಆದಾಯ ತಾರತಮ್ಯವಿರುವ ವಲಯವಾಗಿದೆ.
- **ಜೀವಾಶ್ರಯಿಗಳಿಗಾಗಿ:** ವೇತನದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು 2024 ರಲ್ಲಿದ್ದ 16.6% ರಿಂದ 2025 ರಲ್ಲಿ 18.2% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಉದ್ಯೋಗದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:** ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು 32.5% ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ (61.6 ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ 20 ಕೋಟಿ), ರಚನಾತ್ಮಕ ಲಿಂಗ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆರೈಕೆಯ ಹೊರೆ:** ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಹೊರಗಿರುವ ಸುಮಾರು 40% ರಿಂದ 44% ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹುಡುಕದಿರಲು ಕುಟುಂಬದ ಆರೈಕೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ 1% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

NAMMAKPSC ACADEMY

**KARNATAKA
PSI EXAMS**

ONLINE/OFFLINE CLASSES
PHYSICAL TRAINING
TEST SERIES
MATERIALS

[JOIN NOW](#)

6366294954
WWW.NAMMAKPSC.COM

IBC ತಿದ್ದುಪಡಿ: ದಿವಾಳಿತನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ವೇಗ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ

ಸುದ್ದಿ - ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿ ಸಂಹಿತೆ (IBC) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2025 ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ತ್ವರಿತ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗಡುವುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ, ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ದಿವಾಳಿತನ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಇದೇ ವೇಳೆ 'ಕ್ಲೀನ್ ಸ್ಲೇಟ್' ತತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಸಾಲಗಾರ-ಪ್ರಾರಂಭಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಸಮರ್ಥ ಪರಿಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿ ಸಂಹಿತೆ 2016 ಅನ್ನು ಈ ಮಸೂದೆಯು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- NCLT ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ (14 ದಿನಗಳು) ಮತ್ತು NCLAT ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳಿಗೆ (3 ತಿಂಗಳುಗಳು) ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಗಡುವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿ ಸಂಹಿತೆ 2016 ಅನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಹೊಸ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹೊಸ ಸಾಲಗಾರ-ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದಿವಾಳಿತನ ಪರಿಹಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ (CIIRP): ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗದ "ಫಾಸ್ಟ್-ಟ್ಯಾಕ್" ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ-ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮಾದರಿಯೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಗುಂಪು ದಿವಾಳಿತನ ಚೌಕಟ್ಟು: ದೇಶೀಯ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಗುಂಪಿನೊಳಗಿನ ಒತ್ತಡದ ಘಟಕಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಿತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಜಂಟಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು "ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಗುಂಪು ದಿವಾಳಿತನ ಚೌಕಟ್ಟು" ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ದಿವಾಳಿತನ ಚೌಕಟ್ಟು: ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಒತ್ತಡದ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಾಗರೋತ್ತರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ದಿವಾಳಿತನಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕ್ಲೀನ್ ಸ್ಲೇಟ್ ತತ್ವದ ಬಲವರ್ಧನೆ: "ಕ್ಲೀನ್-ಸ್ಲೇಟ್ ತತ್ವ" ವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ ನಂತರ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಲಗಾರನ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗೆ (NCLT) ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಗಡುವು:

- ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಡೀಫಾಲ್ಟ್ ಪುರಾವೆಗಳೊಂದಿಗೆ NCLT ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ದಿವಾಳಿತನ ಪರಿಹಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ (CIRP) ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು 14 ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- NCLAT 3 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತರೆ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- ದಿವಾಳಿತನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು 180 ದಿನಗಳ ಗಡುವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು 90 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.
- ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ವೃತ್ತಿಪರರ (Resolution Professional) ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.
- ಸಾಲಗಾರರ ಸಮಿತಿಯ (CoC) ವರ್ಧಿತ ಪಾತ್ರ.

ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಬಲ: ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಚರ್ಚೆ

ಸುದ್ದಿ - ಉತ್ತಮ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ (ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 2019 ಕ್ಕೆ ಮಸೂದೆಯು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪರಿಷ್ಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತುಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ-ಗ್ರಹಿಸಿದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದೆ.
- ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ (ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 2019 ಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವರು ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಪರಿಷ್ಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತುಗಳು (ಕಿನ್ನರ್, ಹಿಜ್ರಾ, ಅರವಾಣಿ, ಜೋಗಪ್ಪ), ಜೈವಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುರುತನ್ನು ಹೊರತೋರ್ಪಡಿಸುವವರನ್ನು (ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹಾರ್ಮೋನ್ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ) ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸ್ವಯಂ-ಗ್ರಹಿಸಿದ ಲಿಂಗ ಗುರುತುಗಳನ್ನು (ಉದಾ. ಪುರುಷನು ಮಹಿಳೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು) ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- 2019 ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 4(2) ಅನ್ನು ಕೈಬಿಡುತ್ತದೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಯಂ-ನಿರ್ಣಯದ ಕಾನೂನು ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ.

- ಪರಿಶೀಲನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುರುತನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (ಮುಖ್ಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಉಪ CMO ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
- 2019 ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಯಂ-ಗ್ರಹಿಸಿದ ಗುರುತಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಿತ್ತು.
- ಬಲವಾದ ದಂಡನಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು: ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಮೇಲಿನ ನಿಂದನೆ, ಜೀತದಾಳು ಪದ್ಧತಿ, ಅಪಹರಣ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುರುತನ್ನು ಹೇರುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಜೀವಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷೆಯವರೆಗಿನ ದಂಡದೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಂಡಳಿ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ (UTs) ತಿರುಗುವಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇತರೆ: ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಸುಧಾರಿತ ಅನುಷ್ಠಾನ: ಪರಿಷ್ಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 2019 ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಲವಾದ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳು: ಗಂಭೀರ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಿಕ್ಷೆಗಳ ಪರಿಚಯವು ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ದೈಹಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಯ ರಕ್ಷಣೆ: ಬಲವಂತದ ಗುರುತಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಹಾನಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಮಸೂದೆಯು ಘನತೆ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

NAMMAKPSC ACADEMY

COURSES FOR
KPSK/PSI EXAMS

- ONLINE/OFFLINE CLASSES
- TEST SERIES
- MATERIALS
- CURRENT AFFAIRS

CONTACT: 6366294954
WWW.NAMMAKPSC.COM

ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು

ಸುದ್ದಿ - ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ, ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಧಿ 44 ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವು ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಉತ್ತರಾಖಂಡವು ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ; ಗೋವಾ 1867 ರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; 21 ನೇ ಕಾನೂನು ಆಯೋಗವು ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಅನಗತ್ಯ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಪಾವಿನಿ ಶುಕ್ಲಾ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (Pavini Shukla vs Uoi) ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು (UCC) ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯ (UCC) ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಪಂಥ, ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮ-ಆಧಾರಿತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆ: ವಿಧಿ 44: ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.
- ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ: ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದನ, ದತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವು ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯ (7 ನೇ ಅನುಸೂಚಿ) ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯ (UCC) ಅಗತ್ಯತೆ:

- ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ: ಯುಸಿಸಿ (UCC) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿನ ತಾರತಮ್ಯದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜಾತ್ಯತೀತತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ: ನಾಗರಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಜಾತ್ಯತೀತತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.
- ಕಾನೂನು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ: ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದನ ಮತ್ತು ಅನುವಂಶಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ: ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ವಿಭಜನೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಸಾಮಾನ್ಯ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ:

- ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- ಗೋವಾವು 1867 ರ ಪ್ರೋಚುರ್ಗೀಸ್ ಸಿವಿಲ್ ಕೋಡ್ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಇಲ್ಲ.
- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ವಿವಿಧ ತೀರ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶಾ ಬಾನೊ (1985), ಸರಳಾ ಮುದ್ದಲ್ (1995) ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದೆ.
- ಭಾರತದ 21 ನೇ ಕಾನೂನು ಆಯೋಗವು (2018) ತನ್ನ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ (Consultation Paper) ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯುಸಿಸಿ (UCC) ಯ ರಚನೆಯು ಅನಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ, ಬದಲಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಧರ್ಮದ ಕುಟುಂಬ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ-ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಭಾರತವು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆದ್ಯತೆಯ ತಾಣವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- UNCITRAL ಮಾದರಿ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಕಾಯ್ದೆ 1996 ವು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಂಚನೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು 2015, 2019 ಮತ್ತು 2021 ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.
- ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಶಿಫಾರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಭಾರತವು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆದ್ಯತೆಯ ತಾಣವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

- ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ (Arbitration) ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಾರರ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇರೆಗೆ ವಿವಾದವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರು ವಿವಾದದ ಮೇಲೆ ಬಂಧನಕಾರಿ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು ಒಂದು ಅರೆ-ನ್ಯಾಯಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ (quasi-judicial proceeding). ಇದು ಪರ್ಯಾಯ ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರದ (ADR) ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

- ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ ಕಾಯ್ದೆ 1996 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ 1985 ರ ಮೇಲಿನ UNCITRAL (ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾನೂನು ಆಯೋಗ) ಮಾದರಿ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು UNCITRAL ಸಂಧಾನ ನಿಯಮಗಳು, 1980 ಅನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.
- ತೀರ್ಪುಗಳು ಅಂತಿಮ, ಬಂಧನಕಾರಿ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.
- ಮುಂಬೈ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆರ್ಟಿಟ್ರೇಷನ್ (MCIA) ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆರ್ಟಿಟ್ರೇಷನ್ ಸೆಂಟರ್ (DIAC) ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು:

- 2015: 12 ತಿಂಗಳ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ; ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ.
- 2019: ಭಾರತೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (ACI) ರಚಿಸಿದೆ.
- 2021: ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ, ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಅಥವಾ ತೀರ್ಪನ್ನು ವಂಚನೆ ಅಥವಾ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ತೀರ್ಪುಗಳ ಜಾರಿಗೆ ಬೇಷರತ್ತಾದ ತಡೆಯಾಜ್ಞೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

- ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಅಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು: ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಶೀಯ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು: ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ-ಪರವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ: ಇ-ಫೈಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಡಿಯೋ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸಿಂಗ್‌ನಂತಹ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು: ಐಸಿಟಿ (ICT) ಪ್ರಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ.

ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ ಪದಚ್ಯುತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಸುದ್ದಿ - ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ (CEC) ವಿರುದ್ಧ ಪದಚ್ಯುತಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಿವೆ. 2023 ರ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಇತರ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ CEC ವಿರುದ್ಧದ ಮೊದಲ ಪದಚ್ಯುತಿ ನಿರ್ಣಯ ಇದಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ನಿರಂತರತೆ: 2023 ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ವಿಭಾಗ 11(2) ರ ಪ್ರಕಾರ, ಪದಚ್ಯುತಿಯ ಆಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 324(5) ಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ ಪದಚ್ಯುತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:

- **ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** ವಿಧಿ 324(5) ರ ಪ್ರಕಾರ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತು ಅದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- **ಆಧಾರಗಳು:** ಸಾಬೀತಾದ ದುರ್ನಡತೆ ಅಥವಾ ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಪದಚ್ಯುತಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಸದನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ 100 ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅಥವಾ 50 ರಾಜ್ಯಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಸಹಿ ಮಾಡಿರಬೇಕು.
- **ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ:** ನಿರ್ಣಯವು ಅಗತ್ಯ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ನಂತರ ಸಭಾಪತಿ/ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು.
- **ಸಮಿತಿ:** ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಯು ಮೂರು-ಸದಸ್ಯರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ಹಾಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಇರುತ್ತಾರೆ.
- **ವಿಚಾರಣೆ:** ಸಮಿತಿಯು ಆರೋಪಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ, ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಿರಂತರತೆ:** ವಿಚಾರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸದನದ ಮುಂದೂಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಲೋಕಸಭೆಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯವು ರದ್ದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- **ವಿಶೇಷ ಬಹುಮತ:** ಸಮಿತಿಯು ತಪ್ಪು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನವು ಆ ಸದನದ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಬಹುಮತ ಮತ್ತು ಹಾಜರಿದ್ದು ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಸದಸ್ಯರ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಬಹುಮತದಿಂದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.
- **ಒಂದೇ ಅಧಿವೇಶನ:** ಸಂಸತ್ತಿನ ಒಂದೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಪದಚ್ಯುತಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.
- **ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಆದೇಶ:** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರು ಪದಚ್ಯುತಿ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.
- **ಹಿಂದಿನ ದಾಖಲೆ:** ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇತರ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಂಸದೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ, CEC ಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ವಜಾಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಗ 3 : ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

MSMEಗಳಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರರಹಿತ ಸಾಲ: MCGS ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಸುದ್ದಿ: 2025-26ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್‌ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ (MSME) ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ರಫ್ತುದಾರರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಪರಸ್ಪರ ಸಾಲ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (MCGS) ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸ್ಥಾವರ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಾಗಿ MSME ಗಳಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರ-ರಹಿತ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 2025ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸಾಲದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಅರ್ಹ MSME ಗಳಿಗೆ ₹100 ಕೋಟಿವರೆಗಿನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಲಭ್ಯವಿದೆ.
- **ಅಪಾಯದ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ:** ಇದು ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ವಿಫಲತೆಯ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕೇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (NBFC) MSME ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲ ನೀಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. **ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು:**
- **ವಿಸ್ತರಿತ ಅರ್ಹತೆ:** ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸೇವಾ ವಲಯದ MSME ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳು:

- ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾ 60ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ (ಹಿಂದೆ ಶೇಕಡಾ 75 ಇತ್ತು).

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಇದು ಸಾಲ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 'ವಿಕಸಿತ ಭಾರತ 2047'ರ ಗುರಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಟ್ರಸ್ಟೀ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (NCGTC)

- ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ನಿಧಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಸಧಾರಿಯಾಗಿ (Trustee) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದ ಕಂಪನಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು 2014 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯ:** ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳಿಗೆ (NBFCs) ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಆದ್ಯತೆಯ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರವಿಲ್ಲದೆ (Collateral-free) ಸಾಲ ನೀಡಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಾಲ ನೀಡುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಂತಹ (MSMEs) ಹಿಂದುಳಿದ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುವುದು.

'ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ-ಒಂದು ರಫ್ತು': ಸ್ಥಳೀಯದಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ

ಸುದ್ದಿ - ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ರಫ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು 'ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮ'ವನ್ನು (DEH) ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಯ (FTP) ಭಾಗವಾಗಿ 2019 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DGFT).

ಉದ್ದೇಶ: ರಫ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾ-ನೇತೃತ್ವದ ರಫ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿಗಳು (SEPCs) ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿಗಳು (DEPCs) ರಚನೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳು (DEAPs): ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು 590 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ (249 ಅಧಿಸೂಚಿತ) ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ಪನ್ನ: ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಜಿಐ (GI) ಸರಕುಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದು.

ಹೆದ್ದಾರಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ದಾರಿ : ರಾಜಮಾರ್ಗ ಇನ್ಫ್ರಾ ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (RIIT)

ಸುದ್ದಿ - 'ರಾಜಮಾರ್ಗ ಇನ್ಫ್ರಾ ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್' (RIIT) ಅನ್ನು ಬಾಂಬೆ ಸ್ಟಾಕ್ ಎಕ್ಸ್ಚೇಂಜ್ (BSE) ಮತ್ತು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಟಾಕ್ ಎಕ್ಸ್ಚೇಂಜ್ (NSE) ನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- RIIT ಎಂಬುದು ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoRTH) ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (NHAI) ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹೂಡಿಕೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ (InvIT) ಆಗಿದೆ.
- ಹೆದ್ದಾರಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ (Equity) ದೈನಂದಿನ ಚಿಲ್ಲರೆ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸುವ NHAI ನ ಮೊದಲ InvIT ಇದಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ: ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ನಗದೀಕರಿಸುವುದು (Monetise) ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಟೋಲ್-ಆಧಾರಿತ ನಗದು ಹರಿವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಆಸ್ತಿ ಬಂಡವಾಳ (Asset Portfolio): ಈ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಐದು ಟೋಲ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್-EV ಕ್ರಾಂತಿ: ಭಾರತಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನ

ಸುದ್ದಿ - ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆಯ (WEF) ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸೌರ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಬ್ಯಾಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಇಂಗಾಲದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು:

- **ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಉದ್ಯಮ:** ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆರು ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದು 2024-25ರಲ್ಲಿ \$130 ಬಿಲಿಯನ್ ತಲುಪಿದೆ ಮತ್ತು 25 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಭಾರತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- **ಸೌರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಸೌರ ಮಾಡ್ಯೂಲ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 120 ಗಿಗಾವ್ಯಾಟ್ (GW) ತಲುಪುವುದರೊಂದಿಗೆ, 2025ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಶೇಖರಣಾ 9ರಷ್ಟನ್ನು ಸೌರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದೆ.
- **ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳ (EV) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ:** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಖರಣಾ 60ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭಾರತವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಸುಧಾರಿತ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೋಶ ಹಾಗೂ ವಾಹನ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳಿಗಾಗಿ 'ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ' (PLI) ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿ.
- ದೃಢವಾದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು 'ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಯೋಜನೆ' (ECMS) ಮತ್ತು 'ಪಿಎಂ ಇ-ಡ್ರೈವ್' (PM E-DRIVE) ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಇದು ತೈಲ-ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವವನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭಾರತವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ದುರ್ಬಲತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು: RBI ವಿಷನ್ 2028

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) 'ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ವಿಷನ್ 2028' ಅನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಭಾರತದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಭವಿಷ್ಯದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ವಿಷನ್ 2028 ರ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:

- **ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:** ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ (PSS) ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಫೆಮಾ (FEMA) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಲ್-ವಿಂಡೋ ದೃಢೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು.
- **ಟ್ರೇಡ್ ರಿಸೀವಬಲ್ಸ್ ಡಿಸ್ಕೌಂಟಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (TReDS)** ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ: ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ಗಳ ಹಣಕಾಸಿನ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ ಏಕೀಕರಣ.
- **ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:** "ಸ್ವಿಚ್ ಆನ್/ಆಫ್" ಸೌಲಭ್ಯ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಸ್ಟಿಚಿಂಗ್ ಸರ್ವೀಸ್ (PaSS), ಯುನಿಫಾರ್ಮ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಲೀಗಲ್ ಎಂಟಿಟಿ ಐಡೆಂಟಿಫೈಯರ್ (DLEI) ಮುಂತಾದವು.

ಭಾರತದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

- **ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕತ್ವ:** ಜಾಗತಿಕ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳ ಪೈಕಿ ಸುಮಾರು 50% ಅನ್ನು ಭಾರತವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** 2004 ರಲ್ಲಿ ರಿಯಲ್-ಟೈಮ್ ಗ್ರಾಸ್ ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ (RTGS), ನ್ಯಾಷನಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಫಂಡ್ಸ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ (NEFT), ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಕ್ಲಿಯರಿಂಗ್ ಸರ್ವೀಸಸ್ (ECS) ಮತ್ತು ಚೆಕ್ ಟ್ರಾಂಕೇಶನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (CTS) ಪರಿಚಯ.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು:** 2005 ರಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಬಿಐ (RBI) ಒಳಗೆ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಇಲಾಖೆ (DPSS) ರಚನೆ, ಮತ್ತು 2008 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (NPCI) ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ನಿಯಂತ್ರಕ ಬೆಂಬಲ:** ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ (PSS) ಕಾಯ್ದೆ 2007 ರ ಜಾರಿ, ಇದು ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಆರ್‌ಬಿಐ (RBI) ಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿವರ್ತಕ ವೇದಿಕೆಗಳು:** ಯುನಿಫೈಡ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್ (UPI), ಭಾರತ್ ಬಿಲ್ ಪೇಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (BBPS), ಮತ್ತು ಆಧಾರ್ ಆಧಾರಿತ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ (AePS) ವೇಗವರ್ಧನೆ.
- **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಪ್ರಿಪೇಯ್ಡ್ ಪೇಮೆಂಟ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟ್ಸ್ (PPIs) ಪರವಾನಗಿ, ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ಪಾವತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಟ್ರೇಡ್ಸ್ (TReDS) ಮತ್ತು ಪೇಮೆಂಟ್ ಅಗ್ರಿಗೇಟರ್‌ಗಳ ಮೇಲಿನ ಮಾಸ್ಟರ್ ಡೈರೆಕ್ಷನ್.

FTAಗಳಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಬಲಿಷ್ಠ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಜಿಡಿಪಿಯ (GDP) ಸುಮಾರು 70% ರಷ್ಟು ಶೂನ್ಯ-ಸುಂಕದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಏಪ್ರಿಲ್-ಜನವರಿ 2025-26 ರಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತ ರಫ್ತು USD 720.76 ಶತಕೋಟಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ (2 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೊಬೈಲ್ ತಯಾರಕ), ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (7 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಫ್ತುದಾರ) ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ (ಗಾತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 3 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ) ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳು ಬಲವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಮಿಷನ್, ಪಿಎಲ್‌ಐ (PLI) ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮಿಷನ್ 2.0 ನಂತಹ ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ಗಳನ್ನು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಜಿಡಿಪಿಯ (GDP) ಸುಮಾರು 70% ರಷ್ಟು ಶೂನ್ಯ-ಸುಂಕದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್-ಜನವರಿ 2025-26 ರಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತ ರಫ್ತು USD 720.76 ಶತಕೋಟಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆ (+6.15% ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ).

ವಲಯವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ:

- ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರಕುಗಳು:** ಭಾರತದ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಫ್ತು ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ, ಭಾರತವು ಈಗ ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ತಯಾರಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು:** ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂನ ವಿಶ್ವದ ಏಳನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಫ್ತುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಔಷಧೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು:** 'ವಿಶ್ವದ ಔಷಧಾಲಯ' (Pharmacy of the World) ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಗಾತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಔಷಧೀಯ ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 11 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ಜವಳಿ:** ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ವಲಯವು 30 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಜವಳಿ ವಲಯವು 6 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಜಾಗತಿಕ ರಫ್ತು ಪಾಲನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.
- ರಕ್ಷಣೆ:** 100 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 25 ರಲ್ಲಿ ₹ 23,622 ಕೋಟಿಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

- ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಮಿಷನ್ (EPM):** ₹ 25,060 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ (ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 26-31) ಬೆಂಬಲಿತವಾದ ಈ ಮಿಷನ್, ನಿಯಾಟ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ್ ಮತ್ತು ನಿಯಾಟ್ ದಿಶಾ ಮೂಲಕ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ಗಳು ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವವರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ವೇರ್‌ಹೌಸಿಂಗ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳಾದ FLOW ಮತ್ತು LIFT ಸಾಗರೋತ್ತರ ಗೋದಾಮುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ-ರಫ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯ ಅನನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತವೆ.
- TRACE ಉಪಕ್ರಮವು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆ, ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಪಿಎಲ್‌ಐ ಯೋಜನೆಗಳು (PLI Schemes): ಆಟೋ, ಬಲ್ಕ್ ಡ್ರಗ್ಸ್ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಧನಗಳ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇವಿ ಉತ್ತೇಜನ: ಇಂಡಿಯಾ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮಿಷನ್ 2.0 (India Semiconductor Mission 2.0), ₹ 40,000 ಕೋಟಿಗಳ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಕಾಂಪೌನೆಂಟ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಮ್ (ECMS) ಮತ್ತು ₹ 10,900 ಕೋಟಿಗಳ PM E-DRIVE ಯೋಜನೆಯು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

GST 2.0-ತೆರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2026-27 ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೌಲಭ್ಯ ತೆರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಅನುಸರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು (EoDB) ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ರಫ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ 5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯತ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.
- ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸ್ಟಾಟ್ಸ್-ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾದಂತಹ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಜನ್ ವಿಶ್ವಾಸ್ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 2023 ರ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಕ ನವೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ 2.0 (GST 2.0) ಹಾಗೂ ಮ್ಯಾಟ್ (MAT) ದರ ಕಡಿತದಂತಹ ತೆರಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಸರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ:

- ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು: ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ಸ್, ಔಷಧೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು; ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಆಮದು ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ರಫ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ: ಅನಿಶ್ಚಿತ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಸರಗಳು, ಬೇಡಿಕೆಯ ಚಂಚಲತೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು.

- ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು: 2027 ರ ವೇಳೆಗೆ 5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ಸುಧಾರಿತ ತೆರಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ಪಾರದರ್ಶಕ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಶಕ್ತಗೊಂಡ, ಹೂಡಿಕೆದಾರ-ಸ್ನೇಹಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾದರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ನಿಯಂತ್ರಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ಜನ್ ವಿಶ್ವಾಸ್ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 2023 ವಿವಿಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅಪರಾಧಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ; ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಹಿತೆಗಳಾಗಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ತೆರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ಬೆಲೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ 2.0 (GST 2.0) ಎರಡು ದರ ರಚನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ; ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2026-27 ಕನಿಷ್ಠ ಪರ್ಯಾಯ ತೆರಿಗೆ (MAT) ದರವನ್ನು 15% ರಿಂದ 14% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಂತಿಮ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

MCA21 V3-UPI ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹಾರ ಸುಗಮೀಕರಣ

ಸುದ್ದಿ - ಎಂಸಿಎ21 ಆವೃತ್ತಿ 3 (MCA21 V3), ಸ್ಪೈಸ್+ ನಮೂನೆ (SPICE+ Form) ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಂತಹ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ವ್ಯವಹಾರದ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- PARIVESH 3.0, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NSWS) ಮತ್ತು PM GatiShakti NMP ಅನುಮತಿಗಳು, ಒಪ್ಪಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಜಿಎಸ್‌ಟಿಎನ್ (GSTN) ಮತ್ತು ಯುಪಿಐ (UPI) ಸೇರಿದಂತೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಡೆರಹಿತ ಡೇಟಾ ಹರಿವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು (EoDB) ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಎಂಸಿಎ21 ಆವೃತ್ತಿ 3 (MCA21 Version 3): ಇ-ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಇ-ಕೀರ್ಪು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯದಿಂದ ಅಂತ್ಯದ ನೋಂದಾವಣೆ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ AI-ಚಾಲಿತ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

- ಸ್ಪೈಸ್+ ನಮೂನೆ (SPICe+ Form): DIN, PAN, TAN ಮತ್ತು GSTIN ಸೇರಿದಂತೆ 10 ಅಗತ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೆಬ್ ನಮೂನೆಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇತರೆ: ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಉದ್ಯಮ್ (Udyam) ಪೋರ್ಟಲ್; ಅನುಸರಣೆ ಹೊರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವ್ಯಾಪಾರ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ.

ಅನುಮತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಳು:

- PARIVESH 3.0: ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಅನುಮತಿಗಳಿಗಾಗಿ AI ಮತ್ತು GIS-ಆಧಾರಿತ ಭೂ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಲು ಇ-ಗ್ರಾಮ್ ಸ್ವರಾಜ್ (e-Gram SWARAJ); ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು 32 ಕೇಂದ್ರ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೌಲಭ್ಯ:

- ಜಿಎಸ್‌ಟಿಎನ್ ಮತ್ತು ಇ-ವೇ ಬಿಲ್ (GSTN & E-Way Bill): ₹ 102.91 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ತೆರಿಗೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಇ-ವೇ ಬಿಲ್‌ಗಳು 21% ರಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿವೆ.
- ಟ್ರೇಡ್ಸ್ (TReDS): ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ದ್ರವ್ಯತೆಗಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವೇದಿಕೆ.

ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶ:

- PM GatiShakti NMP: ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ-ಮೈಲಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆ ಡೇಟಾವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- ULIP: ನೈಜ-ಸಮಯದ ಕಾರ್ಗೋ ಟ್ರಾಕಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಚಿವಾಲಯಗಳಿಂದ 35 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (DPI):

- ಏಕೀಕೃತ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್: ಎಪಿಐಗಳು (APIs) ಸೇತುವೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ತಡೆರಹಿತ ಡೇಟಾ ಹರಿವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.
- ಬೃಹತ್ ಪಾವತಿಗಳು: GSTN ಮತ್ತು UPI ಬೃಹತ್ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ನೋಟದಲ್ಲಿ: ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಸೌಲಭ್ಯದ ಡೇಟಾ

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ 8 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.
- MCA21 ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2021-2025) ಸರಿಸುಮಾರು 3.8 ಕೋಟಿ ಫೈಲಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.
- ಉದ್ಯಮ್ ಪೋರ್ಟಲ್ 7.7 ಕೋಟಿ ನೋಂದಣಿಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಸುಮಾರು 34 ಕೋಟಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದೆ (ಫೆಬ್ರವರಿ 2026 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ).
- GSTN ವೇದಿಕೆಯು ಸುಮಾರು ₹ 103 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಿದೆ (ಜನವರಿ 2026 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ).
- ಸರ್ಕಾರಿ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ (GeM) ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 26 ರಲ್ಲಿ (ಫೆಬ್ರವರಿ, 2026 ರವರೆಗೆ) 60 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದೇಶದ ಪ್ರಮಾಣದೊಂದಿಗೆ 4 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದೇಶದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಆರೈಕೆ ವಲಯದ ಕೀಲಿಕೈ

ಸುದ್ದಿ - ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪಾವತಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಸದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಪಿಯಿಂದ (GDP) ಹೊರಗುಳಿದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಭಾರತದ ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಜಿಡಿಪಿಯನ್ನು (GDP) 15 ರಿಂದ 17% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು, 2050 ರ ವೇಳೆಗೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುವ ವಯೋವೃದ್ಧರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಸಕ್ಷಮ್ ಅಂಗನವಾಡಿ, ಮಿಷನ್ ಶಕ್ತಿ, ಹೆರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆದಾರರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಂತಹ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಆರೈಕೆ ವಲಯವನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ, ವೃದ್ಧರ ಆರೈಕೆ, ಮನೆಗೆಲಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಪಾವತಿಸಿದ (ಗೃಹ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಥವಾ ದಾದಿಯರು) ಮತ್ತು ಪಾವತಿಸದ (ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡುವ ಅಡುಗೆ, ತೊಳೆಯುವಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ಮುಂತಾದವು) ಎರಡೂ ಆಗಿರಬಹುದು.
- ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾವತಿಸದೆ ಉಳಿದಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ (GDP) ಎಣಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ (ILO ಪ್ರಕಾರ ಜಾಗತಿಕ ಪಾವತಿಸದ ಆರೈಕೆ ಕೆಲಸದ 76%).

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ:

- **ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ:** ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾವತಿಸದ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆ ಕೆಲಸದ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವು ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿಯ (GDP) 15% ಮತ್ತು 17% ರ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ವೃತ್ತಿಪರ ಆರೈಕೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನುರಿತ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ, ರವಾನೆಗಳ (remittances) ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪರಿವರ್ತನೆ:** 2050 ರ ವೇಳೆಗೆ, ವಯೋವೃದ್ಧರ (60+ ವರ್ಷಗಳು) ಪ್ರಮಾಣವು ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 21% ತಲುಪುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- **ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:** ಆರೈಕೆ ಕೆಲಸದ ಅಸಮಾನ ಹೊರೆಯು (81% ಮಹಿಳೆಯರು ವಿರುದ್ಧ 26% ಪುರುಷರು) ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು

ಪಾವತಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಯದ ಬಡತನವನ್ನು (time poverty) ನಿವಾರಿಸಲು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಆರೈಕೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

- **ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿಯ (GDP) 2% ಗೆ ಸಮಾನವಾದ ನೇರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯು 11 ದಶಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು, ಈ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 70% ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು:** ಕೇಂದ್ರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಸಕ್ಷಮ್ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಪೋಷಣ್ 2.0 (POSHAN 2.0) ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮಿಷನ್ ಶಕ್ತಿ (Mission Shakti) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 17,000 ಹೊಸ ಅಂಗನವಾಡಿ-ಕಮ್-ಕ್ರೆಚ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪಾಲ್ನಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (Palna scheme) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಟಲ್ ವಯೋ ಅಭ್ಯುದಯ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವೃದ್ಧರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2026-27 ದೇಶೀಯ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 1.5 ಲಕ್ಷ ಬಹು-ಕುಶಲ ಆರೈಕೆದಾರರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿತು.
- **ಶಾಸಕಾಂಗ ಆದೇಶಗಳು:** ಹೆರಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ (2017) ಪಾವತಿಸಿದ ಹೆರಿಗೆ ರಜೆಯನ್ನು 26 ವಾರಗಳಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಿತು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಕ್ರೆಚ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿತು.
- **ಸರ್ಕಾರೇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು:** ಸೇವಾ (SEWA) ದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ಸಹಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ, ಆದರೆ ಮೊಬೈಲ್ ಕ್ರೆಚ್‌ಸ್ (Mobile Creches) ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಡೇ-ಕೇರ್ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದೆ.

'Doux Commerce' ಕುಸಿತ: ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಜಗತ್ತು

ಸುದ್ದಿ - ವ್ಯಾಪಾರವು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ತತ್ವವು ಪ್ರಸ್ತುತ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಈಗ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ದುರ್ಬಲತೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಬದಲಾವಣೆ:** ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವ ಮೂಲಕ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಮಿತ್ರ-ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಸಮೀಪವಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುತ್ತಿವೆ.

- **ವ್ಯಾಪಾರದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರೀಕರಣ:** ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಲು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದೇಶಗಳು ಸುಂಕಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು, ಮತ್ತು ರಫ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಗಳಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿವೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಘಟನೆ:** ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆಯ (WTO) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಸಹಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗಿ, ದೇಶಗಳು ಸಣ್ಣ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳತ್ತ ವಾಲುತ್ತಿವೆ.
- **ಪರಿಣಾಮ:** ವಿದೇಶಿ ಪಾಲುದಾರರ ಮೇಲಿನ ಭಾರಿ ಅವಲಂಬನೆಯು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ನೇರ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಡೌಕ್ಸ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ:

- ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೃದುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಕಲ್ಪನೆ ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಅಂತ್ಯವಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತವೆ, ಸಂಯೋಜಿತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪಾಲುದಾರರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ಡೌಕ್ಸ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಕಲ್ಪನೆಯು ಏಕೆ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ?

- **ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ದುರ್ಬಲತೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ:** ವಿದೇಶಿ ಪಾಲುದಾರರ ಮೇಲಿನ ಭಾರಿ ಅವಲಂಬನೆಯು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರೀಕರಣ:** ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಲು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದೇಶಗಳು ಸುಂಕಗಳು, ನಿರ್ಬಂಧಗಳು, ರಫ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಘಟನೆ:** ಡಬ್ಲ್ಯುಟಿಒ (WTO) ನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಸಹಕಾರದಿಂದ ದೇಶಗಳು ಸಣ್ಣ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ.
- **ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ:** ದೇಶಗಳು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ (friend-shoring) ಅಥವಾ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ದೇಶಗಳಿಗೆ (near-shoring) ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಭೂ ಗಡಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳ FDI ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ

ಸುದ್ದಿ - ಅಕ್ರಮ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ತಡೆ ನಿಯಮಗಳು, 2005 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಮಾಲೀಕ (BO) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. 10% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ ಭೂ ಗಡಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳ (LBCs) ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಹಿಂದಿನ ಪಿಎನ್ 3 (PN3) ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಉತ್ಪಾದನೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸಿಲಿಕಾನ್‌ನಂತಹ ಆಯ್ದ ವಲಯಗಳಿಗೆ 60-ದಿನಗಳ ತ್ವರಿತ ಅನುಮತಿಯು, ಎಫ್‌ಡಿಐ (FDI) ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳು:

- **ಲಾಭದಾಯಕ ಮಾಲೀಕ (BO):** ಅಕ್ರಮ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ತಡೆ ನಿಯಮಗಳು, 2005 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಮಾಲೀಕರ ಸ್ಪಷ್ಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಸುಲಭತೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳು:** ಕಂಪನಿಯ 10% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್‌ಬಿಸಿಗಳ (LBCs) ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಈ ಹಿಂದೆ, 2020 ರ ಪ್ರೆಸ್ ನೋಟ್ 3 (PN3) ಪ್ರಕಾರ, ಎಲ್‌ಬಿಸಿಗಳಿಂದ (LBCs) ಯಾವುದೇ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **ತ್ವರಿತ 60-ದಿನಗಳ ಕಾಲಮಿತಿ:** ಆಯ್ದ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು 60 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ಬಂಡವಾಳ ಸರಕುಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಪಾಲಿಸಿಲಿಕಾನ್ ಮತ್ತು ಇಂಗೋಟ್-ವೇಫರ್, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಪಾಲು ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವು ನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕರು ಅಥವಾ ಭಾರತೀಯ-ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಘಟಕಗಳ ಬಳಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಬೇಕು.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- **ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ:** ಸ್ಪಷ್ಟ ಲಾಭದಾಯಕ ಮಾಲೀಕ (BO) ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲಮಿತಿಗಳು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಕ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ನಿಧಿಗಳಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** ದೇಶೀಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯ (FDI) ಒಳಹರಿವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು:** ವೇಗವಾದ ಅನುಮೋದನೆಗಳು ತ್ವರಿತ ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ, ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

- ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್: ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸೌರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ತೀವ್ರ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ: 2020 ರ ಪ್ರೆಸ್ ನೋಟ್ 3 (PN3)

- ಪಿಎನ್ 3 (PN3) ಅನ್ನು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಸಾಲ-ರಹಿತ ಸಾಧನಗಳು) ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಗಳು, 2020 ರ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.
- ಗುರಿ: ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ-ಪೀಡಿತ ಭಾರತೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಅವಕಾಶವಾದಿ ಸ್ವಾಧೀನಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
- ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹೂಡಿಕೆಯ ಒಳಹರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

NammaKPSC

MISSION KADAMBA

KAS FOR UPSC ASPIRANTS

JOIN NOW!!

Call us now!

+91 6366294954

www.nammaKPSC.com

Mentors4IAS – Your Partner in UPSC Journey

ಭಾಗ 4: ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ & ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ದಿನ: ಹವಾಮಾನ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸವಾಲುಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು, ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯು (WMO) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಂದು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- 2026 ರ ಘೋಷವಾಕ್ಯ: "ಇಂದು ಆಚರಿಸುವುದು, ನಾಳೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು" (Observing Today, Protecting Tomorrow).
- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ: 1873 ರ 'ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹವಾಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯ (IMO) ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷ ಅಂಗವಾದ ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (WMO) 1950 ರ ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು:

- ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ: ಮಳೆ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಾಂಶದ ವಿಪರೀತ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಭಾರತದಂತಹ ಕೃಷಿ-ಪ್ರಧಾನ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು: ಅತಿಯಾದ ಬಿಸಿಗಾಳಿ, ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಅಳಿವು: ಅರಣ್ಯನಾಶ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವು ಡಾರ್ವಿನ್ ವಿಕಾಸವಾದದ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಅಳಿವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಹನುಮಾನ್: ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಕ್ರಮ

ಸುದ್ದಿ - ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನದಂದು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಹನುಮಾನ್ (Project HANUMAN) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. 1973 ರಲ್ಲಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ (CITES) ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ 3 ರಂದು ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಹನುಮಾನ್ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ನೆರವು ಮತ್ತು ಶುಶ್ರೂಷೆಗಾಗಿ ಗುಣಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಪೋಷಿಸುವ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದು ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂಯೋಜನೆ: AI-ಚಾಲಿತ ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ವನ್ಯಜೀವಿ ರಕ್ಷಣಾ ವಾಹನಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ "ವಜ್ರ ತಂಡಗಳು" ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಲಿಪುಲೇಖ ಪಾಸ್: ಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಹತ್ವ

ಸುದ್ದಿ - COVID-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಂತರ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಸ್ಥಗಿತದ ಬಳಿಕ, ಭಾರತವು ಲಿಪುಲೇಖ ಪಾಸ್ ಮೂಲಕ ಚೀನಾದೊಂದಿಗೆ ಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಪಾಸ್ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಕುಮಾವೂನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ (5,334 ಮೀಟರ್), ಭಾರತ, ನೇಪಾಳ ಮತ್ತು ಚೀನಾ (ಟಿಬೆಟ್) ಗಳ ಟ್ರೈ-ಜಂಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.
- **ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ:** ಕೈಲಾಸ ಮಾನಸಸರೋವರ ಯಾತ್ರೆಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಲಿಪುಲೇಖ ಪಾಸ್ (ಉತ್ತರಾಖಂಡ) ಮತ್ತು ನಾಥು ಲಾ ಪಾಸ್ (Nathu La Pass) (ಸಿಕ್ಕಿಂ) ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗ:** 1992 ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ತೆರೆಯಲಾದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಗಡಿ ಪೋಸ್ಟ್ ಇದಾಗಿದೆ.
- **ಗಡಿ ವಿವಾದ:** ಭಾರತ-ನೇಪಾಳದ ನಡುವಿನ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವಿವಾದವು 1816 ರ ಸುಗೌಲಿ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ (Treaty of Sugauli) ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕಾಳಿ ನದಿಯನ್ನು ನೇಪಾಳದ ಗಡಿಯಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು ಆದರೆ ಅದರ ಮೂಲವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೇಪಾಳವು ಲಿಪುಲೇಖ, ಕಾಲಾಪಾನಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಪಿಯಾಧುರಾವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾಳಿ ನದಿಯ ಮೂಲ ಲಿಂಪಿಯಾಧುರಾದಲ್ಲಿದೆ (Limpiyadhura) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಭಾರತವು ನದಿಯ ಮೂಲವು ಕಾಲಾಪಾನಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

ಅರ್ಥ್ ಅವರ್ 2026 - ಮಾರ್ಚ್ 28

ಸುದ್ದಿ - ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ಫಂಡ್ ಫಾರ್ ನೇಚರ್ (WWF) ಆಯೋಜಿಸುವ 'ಅರ್ಥ್ ಅವರ್' ಅನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್‌ನ ಕೊನೆಯ ಅಥವಾ ಕೊನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಶನಿವಾರದಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಗ್ರಹದ ಬಗೆಗಿನ ಬದ್ಧತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರಾತ್ರಿ 8:30 ರಿಂದ 9:30ರವರೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಅನಗತ್ಯ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಗಳನ್ನು ಆಫ್ ಮಾಡಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮೊದಲ ಆಚರಣೆ:** ಉದ್ಘಾಟನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 31 ಮಾರ್ಚ್ 2007 ರಂದು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಿಡ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- **ಆಚರಣೆ:** ಜಾಗತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ 20ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅರ್ಥ್ ಅವರ್ 2026 ಅನ್ನು 28 ಮಾರ್ಚ್ 2026ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಅರ್ಥ್ ಅವರ್ ಅನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಫ್ (WWF) ಮತ್ತು ಅದರ ಪಾಲುದಾರರು 2007ರಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.
- **ಲೈಟ್ಸ್-ಆಫ್ ಉಪಕ್ರಮ:** ಪರಿಸರ ಸಮಾಜಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಅನಗತ್ಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ಆಫ್ ಮಾಡುವ ಪ್ರಬಲ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ವರದಿ 2025: ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ

ಸುದ್ದಿ - ಸ್ವಿಸ್ ಮೂಲದ ಸಂಸ್ಥೆ ಐಕ್ಯೋವರ್ (IQAir) 'ವಿಶ್ವ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ವರದಿ 2025' ಅನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಪಾಲನೆ:** 2025ರಲ್ಲಿ 14% ನಗರಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ (WHO) ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು (PM2.5) ಪೂರೈಸಿವೆ. ಇದು 2024ರ 17% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ದೇಶ:** ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ PM2.5 ಮಟ್ಟವು ನಿಗದಿತ ಮಿತಿಗಿಂತ 13 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- **ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ನಗರ:** ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಲೋನಿ ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ನಗರವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ PM2.5 ಮಟ್ಟವು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು 22 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ:** ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ 25 ನಗರಗಳು ಭಾರತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಚೀನಾದಲ್ಲಿವೆ. ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿವೆ.
- **ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನ:** ಭಾರತವು 2025ರಲ್ಲಿ 6ನೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ದೇಶವಾಗಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದು 2024ರ 5ನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೊಂಚ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿದೆ. ನವದೆಹಲಿಯು ಸತತ 8ನೇ ಬಾರಿಗೆ ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನ 2026 ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸವಾಲುಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು (Biodiversity) ಕಾಪಾಡುವ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು (UN) ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 3 ರಂದು 'ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನ'ವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

- **2026ರ ಘೋಷವಾಕ್ಯ:** "ಜೀವಧೀಯ ಮತ್ತು ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ ಸಸ್ಯಗಳು: ಆರೋಗ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ".
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಒಪ್ಪಂದ:** 1973ರ ಮಾರ್ಚ್ 3ರಂದು 'ವಿನಾಶದಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವನ್ಯಜೀವಿ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಸಂಕುಲದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ'ಕ್ಕೆ (CITES) ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಮುಖ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ 3 ಅನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಣಯ:** 2013ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 20ರಂದು ನಡೆದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು (UNGA) 68ನೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 3 ಅನ್ನು ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಸರ್ಕಾರ.
- **ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು:** ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಾಶ, ಅಕ್ರಮ ಬೇಟೆ, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪರಿಸರ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾಗರ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ

ಸುದ್ದಿ - ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು ಜಾಗತಿಕ ಭೂಭಾಗದ 50-64% ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಗರಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದೆ. ಇದು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಾಗರದ ಹವಾಮಾನದ ನಡುವಿನ ಬಲವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನವು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಮುದ್ರ ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಕೆಯು ವಿಪರೀತ ಉಷ್ಣತೆಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಗರಗಳು ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ?

- **ಸಾಗರಗಳಿಂದ ತೇವಾಂಶ:** ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಸಾಗರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನೀರಿನ ಆವಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ವಾತಾವರಣದ ಆರ್ದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉಷ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ದ್ರತೆ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ದ್ರತೆಯು ಬಾಷ್ಪೀಕರಣದ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು (Evaporative cooling) ಅಂದರೆ ಬೆವರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
- **ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಾಗರದ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ:** ಸಾಗರಗಳು ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣದ ಪರಿಚಲನೆಯ ಮೂಲಕ ಉಷ್ಣತೆ ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು ಹರಡುತ್ತವೆ.
- **ವಾತಾವರಣದ ತರಂಗ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು:** ಸಾಗರಗಳು ಬೆಚ್ಚಗಾಗುವುದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ವಾತಾವರಣದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ, ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

- **ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅವಧಿ:** ಸರಾಸರಿ ಉಷ್ಣಮಾರುತದ ಅವಧಿಯು ಸುಮಾರು 6.5 ದಿನಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ (1961-2021).
- **ವಿಪರೀತ ಘಟನೆಗಳು:** ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಅವಧಿಯು ಸುಮಾರು 2 ದಿನಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉಷ್ಣತೆಯ ಒತ್ತಡ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಆರ್ದ್ರತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರರ್ಥ ಅಧಿಕೃತ ವರ್ಗೀಕರಣವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು

- ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು ಅಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನದ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅವಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ (IMD) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿರುತ್ತವೆ.
- ತಾಪಮಾನವು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 40°C, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ 30°C ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 37°C ತಲುಪಿದಾಗ ಉಷ್ಣಮಾರುತವನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಆಳ-ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ ಭಂಡಾರ: 'ಭವಸಾಗರ' ಆಯ್ಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoEFCC) ಕೇರಳದ ಕೊಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ (CMLRE) "ಭವಸಾಗರ" ಉಲ್ಲೇಖನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಭಾರತದ 'ಆಳ-ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಂಡಾರ'ವನ್ನಾಗಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ. ಈ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕಾಯ್ದೆ 2002 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಭವಸಾಗರ ಕೇಂದ್ರದ ಬಗ್ಗೆ:

- ಈ ನಿಯೋಜನೆಯು "ಭವಸಾಗರ" ಉಲ್ಲೇಖನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಭಾರತದ ಆಳ-ಸಮುದ್ರದ ಜೈವಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ದಾಖಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ-ಉಲ್ಲೇಖಿತ 3,500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಧಾರ ಮಾದರಿಗಳ (voucher specimens) ವ್ಯಾಪಕ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕಾಯ್ದೆ 2002 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ:

- ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಜೈವಿಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು (DNA sequences ಮುಂತಾದವು) ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಆಳ-ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಪಾಲಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಯುಎನ್ ಸಾಗರ ವಿಜ್ಞಾನದ ದಶಕದ (2021-2030) ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ (CMLRE):

- 1998 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಭೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoES) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ.
- ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಭಾರತದ ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯ (EEZ) ಮತ್ತು ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಆಳ ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

KAS
ಫೌಂಡೇಶನ್ ಕೋರ್ಸ್
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ
ಆನ್‌ಲೈನ್ / ಆಫ್‌ಲೈನ್
ಕೆಪಿಎಸ್‌ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ

ಕ್ಲಾಸ್ ನೋಟ್ಸ್ **ಕ್ಲಾಸ್ ಟಿಪ್ಪ್ಸ್** **ಮ್ಯಾಗಜಿನ್**

www.nammaKPSC.com **+91-63662-94954**

ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಮನದಿಗಳ ಕರಗುವಿಕೆ ಅಪಾಯ: ಇಸ್ರೋ

ಸುದ್ದಿ - ಇತ್ತೀಚಿನ ಇಸ್ರೋ (ISRO) ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು, ಉತ್ತರಾಖಂಡದ 'ಧರಾಲಿ' (Dharali) ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 2025 ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹವು (Flash Flood) ಮೇಘಸ್ಫೋಟ ಅಥವಾ ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರ ಸ್ಫೋಟದಿಂದ (GLOF) ಸಂಭವಿಸಿದ್ದಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಹಿಮನದಿಯ 'ನಿವೇಶನ್ ವಲಯ'ದಲ್ಲಿ (Nivation zone) ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ದಿಫೀರ್ ಕುಸಿತದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು

- **ನಿವೇಶನ್ (Nivation):** ಇದು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ 'ಘನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕರಗುವಿಕೆಯ' (freeze-thaw) ಚಕ್ರಗಳಿಂದಾಗಿ, ಹಿಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ನೆಲವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸವೆತಕ್ಕೊಳಗಾಗುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಐಸ್ ಪ್ಯಾಚ್ (Ice Patch):** ಇದು ಮೇಲ್ಮೈ ಹಿಮ ಮತ್ತು ತಳದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ದ್ರವ್ಯರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಿಜವಾದ ಹಿಮನದಿಯಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ವಿರೂಪ ಅಥವಾ ಸಕ್ರಿಯ ಹರಿವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು

- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ:** ಹಿಮನದಿಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ತಳುವಾಗುವುದು, ಮಳೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನವು, ಒಳಗಿನ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾಲೋಚಿತ ಹಿಮದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತಿವೆ.
- **ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ:** ರಕ್ಷಣಾ ಪದರವಿಲ್ಲದೆ ನೇರವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯು ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ಕರಗುವಿಕೆ, ಭಿದ್ರವಾಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ದಿಫೀರ್ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಮನದಿಗಳ ಕರಗುವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- **ಸರಣಿ ಅಪಾಯಗಳು:** ಭಿದ್ರಗೊಂಡ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಕರಗಿದ ನೀರು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳ ಹಠಾತ್ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ, ಆದರೆ ಅತಿ ವೇಗದ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಥಳಾಕೃತಿಯ ವರ್ಧನೆ:** ಕಡಿದಾದ ಮತ್ತು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಹಿಮಾಲಯದ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಕುಸಿದರೂ ಅದು ಬೃಹತ್ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು, ಭಾರಿ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವಿನಾಶ:** ಈ ಅಪಾಯಗಳು ನದಿಪಾತ್ರಗಳ ಅಗಲೀಕರಣ, ವಸಾಹತುಗಳ ನಾಶ ಮತ್ತು ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತವೆ.
- **ಮುನ್ಸೂಚನೆ:** ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ (satellite imagery) ಇಂತಹ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಗಳ ಗೋಚರಿಸುವಿಕೆಯು, ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯದ ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಅರುಣಾಚಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚಿಟ್ಟೆ ಪ್ರಭೇದ: ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸೂಚಕ

ಸುದ್ದಿ - ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಲೆಪರಾಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯುಥಾಲಿಯಾ ಜುಬೀನ್‌ಗಾರ್ಗಿ (Euthalia zubeengargi) ಎಂಬ ಹೊಸ ಚಿಟ್ಟೆ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ನಾಮಕರಣ:** ದಿವಂಗತ ಅಸ್ಸಾಮಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಐಕಾನ್ ಜುಬೀನ್ ಗಾರ್ಗ್ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರು **ಬಾಸರ್ ಡ್ಯೂಕ್** ಆಗಿದೆ.
- **ಗೋಚರತೆ:** ಈ ಪ್ರಭೇದವು ಆಲಿವ್-ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಮೇಲಿನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬಿಳಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ಆದ್ಯತೆ:** 600 ಮತ್ತು 750 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ತಂಪಾದ, ನೆರಳಿನ ಅರೆ-ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳ ಆರ್ಧ ಕೆಳಪದರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಹಂಚಿಕೆ:** ಈ ಪ್ರಭೇದವು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ **ಬಾಸರ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ** ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.
- **ಆಹಾರ:** ವಯಸ್ಕ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮರದ ರಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳ ಸಮೀಪವಿರುವ ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಡ್-ಪುಡ್ಲಿಂಗ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತವೆ.
- **ಪರಿಸರ ಪಾತ್ರ:** ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ **ಜೈವಿಕ ಸೂಚಕವಾಗಿ** (bio-indicator) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳು:** ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ವಿಘಟನೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರ (Jhum) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ.

ಬಲಿರಾಜ್‌ಗಢ್ ಕೋಟೆ ಉತ್ಖನನ

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಾಚೀನ ಮಿಥಿಲಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯು (ASI) ಬಿಹಾರದ ಬಲಿರಾಜ್‌ಗಢ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

- **ಸ್ಥಳ:** ಬಲಿರಾಜ್‌ಗಢ್ ಬಿಹಾರದ ಮಧುಬನಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.
- **ಇತಿಹಾಸ:** ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತಾಣವು ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ **ವಿದೇಹ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ** ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿರಂತರತೆ:** ಮೌರ್ಯ, ಶುಂಗ, ಕುಶಾನ, ಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಪಾಲ ಅವಧಿಗಳಾದ್ಯಂತ ಇಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಜನವಸತಿ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪುರಾವೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಾಣ:** ಹಿಂದಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ ವಸಾಹತು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದವು, ಆ ಕಾಲದ ದೊಡ್ಡ-ಪ್ರಮಾಣದ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು:** ಮಣಿಗಳು, ತಾಮ್ರದ ವಸ್ತುಗಳು, ಟೆರಾಕೋಟಾ (terracotta) ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚ್-ಮಾರ್ಕ್ ಮಾಡಿದ ನಾಣ್ಯಗಳಂತಹ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಬೇಟೆ ತಡೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಉಪಕ್ರಮ (GTI) ಪ್ರಾರಂಭ

ಸುದ್ದಿ - ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಕ್ಯಾಂಪೊ ಗ್ರಾಂಡೆಯಲ್ಲಿ (Campo Grande) ನಡೆದ 'ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಮಾವೇಶ'ದ (CMS) ಸಿಒಪಿ-15 (COP15) ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಬೇಟೆ ಮೇಲಿನ ಜಾಗತಿಕ ಉಪಕ್ರಮದ (GTI) ಬಗ್ಗೆ:

- **ಕುರಿತು:** ಅಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಬೇಟೆಯ (unsustainable taking) ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗದ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಇದಾಗಿದೆ.
- **'ವಿಶ್ವದ ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ವರದಿ 2024'** (State of the World's Migratory Species report 2024) ಪ್ರಕಾರ, ಅಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅಥವಾ ಸುಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಬೇಟೆಯು ಸಮಾವೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 1,200 ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ 70% ಜೀವಿಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ.
- ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ, ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಮಾರಾಟ, ಕ್ರೀಡೆ, ಔಷಧ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಶೀಯ ಕಾರಣಗಳು ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಗುರಿ:** ಕುನ್ಮಿಂಗ್-ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಚೇತರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಿಂದ ತಡೆಯುವಿಕೆಯಂತಹ ತಮ್ಮ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- **ಕಾರ್ಯದ 4 ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ಡೇಟಾ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು; ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು; ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- **ಪಾಲುದಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:** ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಮಾವೇಶ (CBD), ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UNEP), ವಿಶ್ವ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (UNEP-WCMC), ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ಫಂಡ್ ಫಾರ್ ನೇಚರ್ (WWF) ಮತ್ತು ಟ್ರಾಫಿಕ್ (TRAFFIC) ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಮಾವೇಶ (CMS):

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಜರ್ಮನಿಯ ಬಾನ್‌ನಲ್ಲಿ (Bonn) 1979 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಾನ್ ಸಮಾವೇಶ (Bonn Convention) ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕುರಿತು:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (UNEP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದು, ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ಸಿಎಂಎಸ್ ಅನುಬಂಧಗಳ (CMS Appendices) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:
- **ಅನುಬಂಧ I:** ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು (Endangered species).
- **ಅನುಬಂಧ II:** ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು.
- **ಸದಸ್ಯರು:** ಭಾರತ ಸೇರಿದಂತೆ 133 ಪಕ್ಷಗಳು (132 ದೇಶಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ - EU).

ಅಘನಾಶಿನಿ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಯೋಜನೆ: UNESCO ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ 'ಅಘನಾಶಿನಿ ನದಿ ಜೋಡಣೆ' ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, 1972ರ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮಾವೇಶದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೂರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಆತಂಕಗಳು:

- **ಅಂತರ್-ಜಲಾನಯನ ನೀರು ವರ್ಗಾವಣೆ:** ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವುದೇ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಿಲ್ಲದ, ಮುಕ್ತ ಹರಿವಿನ ನದಿಯಾದ ಅಘನಾಶಿನಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು 35 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಅಂತರ್-ಜಲಾನಯನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ವೇದಾವತಿ ನದಿಗೆ ಹರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಾಶದ ಭೀತಿ:** ಈ ಯೋಜನೆಯು ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಅಪರೂಪದ ಜಲಚರಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿದೆ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಪರಿಸರ ಅಸಮತೋಲನ:** ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹರಿವಿನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅರಣ್ಯನಾಶ, ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಜಲ ಅಭದ್ರತೆಗೆ ನೇರ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:

- ಯುನೆಸ್ಕೋ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ನಡುವಿನ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಾಣಗಳ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಆಯಾ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಯೂರಿಯಾ ಬಲೆಯಿಂದ ಹಸಿರು ನಿರ್ಗಮನ

ಸುದ್ದಿ - ಯೂರಿಯಾ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದ ಮೇಲಿನ ಭಾರತದ ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಹೊರೆ ಮತ್ತು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯು 'ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾ' (Green Urea) ದತ್ತ ಸಾಕಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯೂರಿಯಾ ಅವಲಂಬನೆ

- **ಬಳಕೆಯ ಪಾಲು:** ಒಟ್ಟು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೂರಿಯಾವು ಸುಮಾರು 56% ರಷ್ಟಿದೆ; ಇದು ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ರಸಗೊಬ್ಬರವಾಗಿದೆ.
- **ಸಾರಜನಕ ಅವಲಂಬನೆ:** ಸಾರಜನಕಯುಕ್ತ (Nitrogenous) ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 80% ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆ:** ಸುಮಾರು 90% ರಷ್ಟು ಯೂರಿಯಾ ಬಳಕೆಯು ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದ ಮೂಲಕ ಆಮದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

- ಶಕ್ತಿ ಸಂಪರ್ಕ: ದೇಶೀಯ ಯೂರಿಯಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ.
- ವಿತ್ತೀಯ ಹೊರೆ: ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆಯು ಬೃಹತ್ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಹೊರಗೆ (ಸುಮಾರು ₹1.65 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ) ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ: ಮಿತಿಮೀರಿದ ಯೂರಿಯಾ ಬಳಕೆಯು ಮಣ್ಣಿನ ಅವನತಿ, ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ (Greenhouse Gas) ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಬೂದು ಯೂರಿಯಾ (Grey Urea): ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಬಳಸಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾ (Green Urea): ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದಿಂದ ಚಾಲಿತವಾದ ಹಸಿರು ಜಲಜನಕ (ವಿದ್ಯುದ್ವಿಭಜನೆಯ ಮೂಲಕ) ಮತ್ತು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾದ CO₂ ಅನ್ನು ಬಳಸಿ ಇದನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ-ಇಂಗಾಲಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆ: ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು 60% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಯೂರಿಯಾದ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ: ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾಗೆ ಬದಲಾಗುವುದರಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿತ್ತೀಯ ಉಳಿತಾಯ: ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು 65% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ₹1.65 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದೆ (2022-23).
- ವೆಚ್ಚದ ಅನುಕೂಲ: ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾವು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಬೂದು ಯೂರಿಯಾಗಿಂತ 20% ರಷ್ಟು ಅಗ್ಗವಾಗಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಕೃಷಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆ: ಸಮತೋಲಿತ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಸಾರಜನಕ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಏಕೀಕರಣ: ಹಸಿರು ಜಲಜನಕ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ.

ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿಂದ 2040ರ ವೇಳೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಸುಮಾರು 90% ರಷ್ಟು ಯೂರಿಯಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಹಸಿರು ಜಲಜನಕ ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಬಹುದು.
- ಸುಮಾರು 30% ಪ್ರದೇಶವು ರಾಸಾಯನಿಕೇತರ ಕೃಷಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿದ್ದು, ಕೃತಕ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸಾರಜನಕ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯು ಸುಮಾರು 30% ರಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು.
- ಭಾರತವು ಯೂರಿಯಾ ಆಮದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡೆದುಹಾಕಬಹುದು, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವು ₹1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಮೀರಬಹುದು.

ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿ ವಿಳಂಬ ತಪ್ಪಿಸಲು ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ

ಸುದ್ದಿ - ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದಿದ್ದಾಗ ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoEFCC) ಸ್ಥಾಯಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (SAEIA) ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯನ್ನು (SCEIA) ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- EIA ಅಧಿಸೂಚನೆ 2006 ರ ಪ್ರಕಾರ, ಎಸ್‌ಇಐಎ (SEIAA) ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ವಿಫಲವಾದರೆ SAEIA ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. EIA ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ; **ವರ್ಗ A** ಯೋಜನೆಗಳು MoEFCC ಗೆ ಮತ್ತು **ವರ್ಗ B** ಯೋಜನೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.
- ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು (Environmental Clearance) ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸ್ಥಾಯಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (SAEIA) ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (SCEIA) ರಚಿಸಲು ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoEFCC) ಕರಡು ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪರಿಸರ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1986 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಲಾದ EIA ಅಧಿಸೂಚನೆ 2006 ರಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ (SEIAA) ಮರು-ರಚನೆಯ ವಿಳಂಬದಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿ (EC) ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಬೃಹತ್ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ:

ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸ್ಥಾಯಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (SAEIA):

- ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು: SEIAA ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ SEIAA ಅನುಮತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ವಿಫಲವಾದರೆ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಪರಿವೇಶ (PARIVESH) ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತವಾಗಿ SAEIA ಗೆ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ (SCEIA):

- ರಚನೆ: ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಯಗಳು: ರಾಜ್ಯ ತಜ್ಞರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮಿತಿ (SEAC) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು (EIA):

- (EIA) ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಸರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಊಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಉತ್ತಮ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ (SWM) ನಿಯಮಗಳು 2026

ಸುದ್ದಿ - ಹೊಸ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ (SWM) ನಿಯಮಗಳು 2026, 2016 ರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ, ಇವು ನಾಲ್ಕು-ಹಂತದ ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತ ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪರಿಸರ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1986 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. **SWM ನಿಯಮಗಳು 2026**, **SWM ನಿಯಮಗಳು 2016** ಅನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ.
- ಈ ನಿಯಮಗಳು 'ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರನೇ ಪಾವತಿಸಬೇಕು' ತತ್ವವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಟ್ರಾಕಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಪಡೆದ ಇಂಧನದ (RDF) ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ.

SWM ನಿಯಮಗಳು 2026 ರ ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- ಕಡ್ಡಾಯ ನಾಲ್ಕು-ಹಂತದ ವಿಂಗಡಣೆ:** ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಅಡುಗೆ/ಸಾವಯವ ವಸ್ತು), ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಕಾಗದ, ಲೋಹ), ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಡ್ರೈಪರ್‌ಗಳು, ಟ್ಯಾಂಪೂನ್‌ಗಳು) ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಆರೈಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಬಣ್ಣಗಳು, ಔಷಧಗಳು, ಬಲ್ಬ್‌ಗಳು).
- ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದಕರ (BWG) ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ:** ವಿಸ್ತೃತ ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ (EBWGR) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಆನ್‌ಸೈಟ್ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ BWG ಗಳು EBWGR ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- 20,000 ಚದರ ಮೀಟರ್‌ಗಳ ನೆಲದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ದಿನಕ್ಕೆ 40,000 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ದೈನಂದಿನ 100 ಕೆಜಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಘಟಕಗಳನ್ನು BWG ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡದಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಚಿತ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ 'ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರನೇ ಪಾವತಿಸಬೇಕು' (Polluter Pays) ತತ್ವ.
- ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪೋರ್ಟಲ್:** ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ವಿಲೇವಾರಿಯವರೆಗಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಲು.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು:** ಮೆಟೀರಿಯಲ್ ರಿಕವರಿ ಫೆಸಿಲಿಟೀಸ್ (ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು) ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ.
- ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಪಡೆದ ಇಂಧನದ (RDF) ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆ:** ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು (ಸಿಮೆಂಟ್ ಉದ್ಯಮದಂತಹ) ತಮ್ಮ ಘನ ಇಂಧನವನ್ನು RDF ನೊಂದಿಗೆ (ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಚೂರುಮಾಡಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಜಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ) ಬದಲಾಯಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗದ, ಶಕ್ತಿ-ಮರುಪಡೆಯಲಾಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಡ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಕುಸಿತಗಳನ್ನು (Landfills) ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಮೇಲೆ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ವಿಧಿಸುವುದು).

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ:

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ:** ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 2023-24 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಒಟ್ಟು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವು ದಿನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 1.85 ಲಕ್ಷ TPD (ಟನ್/ದಿನ) ಆಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 61% ರಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಉಳಿದವು ಭೂಕುಸಿತಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.
- ಸವಾಲುಗಳು:** ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿಯಾದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಣೆಯ ಕೊರತೆ, ಭೂಮಿಯ ಸೀಮಿತ ಲಭ್ಯತೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯದ (e-waste) ವಿವೇಚನಾರಹಿತ ಸುರಿಯುವಿಕೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:

- ಮೀಥೇನ್ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ (ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬಲವಾದ ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ), ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ, ಭೂಕುಸಿತದ ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಸ್ಫೋಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಲೀಚೇಟ್ (ವಿಷಕಾರಿ ದ್ರವದ ಹರಿವು) ನೆಲದೊಳಗೆ ಜಿನುಗುವುದು.
- ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಣಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಹೊಗೆಮಂಜು (smog) ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಉಸಿರಾಟದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಇರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಕಪ್ಪು ಮಳೆ': ಆರೋಗ್ಯ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ WHO ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇರಾನ್‌ನ ಟೆಹ್ರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುರಿದ "ಕಪ್ಪು ಮಳೆಯಿಂದ" ಉಂಟಾಗುವ ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (WHO) ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಇರಾನ್‌ನ ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಷಕಾರಿ ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವು, ಮಳೆಯ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಗಾಢವಾದ, ಎಣ್ಣೆಯುಕ್ತ ಮಳೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- ವಾತಾವರಣದ ಮಾರ್ಜನ (atmospheric scavenging) ಎಂಬ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಕಪ್ಪು ಮಳೆಯು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಾನತುಗೊಂಡಿರುವ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು:** ಪರಮಾಣು ಸ್ಫೋಟಗಳು, ತೈಲ ಬೆಂಕಿ ಅನಾಹುತಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಾಲಿನ್ಯ, ದೊಡ್ಡ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚುಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟಗಳು.
- ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ:** ತಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ, ಚರ್ಮದ ಕಿರಿಕಿರಿ, ತಲೆನೋವು ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಸುಡುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ; ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ 5 : ವಿಜ್ಞಾನ & ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳು

INS ತಾರಗಿರಿ: ಆಧುನಿಕ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಯುದ್ಧನೌಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತಾರಗಿರಿಯನ್ನು ಸೇವೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತಾರಗಿರಿಯು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ 17ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನೀಲಗಿರಿ-ವರ್ಗದ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ ಕ್ಷಿಪಣಿ ಫ್ರಿಗೇಟ್ (Stealth guided-missile frigate) ಆಗಿದೆ.
- ಈ ಹಿಂದಿನ 1980-2013 ರ ಅವಧಿಯ ಲಿಯಾಂಡರ್-ವರ್ಗದ ಫ್ರಿಗೇಟ್ ಆಗಿದ್ದ ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತಾರಗಿರಿಯ ಆಧುನಿಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಾಗಿದೆ.
- ಮುಂಬೈನ ಮಜಗಾಂವ್ ಡಾಕ್ ಶಿಪ್‌ಬಿಲ್ಡರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (MDL) ಇದನ್ನು ಶೇಕಡಾ 75 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.
- **ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ:** ವಿಶೇಷವಾದ ಹಲ್ (Hull) ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ರೇಡಾರ್-ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಲೇಪನಗಳನ್ನು (Radar-absorbent coatings) ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದು ರೇಡಾರ್ ಕ್ರಾಸ್-ಸೆಕ್ಷನ್ (RCS) ಅನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರೊಪಲ್ಷನ್:** ಸಂಯೋಜಿತ ಡೀಸೆಲ್ ಅಥವಾ ಗ್ಯಾಸ್ (CODOG) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ, ಇದು 28 ನಾಟ್ಸ್‌ಗಳಿಗಿಂತ (Knots) ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- **ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ:** BrahMos ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ-ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು, ಮಧ್ಯಮ-ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ-ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು (MRSAM) ಹಾಗೂ ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ವಿರೋಧಿ ಟಾರ್ಪೆಡೋಗಳು ಮತ್ತು ರಾಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಯಾಂತ್ರಿಕರಣ:** ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಹಡಗಿನೊಳಗಿನ ಜಾಲಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ, ನೈಜ-ಸಮಯದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (IPMS) ಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್: ಇಂಧನ ದಕ್ಷ ಅಡುಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸುದ್ದಿ - ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಯದಿಂದಾಗಿ LPG ಬೆಲೆಗಳು ಏರುತ್ತಿದ್ದು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್ ಒಂದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಅಡುಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು, ಬೆಂಕಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೇರವಾಗಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಮಾಡಲು ವಿದ್ಯುತ್‌ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- ದಹನವಿಲ್ಲ: ಅನಿಲ ಒಲೆಗಳಂತೆ (Gas stoves), ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳು ದಹನ ಅಥವಾ ತೆರೆದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಯತತ್ವ: ಕಾಂತಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ, ಆ ಕಾಂತಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಒಳಗೆ ಶಾಖ-ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಿಸಿಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೇ ಶಾಖವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದು ವೇಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಶಾಖದ ನಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು (ಸುಮಾರು 85-90%) ಹೊಂದಿದೆ.
- ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ: ಇದಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಅಥವಾ ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟಿಕ್ ಸ್ಟೇನ್‌ಲೆಸ್ ಸ್ಟೀಲ್‌ನಂತಹ ಇಂಡಕ್ಷನ್-ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ (ಪ್ರಬಲ ಅಯಸ್ಕಾಂತೀಯ - Ferromagnetic) ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಇಸ್ರೋಗೆ 'ಆಕಾಶ-300' 3D ಪ್ರಿಂಟರ್ ಹಸ್ತಾಂತರ: ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ISRO) ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ನಿಕ್ಷೆಪ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್' ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ 'ಆಕಾಶ-300' ಎಂಬ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ 3D ಪ್ರಿಂಟರ್ ಅನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ 'ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಉಪಕ್ರಮದಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ದರ್ಜೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳು:

- ನಿಖರ ಉತ್ಪಾದನೆ: ಉಪಗ್ರಹ ಮತ್ತು ರಾಕೆಟ್‌ಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಹಗುರ ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ವಿನ್ಯಾಸ: ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನೌಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತೂಕ-ರಹಿತ ಹಾಗೂ ವಿಪರೀತ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಬಲವಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಮಯ ದಕ್ಷತೆ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 3D ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ವೇಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:

- ಮುಂಬರುವ 'ಗಗನಯಾನ' (ಮಾನವ ಸಹಿತ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಯಾನ) ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ 'ಚಂದ್ರಯಾನ' ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರಾಕೆಟ್ ಎಂಜಿನ್ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಆಕಾಶ-300 ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಲಿದೆ.
- ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇಶೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿದೇಶಿ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ, ಭಾರತದ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೆನೆರಿಕ್ ಸೆಮಾಗ್ಲುಟೈಡ್ ಪ್ರವೇಶ - ಟೈಪ್ 2 ಮಧುಮೇಹ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೆಮಾಗ್ಲುಟೈಡ್‌ನ ಜೆನೆರಿಕ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳ ಪ್ರವೇಶವು ಔಷಧದ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಟೈಪ್ 2 ಮಧುಮೇಹ ಮತ್ತು ಬೊಜ್ಜು ಇರುವ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಸೆಮಾಗ್ಲುಟೈಡ್ ಕುರಿತು:

- ಸೆಮಾಗ್ಲುಟೈಡ್ ಒಂದು GLP-1 (glucagon-like peptide-1) ರಿಸೆಪ್ಟರ್ ಅಗೊನಿಸ್ಟ್ (receptor agonist) ಆಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ:
- ಮಧುಮೇಹದಲ್ಲಿ ಗ್ಲೈಸೆಮಿಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣ (ರಕ್ತದಲ್ಲಿನ ಸಕ್ಕರೆ ಮಟ್ಟದ ನಿಯಂತ್ರಣ).
- ಬೊಜ್ಜು ಹೊಂದಿರುವ ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ತೂಕ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಸ್ರವಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಹಸಿವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಜಠರ ಖಾಲಿಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೂಕ-ನಷ್ಟದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಔಷಧ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೇವಲ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೂಚನೆಗಳ ಆಚೆಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬೇಡಿಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

NAMMAKPSC ACADEMY
REGISTER NOW
POLICE SUB INSPECTOR EXAM
MISSION HOYSALA ONLINE & OFFLINE CLASSES
COURSE INCLUDES
✓ COMPREHENSIVE CLASS
✓ PHYSICAL TRAINING
✓ CLASS TESTS
✓ TEST SERIES
✓ MENTORSHIP
6366294954
WWW.NAMMAKPSC.COM

ಜೆನೆರಿಕ್ ಔಷಧಗಳು ಎಂದರೇನು?

- ಜೆನೆರಿಕ್ ಔಷಧವೆಂದರೆ, ಡೋಸೇಜ್ ರೂಪ, ಸುರಕ್ಷತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸೇವಿಸುವ ಮಾರ್ಗ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಂಡ್ ಔಷಧದಂತೆಯೇ ಇರುವಂತೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಔಷಧಿಯಾಗಿದೆ.
- ಬ್ರಾಂಡ್ ಆವೃತ್ತಿಯಂತೆಯೇ ಅದೇ ಸಕ್ರಿಯ ರಾಸಾಯನಿಕ ಘಟಕಾಂಶವನ್ನು (active ingredient) ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ರಾಜಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅದೇ ರೀತಿಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಜೀವಕ-ನಿರೋಧಕ ಟೈಫಾಯಿಡ್

ಸುದ್ದಿ - ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು ಪ್ರತಿಜೀವಕ-ನಿರೋಧಕ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೇರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ 2023 ರ ಒಟ್ಟು ಟೈಫಾಯಿಡ್-ಸಂಬಂಧಿತ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ಲೋರೋಕ್ವಿನ್ಲೋನ್-ನಿರೋಧಕ (Fluoroquinolone-resistant) ಸೋಂಕುಗಳು ಸುಮಾರು 87% ರಷ್ಟಿವೆ.

ಫ್ಲೋರೋಕ್ವಿನ್ಲೋನ್‌ಗಳು ಟೈಫಾಯಿಡ್, ಉಸಿರಾಟದ ಸೋಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂತ್ರನಾಳದ ಸೋಂಕುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ಸೋಂಕುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಿಶಾಲ-ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಮ್ (broad-spectrum) ಪ್ರತಿಜೀವಕಗಳ ವರ್ಗವಾಗಿದೆ.

ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಜ್ವರ ಎಂದರೇನು?

- ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಲ್ಮೊನೆಲ್ಲಾ ಟೈಫಿ (Salmonella Typhi) ಎಂಬ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಸರಣ: ಕಲುಷಿತ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಳಪೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ.
- ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು: ತೀವ್ರ ಜ್ವರ, ಆಯಾಸ, ತಲೆನೋವು, ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು ಮತ್ತು ದೌರ್ಬಲ್ಯ.
- ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ: ಪ್ರತಿಜೀವಕಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಯು ಸುರಕ್ಷಿತ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಶುಚಿತ್ವ (WASH), ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆಯನ್ನು (vaccination) ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.
- ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಕಾಂಜುಗೇಟ್ ಲಸಿಕೆ (TCV): ಸಾಲ್ಮೊನೆಲ್ಲಾ ಟೈಫಿ (Salmonella Typhi) ವಿರುದ್ಧದ ಒಂದೇ-ಡೋಸ್ (single-dose) ಚುಚ್ಚುಮದ್ದಿನ ಲಸಿಕೆ, 6 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಜೀವಕ ನಿರೋಧಕತೆ ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ?

- ಪ್ರತಿಜೀವಕ ನಿರೋಧಕತೆಯು ಪ್ರತಿಜೀವಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಬದುಕುಳಿಯಲು ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ.
- ಕಾರಣ: ಪ್ರತಿಜೀವಕಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ದುರ್ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ನಿರೋಧಕ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ಗುಣಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಣಾಮ: ಸೋಂಕುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ, ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅವಧಿ, ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮರಣದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉದಾಹರಣೆಗಳು: ಟೈಫಾಯಿಡ್, ಕ್ಷಯರೋಗ, ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ-ಹರಡುವ ಸೋಂಕುಗಳಂತಹ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- ಡಬ್ಲ್ಯು.ಹೆಚ್.ಓ (WHO) ಆಂಟಿಮೈಕ್ರೋಬಿಯಲ್ ನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಜಾಗತಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಬೆದರಿಕೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಿಥಿಯಂ-ಐಯಾನ್ ಬ್ಯಾಟರಿ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಹಾಲೋಮೆಟಲರ್ಜಿ

ಸುದ್ದಿ - ಇತ್ತೀಚಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಲಿಥಿಯಂ-ಐಯಾನ್ ಬ್ಯಾಟರಿ (LIB) ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಷಾರ ಲವಣಗಳನ್ನು (Alkali salts) ಬಳಸುವ ನವೀನ 'ಹಾಲೋಮೆಟಲರ್ಜಿಕಲ್' (Halometallurgical) ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿವೆ.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

- ಲಿಥಿಯಂ ಅನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬ್ಯಾಟರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕ್ಲೋರೈಡ್ ಲವಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಿಸಿಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇತರ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಕರಗದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ನಂತರ ಅದನ್ನು ನೀರಿನ ಸೋರುವಿಕೆ (Water leaching) ಮೂಲಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹಾಲೋಮೆಟಲರ್ಜಿಯು ಬಳಸಿದ ಲಿಥಿಯಂ-ಐಯಾನ್ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳಿಂದ ಲಿಥಿಯಂನಂತಹ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಲೋಹಗಳನ್ನು (Critical metals) ಮರುಪಡೆಯಲು ಹ್ಯಾಲೋಜೆನ್ಗಳು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ಲೋರಿನ್) ಅಥವಾ ಹ್ಯಾಲೋಜೆನ್ ಲವಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅನುಕೂಲ:

- ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ತಾಪಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹ್ಯಾಲೋಜೆನ್ಗಳು ಲೋಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಲವಣಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಐದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಅಲೋಹಗಳಾಗಿವೆ - ಫ್ಲೋರಿನ್, ಕ್ಲೋರಿನ್, ಬ್ರೋಮಿನ್, ಅಯೋಡಿನ್ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟಿಟ್.

ಮಹತ್ವ:

- ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಮರುಪಡೆಯಲು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ (Cost-effective) ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತದ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಿಥಿಯಂ ಹಾಗೂ ಕೋಬಾಲ್ಟ್ ಆಮದುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಅತಿವಾಹಕತೆಯ ಹೊಸ ಸಾಧನೆ

ಸುದ್ದಿ - ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಅತಿವಾಹಕತೆಯ ತಾಪಮಾನಕ್ಕಾಗಿ 33 ವರ್ಷಗಳ ಹಳೆಯ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಹೊಸ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- 122°C ನಲ್ಲಿ ಅತಿವಾಹಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ 33 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮುರಿದಿದೆ.
- ಹೊಸ ತಂತ್ರ:** ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ-ಒತ್ತಡದ ಅತಿವಾಹಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೆಶರ್ ಕ್ಲೆಂಚಿಂಗ್ (PQP) ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

- **ಬಳಸಿದ ವಸ್ತು:** ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅತಿವಾಹಕವಾದ ತಾಮ್ರದ ಆಕ್ಸೈಡ್ Hg1223 ಅನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹತ್ವ: ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ, ದಕ್ಷ ಮೋಟಾರುಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಮಿತಿ:** ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ತಾಪಮಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಇನ್ನೂ ಕೊಠಡಿಯ ತಾಪಮಾನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಭವಿಷ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:

- ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿವಾಹಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.
- ಅತಿವಾಹಕತೆಯು ಶೂನ್ಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರತಿರೋಧದೊಂದಿಗೆ ವಸ್ತುವು ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಒಂದು ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.
- ಇದು ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ; ಪವರ್ ಗ್ರಿಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು MRI ಯಂತ್ರಗಳಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಂದ್ರಯಾನ-4 ಗೆ ಚಂದ್ರನ ಟೈಟಾನಿಯಂ-ಭರಿತ ಬಂಡೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

ಸುದ್ದಿ- ಭಾರತೀಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವು ಚಂದ್ರನ ಟೈಟಾನಿಯಂ-ಭರಿತ ಬಂಡೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಚಂದ್ರಯಾನ-4 ಗಾಗಿ (Chandrayaan-4) ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ತಾಣಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಚಂದ್ರನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಇಸ್ರೋಗೆ (ISRO) ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು:

- **ಮೂಲಗಳು:** ಚಂದ್ರನ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ದಟ್ಟವಾದ ಇಲೆಮೈಟ್-ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ಯುಮುಲೇಟ್‌ಗಳು (ilmenite-bearing cumulates) ಮುಳುಗಿದಂತೆ 4.3-4.4 ಶತಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಟೈಟಾನಿಯಂ (Ti) ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಬಂಡೆಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಇಲೆಮೈಟ್ ಕಪ್ಪು, ದುರ್ಬಲ ಕಾಂತೀಯ ಕಬ್ಬಿಣ-ಟೈಟಾನಿಯಂ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಆಗಿದೆ; ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಟೈಟಾನಿಯಂ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಬಸಾಲ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:** ಈ ಕ್ಯುಮುಲೇಟ್‌ಗಳು ಮ್ಯಾಂಟಲ್ ಓವರ್‌ಟರ್ನ್ (Mantle Overturn) ಮೂಲಕ ಟೈಟಾನಿಯಂ-ಭರಿತ ಬಸಾಲ್ಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಮರು-ಸ್ಥೋಟಗೊಂಡವು, ದಟ್ಟವಾದ, ಟೈಟಾನಿಯಂ-ಭರಿತ ಖನಿಜಗಳು ಮುಳುಗಿದಾಗ ಹಗುರವಾದ ಬಂಡೆಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿದವು.
- **ತಾಪಮಾನದ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನವು ಮಧ್ಯಂತರ-ಟೈಟಾನಿಯಂ ಕರಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು, ಆದರೆ ತಂಪಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅತಿ-ಹೆಚ್ಚಿನ-ಟೈಟಾನಿಯಂ, ಕಡಿಮೆ-ಮೆಗ್ನೀಸಿಯಮ್ ಶಿಲಾರಸವನ್ನು (magmas) ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವು.

ಚಂದ್ರಯಾನ-4 ಬಗ್ಗೆ

- ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಚಂದ್ರನ ಮಾದರಿ-ಮರಳುವಿಕೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದ್ದು 3 ಕೆಜಿ ಚಂದ್ರನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು 2027-2028 ಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ; ಯುಎಸ್‌ಎ (USA), ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ (USSR) ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ನಂತರ ಚಂದ್ರನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ನಾಲ್ಕನೇ ದೇಶವಾಗಿ ಭಾರತ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲಿದೆ.
- **ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸೈಟ್:** ನೀರಿನ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಬಂಡೆಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಚಂದ್ರನ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಮಾನ್ಸ್ ಮೌಟನ್ (Mons Mouton) ಅನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತಾಣವಾಗಿ ಇಸ್ರೋ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಉಂಗುಸ್ಕಾ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷಿಪಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು ಉಂಗುಸ್ಕಾ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷಿಪಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ರಷ್ಯಾದೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಉಂಗುಸ್ಕಾ (NATO ಪದನಾಮ SA-19 "Grison") ಸೋವಿಯತ್ ಮೂಲದ, ಮೊಬೈಲ್, ಸ್ವಯಂ-ಚಾಲಿತ ವಿಮಾನ-ನಿರೋಧಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಕಡಿಮೆ-ಎತ್ತರದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒಂದೇ ಟ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾದ ಜಾಸಿನ್ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ ವಾಯು ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅತಿ-ವೇಗದ ವಿಮಾನ-ನಿರೋಧಕ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉಭಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು:** ಇದು ದೂರಗಾಮಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ (8-10 ಕಿ.ಮೀ ವರೆಗೆ) 9M311 ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಕಟ-ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವಳಿ 30 ಎಂಎಂ (30 mm) ಆಟೋಕ್ಯಾನನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆ:** ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು 18 ಕಿ.ಮೀ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ 360-ಡಿಗ್ರಿ ಗುರಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಡಾರ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಥಿತಿತ್ವಾಪಕತೆ:** ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಬ್ಯಾಕ್‌ಅಪ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿರುವ ಇದು, ತೀವ್ರವಾದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಯುದ್ಧದ (ಜಾಮಿಂಗ್) ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ:** ಇದು ಅಲ್ಪ-ಶ್ರೇಣಿಯ ವಾಯು ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿ (SHORAD) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯ-ಸಾಗಿಸಬಹುದಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು (MANPADS) ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ-ಶ್ರೇಣಿಯ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** S-400 ನಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬೈಪಾಸ್ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಡ್ರೋನ್ ಸಮೂಹಗಳಂತಹ ಬೆದರಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ಬಹು-ಪದರದ ವಾಯು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಿಗ್-29 ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ASRAAM ಸಂಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ಮಿಗ್-29 ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ಅಲ್ಪ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಾಯುವಿನಿಂದ ವಾಯುವಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿಯನ್ನು (ASRAAM) ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ:

- ಹಳೆಯದಾದ ಸೋವಿಯತ್-ಯುಗದ R-73 ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪಡೆಯ ನಿಕಟ-ಯುದ್ಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ASRAAM ಕುರಿತು:

- ಯುರೋಪಿಯನ್ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣಾ ಒಕ್ಕೂಟವಾದ MBDA ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನಾಲ್ಕನೇ ತಲೆಮಾರಿನ, ಅಲ್ಪ-ಶ್ರೇಣಿಯ ವಾಯುವಿನಿಂದ ವಾಯುವಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿಯಾಗಿದೆ.
- ವೇಗ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿ:** ಮ್ಯಾಕ್ 3 (Mach 3) ಮೀರಿದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರಬಲ್ಲದು ಮತ್ತು 25 ಕಿ.ಮೀ ಆಚೆಗಿನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಬಲ್ಲದು.
- ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ:** ಸುಧಾರಿತ ಇಮೇಜಿಂಗ್ ಇನ್ಫ್ರಾರೆಡ್ (IIR) ಹೋಮಿಂಗ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಉಡಾಯಿಸಿ-ಮರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಪೈಲಟ್‌ಗೆ ಉಡಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ದೂರ ಸರಿಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಸುಧಾರಿತ ಗುರಿ:** 'ಉಡಾವಣೆಯ ನಂತರದ ಲಾಕ್-ಆನ್' (LOAL) ಮತ್ತು 'ಉಡಾವಣೆಯ ಮೊದಲು ಲಾಕ್-ಆನ್' (LOBL) ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಗುರಿಯು ಅನ್ವೇಷಕನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿದ್ದರೂ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಕುಶಲತೆ:** ಇದರ ವಾಯುಬಲವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯುತ ರಾಕೆಟ್ ಮೋಟಾರ್ ವೇಗವಾಗಿ ತಿರುಗುವ, ಹೆಚ್ಚು ಚುರುಕಾದ ಶತ್ರು ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು:** ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯಲ್ಲಿ LCA ತೇಜಸ್ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಿದ SEPECAT ಜಾಗ್ವಾರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ASRAAM ಅನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

PRISM-SG ಪೋರ್ಟಲ್ - ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಉದ್ಯಾನ

ಸುದ್ದಿ - ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಸಚಿವಾಲಯ (MoR), ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯ (MIB), ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯ (MeitY) ಜಂಟಿಯಾಗಿ **PRISM-SG** (Portal for Rail-Road Inspection & Stages Management - Steel Girders) ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಈ ಪೋರ್ಟಲ್ ರಸ್ತೆ ಮೇಲ್ವೇತುವೆಗಳು (ROBs) ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ತಪಾಸಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

PRISM-SG ಪೋರ್ಟಲ್‌ನ ಅವಲೋಕನ:

- **ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಎಂಡ್-ಟು-ಎಂಡ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ವರ್ಕ್‌ಫ್ಲೋ (EEDW) ಎಂಬುದು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆ ಯೋಜನೆ (QAP), ವೆಲ್ಡಿಂಗ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯ ಹಾಳೆ (WPSS), ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಶನ್ ಹಂತದ ತಪಾಸಣೆ (FSI), ಸಲ್ಲಿಕೆಗಳು, ಅನುಮೋದನೆಗಳು, ತಪಾಸಣೆ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ವರದಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉಸ್ತುವಾರಿ:** ರಿಯಲ್-ಟೈಮ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (RTMS) ವರದಿಗಳು, ಫೋಟೋಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ತಪಾಸಣೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (IMS) ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್, ಆಡಿಟ್ ಟ್ರೇಲ್‌ಗಳು, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಡೇಟಾ-ಚಾಲಿತ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಏಕೀಕರಣ:** ಮಲ್ಟಿ-ಸ್ಟೇಕ್‌ಹೋಲ್ಡರ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಷನ್ (MSI) ತಡೆರಹಿತ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆ (IR), ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಪಾಸಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾಲಮಿತಿ:** ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ತಪಾಸಣಾ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು (AIT) ಸುಮಾರು 12 ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ 3-4 ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ, ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆ - ಐಐಟಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರವರ್ಧಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ

ಸುದ್ದಿ - ಸ್ವದೇಶಿ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ (IA) ಕಾರ್ಪಸ್ ಆಫ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ (EME) ತಮಿಳುನಾಡಿನ (TN) ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿರುವ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಮದ್ರಾಸ್ (IITM) ಪ್ರವರ್ಧಕ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ತಿರುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಿತು.

EME - IITM ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಕುರಿತು:

- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ಸಹಯೋಗವು ಸೇನಾ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ, ಮೂಲಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂತಿಮ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಎನ್‌ಐಸಿ (NIC):** ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಫಲಿತಾಂಶವಾಗಿ, ತಮಿಳುನಾಡು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರಿಡಾರ್ (TNDC) ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಣಾ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಚೆನ್ನೈನ ಆವಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಇಂಡಿಜೆನ್ಸಿಸೇಶನ್ ಸೆಂಟರ್ (NIC) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- **ಚೌಕಟ್ಟು:** ಸಂವೇದನೆ, ಸೈಬರ್-ಭೌತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು (CPS) ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ (AT) ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಪ್ರವರ್ತಕ, ಎನ್‌ಐಸಿ (NIC) ಜೊತೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಪ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಮಂಇ (EME) ನೈಜ-ಪ್ರಪಂಚದ ಅನ್ವಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟೀಕರಣದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ

ಸುದ್ದಿ - ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ (DAC) ಯು 2.38 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು (AoN) ನೀಡಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಐದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ S-400 ಕ್ಷಿಪಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿಯ (DAC) ಕುರಿತು:

- ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ್ಯಂತ ಸಮನ್ವಯದ ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:** ಕೇಂದ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವಾಧೀನಗಳಿಗೆ 'ತಾತ್ಕಿಕ' ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವುದು, ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು (AoN) ನೀಡುವುದು.

S-400 ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು:

- ದೀರ್ಘ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ-ಗಾಳಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- **ಗುರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** 400 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವರೆಗಿನ ವಿಮಾನಗಳು, ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು, ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ 36 ಗುರಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.

ಹೀಲಿಯಂ ಕೊರತೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು

ಸುದ್ದಿ - ಕತಾರ್‌ನ ರಾಸ್ ಲಘಾನ್ LNG ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ಇರಾನ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ ದಾಳಿಗಳು LNG ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಹೀಲಿಯಂ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಡಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನ:** ಹೀಲಿಯಂ ಅನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, LNG ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಅಡಚಣೆಯು ಹೀಲಿಯಂ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ: ಪ್ರಪಂಚದ ಒಟ್ಟು ಹೀಲಿಯಂ ಪೂರೈಕೆಯು 70-75% ರಫ್ತು ಕರ್ತಾರ್ ಮತ್ತು US ಪಾಲು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ತಾರ್‌ನ ಬಹುಪಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ರಾಸ್ ಲಫಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ರಫ್ತು ತಡೆಗೋಡೆ: ಕರ್ತಾರ್‌ನ ಬಹುಪಾಲು ಹೀಲಿಯಂ ರಫ್ತುಗಳು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಲಿಯಂ ಕುರಿತು:

- ಹೀಲಿಯಂ ಬಣ್ಣರಹಿತ, ವಾಸನೆರಹಿತ, ರಾಸಾಯನಿಕವಾಗಿ ಜಡ ಉದಾತ್ತ ಅನಿಲ (noble gas) ಆಗಿದ್ದು, ತಿಳಿದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮೂಲವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಕುದಿಯುವ ಮತ್ತು ಕರಗುವ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸಮೃದ್ಧತೆ: ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಹೇರಳವಾಗಿರುವ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿರಳವಾಗಿದೆ.
- ಮೂಲ: ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೀಲಿಯಂ, ಶತಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಹೊರಪದರದಲ್ಲಿ ಯುರೇನಿಯಂ ಮತ್ತು ಥೋರಿಯಂನ ವಿಕಿರಣಶೀಲ ಕೊಳೆಯುವಿಕೆಯ (radioactive decay) ಮೂಲಕ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ವಾತಾವರಣದ ನಷ್ಟ: ಒಮ್ಮೆ ಗಾಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಂತರ, ಹೀಲಿಯಂ ವಾತಾವರಣದ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಪೂರೈಕೆ: US, ಕರ್ತಾರ್, ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಅಲ್ಜೀರಿಯಾ ದೇಶಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಬಹುಪಾಲು ಹೀಲಿಯಂ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ.

ಹೀಲಿಯಂನ ಅನ್ವಯಗಳು

- ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬಳಕೆ: ಜಾಗತಿಕ ಹೀಲಿಯಂನ ಸುಮಾರು 30% ಅನ್ನು MRI ಸ್ಕ್ಯಾನರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಪರ್ ಕಂಡಕ್ಟಿಂಗ್ ಆಯಸ್ಕಾಂತಗಳನ್ನು ತಂಪಾಗಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ಪಾದನೆ: ಅರೆವಾಹಕಗಳು ಮತ್ತು ಫೈಬರ್ ಆಪ್ಟಿಕ್ ಕೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ರಾಸಾಯನಿಕವಾಗಿ ಜಡ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು: ಹೀಲಿಯಂ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ತಾಪಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿಲ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ದ್ರವ ಜಲಜನಕ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಕೆಟ್ ಇಂಧನ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒತ್ತಡಗೊಳಿಸಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಡೈವಿಂಗ್: ಸಾರಜನಕ ನಾರ್ಕೋಸಿಸ್ (nitrogen narcosis) ಮತ್ತು ಆಮ್ಲಜನಕದ ವಿಷತ್ವವನ್ನು (oxygen toxicity) ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಡೈವಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಆಮ್ಲಜನಕ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮತ್ತು HIV ಲಸಿಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಅನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಭಾರತವು ಕ್ವಾಡ್ರಿವೆಲೆಂಟ್ ಎಜೆಪಿವಿ (HPV) ಲಸಿಕೆಯಾದ ಗಾರ್ಡಾಸಿಲ್-4 ಅನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ, ಇದು 93 ರಿಂದ 100% ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಎಜೆಪಿವಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಹರಡುವ ಸೋಂಕು, ನಿರಂತರವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ ಸೋಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಅನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೂ 90% ಪ್ರಕರಣಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಗುಣಮುಖವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ 4 ನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಜಾಗತಿಕ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ 25% ಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಅನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಗಾರ್ಡಾಸಿಲ್-4 (Gardasil-4) ಎಂಬ ಕ್ವಾಡ್ರಿವೆಲೆಂಟ್ ಸಿಂಗಲ್-ಡೋಸ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಪ್ಯಾಪಿಲೋಮವೈರಸ್ (HPV) ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಈ ಲಸಿಕೆಯು ಉದ್ದೇಶಿತ ಎಜೆಪಿವಿ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ 93 ರಿಂದ 100% ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಒಂದು ಕ್ವಾಡ್ರಿವೆಲೆಂಟ್ ಲಸಿಕೆಯು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಿನ್ನ ವೈರಸ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುವೀವಿಗಳಂತಹ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜನಕಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಹ್ಯೂಮನ್ ಪ್ಯಾಪಿಲೋಮವೈರಸ್ ಬಗ್ಗೆ:

- ಎಜೆಪಿವಿ (HPV) ಎಂಬುದು 200 ತಿಳಿದಿರುವ ವೈರಸ್‌ಗಳ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಹರಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೋಂಕು ಆಗಿದೆ.
- ಅವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ ಎಜೆಪಿವಿ ಪ್ರಕಾರಗಳೊಂದಿಗಿನ ನಿರಂತರ ಸೋಂಕು ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- 90% ಜನರಲ್ಲಿ ದೇಹವು ಸೋಂಕನ್ನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್:

- ಇದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಗಿದೆ.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಗಿದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 25% ರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್-ಸಂಬಂಧಿತ ರೋಗಗ್ರಸ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ಅಸಮಾನವಾಗಿ ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಿಂದ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ 20% ಮಕ್ಕಳು ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಘಟಕದ ಉದ್ಘಾಟನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಗುಜರಾತ್‌ನ ಸಾನಂದ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಘಟಕವನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಮೈಕ್ರಾನ್‌ನ ಎಟಿಎಂಪಿ (ATMP) ಘಟಕವು ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ, ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಇಂಡಿಯಾ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮಿಷನ್ 1.0 ಮತ್ತು 2.0 (ISM), ಡಿಎಲ್‌ಐ (DLI) ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು ಸಮಗ್ರ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸವಾಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
- ಅಮೆರಿಕ ಮೂಲದ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಮೈಕ್ರಾನ್ (Micron) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಈ ಘಟಕವು ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಚಿಪ್‌ಗಳ ಜೋಡಣೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ (ATMP) ಅನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ:** ಚಿಪ್‌ಗಳ ಮೇಲಿನ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚೀನಾದಿಂದ) ಭಾರೀ ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳ (ವ್ಯಾಪಾರ ಯುದ್ಧಗಳಂತಹ) ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿತ್ವಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ರಕ್ಷಣೆ, ದೂರಸಂಪರ್ಕ, AI , ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ:** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ನ ಗಣನೀಯ ಪಾಲನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇತರೆ:** ಉನ್ನತ-ಕುಶಲ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಉದ್ಯಮಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ಇಂಡಿಯಾ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮಿಷನ್ 1.0 ಮತ್ತು 2.0:** ಸಮಗ್ರ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- ಐಎಸ್‌ಎಂ 2.0 (ISM 2.0) (ಬಜೆಟ್ 2026-27) ಉಪಕರಣಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು, ಪೂರ್ಣ-ಸ್ವಾತ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಐಪಿ (IP) ವಿನ್ಯಾಸ, ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಸ್ಥಿತಿತ್ವಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಫ್ಯಾಬ್ರೀಕೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗಳು:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ವೇಫರ್ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಷನ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ.
- **ಸಂಯುಕ್ತ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಎಟಿಎಂಪಿ/ಒಎಸ್‌ಎಟಿ ಯೋಜನೆ:** ದೇಶೀಯ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಚಿಪ್ ಜೋಡಣೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ.
- **ವಿನ್ಯಾಸ ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ:** (DLI) ಸ್ಥಳೀಯ ಚಿಪ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ (MSME) ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು.
- **ಜಾಗತಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:** ನುರಿತ ಮಾನವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಭಾರತ-ಅಮೆರಿಕ ಐಸಿಇಟಿ (ICET) ಸಹಯೋಗ, ಸೆಮಿಕಾನ್ ಇಂಡಿಯಾ (Semicon India) ವೇದಿಕೆ, ಮತ್ತು ಸಿ2ಎಸ್ (C2S) ಹಾಗೂ ವಿಎಲ್‌ಎಸ್‌ಐ (VLSI) ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಸುಧಾರಣೆಗಳಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.

ಜಯಿಸಬೇಕಾದ ಸವಾಲುಗಳು

- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘ ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆ:** ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ತಯಾರಿಕೆಯು ಬಂಡವಾಳ-ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದು, ದೀರ್ಘ ಮರುಪಾವತಿ ಅವಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅವಲಂಬನೆ:** ಸುಧಾರಿತ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಷನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ.
- **ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂತರಗಳು:** ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳು, ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದ ದೇಶೀಯ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಪಾತ್ರ

ಸುದ್ದಿ - ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು (AI) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಿಕಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು AI-ನೇರವಿನ ಪಾಠ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:**

- AI-ಶಕ್ತಗೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 (NEP), DIKSHA, SOAR, SWAYAM ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧನಸಹಾಯ ಆಯೋಗದ (UGC) ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಏಕೀಕರಣದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ AI ಅನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ:** ವಿಷಯದ ಕಷ್ಟ, ಸ್ವರೂಪ ಅಥವಾ ವೇಗವನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಿಕಾ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ MindCraft ವೇದಿಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ:** AI-ನೇರವಿನ ಪಾಠ ಯೋಜನಾ ಸಾಧನಗಳೊಂದಿಗೆ (AI-assisted lesson planning tools) ಪೂರ್ವ-ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ (NCERT) 2024 ರ ಅಧ್ಯಯನವು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.
- **ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು:** AI-ಶಕ್ತಗೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ಭವಿಷ್ಯಸೂಚಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (predictive analytics) ಮತ್ತು AI-ಜಾಲಿತ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಅಂತರ್ಗತ ಶಿಕ್ಷಣ:** ಸಹಾಯಕ AI ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂಗವಿಕಲ ಕಲಿಯುವವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ, ಬಹುಭಾಷಾ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 (NEP):** ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ AI, ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆಯ (machine learning) ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ:** ಎನ್‌ಇಪಿ 2020 (NEP) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2023 ರ (NCF) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಬಿಎಸ್‌ಇ (CBSE) ಮತ್ತು ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ (NCERT) ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ AI ಅನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.
- **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಿ AI ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು:** 6 ರಿಂದ 12 ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ AI ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು DIKSHA ಮತ್ತು SOAR ವೇದಿಕೆಗಳು; ಐಐಟಿ (IIT) ಮತ್ತು ಐಐಎಸ್‌ಸಿ (IISc) ಗಳಿಂದ ಉಚಿತ AI ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು SWAYAM ವೇದಿಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ:** ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧನಸಹಾಯ ಆಯೋಗ (UGC), 2022 ರ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು AI, 3D ಯಂತ್ರ, ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಒನ್ ನೇಷನ್ ಒನ್ ಸಬ್‌ಸಕ್ರಿಪ್ಷನ್ (One Nation One Subscription), ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾರತದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (DPI)

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಒಳಿತಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ (DPI) ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ, ನಾಗರಿಕ-ಸರ್ಕಾರ-ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಯುಪಿಐ (UPI), ಕೋವಿನ್ (CoWIN) ಮತ್ತು ಒಎನ್‌ಡಿಎಸ್ (ONDC) ಯಂತಹ DPI ಗಳು ಓಪನ್-ಸೋರ್ಸ್ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣ, ದಕ್ಷತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- UPI 8 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ, ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಗುರುತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ MOSIP ಅನ್ನು 25 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.
- ಮುಚ್ಚಿದ ವೇದಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಒಳಿತಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತವು ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಗ್ರಾಹಕನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ-ಪ್ರಮಾಣದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ (DPI) ಪ್ರಮುಖ ವಾಸ್ತವತೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ.

DPI ಎಂದರೇನು?

- ನಾಗರಿಕರು, ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಅಡಿಪಾಯದ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೇ DPI ಎಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (UN) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ DPI ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿರಬೇಕು:
 - ಅಂತರ್ಗತ: ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.
 - ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ: ಮುಕ್ತ ಎಪಿಐ (API) ಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮನಬಂದಂತೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
 - ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ DPI ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆ: ಭಾರತದ DPI ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕ ಶತಕೋಟಿ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ₹ 4.31 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಳಿತಾಯ).
- ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಭಾವ: ಜಾಗತಿಕ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಪಾವತಿ ವಹಿವಾಟಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ UPI ಈಗ 49% ರಷ್ಟಿದೆ.

- **ವಲಯದ ಆಳ:** ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, "ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಟಾಕ್" (India Stack) ಆರೋಗ್ಯ (CoWIN, eSanjeevani), ಶಿಕ್ಷಣ (DIKSHA), ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ (ONDC), ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ (e-Courts) ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ:** ಭಾರತವು ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, 24 ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ ಮತ್ತು CoWIN ನಂತಹ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಓಪನ್-ಸೋರ್ಸ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸರಕುಗಳಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.
- **ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ UPI:** ಯುಎಇ (UAE), ಸಿಂಗಾಪುರ್, ಭೂತಾನ್, ನೇಪಾಳ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಮಾರಿಷಸ್ ಮತ್ತು ಕತಾರ್ ಸೇರಿದಂತೆ 8 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ UPI ಲೈವ್ ಆಗಿದೆ.
- **ಮಾಡುಲರ್ ಓಪನ್-ಸೋರ್ಸ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ (MOSIP):** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ MOSIP ಅನ್ನು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗುರುತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ 25 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತಿವೆ ಅಥವಾ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ಮೆದುಳಿನ ಕೋ-ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳ ಮೂನ್‌ಶಾಟ್ ಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - IISc ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕ್ಷಾ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಮೂನ್‌ಶಾಟ್ ಯೋಜನೆಯು ಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿನ ಕುಣಿಕೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನರಮಂಡಲದ ಡಿಕೋಡಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮರು-ಎನ್‌ಕೋಡಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ AI-ಚಾಲಿತ, ದ್ವಿಮುಖ ಬ್ರೈನ್ ಕೋ-ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಟಿಎಂಎಸ್ (TMS) ಮತ್ತು ಟಿಡಿಸಿಎಸ್ (tDCS) ನಂತಹ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಲ್ಲದ ಮೆದುಳಿನ ಉದ್ದೀಪನ (NIBS) ತಂತ್ರಗಳು ಕಸಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮೆದುಳಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತವೆ, ನರವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ನರಮಂಡಲದ ಡೇಟಾದ ಗೌಪ್ಯತೆ, ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ, ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಅಪಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಭವನೀಯ ದುರ್ಬಳಕೆಯಂತಹ ನೈತಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳು ದೃಢವಾದ ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.
- ಮೂನ್‌ಶಾಟ್ ಯೋಜನೆಯು ಮೆದುಳಿನ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳಿಂದ ನರಮಂಡಲದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಡಿಕೋಡ್ ಮಾಡುವ, ಮತ್ತು ನರಗಳ ಉದ್ದೀಪನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಮೆದುಳಿಗೆ ಮರು-ಎನ್‌ಕೋಡ್ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಅಳವಡಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಲ್ಲದ ಬ್ರೈನ್ ಕೋ-ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬ್ರೈನ್ ಕೋ-ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ:

- ಅವು AI-ಚಾಲಿತ, ದ್ವಿಮುಖ ನರಮಂಡಲದ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮೆದುಳಿನ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಡಿಕೋಡ್, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮರು-ಎನ್‌ಕೋಡ್ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ BCI ಗಳಿಗಿಂತ (ಮೆದುಳು-ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್) ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಅವು ಗ್ರಹಿಕೆ, ಗಮನ, ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೋಟಾರು ನಿಯಂತ್ರಣದಂತಹ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿನ ಕುಣಿಕೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗುರಿ:** ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಬದುಕುಳಿದವರಲ್ಲಿ ತಲುಪುವ ಮತ್ತು ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಲ್ಲದ ಮೆದುಳಿನ ಉದ್ದೀಪನದ ಬಗ್ಗೆ (NIBS):

- ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮೆದುಳಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ತಂತ್ರ.
- ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಕ್ರೇನಿಯಲ್ ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟಿಕ್ ಸ್ಟಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ (TMS) ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಕ್ರೇನಿಯಲ್ ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಕರೆಂಟ್ ಸ್ಟಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ (tDCS) ನಂತಹ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- TMS ಮತ್ತು tDCS ಗಳಿಗೆ ಮೆದುಳಿನ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯುದ್ವಾರಗಳ (electrodes) ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ನರವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಮನೋವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ನ್ಯೂರೋಡಿಜೆನರೇಟಿವ್ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ರೈನ್ ಕೋ-ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಳಜಿಗಳು:

- ನರಮಂಡಲದ ಡೇಟಾದ ಗೊಪ್ಪತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಮೇಲಿನ ನೈತಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳು.
- ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ನರಮಂಡಲದ ಮಾರ್ಪಾಡು ಅಥವಾ ಕಸಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಅಪಾಯಗಳು.
- ಅರಿವಿನ ವರ್ಧನೆ ಅಥವಾ ಕಣ್ಗಾವಲು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ.
- ದೃಢವಾದ ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ.

ಭಾರತದಿಂದ ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಸಣ್ಣ ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಮೂರು ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMR) ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ: ಬಿಎಸ್‌ಎಂಆರ್ 200 MWe (BSMR 200 MWe) (PWR, SEU ಇಂಧನ, ತಾರಾಪುರ), SMR-55 MWe (PWR, ಮಾಡ್ಯುಲರ್, ತಾರಾಪುರ), ಮತ್ತು 5 MWth HTGR (ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವೈಜಾಗ್).

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMR) ಗಳು ಮಾಡ್ಯುಲಾರಿಟಿ, ಸ್ಕೇಲೆಬಿಲಿಟಿ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವರ್ಧಿತ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ, ಇದು 2033 ರ ವೇಳೆಗೆ ಐದು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMRs) ಗಳು ಮತ್ತು 2047 ರ ವೇಳೆಗೆ 100 GW ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಿ ಕಾಯ್ದೆ, 2025 (SHANTI Act), ಈ ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಭಾರತದ ಪರಮಾಣು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMRs) ಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳ ಚಿಕಣಿ ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ, ಇವು ಪ್ರತಿ ಮಾಡ್ಯುಲ್‌ಗೆ 300 MWe ವರೆಗೆ ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ (IAEA) ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದರಷ್ಟಿದೆ.

ಭಾರತದ ಸಣ್ಣ ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು:

- ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMRs) ಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಾರತ್ ಸ್ಮಾಲ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು (BSRs) ಭಾರತದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಒತ್ತಡದ ಭಾರ ಜಲ ರಿಯಾಕ್ಟರ್ (PHWR) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ.

ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ (DAE) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ 3 ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMR) ಮಾದರಿಗಳು:

- **ಭಾರತ್ ಸ್ಮಾಲ್ ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್ 200MWe (BSMR 200MWe):** ಇದನ್ನು ಭಾಭಾ ಪರಮಾಣು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ (BARC) ಸ್ವದೇಶಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ (DAE ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಘಟಕ (NPCIL)). ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಆರ್ (PWR) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ; ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ತಾರಾಪುರ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಕರಿಸಿದ ಯುರೇನಿಯಂ (SEU) ಅನ್ನು ಇಂಧನವಾಗಿ ಬಳಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **SMR-55MWe:** ಇದು ಸಹ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಆರ್ (PWR) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು ತಾರಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವ ಬ್ಲಾಕ್-ಮಾದರಿಯ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **5 MWth ವರೆಗಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನದ ಅನಿಲ-ತಂಪಾಗಿಸಿದ ರಿಯಾಕ್ಟರ್:** ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವೈಜಾಗ್‌ನ ಬಿಎಆರ್‌ಸಿ (BARC) ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- **ಮಾಡ್ಯುಲರ್:** ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಬಹುದು, ಯೋಜನಾ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಾನುಗುಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಕೇಲೆಬಿಲಿಟಿ:** ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಇಂಧನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು.
- **ಸುರಕ್ಷಿತ:** ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅಂತರ್ಗತ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಸುರಕ್ಷತಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಇತರೆ:** ಕಡಿಮೆ ಇಂಗಾಲದ ಶಕ್ತಿ; ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಏರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಂಧನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಪರಮಾಣು ಉತ್ಪೇಜನ:

- **ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಮಿಷನ್:** 2033 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಐದು ಸ್ವದೇಶಿಯಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMR) ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಸ್‌ಎಂಆರ್ (SMRs) ಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ (R&D) ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಈ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2025-26 ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಗುರಿ:** 2047 ರ ವೇಳೆಗೆ 100 GW ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- **ಶಾಂತಿ ಕಾಯ್ದೆ 2025 (SHANTI Act):** ಭಾರತದ ಪರಮಾಣು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಧುನೀಕರಿಸುವುದು.

ಭಾಗ 6: ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳು

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ: ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ 'ಆಪರೇಷನ್ ಉರ್ಜಾ'

ಸುದ್ದಿ - ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮುಖ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಇಂಧನ ಸಾಗಣೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಾವಲು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ (IN) 'ಆಪರೇಷನ್ ಉರ್ಜಾ ಸುರಕ್ಷಾ' (Operation Urja Suraksha) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಆಪರೇಷನ್ ಉರ್ಜಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಕುರಿತು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. LNG (Liquefied Natural Gas), LPG (Liquefied Petroleum Gas) ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ 20 ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧುನಿಕ ಹಡಗುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಂಗಾವಲಿಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು 22 ಭಾರತ-ಬದ್ಧ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ನೌಕಾ ನಿಯೋಜನೆ:** ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಡಲ ತಡೆಗೋಡೆಯ (chokepoint) ಸುತ್ತಲೂ 5 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುಂಚೂಣಿಯ ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಬೆಂಗಾವಲು ಯಶಸ್ಸು:** ಭಾರತೀಯ LPG ವಾಹಕಗಳಾದ ಪೈನ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಜಗ್ ವಸಂತ್ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಬೆಂಗಾವಲಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ದಾಟುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. LPG ವಾಹಕಗಳಾದ ಶಿವಾಲಿಕ್ ಮತ್ತು ನಂದಾ ದೇವಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಜಗ್ ಲಾಡ್ಕಿ (Jag Laadki) ಮುಂತಾದ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಹಡಗುಗಳ ಯಶಸ್ವಿ ಬೆಂಗಾವಲನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ.

'ವಾಯು ಬಾಣ' - ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಡ್ರೋನ್ ಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF) ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್-ಉಡಾವಣಾ ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (UAS) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರವರ್ತಕ ಯೋಜನೆಯಾದ 'ವಾಯು ಬಾಣ' (Vayu Baan) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ವಾಯು ಬಾಣ ಉಡಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ, ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ (USA) ಮತ್ತು ಚೀನಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಗಣ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಭಾರತ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ವಿದೇಶಿ ವಾಯು-ಉಡಾವಣಾ ಡ್ರೋನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಯೋಜನೆ 'ವಾಯು ಬಾಣ' ಕುರಿತು:

- **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಈ ಯೋಜನೆಯ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ವಿನ್ಯಾಸ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DAD) ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದೇಶೀಯ

ಮಾರಾಟಗಾರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಾಗಿ ವಿನಂತಿಯನ್ನು (RFP) ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

- **ನಿಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:** ಹಾರಾಟದ ಮಧ್ಯೆ ಚಲಿಸುವ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿಡುವಂತೆ ಈ ಸಣ್ಣ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಡ್ರೋನ್ ಅನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಂತರ, ಅದು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೂಕುಬಲವನ್ನು (propulsion) ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಕಾಡ್-ಆಫ್ ಅಂತರ:** ಶತ್ರುಗಳ ಮ್ಯಾನ್-ಪೋರ್ಟಬಲ್ ಎರ್-ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್ (MANPADS) ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ವಿಮಾನಯಾನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟು 50 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುರಕ್ಷಿತ ಅಂತರದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಲಸಿಕೆ': ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UIP)

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (UIP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರೋಗನಿರೋಧಕತೆಯತ್ತ (Universal Immunization) ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (UIP) ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 1985 ರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಲಸಿಕಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಶೀತಲ ಸರಪಳಿ (Cold chain) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವುದು.
- **ರೋಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಡಿಫ್ಟೀರಿಯಾ, ಪೋಲಿಯೊ, ಟೆಟಾನಸ್, ಕ್ಷಯ (Tuberculosis), ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ, ದಡಾರ-ರುಬೆಲ್ಲಾ (Measles-Rubella) ಸೇರಿದಂತೆ 12 ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಿಷನ್ ಇಂದ್ರಧನುಷ್

- ಲಸಿಕೆ ಪಡೆಯದ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಲಸಿಕೆ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿಯರನ್ನು ತಲುಪಲು 2015 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಹರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದ ಮಿಷನ್ ಇಂದ್ರಧನುಷ್' ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.
- ವಾಡಿಕೆಯ ಲಸಿಕಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ತಲುಪಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು UIP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 90% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಲಸಿಕಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಹೊಂದಿವೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಬೆನ್ನೆಲುಬು

- **ಯು-ವಿನ್ (U-Win):** ಜನರು ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಲಸಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಸಿಕಾ ನೇಮಕಾತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ (App) ಆಗಿದೆ.
- **ಇ-ವಿನ್ (eVIN - Electronic Vaccine Intelligence Network):** ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಬಹು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲಸಿಕೆ ದಾಸ್ತಾನು ಮಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಶೇಖರಣಾ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುವ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

UIP ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು

- **ರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನೆ:** ಭಾರತವು ಸಿಡುಬು (Smallpox), ಯವ್ಸ್ (Yaws), ತಾಯಿಯ ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಶಿಶುವಿನ ಟೆಟಾನಸ್, ಮತ್ತು ಪ್ರೇಲಿಯೋವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿದೆ.
- **ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಸಿಕಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 2015 ರಲ್ಲಿ 62% ಇದ್ದ ಈ ಪ್ರಮಾಣವು 98.4% ಕ್ಕೆ (ಜನವರಿ 2026 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ) ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಶೂನ್ಯ-ಡೋಸ್ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ:** 2023 ರಲ್ಲಿ 0.11% ಇದ್ದ ಈ ಪ್ರಮಾಣವು 2024 ರಲ್ಲಿ 0.06% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸೂಚನೆ: ವಾಡಿಕೆಯ ಲಸಿಕಾ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಎಂದಿಗೂ ಲಸಿಕೆ ತಲುಪದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು 'ಶೂನ್ಯ-ಡೋಸ್ ಮಕ್ಕಳು' (Zero-dose children) ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- **ಜಾಗತಿಕ ಪೂರೈಕೆದಾರ:** ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಲಸಿಕೆ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದ ಸುಮಾರು 60% ರಷ್ಟು ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಸಮೂಹ ಅಧ್ಯಯನ - GARBH-INI

ಸುದ್ದಿ - ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನವದೆಹಲಿಯ ಇಂಡಿಯಾ ಹ್ಯಾಬಿಟಾಟ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ದಶಕದಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ 'ಗರ್ಭಿಣಿ' (GARBH-INI) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಗರ್ಭಿಣಿ (GARBH-INI - Interdisciplinary Group for Advanced Research on Birth Outcomes)** ಎಂಬುದು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ (DBT) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಸಮೂಹ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಿದೆ.
- ಅವಧಿಪೂರ್ವ ಜನನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವಧಿಗೂ ಮುನ್ನ ಹೆರಿಗೆಯ ಅಪಾಯವನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆನುವಂಶಿಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನು (Genetic markers) ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 12,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗರ್ಭಿಣಿಯರನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶ: ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಆಧಾರಿತ ಪರಿಹಾರಗಳ ಮೂಲಕ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನ: ನೋಂದಾಯಿತ ಗರ್ಭಿಣಿಯರೊಂದಿಗೆ 2015 ರಲ್ಲಿ ಹಂತ 1 ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು; 2021 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಹಂತ 2 ರಲ್ಲಿ ಜನನದ ಮೊದಲ 1,000 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅವರ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಗರ್ಭಿಣಿ-GA2 (Garbhini-GA2): ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಭ್ರೂಣದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಐಐಟಿ ಮದ್ರಾಸ್ (IIT Madras) ಮತ್ತು ಟಿಎಚ್‌ಎಸ್‌ಟಿಐ (THSTI) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿ-ದೃಷ್ಟಿ (GARBH-INI-DRISHTI): ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಜೈವಿಕ ಮಾದರಿಗಳು (Biospecimens) ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಡೇಟಾ ಹಂಚಿಕೆ ವೇದಿಕೆ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮಾನ್ ನಿಧಿ (PM-KISAN)

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮಾನ್ ನಿಧಿ (PM-KISAN) ಯೋಜನೆಯ 22ನೇ ಕಂತನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು 2019 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ (MoA&FW) ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಮನೆಯ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭ:** ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ (DBT) ಮೂಲಕ ವಾರ್ಷಿಕ ₹6,000 ಗಳನ್ನು ತಲಾ ₹2,000 ದಂತೆ ಮೂರು ಸಮಾನ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.
- **ಫಲಾನುಭವಿಗಳು:** ಈ ಯೋಜನೆಯು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ವರೆಗಿನ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು, ಆದರೆ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬವು ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- **ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆಗಳು:** ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಭೂಮಾಲೀಕರು, ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು, ರಾಜಕೀಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಿಂಚಣಿದಾರರು (ಮಾಸಿಕ ₹10,000 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು), ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿದಾರರು ಮತ್ತು ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿಪರರು.

- **ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅರ್ಹ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಯೋಜನೆ:** ಇ-ಕೆವೈಸಿ (e-KYC) ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ PM-KISAN ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಕಿಸಾನ್ ಇ-ಮಿತ್ರ (Kisan e-Mitra) ಎಂಬ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಆಧಾರಿತ ಬಹುಭಾಷಾ ಚಾಟ್‌ಬಾಟ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 9 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 23ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಹ್-ವೀರ್ ಯೋಜನೆ: ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮ

ಸುದ್ದಿ - ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ರಾಹ್-ವೀರ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (Rah-Veer Scheme) ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ:** ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಸಕಾಲಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೆರವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಇದನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ:** ಸುವರ್ಣ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ (golden hour) ಸಂತ್ರಸ್ತರನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ₹25,000 ಗಳ ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾನೂನು ಜೌಕಟ್ಟು:** ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ 2019 ರ ವಿಭಾಗ 134A ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾದ ಗುಡ್ ಸಮರಿಟನ್ (Good Samaritan) ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಇದು ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಕಿರುಕುಳದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸುವರ್ಣ ಅವಧಿಯ ತತ್ವ:** ಆಘಾತಕಾರಿ ಗಾಯದ ನಂತರದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೊದಲ 60 ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವು ಬದುಕುಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲ:** ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ:** ₹1 ಲಕ್ಷದ ವರ್ಧಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶೇಷ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಹತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರಾಹ್-ವೀರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಕವಚ 4.0 ಜಾರಿ

ಸುದ್ದಿ - ದೆಹಲಿ-ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ-ಹೌರಾ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳ 1,452 ಮಾರ್ಗ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆಯು ಕವಚ 4.0 ಅನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ. ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಗುರಿ: ಡಿಸೆಂಬರ್ 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬ್ರಾಡ್-ಗೇಜ್ ರೈಲ್ವೆ ಜಾಲದಾದ್ಯಂತ ಕವಚವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ.

ಕವಚ ಮತ್ತು ಕವಚ 4.0 ಬಗ್ಗೆ:

- ಕವಚ 4.0 ಇದು ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತ ರೈಲು ರಕ್ಷಣೆ (ATP) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಕವಚದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ: ರೈಲು ಡಿಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅತಿವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಶೂನ್ಯ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು: ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆಯ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ (RDSO) ಕವಚವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡ: ಜಾಗತಿಕ ರೈಲ್ವೆ ಸಿಗ್ನಲಿಂಗ್ ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡವಾದ ಸೇಫ್ಟಿ ಇಂಟೆಗ್ರಿಟಿ ಲೆವೆಲ್ 4 (SIL-4) ಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಕವಚವು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳ ನಡುವಿನ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಸಂವಹನದ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕವಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ:
 1. ಆನ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋ ಘಟಕಗಳು ರೈಲಿನ ವೇಗ ಮತ್ತು ಸಿಗ್ನಲ್ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
 2. ನಿಯಮಿತ ಮಧ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾದ RFID ಟ್ಯಾಗ್‌ಗಳು ನಿಖರವಾದ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ ಡೇಟಾವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
 3. ಸ್ಥಾಯಿ ಘಟಕಗಳು ಟೆಲಿಕಾಂ ಟವರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿಗ್ನಲ್ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕ್ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕವಚದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಡಿಕ್ಕಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ: ಒಂದೇ ಹಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈಲುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಮೂಲಕ ಮುಖಾಮುಖಿ, ಹಿಂಭಾಗದ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಡಿಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕವಚ ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತವಾಗಿ ತಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತ ಬ್ರೇಕಿಂಗ್: ಲೋಕೋ ಪೈಲಟ್ ಕೆಂಪು ಸಿಗ್ನಲ್ ಅನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ವೇಗದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದರೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತವಾಗಿ ಬ್ರೇಕ್ ಅನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಂಜು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ: ಕಡಿಮೆ ಗೋಚರತೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದಟ್ಟವಾದ ಮಂಜು) ಸುರಕ್ಷಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕವಚವು ಚಾಲಕನ ಕ್ಯಾಬಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಗ್ನಲ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- ತುರ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ: ಲೋಕೋ ಪೈಲಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ರೈಲುಗಳಿಗೆ ತುರ್ತು ನಿಲುಗಡೆ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

ಕವಚ 4.0 ರಲ್ಲಿನ ನವೀಕರಣಗಳು

- **ನಿಖರತೆ:** ಕವಚ 4.0 ದೊಡ್ಡ ಬಹು-ಟ್ಯಾಕ್ ನಿಲ್ದಾಣದ ಯಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರೈಲಿನ ಸ್ಥಳ ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಯೋಜನೆ:** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಇಂಟರ್‌ಲಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಫೈಬರ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಟೇಷನ್-ಟು-ಸ್ಟೇಷನ್ ಸಿಗ್ನಲಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಶಿಫ್ಟ್ ಮೊಳಗಿಸುವಿಕೆ:** ಲೆವೆಲ್-ಕ್ರಾಸಿಂಗ್ ಗೇಟ್‌ಗಳ ಬಳಿ ರೈಲುಗಳು ಬಂದಾಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಹಾರ್ನ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ.
- **LTE-ಸಿದ್ಧ:** 4G/LTE ರೈಲ್ವೆ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದ ಡೇಟಾ ಸಂವಹನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

(ಸೂಚನೆ: ಕವಚ 5.0 ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕವಚ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಉಪನಗರ ರೈಲು ಜಾಲಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ರೈಲುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸೇವೆಯ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.)

ಭಾರತದ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ: 2024-25ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ದಾಖಲೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೃಷಿಯು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ (Gross Value Added) ಸುಮಾರು ಐದನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 46% ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯ ಸಾಧನೆ (2024-25ರಲ್ಲಿ):

- **ದಾಖಲೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ:** ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು (357.73 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ - MT); ತೋಟಗಾರಿಕೆ (362.08 MT, ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳತ್ತ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ).
- **ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳು:**
 - **ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಥಮ:** ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು, ಒಣ ಈರುಳ್ಳಿ (ಪ್ರಪಂಚದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸುಮಾರು 25%), ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು.
 - **ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ದ್ವಿತೀಯ:** ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು (ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ), ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು (ಕಬ್ಬು, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಚಹಾ).
- **ರಫ್ತು (Exports):** 2020 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 34.5 ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ (USD) ಇದ್ದ ಕೃಷಿ ರಫ್ತು, 2025 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 51.1 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ ರಫ್ತಿನ ಪಾಲು** 2018 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 15% ರಿಂದ 2025 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 20.4% ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ-ಮೌಲ್ಯದ ಏಕೀಕರಣದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಹಣಕಾಸು ನೆರವು: ಆದಾಯ ಬೆಂಬಲ:** ಪಿಎಂ-ಕಿಸಾನ್ (PM-KISAN) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ 4.27 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ರೂ. ನೆರವು.
- **ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ (PMFBY) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2024-25 ರಲ್ಲಿ 4.19 ಕೋಟಿ ರೈತರಿಗೆ ವಿಮೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಲ:** 7.72 ಕೋಟಿ ಸಕ್ರಿಯ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ (Kisan Credit Card) ಖಾತೆಗಳು.
- **ಉದ್ದೇಶಿತ ಮಿಷನ್‌ಗಳು (Targeted Missions):** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಮಿಷನ್ (National Food Security and Nutrition Mission - ಅಕ್ಕಿ ಗೋಧಿ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ-ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ), ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರತೆಗಾಗಿ ಮಿಷನ್ (2025-31), ಮತ್ತು ಖಾದ್ಯ ತೈಲಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ (National Mission on Edible Oils).
- **ಇತರೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:** ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ 25 ಕೋಟಿ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು (Soil Health Cards) ಮತ್ತು 6.85 ಲಕ್ಷ ಬೀಜ ಗ್ರಾಮಗಳು (Seed Villages); ಡಿಜಿಟಲ್ ಏಕೀಕರಣ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇ-ನ್ಯಾಮ್ (e-NAM) 1.8 ಕೋಟಿ ರೈತರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದೆ); ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಸಿಯನ್ನು (collective bargaining) ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಫೆಬ್ರವರಿ 2026 ರೊಳಗೆ 10,000 ಎಫ್‌ಪಿಒ (FPO - ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಲವರ್ಧನೆ: ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ

ಸುದ್ದಿ - ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಟ್ಟು ಅನುತ್ಪಾದಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು (GNPA) ತಗ್ಗಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಫಂಡ್ ಸ್ಕೀಮ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಆಸ್ತಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಆಧಾರಿತ ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು (EWS) ನಿಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ RRB ಗಳಿಗೆ ಆರಂಭಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು (IPOs) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- 1975 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ RRB ಗಳನ್ನು RBI ಮತ್ತು NABARD ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳು 75% ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಸಾಲ (PSL) ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲಿನ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ (RRBs) ರಚನಾತ್ಮಕ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಯಶಸ್ವಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

- RRB ಗಳನ್ನು 43 ರಿಂದ 28 ಕ್ಕೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು 11 ರಾಜ್ಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಡಾ. ವ್ಯಾಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರೋಢೀಕರಣವು ಒಂದು ರಾಜ್ಯ-ಒಂದು RRB ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿನ ವಲಯವಾರು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು: RRB ಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಫಂಡ್ ಸ್ಕೀಮ್ (CGFSEL) ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಈ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿನ 13.8% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಟ್ಟು ಅನುತ್ತಾದಕ ಆಸ್ತಿಗಳ (GNPA) ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. CGFSEL ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಡೆಯುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮೇಲಾಧಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಖಾತರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ. 7.5 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಾಲದ ಮಿತಿಗೆ ಖಾತರಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- AI-ಚಾಲಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದು: ಆಸ್ತಿ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು AI-ಚಾಲಿತ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು (EWS) ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- ಆರಂಭಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು (IPOs) ಅನುಸರಿಸುವುದು: ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಆಡಳಿತದ ಉನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕ RRB ಗಳಿಗೆ IPOs ಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ (RRBs) ಬಗ್ಗೆ

- ಮೂಲ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1976 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹನ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಗುಂಪಿನ (1975) ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ 1975 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಉದ್ದೇಶಗಳು: ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಷೇರುದಾರಿಕೆ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (50%), ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (15%), ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಜಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ (35%).
- ನಿಯಂತ್ರಣ: ಇವುಗಳು ಅನುಸೂಚಿತ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು (ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು), ಇವುಗಳನ್ನು RBI ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (NABARD) ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. RRB ಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಕಿ ಮುಂಗಡಗಳ 75% ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಸಾಲದ (PSL) ಗುರಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅಧಿಸೂಚನೆ

ಸುದ್ದಿ - ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಪರವಾನಗಿಗಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕೃತ ವಹಿವಾಟು ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ (ಪರವಾನಗಿ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ) ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, 2011 ಕ್ಕೆ FSSAI ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 1.5 ಕೋಟಿ ವರೆಗಿನ ವಹಿವಾಟು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ನೋಂದಣಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ರೂ. 50 ಕೋಟಿ ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪರವಾನಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ರೂ. 50 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಪರವಾನಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಪಟ್ಟಣ ಮಾರಾಟ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು FSSAI ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ, ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 2014 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು (Ease of Doing Business) ಸುಧಾರಿಸಲು FSSAI ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ (ಆಹಾರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಪರವಾನಗಿ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, 2026 ಅನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದೆ.
- ನೀತಿ ಆಯೋಗ (NITI Aayog) ರಚಿಸಿದ ಹಣಕಾಸೇತರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 2006 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ (ಆಹಾರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಪರವಾನಗಿ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ) ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, 2011 ನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು

- **ಶಾಶ್ವತ ಮಾನ್ಯತೆ:** ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು (FSSAI) ನೀಡುವ ನೋಂದಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರವಾನಗಿಗಳಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು, ಇದರಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ನವೀಕರಣಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
- **ವಹಿವಾಟು ಮಿತಿಯ ಹೆಚ್ಚಳ:** ಹಿಂದಿನ ರೂ. 12 ಲಕ್ಷದ ಮಿತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 1.5 ಕೋಟಿ ವರೆಗಿನ ವಹಿವಾಟು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ನೋಂದಣಿ ಮಾತ್ರ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- **ಪರವಾನಗಿ (Licensing):** ರೂ. 50 ಕೋಟಿ ವರೆಗಿನ ವಹಿವಾಟು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ರಾಜ್ಯ ಪರವಾನಗಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಈ ಮಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಹಿವಾಟು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಪರವಾನಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- **ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ (ಜೀವನೋಪಾಯದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆ 2014 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ಮಾರಾಟ

ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು FSSAI ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತಾ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು

- **ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 2006:** ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕುರಿತಾದ ಸಮಗ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿ FSSAI (2008 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. FSSAI ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿದೆ.
- **ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, 2011:** ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರದ ಲೇಬಲಿಂಗ್ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳು, ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಆಹಾರ ಸೇರ್ಪಡೆಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವವಿಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ವಿವಿಧ FSSAI ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡಗಳು:** ಮಾನದಂಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ FSSAI ನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ (Scientific Panels) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಇತರೆ:** ಫುಡ್ ಸೇಫ್ಟಿ ಕನೆಕ್ಟ್ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್, ಈಟ್ ರೈಟ್ ಇಂಡಿಯಾ (Eat Right India) ಉಪಕ್ರಮ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ CARA ಕ್ರಮ: ದತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಳ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇಂದ್ರ ದತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (Central Adoption Resource Authority - CARA) ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ದತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ (State Adoption Resource Agencies - SARAs) ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಕಚೇರಿ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು (Office Memorandums) ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

CARA ನಿರ್ದೇಶನಗಳು:

- **ಗುರಿ:** ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಮೊದಲನೇ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ:** ಸೂಕ್ತ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸದೆ ಯಾವುದೇ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗುವನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಮುಕ್ತವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ (surrendered children) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ ಮರುಪರಿಶೀಲನಾ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.
- **ಎರಡನೇ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ:** ಎಲ್ಲಾ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ನಿಯೋಜಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಮೂರನೇ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ:** ಕಾನೂನಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಗುರುತನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ವಿಭಾಗ 74 ಅನ್ನು

ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು CARA ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು UT ಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು

- **ಹಿಂದೂ ದತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವನಾಂಶ ಕಾಯ್ದೆ (HAMA), 1956:** ಹಿಂದೂಗಳು, ಬೌದ್ಧರು, ಜೈನರು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ HAMA ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
- **ಬಾಲ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 2015 (JJ Act):** ಇದು (ಧರ್ಮವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ) ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ದತ್ತು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ CARA ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- CARA ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ದತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನಾಥ, ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ ದತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

CARA ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ

- **ಮಕ್ಕಳು ಹೀಗಿರಬೇಕು:** * ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಿತಿಯಿಂದ (CWC) ದತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಮುಕ್ತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು.
 - 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರಬೇಕು.
 - ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಒಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಅನಾಥರಾಗಿರಬೇಕು.
- **JJ Act (CARA ಮೂಲಕ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ:** * ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ (NRI ಗಳು, OCI ಕಾರ್ಡ್‌ದಾರರು ಸೇರಿದಂತೆ).
 - ವಿವಾಹಿತ ದಂಪತಿಗಳು (ಕನಿಷ್ಠ 2 ವರ್ಷಗಳ ಸ್ಥಿರ ವಿವಾಹ ಹೊಂದಿರಬೇಕು).
 - ಒಂಟಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು (ಅವಿವಾಹಿತ, ವಿಭೇದಿತ, ವಿಧವೆ/ವಿದುರ).
- ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ನಡುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರವು ಕನಿಷ್ಠ 25 ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬೇಕು.

ಗರಿಷ್ಠ ಸಂಯೋಜಿತ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಿತಿಗಳು (ಇಬ್ಬರು ಸಂಗಾತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಥವಾ ಒಂಟಿ ಪೋಷಕರಿಗೆ):

- 4 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಗುವನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆಯಲು 45 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ.
- 4 ರಿಂದ 8 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 50 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ.
- 8 ರಿಂದ 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 55 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ.
- **ವಿನಾಯಿತಿ:** ಸಂಬಂಧಿಕರ ದತ್ತು ಮತ್ತು ಮಲತಾಯಿ/ಮಲತಂದೆ ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ದತ್ತು ಪೋಷಕರ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಾನದಂಡವು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- **ವಾಣಿಜ್ಯೇತರ:** ದತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಯಾವುದೇ ಮಾರಾಟ ಅಥವಾ ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿದೆ.
- **ನಿಷೇಧಿತ ವರ್ಗಗಳು:** ಲಿವ್-ಇನ್ ದಂಪತಿಗಳು (Live-in couples) ಮತ್ತು ಸಲಿಂಗ ದಂಪತಿಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ CARA ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಉಡಾನ್ (UDAN) ಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಾಯು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಕೇಂದ್ರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ 'ಉಡಾನ್' (Ude Desh ka Aam Nagrik - UDAN) ಯೋಜನೆಯನ್ನು 'ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಉಡಾನ್' (Modified UDAN) ಎಂದು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಆರು ಪಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ 2026-27 ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ 2035-36 ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದವರೆಗೆ 10 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ: ಕೊನೆಯ-ಮೈಲಿ (last-mile) ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಈಶಾನ್ಯ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ದ್ವೀಪಗಳು ಮತ್ತು ದೂರದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವಿಸ್ತರಣೆ ಗುರಿ:** "ಸವಾಲು-ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನ" (challenge-based approach) ವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೇವೆ ಒದಗಿಸದ ವಿಮಾನ ಪಥಗಳಿಂದ (airstrips) 100 ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 200 ಆಧುನಿಕ ಹೆಲಿಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- **ಧನಸಹಾಯ ಬದಲಾವಣೆ:** ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಮೇಲಿನ ಶುಲ್ಕ-ಆಧಾರಿತ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ನಿಧಿ (RCF) ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ವಿಸ್ತೃತ ಸಬ್ಸಿಡಿ:** ವಿಮಾನಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ ಕೊರತೆ ನಿಧಿ (Viability Gap Funding - VGF) ಬೆಂಬಲದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ವದೇಶೀಕರಣ:** ಪರಿಷ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಯು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ವಾಹಕಗಳಿಗಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ವಿಮಾನಗಳು, ಎಚ್‌ಎಎಲ್ (HAL) ಧ್ರುವ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಎಚ್‌ಎಎಲ್ (HAL) ಡಾರ್ನಿಯರ್ ವಿಮಾನಗಳ ಖರೀದಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಡಾನ್ (UDAN) ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ಸಚಿವಾಲಯ (MoCA)** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ನೀತಿ (NCAP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2016 ರಲ್ಲಿ 10 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಉಡಾನ್ (UDAN) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹೆಚ್ಚು ಸಮತೋಲಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಟೈರ್-2 ಮತ್ತು ಟೈರ್-3 ನಗರಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದು.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ಭಾರತೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (AAI) ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ವಿಮಾನಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ನ್ಯಾವಿಗೇಷನ್‌ಗಾಗಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಶೇಕಡಾ 50 ರಷ್ಟು ಸೀಟುಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರಗಳು, ಮತ್ತು ಭೂಮಿ, ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PLFS) ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ 2025 ಬಿಡುಗಡೆ

ಸುದ್ದಿ - 2017 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ (NSO) ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. 2025 ರಿಂದ, ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೃಷಿ ವರ್ಷದಿಂದ (ಜುಲೈ-ಜೂನ್) ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷಕ್ಕೆ (ಜನವರಿ-ಡಿಸೆಂಬರ್) ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವರದಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳು:

- ಈ ವರದಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (CWS) ಎರಡರಲ್ಲೂ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (LFPR): ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ (ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಲಭ್ಯವಿರುವ) ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು.
- ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತ (WPR): ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು.
- ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (UR): ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದಿನ 365 ದಿನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (CWS): ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದಿನ 7 ದಿನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್ (LFPR): 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್ 59.3% ರಷ್ಟಿದೆ (ಪುರುಷರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ 79.1% ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ 40%). ಪುರುಷರಲ್ಲಿ 69.8% ರಷ್ಟು ಜನರು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ 44.4% ರಷ್ಟು ಜನರು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ/ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿಆರ್ (WPR): 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಸಿನವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿಆರ್ 57.4% ಆಗಿದೆ (ಪುರುಷರಿಗೆ 76.6% ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 38.8%).
- ಯುಆರ್ (UR): 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ 3.1% ರಷ್ಟಿತ್ತು (ಗ್ರಾಮೀಣ- 2.4% ಮತ್ತು ನಗರ- 4.8%).
- ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಪಾಲು: 2023 ರಲ್ಲಿ 58.2% ಇದ್ದದ್ದು 2025 ರಲ್ಲಿ 56.2% ಕ್ಕೆ ಕ್ರಮೇಣ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.
- ವಲಯವಾರು ಉದ್ಯೋಗ ಬದಲಾವಣೆಗಳು: ಕೃಷಿಯು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗದಾತ ವಲಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಆದರೂ ಅದರ ಪಾಲು 2024 ರಲ್ಲಿ 44.8% ರಿಂದ 2025 ರಲ್ಲಿ 43% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

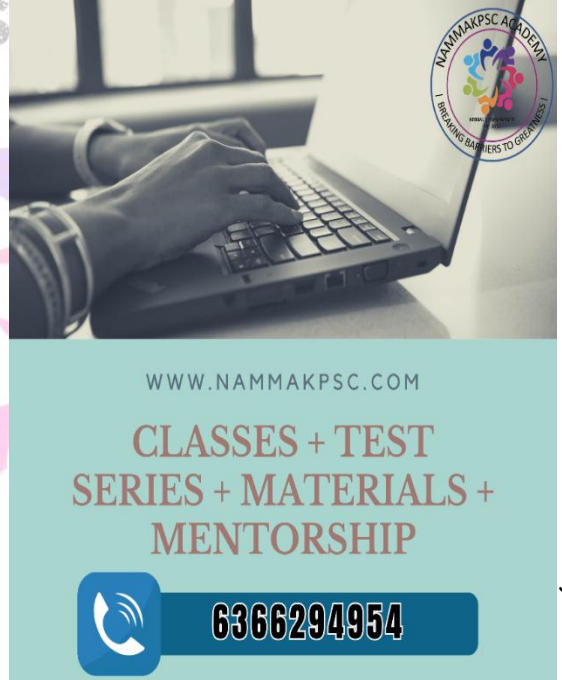
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (DMF) ಶೃಂಗಸಭೆ

ಸುದ್ದಿ - ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಸಚಿವಾಲಯವು "ಎಡಿಪಿ/ಎಬಿಪಿ (ADP/ABP) ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ನಿಧಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಶೃಂಗಸಭೆ 2026 ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

ಉದ್ದೇಶ: ಡಿಎಂಎಫ್ (DMF) ನಿಧಿಗಳ ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅಂತರ್-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಈ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (DMF):

- ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು (DMF) ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ-ಬಾಧಿತವಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಲಾಭರಹಿತ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಗಿದೆ.
- ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:** ಡಿಎಂಎಫ್ (DMF) ಗಳನ್ನು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 2015 (MMDR Act) ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 9B ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ:** ಗಣಿಗಾರಿಕೆ-ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಅವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಧನಸಹಾಯ:** ಪ್ರಮಾಣಿತ ರಾಯಲ್ಟಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ಪಾವತಿಸಲ್ಪಡುವ ಕಡ್ಡಾಯ ಕೊಡುಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇದಕ್ಕೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕೊಡುಗೆ ದರ:** ಜನವರಿ 12, 2015 ರಂದು ಅಥವಾ ನಂತರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾದ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೊಡುಗೆ ದರಗಳನ್ನು ರಾಯಲ್ಟಿಯ 10% ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ನಿಧಿ ಬಳಕೆ:** ನಿಧಿಗಳು ಲ್ಯಾಪ್ಸ್-ಆಗದ (non-lapsable) ನಿಧಿಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (PMKKKY) ಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ನಾಯಕತ್ವ:** ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಡಿಎಂಎಫ್ (DMF) ನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಅನುಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Scheduled Areas):** ಐದನೇ ಅನುಸೂಚಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಎಂಎಫ್ (DMF) ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಅನುಮೋದನೆಯು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.

WWW.NAMMAKPSC.COM

CLASSES + TEST SERIES + MATERIALS + MENTORSHIP

6366294954

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

AI ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯ ಪ್ರಭಾವದ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಸುದ್ದಿ - ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ 27 ನೇ ವರದಿಯಲ್ಲಿ (2025-26) ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ:

AI ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನ:

- **ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳು:** ಭಾರತವು ಟಾರ್ಟೋಯ್ಸ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ AI ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ (Tortoise Global AI Index) 10 ನೇ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾನ್‌ಫೋರ್ಡ್ AI ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ (Stanford AI Index) 4 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- **ಕೌಶಲ್ಯ ನುಗ್ಗುವಿಕೆ:** AI ಕೌಶಲ್ಯ ನುಗ್ಗುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 1 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ವಿಕಸನ:** AI 2027 ರ ವೇಳೆಗೆ 47 ಲಕ್ಷ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಮತ್ತು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 38 ಮಿಲಿಯನ್ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು (900+ ಮಿಲಿಯನ್) ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು AI ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ICT ಸೇವೆಗಳ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ 1 ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ AI ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು:

- **AI ಅನ್ನು ಅಳಿಯುವಲ್ಲಿನ ಅಡೆತಡೆಗಳು:** ಭಾರತವು ಮೂರು ಮೂಲಭೂತ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ:
 1. ಉನ್ನತ-ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಕೊರತೆ.
 2. ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ.
 3. ತಳಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ.
- **ವಲಯ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಳವಡಿಕೆ ಸವಾಲುಗಳು:** ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರಂಭಿಕ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಕೊರತೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ರೈತರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ AI ಸಲಹೆಯ "ಬ್ಲಾಕ್ ಬಾಕ್ಸ್" (black box) ಸ್ವರೂಪದಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ AI ಅಳವಡಿಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆ:** ಡಿಜಿಟಲ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು AIನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರೀಕರಣ, ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿಂದನೆ ವಸ್ತುಗಳು (CSEAM), ಆರ್ಥಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ "ಮ್ಯೂಲ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು" (mule accounts) ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
- **ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅಪಾಯಗಳು:** ಲೀಡಲ್ ಆಟೋನಮಸ್ ವೆಪನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್ (LAWS) ಮತ್ತು AI-ಆಧಾರಿತ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯು ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಮಾರಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

- ಸಮಗ್ರ AI ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಐಟಿ ನಿಯಮಗಳು: ಸಂಶ್ಲೇಷಿತವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಲೇಬಲಿಂಗ್; ದುರ್ಬಲ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಲವು ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಇಂಡಿಯಾ AI ಮಿಷನ್ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದು: ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು.
- ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ('ಸುರಕ್ಷಣೆ'): ಹಾನಿಕಾರಕ ವಿಷಯವು (CSEAM ಮತ್ತು ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ರಗಳಂತಹವು) ಹರಡುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸ್ವಯಂಜಾಲಿತ ಹ್ಯಾಶ್-ಮ್ಯಾಚಿಂಗ್ (hash-matching) ವಿಧಾನ.
- ಇತರೆ: ಆರ್ಥಿಕ ವಂಚನೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು (ಮೂಲ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಫ್ಲಾಗ್ ಮಾಡಲು ಸುಧಾರಿತ AI ಬಳಕೆ) ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು (ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು).

ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಭಾರತದ 7ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರದಿ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ (CBD) ಕುನ್ಮಿಂಗ್-ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ (KMGBF) ಗುರಿಗಳತ್ತ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು KMGBF ನೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಗುರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಭಾರತವು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 9 ನೇ ಸ್ಥಾನ (25.17%), ಇಂಗಾಲದ ಸಿಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 5 ನೇ ಸ್ಥಾನ (ವರ್ಷಕ್ಕೆ 150 Mt CO₂) ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು 51.93% ರಷ್ಟು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವರದಿಯು CBD ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಧಿಕೃತ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. CBD ಯ ವಿಧಿ 26 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಾರರು CBD ಯ ಅನುಷ್ಠಾನದತ್ತ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಪಕ್ಷಗಾರರ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ (CoP) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಇದು ಕುನ್ಮಿಂಗ್-ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ (KMGBF) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ 23 ಗುರಿಗಳತ್ತ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವಾಗಿದೆ.

- **ನೀತಿಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯು ಈಗ KMGBF ನೊಂದಿಗೆ (23 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು 142 ಸೂಚಕಗಳು) ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಗುರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಗುರಿಗಳು (NBT) ಸರಿಯಾದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ವರದಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ 25.17% ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳ ಹೊದಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 9 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿತು.**
- **ಭೂಮಿಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು 24.1 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಆಗಿದೆ (2030 ರ ವೇಳೆಗೆ 26 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅವನತಿಗೊಳಗಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವ ವಾಗ್ದಾನದ ಪೈಕಿ).**
- **ಉನ್ನತ ಜಾಗತಿಕ ಇಂಗಾಲದ ಸಿಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 5 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಇದರ ಅರಣ್ಯಗಳು 2021-2025 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 150 Mt CO₂ ಅನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತವೆ.**
- **ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಇಂಧನ ಆಧಾರಿತ ಇಂಧನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪಾಲು 51.93% ರಷ್ಟಿದೆ (NDC ಯ 50% ಗುರಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ).**

ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಮಾವೇಶದ ಬಗ್ಗೆ (ಸಚಿವಾಲಯ: ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್, ಕೆನಡಾ):

- ಇದು 1992 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ರಿಯೊ ಡಿ ಜನೈರೊದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ (ಅರ್ಥ್ ಶೃಂಗಸಭೆ) ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಂಧಿಸುವ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- ಇದು 1993 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ:** ಪಕ್ಷಗಾರರ ಸಮ್ಮೇಳನ (CoP).
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ; ಅದರ ಘಟಕಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ; ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ.
- **ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳು:** ಜೈವಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕುರಿತಾದ ಕಾರ್ತೇಜಿನಾ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಕುರಿತಾದ ನಗೋಯಾ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

START NOW!!!

TEST SERIES

PRELIMS | MAINS

ONLINE OR OFFLINE

VIJAYNAGAR | CHANDRALAYOUT | HEBBAL

CALL: +91 6366294954

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ವರದಿ

ಸುದ್ದಿ - ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ರಾಸಾಯನಿಕ-ಮುಕ್ತ ಜಾನುವಾರು-ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಕುರಿತು ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾದ ವೆಚ್ಚಗಳು (5-55%) ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯದಂತಹ (20-40%) ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ (55-85%) ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಉಳಿತಾಯದಂತಹ (50-60%) ಪರಿಸರ ಲಾಭಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಬಿಪಿಕೆಪಿ (BPKP), ಎನ್‌ಎಂಎನ್‌ಎಫ್ (NMNF), ಪಿಎಂ ಪ್ರಣಾಮ್ (PM PRANAM), ಸತತ್ (SATAT) ಮತ್ತು ಗೋಬರ್ಧನ್‌ನಂತಹ (GOBARDHAN) ಉಪಕ್ರಮಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ, 1 ಕೋಟಿ ರೈತರನ್ನು ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರುವುದು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ-ಇನ್‌ಪುಟ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ನೀತಿ ಆಯೋಗವು "ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು ಪರಿಸರ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ-ಮುಕ್ತ ಜಾನುವಾರು-ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಈ ವಿಧಾನವು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬೆಳೆಗಳು, ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಹೊಲದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಡೆಯುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ, ಬಾಹ್ಯ ರಾಸಾಯನಿಕ ಒಳಹರಿವಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಬಾಹ್ಯ ಮೂಲದ, ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಸಾವಯವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ-ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು: ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಕೃಷಿಯ ಪಾವತಿಸಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 5-10% ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 20-55% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಮೊನೊಕ್ರಾಪ್ಡ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು 20-40% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು.
- ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ: ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ (GHG) ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು 55-85% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- ಇದು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್‌ನಲ್ಲಿ 50-60% ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ: ಮಣ್ಣಿನ ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲವನ್ನು (SOC) 45% ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಧಾರಿತ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವು ಬಲವಾದ ಬೇರಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆ: ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜಾನುವಾರುಗಳ ಏಕೀಕರಣ: ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು (ಸಗಣೆ ಮತ್ತು ಮೂತ್ರ) ಕೃಷಿ-ಒಳಹರಿವುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ (BPKP): ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ (PKVY) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ-ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ (NMNF): 10,000 ಜೈವಿಕ-ಇನ್‌ಪುಟ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (BRCs) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವಾಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಾಗ, 1 ಕೋಟಿ ರೈತರನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ₹ 2,481 ಕೋಟಿಗಳ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- ರಾಸಾಯನಿಕದಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಎಂ ಪ್ರಣಾಮ್ (PM PRANAM), ಸತತ್ (SATAT) ಮತ್ತು ಗೋಬರ್ಧನ್ (GOBARDHAN) ಸೇರಿವೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

NUMBER 1 INSTITUTE
FOR KPSC EXAMS

ಕನ್ನಡ

ಮಾಧ್ಯಮ

NAMMAKPSC

VIJAYNAGAR | CHANDRALAYOUT | HEBBAL

VISIT
WWW.NAMMAKPSC.COM
OR CALL
+91 6366294954

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ತರಗತಿಗಳು ಲಭ್ಯ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಪೂರೈಕೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿ

ಸುದ್ದಿ - ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಸಂಘರ್ಷವು ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (LNG) ಸಾಗಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದ ಕಾರಣ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (ಪೂರೈಕೆ ನಿಯಂತ್ರಣ) ಆದೇಶ, 2026 ಅನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1955 ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಆದೇಶವು ಸರಾಸರಿ ಅನಿಲ ಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು-ಹಂತದ ಆದ್ಯತೆಯ ಹಂಚಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ, ಪೂಲ್ ಮಾಡಿದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ (pooled price) ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ವಲಯಗಳಿಂದ ಆದ್ಯತೆಯ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎಲ್‌ಪಿಜಿ (LPG) ಗೆ 25-ದಿನಗಳ ಅಂತರ-ಬುಕಿಂಗ್ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಎಲ್‌ಪಿಜಿಗೆ (LPG) ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು ಇತರ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.
- ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1955 (ECA) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (ಪೂರೈಕೆ ನಿಯಂತ್ರಣ) ಆದೇಶ, 2026 ಅನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ.
- ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಘರ್ಷವು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (LNG) ಸಾಗಣೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- ನಾಲ್ಕು-ಹಂತದ ಆದ್ಯತೆಯ ಹಂಚಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟು:** ಸೀಮಿತ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಕಳೆದ ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರ ಸರಾಸರಿ ಅನಿಲ ಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಂಚಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಆಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅನಿಲ ಮರುಹಂಚಿಕೆ:** ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನಿಲ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಗ್ಯಾಸ್ ಪೂಲಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:** ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ವಲಯಗಳಿಂದ ಆದ್ಯತೆಯ ವಲಯಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಲಾದ ಅನಿಲವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಪೂಲ್ ಮಾಡಿದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ (pooled price) ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (ECA), 1955 ರ ಬಗ್ಗೆ:

- ಉದ್ದೇಶ:** ಕಾಳಸಂತೆ, ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇಸಿಎ (ECA) ನ ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

2028 ರವರೆಗೆ ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಸುದ್ದಿ - ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ (JJM) ಕೇವಲ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದತ್ತ ಗಮನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಜಲಾಂ ಭಾರತ್ (ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್), ಜಲ ಅರ್ಪಣ್ (ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ (VWSC) ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ) ಮತ್ತು ಜಲ ಉತ್ಸವ (ಸಮುದಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು) ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಮಿಷನ್ 81.61% ನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದೆ, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಗಮನಾರ್ಹ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.
- ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ (JJM) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿನ (JJM) ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳು:

- ಸುಜಲಾಂ ಭಾರತ್: ಮೂಲದಿಂದ ನಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಖರವಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ಏಕರೂಪದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಚೌಕಟ್ಟು.
- ಜಲ ಅರ್ಪಣ್: ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿಗಳ (VWSC) ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- ಜಲ ಉತ್ಸವ ಉಪಕ್ರಮ: ನೀರಿನ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಮುದಾಯದ ನೇತೃತ್ವದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಉತ್ತೇಜನ.

ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ (JJM) ಬಗ್ಗೆ:

- ಪ್ರಾರಂಭ: 2019 ರಲ್ಲಿ
- ಉದ್ದೇಶ: ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾ 55 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು (FHTC) ಒದಗಿಸುವುದು.

ಮಿಷನ್‌ನ ಸಾಧನೆಗಳು:

- ಬೃಹತ್ ಭೌತಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆ: ನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 2019 ರಲ್ಲಿ 17% ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬೇಸ್‌ಲೈನ್‌ನಿಂದ 81.61% ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಜಿಗಿದಿದೆ.
- ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ: ಇದು 9 ಕೋಟಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೀರು ತರುವ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿದಿನ 5.5 ಕೋಟಿ ಗಂಟೆಗಳ ಶ್ರಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಉಳಿವು: ನೀರಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ಪ್ರವೇಶವು 4,00,000 ಅತಿಸಾರ ಸಾವುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 14 ದಶಲಕ್ಷ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿದ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು (DALYs) ಉಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮ: ಯೋಜನೆಯು ಸುಮಾರು 60 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 2 ಕೋಟಿ ಪರೋಕ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಿ-ವರ್ಷಗಳ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026 ಬಿಡುಗಡೆ

ಸುದ್ದಿ - ಒಡಿತಾ, ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಖಂಡ್ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಲವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026 (FHI) ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಕರು ಆಗಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲದ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾದರಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಪಂಜಾಬ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಕೇರಳ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- 5 ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಐ (FHI) 2026, ಈಶಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯನ್ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ.
- ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುವ ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಐ (FHI) ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026 ರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಅಗ್ರ ಶ್ರೇಯಾಂಕಿತರು:** ಸಾಧಕರು (Achiever) ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಿತಾ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ನಂತರ ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಖಂಡ್ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಹ ಸಾಧಕರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.
- ಇವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಪಾಲು, ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ (GSDP ಯ 4-5%), ಕಡಿಮೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೊರತೆಗಳು (GSDP ಯ 3% ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ) ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣ ಸಾಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ.
- ಕಡಿಮೆ ಶ್ರೇಯಾಂಕಿತರು:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಂಜಾಬ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಕೇರಳ.

ಈಶಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯನ್ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ:

- ಈ ಆವೃತ್ತಿಯು 10 ಈಶಾನ್ಯ (NE) ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯನ್ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಯಾಂಕ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಅಗ್ರ ಶ್ರೇಯಾಂಕಿತರು:** ಸಾಧಕರು (ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ [ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಹೊಂದಿದೆ], ಉತ್ತರಾಖಂಡ).
- ಕಡಿಮೆ ಶ್ರೇಯಾಂಕಿತರು:** ದುರ್ಬಲ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಮಣಿಪುರ.
- ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನೀತಿ ಆದ್ಯತೆಗಳು:** ಆದಾಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು; ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್-ಹೊರಗಿನ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026 ರ ಬಗ್ಗೆ (FHI):

- 5- ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು: ವೆಚ್ಚದ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಆದಾಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ, ವಿದ್ಯೆಯ ವಿವೇಕ, ಸಾಲ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಸುಸ್ಥಿರತೆ. ಇವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಕರು, ಮುಂಚೂಣಿಯವರು, ನಿರ್ವಾಹಕರು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯವರು ಎಂಬ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತವೆ.
- ಇದು ಮಹಾಲೇಖಪಾಲರು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರಿಂದ (CAG) ಡೇಟಾವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ಉಪ-ಸೂಚಕಗಳು:

- ಕಠಿಣ ಭೂಪ್ರದೇಶ, ವಿರಳ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ, ಸೀಮಿತ ಸ್ವಂತ ಆದಾಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ತಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕೂಟದ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಲಂಬನೆಯಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ (NE) ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್: ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್

ಸುದ್ದಿ - ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್ (GBM) 75 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹಳೆಯದಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಂಡಾರವನ್ನು (national digital repository) ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ರಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು (ಆಯುರ್ವೇದ, ಯೋಗ, ಸೊನ್ನೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಬಳಕೆ) ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.
- ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಿಷನ್ ಫಾರ್ ಮ್ಯಾನುಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ಸ್ ಪುನರ್‌ರಚಿಸಲಾದ ರೂಪವಾದ ಜಿಬಿಎಂ (GBM), ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸರಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಐದು ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು 'ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್' ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ರೆಪೊಸಿಟರಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯು (manuscript) ಕಾಗದ, ತೊಗಟೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಲೋಹ, ತಾಳೆ ಎಲೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ಕೈಬರಹದ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕನಿಷ್ಠ 75 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ಗಮನಾರ್ಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಥವಾ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್‌ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ: ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲವು, ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲವು, ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲವು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಭಾರತದ ಬೌದ್ಧ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗಿಲ್ಗಿಟ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು (Gilgit manuscripts) (ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ), ಭಾರತವನ್ನು ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುತ್ತವೆ.
- ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ: ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಆಯುರ್ವೇದ, ಯೋಗ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಅಪಾರ ಭಂಡಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಬಕ್ಷಾಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ (Bakhshali manuscript) (3-4 ನೇ ಶತಮಾನ) ಸೊನ್ನೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಬಳಕೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು: ದಾಖಲಿತವಲ್ಲದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ತಡೆಯಬಹುದು.

ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು ಭಾರತದ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- ಸಚಿವಾಲಯ: ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯ
- ಮಾದರಿ: ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆ (Central sector scheme).
- ಮೂಲ: ಇದು 2003 ರ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಿಷನ್ ಫಾರ್ ಮ್ಯಾನ್ಯುಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ಸ್ (National Mission for Manuscripts) ಪುನರ್‌ರಚಿಸಲಾದ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ.
- ಐದು ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು: ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಸುವುದು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಡಿಕೋಡ್ (decode) ಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಇತರ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಜ್ಞಾನ-ಸೇತು (Gyan-Setu) : ಜಿಬಿಎಂ ನ (GBM) ಭಾಗವಾಗಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸವಾಲು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಾರ್ಥಾಲಪಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಾ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕಾಯ್ದೆ 1972: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ 75 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹಳೆಯದಾದ ಯಾವುದೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ರಫ್ತು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಯೋಗ: ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ 'ಯುನೆಸ್ಕೋ ಮೆಮೊರಿ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್' (UNESCO Memory of the World Register) ಭಾರತದಿಂದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ನಮೂದುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ವರದಿ

ಸುದ್ದಿ - ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು (2024-25) ಅನುದಾನದ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ (2023-24 ರಲ್ಲಿ ₹76,431.60 ಕೋಟಿ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ₹68,796.61 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ). ಕ್ಷಿಪ್ರ ನಗರೀಕರಣದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, 2026-27 ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ 1.6% ರಷ್ಟು ಸಚಿವಾಲಯದ ಹಂಚಿಕೆಯು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ ಎಂದು ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಸೆಳೆದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳು (2025-2026 ವರದಿಗಳು) :

- ಬಜೆಟ್ ಅಂತರಗಳು: ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳು (BE), ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು (RE) ಮತ್ತು ನೈಜ ವೆಚ್ಚಗಳ ನಡುವಿನ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂತರವನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಜನವರಿ 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 25.34% ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದು 18 ನೇ ಲೋಕಸಭಾ ಸಮಿತಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

- ನಗರೀಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ: ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಒತ್ತಡಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, 2047 ರವರೆಗಿನ ನಗರದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರೀನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಯೋಜನೆಗಳು: ನಗರ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ನಗರಗಳ 10 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕ ಗ್ರೀನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ (Greenfield projects) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಮಿತಿಯು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ.
- ಪಿಎಂಎವೈ-ಯು (PMAY-U) ಪ್ರಗತಿ: ಡಿಸೆಂಬರ್ 2024 ರೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ, 87% PMAY-U ಮನೆಗಳು (107 ಲಕ್ಷ) ಡಿಸೆಂಬರ್ 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ ತಳಪಾಯದ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿವೆ ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ವರದಿಗಳು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಗಮನದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:

- ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು: ಮೆಟ್ರೋ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ದರ-ರಹಿತ ಆದಾಯ (non-farebox revenue) ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿದೆ.
- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ: ಅಮೃತ್ 2.0 (AMRUT 2.0) (ನಗರ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ) ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಯಾವಧಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುವುದು.
- ಮಗುಂಟ ಶ್ರೀನಿವಾಸುಲು ರೆಡ್ಡಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಸಮಿತಿಯು, ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ದಿವ್ಯಾಂಗ್ ಸಹಾರಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಾಂಗಜನ ಕೌಶಲ್ ಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2026-27 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ದಿವ್ಯಾಂಗ್ ಸಹಾರಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಾಂಗಜನ ಕೌಶಲ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದಿವ್ಯಾಂಗ್ ಸಹಾರಾ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಆಧುನಿಕ ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಇದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಕೃತಕ ಅಂಗಾಂಗ ಉತ್ಪಾದನಾ ನಿಗಮಕ್ಕೆ (ALIMCO) ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸಹಾಯಕ ಮಳಿಗೆಗಳು: ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನೋಡಲು, ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾ-ಶೈಲಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು: ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಗ್ರಾಹಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ದಿವ್ಯಾಂಗ-ವಯೋಶ್ರೀ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (PMDVKs) ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುವುದು.

ದಿವ್ಯಾಂಗಜನ ಕೌಶಲ್ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ

- ಇದು ದಿವ್ಯಾಂಗಜನರಿಗೆ ಘನತೆಯ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಉದ್ಯಮ-ಸಂಬಂಧಿತ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಗುರಿ ವಲಯಗಳು: ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (IT), ಅನಿಮೇಷನ್, ವಿಷುಯಲ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ಸ್, ಗೇಮಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕ್ಸ್ (AVGC), ಆತಿಥ್ಯ ಮತ್ತು ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ- UNICEF ಹೆಜ್ಜೆ

ಸುದ್ದಿ - ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಯುನಿಸೆಫ್ (UNICEF) ಇಂಡಿಯಾ ಉದ್ದೇಶದ ಹೇಳಿಕೆಗೆ (SoI) ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಸಹಯೋಗವು ಭಾರತದ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ADP) ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (ABP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ:** ಅಂಗನವಾಡಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಮುಂಚೂಣಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳ (ICDS) ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಯುನಿಸೆಫ್‌ನ 14N ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ (CSR) ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಭಾರತದ ವಿಕಸಿತ ಭಾರತ 2047 ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪುರಾವೆ-ಆಧಾರಿತ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (2018)** ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಒಮ್ಮೂದ ಮೂಲಕ 112 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ದತ್ತಾಂಶ-ಜಾಲಿತ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (2023)** 500 ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ಚೌಕಟ್ಟಾಗಿದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಘಾಂಡೇಶನ್ ಕೋರ್ಸ್
KAS EXAMS
BY NAMMAKPS

ಪೂರ್ವಭಾವಿ + ಮುಖ್ಯ
ONLINE & OFFLINE

ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಕ್ಲಾಸ್

WWW.NAMMAKPS.COM **+91-63662-94954**

ಭಾಗ 7: ಇತಿಹಾಸ - ಕಲೆ - ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಸುದ್ದಿ - ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು ಅವರು ಮಹಾವೀರ ಜಯಂತಿಯ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಕೋರಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ 24ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರರಾದ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರರ ಜನ್ಮವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ವರ್ಧಮಾನರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 599 ರಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದ ವೈಶಾಲಿ ಬಳಿಯ ಕುಂಡಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.
- **ಮಹಾವೀರ ಜಯಂತಿ:** ಚೈತ್ರ ಮಾಸದ 13ನೇ ದಿನದಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಹಾವೀರರ ಜನನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಐದನೇ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಾಗಿ **ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ**ವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ಇತರ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳೆಂದರೆ **ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಸ್ತೇಯ** (ಕದಿಯದಿರುವುದು), ಮತ್ತು **ಅಪರಿಗ್ರಹ** (ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಹೊಂದದಿರುವುದು).
- ಅವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜಕುಮಾರರಾಗಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಅವರ ತಂದೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥರು ಜ್ಞಾತಿಕ ವಂಶದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು.
- ಅವರ ತಾಯಿ ತ್ರಿಶಲಾ ಅವರು ಲಿಚ್ಛವಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಆಕೆ ವೈಶಾಲಿಯ ರಾಜ ಚೇಟಕನ ಸಹೋದರಿಯಾಗಿದ್ದರು.
- 30 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದರು.
- 12 ವರ್ಷಗಳ ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸಿನ ನಂತರ, ಅವರು 42 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಋಜುಪಾಲಿಕಾ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ **ಕೈವಲ್ಯ**ವನ್ನು (ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ) ಪಡೆದರು. ಅವರು 72 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 468 ರಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದ ಪಾವಾಪುರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು.
- **ವರ್ಧಮಾನರ ಬಿರುದುಗಳು:** ಮಹಾವೀರ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕ; ಜೈನ **ಅಥವಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ** ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನು; **ನಿರ್ಗುಂಥ** ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದವನು.
- ಇವರನ್ನು ಜೈನ ಧರ್ಮದ 24ನೇ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

- **ನವಕಾರ್ ಮಹಾಮಂತ್ರ:** ಇದು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯ ಮಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನೋದಯ, ನೈತಿಕ ಜೀವನ, ಆಂತರಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ, ನಮ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ-ಶೋಧನೆಯ ಜೈನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.
- **ಮಾಹಿತಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ:** ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸುವಲ್ಲಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ನವಕಾರ್ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ನೈತಿಕ ದಿಕ್ಕುಚಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವಂತೆ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಅನೇಕಾಂತವಾದದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ:** 'ಸಂಪೂರ್ಣವಲ್ಲದ' ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಬಹು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮೂಲಕ ಘರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾಂತವಾದದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿ ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮಿಷನ್ ಲೈಫ್ (Mission LiFE) ಮತ್ತು ಜೈನ ಆದರ್ಶಗಳು:** ಇದು ಹವಾಮಾನ ಪರಿಹಾರಗಳಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಜೈನರ ಸರಳತೆ, ಅಪರಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಯಮದ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ:

- ಜೈನ ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಯುದ್ಧ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ರತ್ನತ್ರಯ** (ಸರಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನ, ಸರಿಯಾದ ನಡತೆ), **ದಶಲಕ್ಷಣ** (ಹತ್ತು ಸದ್ಗುಣಗಳು), **ಸೋಲಹ್ ಕರಣ್** (ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಹದಿನಾರು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು) ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸು ಆತ್ಮಾಲೋಕನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಏಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪರ್ಯಾಯವೆಂದು ನಂತರ ಹಬ್ಬಗಳ ಮೂಲಕ ನೈತಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿ

- **ಅರಿಹಂತರು:** ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಜೀವಿಗಳು, ಇವರು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು 12 ದೈವಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ಸಿದ್ಧರು:** ಎಲ್ಲಾ 8 ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದ ಮತ್ತು 8 ಶುದ್ಧ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಮೋಚಿತ ಆತ್ಮಗಳು.
- **ಆಚಾರ್ಯರು:** ಮಹಾವ್ರತವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ, ಇತರರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು 36 ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು.
- **ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು:** ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು 25 ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ವಾಹಕರು.
- **ಸಾಧುಗಳು:** ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ-ಶಿಸ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು 27 ಉದಾತ್ತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು.

ಸಾಮರಸ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂಬತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳು:

- ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ ಒಂಬತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳು: ನೀರನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಬಳಸುವುದು, ತಾಯಂದಿರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು, ಸಮುದಾಯದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು, ಭಾರತದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ದೈನಂದಿನ ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತು ಬಡವರಿಗೆ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿ: ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವರ್ತಕಿ

ಸುದ್ದಿ - ಜನವರಿ 3, 1831 ರಂದು ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ ಅವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನೈಗಾಂವ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಳಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವರನ್ನು 10 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿರಾವ್ ಫುಲೆ ಅವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು, ಅವರು ಆಕೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದರು ಮತ್ತು ನಂತರ ಪುಣೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು:

- **ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವರ್ತಕಿ:** 1848 ರಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿರಾವ್ ಫುಲೆ ಅವರು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು, ಬಲವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೂ ಹುಡುಗಿಯರು, ಶೂದ್ರರು ಮತ್ತು ದಲಿತರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದರು.
- **ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು:** 'ಬಾಲ್ಯಹತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಗೃಹ'ದ (Balyata Pratibandak Gruha) ಮೂಲಕ ವಿಧವೆಯರು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಿದರು; ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳು, ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಸತಿ ಮತ್ತು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಂತಹ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.
- **ಜಾತಿ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು:** ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜದ (Satyashodhak Samaj) ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದರು, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ:** ತನ್ನ ಪತಿಯ ಶವಯಾತ್ರೆಯ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.
- **ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ:** 1896 ರ ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು 1897 ರ ಬ್ಯೂಬೋನಿಕ್ ಪ್ಲೇಗ್ (Bubonic plague) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು, ಇತರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ದುರಂತವಾಗಿ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು.
- **ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು:** ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಕಾವ್ಯ ಫುಲೆ, ಬಾವನ್ ಕಾಶಿ ಸುಬೋಧ್ ರತ್ನಾಕರ್ (1892), ಮತ್ತು ಮಾತುಶ್ರೀ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆಂಜಿ ಭಾಷಣ ವ ಗಾಣಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಎದುರಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು:

- **ವಿರೋಧ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ:** ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಅವರು ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಲವಾದ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು, ಅವರ ಮಾವ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.
- **ದೈಹಿಕ ನಿಂದನೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿಡುಪಿ:** ಅವರು ದೈಹಿಕ ದಾಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊರಗಿಡುಪಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು, ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ಉಳಿದರು, ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನೀತಿಯುತ ಉದ್ದೇಶದ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಗುಂಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸನ

ಸುದ್ದಿ - ಒಡಿಶಾದ ಗಜಪತಿ ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ ಸೇರಿದ 15 ನೇ ಶತಮಾನದ ತೆಲುಗು ಶಾಸನವೊಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಗುಂಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ:** ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಕ್ರಿ.ಶ (1434-1541) ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲೇಂದ್ರ ದೇವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಹಿಂದೂ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿದೆ. "ಗಜಪತಿಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಕ್ಷರಶಃ " ಅರ್ಥ "ಆನೆಗಳ ಒಡೆಯ" ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.
- **ವಿಸ್ತರಣೆ:** 15 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉತ್ತುಂಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು.
- **ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆ:** ಅವರು ಒಡಿಯಾ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿದರು; ಇದೇ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರಳ ದಾಸರು ಮೊದಲ ಒಡಿಯಾ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.
- **ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪರಂಪರೆ:** ಅವರು ಪುರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಗನ್ನಾಥ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಭುವನೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.
- **ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ:** ಇವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ವೈಷ್ಣವರಾಗಿದ್ದರೂ, ಶಿವ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಹರಿಹರ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- **ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವ:** ಇವರು ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಷ್ಣವ ಸಂತ ಜೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು.

ಮಿಜೋರಾಂನ ಚಾಪ್ಪಾರ್ ಕುಟ್ ಉತ್ಸವ

ಸುದ್ದಿ - ಮಿಜೋರಾಂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಐಜ್ವಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಾಪ್ಪಾರ್ ಕುಟ್ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು.

- ಚಾಪ್ಪಾರ್ ಕುಟ್ ಮಿಜೋರಾಂನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವಸಂತ ಉತ್ಸವವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮಿಜೋಗಳ 'ಸಂತೋಷದ ಹಬ್ಬ' ಎಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಝೂಮ್ (Jhum) ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಕಾಡು ಕಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು** ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ:** ಈ ಉತ್ಸವವು 15 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಭಾವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತು ಮತ್ತು 1973 ರಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯತೀತ ಆಚರಣೆಯಾಗಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡಿತು.
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೃತ್ಯ:** ಉತ್ಸವಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ **ಚೆರಾವ್ ನೃತ್ಯ**ವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಇದು ರೋಮಾಂಚಕ ಜನಾಂಗೀಯ ಉಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಿದಿರಿನ ನೃತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಡುಗೆ:** ಭಾಗವಹಿಸುವವರು ವರ್ಣರಂಜಿತ, ಕೈಮಗ್ಗದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಪುರುಷರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸುತ್ತುಡುಗೆಗಳನ್ನು (ಪುವಾನ್- Puan) ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಿಜೋ ಲಂಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಉತ್ತರ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಕೇತ

ಸುದ್ದಿ - ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಧ್ಯ ಭಾರತದ ಮುಂಡಾ, ಓರಾನ್ ಮತ್ತು ಹೋ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬವಾದ 'ಸರ್ಕಾರಿ' ಅನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಭಾರತದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಈ ನಿಮಿತ್ತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶುಭಾಶಯ ಕೋರಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಎಂದರೆ ಅಕ್ಷರಶಃ 'ಮರದ ಪೂಜೆ' ಎಂದರ್ಥ.
- ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಹಾಗೂ ಬಿಹಾರ, ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಓರಾನ್, ಮುಂಡಾ ಮತ್ತು ಹೋ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.
- "ಸರ್ಕಾರಿ" ಎಂದರೆ ಸಾಲ್ ಮರದ ಆರಾಧನೆ ಎಂದರ್ಥ, ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ರಕ್ಷಕ ದೇವತೆಯಾದ ಸರ್ನಾ ಮಾ (Sarna Maa) ರವರ ವಾಸಸ್ಥಾನವೆಂದು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದನ್ನು ಚೈತ್ರ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ತೃತೀಯ ದಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ವಸಂತ ಋತುವಿನ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ವರ್ಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆಚರಣೆಗಳು: ಮನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸರ್ನಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವುದು, ಪುರೋಹಿತರು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತಾಜಾ ಸಾಲ್ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ.
- ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ: ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮಿಲನವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ, ಗ್ರಾಮದ ಪುರೋಹಿತ (ಪಾಹನ್) ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ಈ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಗಳು: ಇದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನ ಮತ್ತು ಜಾದುರ್, ಗೇನಾ ಮತ್ತು ಪೋರ್ ಜಾದುರ್ ನಂತಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೃತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಕೃಷಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಈ ಹಬ್ಬವು ಕೃಷಿ ಚಕ್ರದ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಿಸರಿಕ ಮಹತ್ವ:

- ಸಾಲ್ ಮರದ ಆರಾಧನೆ: ಹಿಂದೂ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ನ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ತೃತೀಯ ದಿನದಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನವೆಂದು ನಂಬಲಾದ 'ಸಾಲ್' ಮರವನ್ನು ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹೊಸ ಕೃಷಿ ಋತುವಿನ ಆರಂಭ: ಇದು ವಸಂತ ಕಾಲದ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕೃಷಿ ವರ್ಷದ ಆರಂಭದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ಪವಿತ್ರ ಆಚರಣೆಯ ಬಳಿಕವಷ್ಟೇ ಸ್ಥಳೀಯರು ತಮ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಿತ್ತನೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಜಾಗೃತಿ:

- ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಪೂಜಿಸುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಈ ಆಚರಣೆಯು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಸಮುದಾಯದ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ತ್ಯಾಗ ಸ್ಮರಣೆ

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮೋದಿಯವರು ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್ (23 ಮಾರ್ಚ್ 2026) ರಂದು ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಸುಖದೇವ್ ಥಾಪರ್ ಮತ್ತು ಶಿವರಾಮ್ ಹರಿ ರಾಜಗುರು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

- ಈ ದಿನವು 1931 ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್ ಸಂಚು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾದ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

- 1907 ರಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್‌ನ ಬಂಗಾದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರನ್ನು **ಶಹೀದ್-ಎ-ಅಜಮ್** ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಯುವಕರನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಅವರು 1926 ರಲ್ಲಿ **ನೌಜವಾನ್ ಭಾರತ್ ಸಭಾವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.
- ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ ಮತ್ತು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಅವರು 1928 ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (HRA) ಅನ್ನು **ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (HSRA)** ಆಗಿ ಪುನರ್ರಚಿಸಿದರು.
- ಜೇಮ್ಸ್ ಎ. ಸ್ಕಾಟ್‌ನನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಅವರ ಸಾವಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು, 1928 ರಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಜಾನ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಸ್‌ನನ್ನು ಕೊಂದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಲಾಹೋರ್ ಸಂಚು ಪ್ರಕರಣ (1929-1930) ದಾಖಲಾಯಿತು.
- **ಕೇಂದ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಸೂದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಿವಾದಗಳ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ 1929 ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮತ್ತು ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್ ಹೊಗೆ ಬಾಂಬ್‌ಗಳನ್ನು ಎಸೆದರು.

ಸುಖದೇವ್ ಥಾಪರ್

- ಸುಖದೇವ್ ಥಾಪರ್ ಅವರು 1907 ರಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್‌ನ ಲುಧಿಯಾನಾದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವರು ನೌಜವಾನ್ ಭಾರತ್ ಸಭಾದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.
- ಅವರು HSRA ಒಳಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದರು ಮತ್ತು 1928 ರ ಜಾನ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಸ್ ಹತ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಚುಕೋರರಾಗಿದ್ದರು.
- ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸಿ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜತೀನ್ ದಾಸ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ 1929 ರ ಲಾಹೋರ್ ಜೈಲಿನ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.

ಶಿವರಾಮ್ ಹರಿ ರಾಜಗುರು

- ಶಿವರಾಮ್ ಹರಿ ರಾಜಗುರು ಅವರು 1908 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಖೇಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು, ಇದನ್ನು ಈಗ ರಾಜಗುರುನಗರ್ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಅವರು ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೇವಾ ದಳವನ್ನು (Seva Dal) ಸೇರಿದರು.
- ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಅವರು HSRA ಗೆ ಸೇರಿದರು ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಡರ್ಸ್‌ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮೊದಲ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು.

ದಾಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸ್ಮರಣೆ: ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದ ಸಂದೇಶ

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರು ದಾಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು, ಅದರ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ದಾಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (Salt March) ಅಥವಾ ದಾಂಡಿ ಚಳುವಳಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಶಾಸನಭಂಗ ಚಳುವಳಿಯ (CDM) ಆರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತು.
- ಈ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು 12 ಮಾರ್ಚ್ 1930 ರಂದು ಸಾಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಮತ್ತು 6 ಏಪ್ರಿಲ್ 1930 ರಂದು ದಾಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾನೂನನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಮೂಲಕ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯ್ದೆ 1882 (Salt Act, 1882), ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರೀ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿತು.
- **ಕಾರಣ:** ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 11-ಅಂಶಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಲಾರ್ಡ್ ಇರ್ವಿನ್ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದು ಈ ಪಾದಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- **ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:** ಗಾಂಧಿಯವರು 78 ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಮತ್ತು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಅವರಿಗೆ ಸಾಥ್ ನೀಡಿದರು.
- **ಉಪ್ಪಿನ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ:** ಉಪ್ಪು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇರಾನ್‌ನ ಗೊಲೆಸ್ತಾನ್ ಅರಮನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್‌ನ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿಗಳು ಹತ್ತಿರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇರಾನ್‌ನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗೊಲೆಸ್ತಾನ್ ಅರಮನೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ. ಗೊಲೆಸ್ತಾನ್ ಅರಮನೆಯನ್ನು "ಹೂವುಗಳ ಅರಮನೆ" ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಹಿಂದಿನ ರಾಜಮನೆತನದ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇರಾನ್‌ನ ಟೆಹ್ರಾನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮೂಲ:** 16 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಫಾವಿದ್ (Safavid) ರಾಜವಂಶದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಇದು, 18 ನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಖಜಾರ್ (Qajar) ರಾಜವಂಶದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪೀಠವಾಯಿತು.
- **ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ:** ಅರಮನೆಯು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಟೈಲ್‌ವರ್ಕ್, ಕನ್ನಡಿಯ ಮೊಸಾಯಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮುಳುಗಿದ ಕೊಳಗಳನ್ನು (sunken pools) ಹೊಂದಿರುವ ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕರಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

- ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣದ ಸ್ಥಾನಮಾನ : ಅಧುನೀಕರಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) ಗೊಲೆಸ್ತಾನ್ ಅರಮನೆಯನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲ್ಲಿನ ಕೋಣೆ ಪತ್ತೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾನಯಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಟರೈಟ್ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಲಾದ ಭೂಗತ ಸಮಾಧಿ ಕೋಣೆಯೊಂದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ರಚನೆಯು ಸುಮಾರು 2,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ (Megalithic) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಲಂಬವಾದ ಆಯತಾಕಾರದ ಬಾವಿಯಂತಹ ರಚನೆಯು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಅಥವಾ ಅರ್ಧಗೋಳಾಕಾರದ ಒಳಭಾಗ ಮತ್ತು ಗುಮ್ಮಟಾಕಾರದ ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭೂಗತ ಕೋಣೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- **ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣ:** ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ರಂಧ್ರವಿದ್ದು ಇದು ಆಚರಣೆಯ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ದ್ವಾರವಾಗಿರಬಹುದು.
- **ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರುಗಳು:** ಈ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಮುನಿಯರ, ಪಾಂಡವ ಗುಹೆ, ಪೀರಂಕಿ ಗುಹೆ ಮತ್ತು ನಿಧಿಕುಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು (1500 BCE ಯಿಂದ 300 CE) ನವಶಿಲಾಯುಗ-ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗ ಅವಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಧಿಯ ನಡುವಿನ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ:** ಸಮಾಧಿಗಳ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಅಥವಾ ಗುರುತುಗಳಾಗಿ ಬಳಸಲಾದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳು.
- **ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮಡಿಕೆಗಳು:** ಚಕ್ರ-ನಿರ್ಮಿತ ಕಪ್ಪು-ಮತ್ತು-ಕೆಂಪು ಮಡಿಕೆಗಳು (Black-and-Red Ware) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೀಚುಬರಹದ (graffiti) ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.
- **ಕಬ್ಬಿಣದ ಯುಗದ ಸಂಪರ್ಕ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ತಾಣಗಳು ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಯುಗಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಸಮಾಧಿ ರೂಪಗಳು:** ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ತಾಣಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಛತ್ರಿ ಕಲ್ಲುಗಳು (Kudakkallu) ಮತ್ತು ಟೋಪಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು (Thoppikkallu) ಹೊಂದಿದ್ದು ಜೊತೆಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಸಮಾಧಿಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂಗತ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಭಾಗ 8: ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳು

ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಚಾಲನೆ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾದರಿ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಧಾನವು ಮಹಿಳಾ-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬದಲಾಗಿದೆ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯ ಚಾಲಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 26 ರಲ್ಲಿ ₹ 5.01 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಲಿಂಗ ಬಜೆಟ್, ಲಘುತೆ ದೀದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ನಮೋ ಡ್ರೋನ್ ದೀದಿ ಯೋಜನೆ ಸೇರಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪಿಎಂ ಮುದ್ರಾ ಸಾಲದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 68% ಮತ್ತು ಜನ್ ಧನ್ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ 56% ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- 2026 ರ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ದಿನದ ವಿಷಯ: "ಹಕ್ಕುಗಳು. ನ್ಯಾಯ. ಕ್ರಿಯೆ. ಸಮಸ್ತ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ"
- ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಧಾನವು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಹಿಳಾ-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿದೆ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಚಾಲಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಲಿಂಗ-ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆ: ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 26 ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅತ್ಯಧಿಕ ಲಿಂಗ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ₹ 5.01 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ (ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್‌ನ 9.37%) ಹೊಂದಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು:

- ಲಘುತೆ ದೀದಿ: 3 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಸುಸ್ಥಿರ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವತ್ತ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ನಮೋ ಡ್ರೋನ್ ದೀದಿ ಯೋಜನೆ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ 80% ಸಬ್ಸಿಡಿಯೊಂದಿಗೆ 15,000 ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಕೃಷಿ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಹಣಕಾಸು:

- ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ: ಮಹಿಳೆಯರು ಪಿಎಂ ಮುದ್ರಾ ಸಾಲದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 68% ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜನ್ ಧನ್ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ 56% ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ: ಗ್ರೀನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ 2 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದೆ.
- ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ: 75,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ-ನೇತೃತ್ವದ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದೆ.

ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ:

- ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ ವಿಕಾಸ್ ಯೋಜನೆ ತರಬೇತಿದಾರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸುಮಾರು 45% ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ: ತ್ರಿವಳಿ ತಲಾಖ್ ರದ್ದತಿಯು ತ್ವರಿತ ವಿಚ್ಛೇದನವನ್ನು ಅಪರಾಧೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಘನತೆ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಕಡಿತದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿ

ಸುದ್ದಿ - 2023 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 24,700 ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ, ಇದು ಜಾಗತಿಕ ಒಟ್ಟು 2.4 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ಸೋಂಕು, ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಆರೈಕೆಯ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ (Lancet) ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 2023 ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ 2.4 ಲಕ್ಷ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಸುಮಾರು 24,700 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ತಾಯಂದಿರ ಮರಣದ ಕುರಿತು

- **ಅರ್ಥ:** ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣ ಅಥವಾ ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದಾಗಿ, ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡ 42 ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯ ಮರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ (WHO).
- **ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (MMR):** ಇದರ ಮಾಪನದ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 100,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದು ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (SDG) 3.1, ಜಾಗತಿಕ MMR ಅನ್ನು ಪ್ರತಿ 100,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 70 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು

- **ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು:** ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ತದನಂತರ ಸೋಂಕು ಮತ್ತು ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳು.
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳು:** ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ.
- **ಆರೈಕೆಯ ಲಭ್ಯತೆ:** ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಅಥವಾ ಕಳಪೆ ತುರ್ತು ಸಿದ್ಧತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು

- **MMR ಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿ (NHP) 2017 ರ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆ:** ಭಾರತವು MMR ಗುರಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ (2020 ರ ವೇಳೆಗೆ 1,00,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 100 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ).
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ (NHM) ಮತ್ತು ತಾಯಂದಿರ ಆರೋಗ್ಯ:** ಇದು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ತಾಯಂದಿರ, ನವಜಾತ ಶಿಶು, ಮಗು, ಹದಿಹರೆಯದವರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ (RMNCAH+N) ತಂತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:
 - ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗಾಗಿ ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ (JSY).
 - ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಾತೃ ವಂದನಾ ಯೋಜನೆ (PMMVY).
- **ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು:** ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತುರ್ತು ಪ್ರಸೂತಿ ಆರೈಕೆ; ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಸಮುದಾಯ-ಚಾಲಿತ ದಸ್ತಕ್ ಅಭಿಯಾನ; ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಂಗಾಂಗ ದಾನದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಮಾದರಿ

ಸುದ್ದಿ - 'ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಕ್ಯಾಡೆವರ್) ಅಂಗಾಂಗ ದಾನ' ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. 2026ರ ಮೊದಲ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿಯೇ (ಜನವರಿ-ಫೆಬ್ರವರಿ) 57 ಮೃತ ದಾನಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು:

- **ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆ:** 2014ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ 'ತಮಿಳುನಾಡು ಅಂಗಾಂಗ ಕಸಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' (TRANSTAN - Transplant Authority of Tamil Nadu) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಾಂಗ ದಾನ ಮತ್ತು ಕಸಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು (Monitoring) ನಡೆಸುವ ನೋಡಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಸರ್ಕಾರಿ ಗೌರವ:** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆದೇಶ (GO 331) ಅನ್ವಯ, ಅಂಗಾಂಗ ದಾನ ಮಾಡಿದ ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತ **ಸರ್ಕಾರಿ ಗೌರವ**ದೊಂದಿಗೆ ನೆರವೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಾನಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ:** 2021ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ 'ವಿಡಿಯಲ್' (Vidiyal) ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಬಳಕೆಯು, ರೋಗಿಗಳ ಆದ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾಂಗ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ.
- **ಸಮನ್ವಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು:** ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾನಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು 'ಗೌರವ ನಡಿಗೆ' (Honour Walks) ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಅಥವಾ ಇತರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ತ್ವರಿತ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ 'ಹಸಿರು ಮಾರ್ಗ' (Green Corridor) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಶಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳು:

1. ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಡ ಹೇರದೆ, ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮತಿ ದರವು ಶೇ. 75 ರಿಂದ 80ರಷ್ಟಿದೆ.
2. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಆಮಿಷಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ NOTTO (National Organ and Tissue Transplant Organization) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡಿದೆ.

WWW.NAMMAKPSC.COM

NUMBER 1 INSTITUTE
FOR KPSC EXAMS

VISIT WWW.NAMMAKPSC.COM

PRELIMS + MAINS

CLASSES + CURRENT AFFAIRS MAGAZINE + MATERIALS + TEST
SERIES + MENTORSHIP PROGRAMMES

OFFLINE / ONLINE CLASSES

+91-63662-94954

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಭಾರತೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2014 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3,000 ದಿಂದ 11,000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ, ಎನ್‌ಡಿಎ ಪ್ರವೇಶ, ಸೈನಿಕ ಶಾಲೆಯ ಮೀಸಲಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಫೈಟರ್ ಪೈಲಟ್/ಯುದ್ಧ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿಪಾಲನಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಭಾರತದ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ದಿನದಂದು, ಭಾರತೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅವರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2014 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3,000 ದಿಂದ 11,000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಇದು ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಹಂಸ್ವಾ ಶರ್ಮಾ ರುದ್ರ ಯುದ್ಧ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ನ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಪೈಲಟ್ ಆದರು.
- **ನಾಯಕತ್ವದ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಕಮಾಂಡ್, ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಸಾಧನಾ ಎಸ್. ನಾಯರ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳ (ಸೇನಾ) ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರಾದರು.
- **ಲಿಂಗ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಪಾಲು:** ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿಪಾಲನಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ 25% ಗುರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅಧಿಕಾರಿ/ವೀಕ್ಷಕ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 22% ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ 12 ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ (Arms and Services) ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- 2022 ರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣಾ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ (NDA) ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 2021-22 ರಿಂದ ಸೈನಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ 10% ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.
- ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಫೈಟರ್ ಪೈಲಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸ್ಕಾಡ್‌ನ್ ಲೀಡರ್ ಭಾವನಾ ಕಾಂತ್ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಫೈಟರ್ ಪೈಲಟ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ನೋಂದಣಿ FSSAI

ಸುದ್ದಿ - ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯ ನೋಂದಣಿ ಅಥವಾ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (FSSAI) ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಯಾರಿಗೆ ಅನ್ವಯ:** ಈ ನಿರ್ದೇಶನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಡೈರಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಭಾಗವಾಗದ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಲು ಮಾರಾಟಗಾರರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ನಿಯಂತ್ರಕ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಲು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಈ ನಡೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ (FSSAI) ಕುರಿತು

- ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ: 2008 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ FSSAI ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತಾ ನಿಯಂತ್ರಕವಾಗಿದೆ.
- ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆ: ಇದು ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಯ್ದೆ 2006 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ.
- ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿತರಣೆ, ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಆಮದುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗ್ರಾಹಕರ ಜಾಗೃತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು: ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು 'ಈಟ್ ರೈಟ್ ಇಂಡಿಯಾ' (Eat Right India) ದಂತಹ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

KAS

ಫೌಂಡೇಶನ್

ಕೋರ್ಸ್

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಆನ್‌ಲೈನ್ / ಆಫ್‌ಲೈನ್

ಕೆಪಿಎಸ್‌ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ

ಕ್ಲಾಸ್ ನೋಟ್ಸ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಟಿಪ್ಸ್ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್

www.nammaKPSC.com +91-63662-94954

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ 11.72% ಅನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಯ ಸ್ತ್ರೀಕರಣವು (feminization of agriculture) ಪ್ರಮಾಣಾನುಗುಣವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಅಥವಾ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರೈತರೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಭೂ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- 2026 ರ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ದಿನದ ವಿಷಯ "ಹಕ್ಕುಗಳು. ನ್ಯಾಯ. ಕ್ರಿಯೆ." ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರ್ಷದೊಂದಿಗೆ ಕಾಕತಾಳೀಯವಾಗಿದೆ, ಇದು ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರದೇಶದ 11.72% ಅನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಕೃಷಿ ಗಣತಿ 2015-16)

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:

- ಭೂ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಕೊರತೆ: ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಮಹಿಳೆಯರು 11% ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ (ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್).
- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ: ಭೂಮಿ ಹಕ್ಕುಪತ್ರಗಳ ಕೊರತೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಲ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕೃಷಿಯ ಸ್ತ್ರೀಕರಣ: ಪುರುಷರ ವಲಸೆಯು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಗುಣವಾದ ಏರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೃಷಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದಿನ ದಾರಿ:

- ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರೈತರೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು: ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೈತರನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಮೂಲಕ (ಭೂ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ವಿಂಗಡಿತ ದೇಟಾವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ.
- ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು: ಸಮಾನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾನೂನುಗಳು, ಜಂಟಿ ಭೂ ಹಕ್ಕುಪತ್ರಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭೂ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು: ಶ್ರಮ-ಉಳಿತಾಯ ಸಾಧನಗಳು, ಅಂತರ್ಗತ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NLEP)

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (NLEP) ಪಾತ್ರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ (MoHFW) ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಇದು ಕುಷ್ಠರೋಗ-ಮುಕ್ತ ಭಾರತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಈಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನಕ್ಕೆ (NHM) ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿ:** 2030 ರ UN ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಿಂತ (SDG) ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, 2027 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕುಷ್ಠರೋಗ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಸಾಧಿಸುವುದು.
- **ಚೌಕಟ್ಟು:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ (2023-2027) ಅಂತಿಮ ಹಂತದ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ:** 2005 ರಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠರೋಗವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿದೆ; ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಈಗ 10,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕೇವಲ 0.57 ರಷ್ಟಿದೆ.

NLEP ಯ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳು:

- **ಸಕ್ರಿಯ ಪತ್ತೆ:** ಸಮಗ್ರ ಸಕ್ರಿಯ ಪ್ರಕರಣ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತ ಕಣ್ಗಾವಲು (ACDRS) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪೂರ್ವಭಾವಿ ತಪಾಸಣೆಗಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮಾಣಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ರಿಫಾಂಪಿಸಿನ್, ಡ್ಯಾಪ್ಸೋನ್ ಮತ್ತು ಕ್ಲೋಫಾಜಿಮೈನ್ ಬಳಸಿ ಉಚಿತ ಬಹು-ಔಷಧಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು (MDT) ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತವು ಕುಷ್ಠರೋಗವನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿತ ರೋಗವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು ಮತ್ತು WHO ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್‌ಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತು.
- **ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಬೆಂಬಲ:** ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪುನರ್ವಸತಿ (DPMR) ಯೋಜನೆಯು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ₹12,000 ಕಲ್ಯಾಣ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನ:** ರೋಗದ ಬಗೆಗಿನ ಕಳಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 30 ಜನವರಿಯಂದು (ಕುಷ್ಠರೋಗ ವಿರೋಧಿ ದಿನ) ಸ್ವರ್ಷ ಕುಷ್ಠರೋಗ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು (SLAC) ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಣ್ಗಾವಲು:** ನಿಕುಷ್ಠ 2.0 ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಣ್ಗಾವಲನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ನೈಜ-ಸಮಯದ ವರದಿ ಮತ್ತು ರೋಗಿಗಳ ಟ್ರಾಕಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾಲುವೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ AI ರೋಬೋಟ್: ಕೇರಳದಲ್ಲಿ G-SPIDER ಬಳಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇರಳವು ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಚಾಲಿತ ರೋಬೋಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಜಿ-ಸ್ಪೈಡರ್ (G-SPIDER) ಅನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಭಾರತದ ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್-ನಗರ (SBM-U) 2.0 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಲ ಹೊರುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ರೋಬೋಟ್ ಕಾಲುವೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು AI-ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಯಂತ್ರ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಂವೇದಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೇಬಲ್-ಡ್ರಿವನ್ ಪ್ಯಾರಲಲ್ ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್ (CDPR) ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಅನುಕೂಲ:** ಇದು ನಿರಂತರ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಮತ್ತು ಕಠಿಣವಾದ ಕಾಲುವೆ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ತೆಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- 2021 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ SBM-U 2.0, 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳನ್ನು "ಕಸ ಮುಕ್ತ" ಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

NAMMAKPSC ACADEMY

NO 1 INSTITUTE FOR KPSC EXAMS

Prelims + Mains + Test series +
Current affairs magazine +
Comprehensive materials &
much more

Online and offline batches available

+91-63662-94954
www.nammaKPSC.com

Bengaluru | Vijaynagar | Chandralayout | Hebbal

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಭಾಗ 9: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು 'ಭೂಗೋಳದ ಸೇಡು'

ಸುದ್ದಿ - ಇರಾನ್‌ನಿಂದ ಸುಮಾರು 20 ನಾಟಕಲ್ ಮೈಲಿ ಅಗಲದ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ (Strait of Hormuz) ದಿಗ್ಭಂಧನವು ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು "ಭೂಗೋಳದ ಸೇಡು" ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದೆ.

ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ : 'ಭೂಗೋಳದ ಸೇಡು'

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟೇ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೂ, ಜಲಸಂಧಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳಂತಹ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತವೆ. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಕಡಲ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳು ಇಂದಿಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು, ಸಂಘರ್ಷದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ.

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮಹತ್ವ

ಇದು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗಲ್ಫ್ ಮತ್ತು ಓಮನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿದಾದ ಕಡಲ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಾಲು ಇದರ ಮೂಲಕವೇ ಹಾದುಹೋಗುವುದರಿಂದ, ಇದು ಜಾಗತಿಕ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಮಲಾಕ್ಕಾ (Malacca), ಬಾಬ್-ಎಲ್-ಮಂಡೇಬ್ (Bab-el-Mandeb), ಜಿಬ್ರಾಲ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಬಾಸ್ಪರಸ್‌ನಂತಹ ಇತರ ಜಲಸಂಧಿಗಳು ಸಹ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ಇದೇ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಬಹುಆಯಾಮದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ -

- **ಆರ್ಥಿಕ ಆಯಾಮ:** ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ದಿಗ್ಭಂಧನದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ, ಕಡಲ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಡಚಣೆಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಇಂಧನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಹಣದುಬ್ಬರ (Inflation) ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯ ಆಘಾತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.
- **ಭದ್ರತಾ ಆಯಾಮ:** ಈ ಜಲಸಂಧಿಗಳು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ದುರ್ಬಲತೆಗಳಾಗಿದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಇವು ನೌಕಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆಗಳ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುಗಳಾಗಿವೆ.

ಭಾರತಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- **ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ:** ಭಾರತವು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತೈಲವು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಹಾದುಬರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ ನೇರ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಾಭ:** ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (IOR), ಅದರಲ್ಲೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಲಾಕ್ಕಾ ಜಲಸಂಧಿಯ ಸಮೀಪವಿರುವ ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೌಕಾ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು 'ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲುಗಳನ್ನು' (Strategic Petroleum Reserves) ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ಕಡಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಲು ನೌಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರಿಡಾರ್ (INSTC) ನಂತಹ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಭಾರತ-ಇರಾನ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪುನರಾವಲೋಕನ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದೊಂದಿಗಿನ ಇರಾನಿನ ಸಂಪರ್ಕವು ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯಂತ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿದೆ.

ಸಂಬಂಧಗಳ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು:

- **ಸೈರಸ್** (Cyrus - ಕ್ರಿ.ಪೂ 558 - 530): ಅಕೆಮೆನಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ (Achaemenian Empire) ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜಯಶಾಲಿ. ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿ ಗಾಂಧಾರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿ.
- **ಡೇರಿಯಸ್ I** (Darius I - ಕ್ರಿ.ಪೂ 522 - 486): ಸೈರಸ್‌ನ ಮೊಮ್ಮಗ. ಕ್ರಿ.ಪೂ 518 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್ ಹಾಗೂ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪ್ರಭಾವ:

- **ಆಡಳಿತ:** ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಾಗ ಅಕೆಮೆನಿಯನ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು (Achaemenian statecraft) ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿತು. 1832-37ರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳವರೆಗೆ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು (East India Company) ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಭಾವವು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ:

- ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥವಾದ **ಖುರ್ಗೇದ** ಮತ್ತು ಇರಾನ್‌ನ ಝೋರಾಸ್ಟ್ರಿಯನ್ (Zoroastrian) ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವಾದ **ಅವೆಸ್ತಾ** (Avesta) ಗಳ ನಡುವೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ.
- ಅಕ್ಬರ್‌ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (1582) ಪರ್ಷಿಯನ್ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಯಿತು.
- ಕಾಗದ (Kagaz), ರಸೀದಿ (rasid), ವಕೀಲ (vakil), ದಿವಾನಿ (diwani), ತಹಸೀಲ್ (tahsil), ಮೊಹಲ್ಲಾ (Mohalla) ಮುಂತಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಪದಗಳನ್ನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಕಲೆ:

- ಮೊಘಲರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಚಿಕ್ಕಣೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ತಂತ್ರಗಳ (Persian miniature techniques) ಪರಿಚಯವಾಯಿತು; ಹುಮಾಯೂನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕಲಾವಿದರಾದ ಅಬ್ದು ಸಮದ್ ಮತ್ತು ಮಿರ್ ಸಯ್ಯಿದ್ ಅಲಿ ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದನು.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ:

- ಮೌರ್ಯರು: 'ಖರೋಷ್ಠಿ ಲಿಪಿ' (Kharoshti script - ಇರಾನಿನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಒಂದು ರೂಪ) ವಾಯುವ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು, ಅಶೋಕನ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಇದೇ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಅಶೋಕನ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಪದಬಂಧಗಳು ಇರಾನಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು.
- ಮೊಘಲರು: ಸಮ್ಮಿತೀಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಕಾಲುವೆಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಉದ್ಯಾನ ವಿನ್ಯಾಸವು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ "ಚಾರ್‌ಬಾಗ್" ಉದ್ಯಾನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಹುಮಾಯೂನ್ ಸಮಾಧಿ, ತಾಜ್‌ಮಹಲ್ ನಂತರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಕೃತಿಗಳು ಸಹ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು - ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷದ ನಡುವೆ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವಾಗ, ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲಿನ (SPR) ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಖಾಲಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ: ಭಾರತದ SPR ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಟ್ಟು 5.33 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಭೂಗತ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೀಸಲುಗಳು ಸುಮಾರು 64% ರಷ್ಟು ಭರ್ತಿಯಾಗಿವೆ (~3.37 MMT), ಅಂದರೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ.
- ಬೇಡಿಕೆಯ ಪೂರೈಕೆ: ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, SPR ಭಾರತದ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಸುಮಾರು 9.5 ದಿನಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲದು; ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದು ಕೇವಲ 5 ದಿನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭರಿಸುತ್ತದೆ.
- ತೈಲ ದಾಸ್ತಾನು ಸ್ಥಿತಿ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ದಾಸ್ತಾನುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಿದರೆ, ಭಾರತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸುಮಾರು 74 ದಿನಗಳಿಗೆ ಆಗುವಷ್ಟು ತೈಲ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು (SPR):

- SPR ಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ತುರ್ತು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಮೀಸಲುಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳು ಅಥವಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ: ಇವು ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ, ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ಆಘಾತಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣಾ ಕವಚವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- ಮೂಲ: 1973 ರ ಒಪೆಕ್ (OPEC) ತೈಲ ನಿರ್ಬಂಧದ ನಂತರ ತೈಲ ಪೂರೈಕೆ ಆಘಾತಗಳ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಇವುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು.
- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜೌಕಟ್ಟು: ಇದು ಸಂಘಟಿತ ಇಂಧನ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಸಂಸ್ಥೆ (IEA) ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

- ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳು: ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕನಿಷ್ಠ 90 ದಿನಗಳ ನಿವ್ವಳ ತೈಲ ಆಮದು ಮೀಸಲನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು IEA ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ: ಯುಎಸ್ಎ (USA), ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್‌ಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ SPR ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ (ಯುದ್ಧಗಳು, ವಿಪತ್ತುಗಳು) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ SPR ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:

- ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ: ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲುಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ರಾಟೆಜಿಕ್ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ರಿಸರ್ವ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ISPRIL) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸ್ಥಳಗಳು: ಭಾರತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೂರು ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ SPR ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ: ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂ (ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ), ಮಂಗಳೂರು (ಕರ್ನಾಟಕ), ಮತ್ತು ಪಾಡೂರು (ಕರ್ನಾಟಕ).
- ಹೊಸ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು: ಸರ್ಕಾರವು ಚಂಡಿಖೋಲ್ (ಒಡಿಶಾ) ಮತ್ತು ಪಾಡೂರು (ಕರ್ನಾಟಕ) ಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ SPR ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.
- ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಸ್ಥಳಗಳು: ಬಿಕಾನೇರ್ (ರಾಜಸ್ಥಾನ) ಮತ್ತು ರಾಜ್‌ಕೋಟ್ (ಗುಜರಾತ್) ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ SPR ಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

SPR ನ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮಹತ್ವ:

- ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ: ಯುದ್ಧಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಅಥವಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ: ಹಠಾತ್ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಾದಾಗ ತೈಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಇಂಧನ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆತನವನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪೂರೈಕೆ ನಿರಂತರತೆ: ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯಂತಹ ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ನಿರಂತರ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ: ಬಾಹ್ಯ ಪೂರೈಕೆದಾರರ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅನುಕೂಲ: ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಇದು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಕಡಿಮೆ SPR ನ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಅಸಮರ್ಪಕ ಮೀಸಲು: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷದಂತಹ ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸುದೀರ್ಘ ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಭಾರತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ SPR ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ: ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ಬೆಲೆ ಆಘಾತಗಳನ್ನು (ಉದಾ: 2022 ರ ರಷ್ಯಾ-ಉಕ್ರೇನ್ ಯುದ್ಧ) ತಗ್ಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ದುರ್ಬಲತೆ: ಸುಮಾರು 88% ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಕಡಿಮೆ SPR, ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯಂತಹ (Strait of Hormuz) ಪ್ರಮುಖ ಸಾಗಾಟ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ-ನೈಜೀರಿಯಾ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಹಕಾರ

ಸುದ್ದಿ - ದಕ್ಷಿಣ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಹಕಾರದ (South-South Cooperation) ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲುಗಲ್ಲಾಗಿ, ಆಫ್ರಿಕಾದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾದ ನೈಜೀರಿಯಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಯಶಸ್ವಿ 'ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದ (MoU) ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳು:

- **ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಟಾಕ್ (India Stack) ಅಳವಡಿಕೆ:** ನೈಜೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಆಧಾರ್ (Biometric ID), UPI, ಮತ್ತು ಡಿಜಿಲಾಕರ್ (DigiLocker) ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ:** UPI ಮಾದರಿಯ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸುಲಭ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ.
- **ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ (DBT):** ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಹಣವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದು.
- **ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಇ-ಆಡಳಿತ:** 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ ನೈಜೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ.

ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 'ಆಪರೇಷನ್ ಸಾಗರ್ ಬಂಧು'

ಸುದ್ದಿ - ಯೋಜನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಭಾರತವು ತನ್ನ 'ನೆರೆಹೊರೆ ಮೊದಲು' ನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಆಪರೇಷನ್ ಸಾಗರ್ ಬಂಧು:** ಇದು ಶ್ರೀಲಂಕಾಕ್ಕೆ ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ (HADR) ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಭೂಸೇನೆ, ನೌಕಾದಳ ಮತ್ತು ವಾಯುಪಡೆಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿವೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕಾಮಗಾರಿ:** ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗವು, ರಾಜಧಾನಿ ಕೊಲಂಬೊ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಪುಟ್ಟಲಂ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಬೃಹತ್ ಸೇತುವೆಯನ್ನು (ಚಿಲಾವ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕರಾವಳಿ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಕ) ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾತ್ರ:** ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 1,100 ಟನ್‌ಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ ಪರಿಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಕ, ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನನ್ನು 'ವಿಶ್ವಸಾರ್ವ ಮಿತ್ರ' ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದ 'ಮೊದಲ ಸ್ಪಂದನಕಾರ' ಎಂದು ಮರು-ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

BRICS ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಹಯೋಗ: ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಮುಖ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘಟಿತ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS) ಒಕ್ಕೂಟವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಹಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

ಬ್ರಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಹಯೋಗದ ವಿಕಾಸ

- **ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಆರಂಭ:** ಬ್ರೆಸಿಲಿಯಾ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದ (MoU) (2015) ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೇವಲ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ **ಔಪಚಾರಿಕ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ** ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು.
- **ಅನುದಾನದ ಪ್ರಾರಂಭ:** ಎಸ್‌ಟಿಐ (STI) ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (2016) ವರ್ಚುವಲ್ ಪಾಟ್ (Virtual pot) ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ **ಮೊದಲ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (R&D)** ಅನುದಾನಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಿತು.
- **ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿರುವು:** ಹ್ಯಾಂಗ್‌ಝೌ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (2017) ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆಚೆಗೆ **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ಸಿದ್ಧ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯತ್ತ** ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು.
- **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ:** ದೂರಸಂವೇದಿ (Remote sensing) ಒಪ್ಪಂದ (2021) ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **ಸಾಮಾನ್ಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು** (ಜಂಟಿ ಉಪಗ್ರಹ ಸಮೂಹ) ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.
- **ಆರೋಗ್ಯ ಏಕೀಕರಣ:** ಲಿಸಿಕೆ ಆರ್ & ಡಿ (R&D) ಕೇಂದ್ರ (2022) **ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ** ಹಂಚಿಕೆಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿತು.
- **ಗಡಿ ಆಡಳಿತ:** ರಿಯೊ AI ಘೋಷಣೆ (2025) ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ **ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು** ರೂಪಿಸಲು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಸಹಕಾರದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು

- **ವರ್ಚುವಲ್ ಪಾಟ್ (Virtual pot):** ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ನಿಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಬದಲು, ಜಂಟಿ ಯೋಜನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವು **ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.**
- **ಅರ್ಹತೆ:** ಎಸ್‌ಟಿಐ (STI) ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯಲು, ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಕನಿಷ್ಠ 3 ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

BRICS ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು

- **ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಸಮತೋಲನ:** ಚೀನಾದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (R&D) ವೆಚ್ಚವು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ **ಅಸಮಾನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು** ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವಿಘಟನೆ:** ಶಾಶ್ವತ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- **ನಿಧಿ ಅಸಮಾನತೆ:** 'ವರ್ಚುವಲ್ ಪಾಟ್' (Virtual pot) ಮಾದರಿಯು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ದೇಶೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಚಂಚಲತೆಗೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ, ಒಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯತ್ಯಯವು ಇಡೀ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಭಾಷಾ ಅಡೆತಡೆಗಳು:** ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಸೀಮಿತ ಹಂಚಿಕೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಭಾಷೆಯಿರುವುದು ಸಹಯೋಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮರಣ ಕಣಿವೆ (Valley of Death):** ಕಡಿಮೆ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣ ದರಗಳು ಜಂಟಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ಸಿದ್ಧ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಇರಾನ್ ಮೇಲೆ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿ

ಸುದ್ದಿ- ಅಮೆರಿಕದ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿಯು ಇರಾನ್‌ನ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನಾಯಕರನ್ನು ಹತ್ಯೆಗೈದಿದ್ದು ಇದು ಇರಾನ್‌ನ ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯು 1979 ರ ನಂತರದ ದ್ವೇಷ, ಪರಮಾಣು ವಿವಾದಗಳು ಮತ್ತು ಇರಾನ್‌ನ ಪ್ರಾಕ್ಸಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **"ಆಪರೇಷನ್ ಎಪಿಕ್ ಫ್ಯೂರಿ"** (Operation Epic Fury) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಾನ್ ಮೇಲಿನ ಅಮೆರಿಕದ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿಯು ಇರಾನ್‌ನ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನಾಯಕ **ಅಯತೊಲ್ಲಾ ಅಲಿ ಖಮೇನಿ ಅವರ ಹತ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು**, ಇದು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ದಾಳಿಗಳು ಕ್ಷಿಪಣಿ ಮತ್ತು ಡ್ರೋನ್ ದಾಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇರಾನ್‌ನ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದವು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದವು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಉಲ್ಬಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

- **1979 ರ ನಂತರದ ದ್ವೇಷ:** 1979 ರ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಅಮೆರಿಕ-ಇರಾನ್ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹದಗೆಟ್ಟವೆ, ನಿರ್ಬಂಧಗಳು, ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಕುಸಿತಗಳು ಮತ್ತು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪೈಪೋಟಿಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಪರಮಾಣು ವಿವಾದ:** ಇರಾನ್‌ನ ಪರಮಾಣು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಬಣ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2015 ರ ಜಂಟಿ ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಿಂದ (JCPOA) ಅಮೆರಿಕ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮರು-ಹೇರಿದ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಕ್ಸಿ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಭಾವ:** ಲೆಬನಾನ್, ಸಿರಿಯಾ, ಇರಾಕ್ ಮತ್ತು ಯೆಮೆನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಮಾಸ್ ಮತ್ತು ಹಿಜ್ಬುಲ್ಲಾ ಮುಂತಾದ ಮಿತ್ರ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಇರಾನ್‌ನ ಬೆಂಬಲವು ಅದರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ, ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್‌ಗೆ ಭದ್ರತಾ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ:** ಉಲ್ಬಣವು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಯುಎಇ (UAE) ನಂತಹ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಮೆರಿಕದ ಮಿಲಿಟರಿ ನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಿತ್ರ ನೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ಷಿಪಣಿ ಮತ್ತು ಡ್ರೋನ್ ದಾಳಿಗಳು.
- **ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆ:** ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇರಾನ್ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದೆ, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಡಲ ತಡೆಗೋಡೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಮೂಲಕ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ವದ 20% ತೈಲ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ:** ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿನ ಕಡಲ ಅಭದ್ರತೆಯು ಸರಕು ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು, ಪ್ರಮುಖ ಹಡಗು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಇಂಧನ ಹರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- **ಪರಮಾಣು ಉಲ್ಬಣದ ಅಪಾಯ:** ಸಂಘರ್ಷವು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ತಪ್ಪು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮತ್ತು ಸಂಭವನೀಯ ಪರಮಾಣು ಉಲ್ಬಣದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವ:** ಭಾರತವು ತನ್ನ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ಸುಮಾರು 85% ಅನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; ಏರುತ್ತಿರುವ ತೈಲ ಬೆಲೆಗಳು ಚಾಲ್ತಿ ಖಾತೆ ಕೊರತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಸುಮಾರು 8 ರಿಂದ 9 ದಶಲಕ್ಷ ಭಾರತೀಯರು ಕೊಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ವಲಸೆಗಾರರ ಭದ್ರತೆ, ರವಾನೆ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವ್ಯ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ನೀತಿ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮಹತ್ವ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಇಮ್ಮರ್ಷನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'ವನ್ನು (BIMSTEC Youth Heritage and Sustainability Immersion Programme) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಆಯೋಜಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:** ವಿದೇಶಾಂಗ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ಭಾರತ್ ಸ್ಕೌಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗೈಡ್ಸ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿತ್ತು.
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ, ಜನರ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಯುವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು:** ಸುಧಾರಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ನಾಯಕತ್ವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಿಷನ್ ಲೈಫ್ (Mission LIFE) ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಸುಸ್ಥಿರತಾ ಜಾಲದ ರಚನೆಯು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಬಹು-ವಲಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮ (BIMSTEC)

- **ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ:** ಇದನ್ನು 1997 ರಲ್ಲಿ (ಬ್ಯಾಂಗಾಕ್ ಫೋಷಣೆ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು; ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಸಚಿವಾಲಯವು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಧಾಕಾದಲ್ಲಿದೆ.

- **ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:** ಇದು ಒಟ್ಟು 7 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ: ಭಾರತ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಭೂತಾನ್, ನೇಪಾಳ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್ ಮತ್ತು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಂಪರ್ಕ, ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಮಹತ್ವ:** ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದ 'ಆಕ್ಟ್ ಈಸ್ಟ್' (Act East) ಮತ್ತು 'ನೆರೆಹೊರೆ ಮೊದಲು' (Neighbourhood First) ನೀತಿಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ G7 ಆಗ್ರಹ: ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ ಯುದ್ಧದ ಮೇಲೆ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

ಸುದ್ದಿ - ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿನ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತಾದ G7 ನ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಕಟಣೆಯು "ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ" ಕರೆ ನೀಡಿದೆ.

ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ (G7) ಕುರಿತು:

- **ಮೂಲ:** ಇಂಧನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ 1975 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಒಕ್ಕೂಟ.
- **ಸದಸ್ಯರು:** ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್, ಜಪಾನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ.
- **ರಷ್ಯಾವು 1998 ರಿಂದ 2014 ರವರೆಗೆ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿತ್ತು** ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು G8 ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾರ್ಚ್ 2014 ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾವು ಕ್ರೈಮಿಯಾವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಈ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ, ಇಂಧನ ನೀತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮುಖ ಜಾಗತಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಗ್ಲೋಬ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್: 12ನೇ ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪಾತ್ರ

ಸುದ್ದಿ - ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಆಪರೇಷನಲ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನ (GlobE Network) 12 ನೇ ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಆಯೋಜಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಜಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (ED) ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ತನಿಖಾ ದಳ (CBI)** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದವು.
- **ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:** ಇದು ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಯ 15 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿತು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ:** ನಿಧಾನಗತಿಯ ಔಪಚಾರಿಕ ಕಾನೂನು ನೆರವಿನ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ದೇಶಾಂತರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಗ್ಲೋಬ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಬಗ್ಗೆ

- ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದ G20 ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ (2020) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಂದ 'ರಿಯಾದ್ ಉಪಕ್ರಮ'ದ ಮೂಲಕ ಈ ಜಾಲವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು 2021 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ: ದೇಶಾಂತರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮರುಪಡೆಯಲು ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ತ್ವರಿತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕಾನೂನು ಆಧಾರ: ಇದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ (UNCAC) ಆದೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಚಿವಾಲಯ: ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾದಕವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಕಚೇರಿಯು (UNODC) ಇದರ ಕಾಯಂ ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸದಸ್ಯತ್ವ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಜಾಲವು 135 ದೇಶಗಳ 250 ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಭಾರತದ ಪಾತ್ರ: ಭಾರತವು 2022 ರಲ್ಲಿ ಗ್ಲೋಬ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿತು ಮತ್ತು 2024 ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಯಿತು.

ವಲಸೆ, ವೀಸಾ, ವಿದೇಶೀಯರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್ (IVFRT) ಯೋಜನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಕೇಂದ್ರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ವಲಸೆ, ವೀಸಾ, ವಿದೇಶೀಯರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್ (IVFRT) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2031 ರವರೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. IVFRT ಯೋಜನೆಯು ಭಾರತದ ವಲಸೆ, ವೀಸಾ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು 2010 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆ (NeGP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ: ಇದನ್ನು ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರದ (NIC) ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ವಲಸೆ ಬ್ಯೂರೋ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ: ತಡೆರಹಿತ ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಯ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ವೀಸಾ ವಿತರಣೆ, ವಲಸೆ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯರ ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- IVFRT 3.0 (2026-2031): ಇದು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೋರ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ರೂಪಾಂತರ, ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಸೇವೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಾ ಕಿಯೋಸ್ಕ್ ಗಳ ಮೂಲಕ ಸೇವಾ ಆಪ್ಟಿಮೈಸೇಶನ್ ಎಂಬ ಮೂರು ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಧಾರ: ಈ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವಿಕೆಯು ವಲಸೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯರ ಕಾಯ್ದೆ 2025 ರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಲಿದ್ದು, ಅಕ್ರಮ ವಲಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಲಾಭಗಳು: ಪ್ರಸ್ತುತ 91.24% ಇ-ವೀಸಾ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು 72 ಗಂಟೆಗಳ ಒಳಗೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಫಾಸ್ಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ ಇಮಿಗ್ರೇಷನ್-ಟ್ರಸ್ಟ್ ಟ್ರಾವೆಲರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ (FTI-TTP) ನ ಇ-ಗೇಟ್‌ಗಳು ವಿಲೇವಾರಿ ಸಮಯವನ್ನು ಕೇವಲ 30 ಸೆಕೆಂಡುಗಳಿಗೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿವೆ.

ನೇಪಾಳದ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಬಾಲೇಂದ್ರ ಶಾ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕಾರ

ಸುದ್ದಿ- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಾರ್ಟಿ (RSP) ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಮಾಜಿ ರಾಪರ್ ಆಗಿರುವ ಬಾಲೇಂದ್ರ ಶಾ (35) ಅವರು ನೇಪಾಳದ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ (PM) ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಕಠ್ಮಂಡುವಿನ ಶೀತಲ್ ನಿವಾಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನೇಪಾಳದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ರಾಮ್ ಚಂದ್ರ ಪೌಡೆಲ್ ಅವರು ಪ್ರಮಾಣವಚನವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು:

- **ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ:** 2025 ರ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಮಧ್ಯಂತರ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸುಶೀಲಾ ಕರ್ಕಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಾಲೇಂದ್ರ ಶಾ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.
- **ಗಳಿಸಿದ ಸ್ಥಾನಗಳು:** ಆರ್ಎಸ್ಪಿ (RSP) ಹೌಸ್ ಆಫ್ ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟೇಟಿವ್ಸ್ (HoR) ನ ಒಟ್ಟು 275 ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 182 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಫೆಡರಲ್ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಹುಮತದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಮಹತ್ವ:** ನೇಪಾಳವು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ನಡುವೆ ಬಫರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಉತ್ತರದ ಗಡಿಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುತ್ತದೆ. "ನೆರೆಹೊರೆಯ ಮೊದಲು" ನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಇದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ:** ಭಾರತವು ನೇಪಾಳದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಜಲ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ನೇಪಾಳದ ನದಿಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- **ಮಿಲಿಟರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕೀಕರಣ:** ಸುಮಾರು 32,000 ನೇಪಾಳಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಗೂರ್ಖಾ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಮಿಲಿಟರಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ "ರೋಟಿ-ಬೇಟಿ" ಸಂಬಂಧದ ಆಳವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಂಧವಿದೆ.

ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಕಲಾಪಾನಿ, ಲಿಫ್ಟಲೇಖ್, ಲಿಂಪಿಯಾಧುರ ಮತ್ತು ಸುಸ್ತಾ ಕುರಿತ ಬಗೆಹರಿಯದ ಗಡಿ ವಿವಾದಗಳು.
- ನೇಪಾಳದ ಮೇಲೆ ಚೀನಾದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು BRI ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ.
- ಮಹಾಕಾಳಿ, ಕೋಸಿ ಮತ್ತು ಗಂಡಕ್ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಕುರಿತಾದ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು.
- ಪಂಚೇಶ್ವರ, ಅರುಣ್ III, ಅಪ್ಪರ್ ಕರ್ನಾಲಿಯಂತಹ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಳಂಬ.
- ಮುಕ್ತ ಗಡಿಯಿಂದಾಗಿ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಕಾಳಜಿಗಳು.

ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ 14ನೇ ಸಚಿವರ ಸಮ್ಮೇಳನ (MC14)

ಸುದ್ದಿ - ಸಣ್ಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕ್ರಮಗಳ (SPS) ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳ (TBT) ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು (S&DT) ಬಲಪಡಿಸಲು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ಕುರಿತ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ಸಂಭವನೀಯ ಆದಾಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳ ಪರವಾದ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತವು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದೆ.
- ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ನಿಷೇಧವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು (IFD) WTO ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ.
- ಸಚಿವರ ಸಮ್ಮೇಳನವು ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ದ್ವೈವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ (ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ) ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

MC14 ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳು

- ಸಣ್ಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಏಕೀಕರಣ:** ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು:** SPS ಮತ್ತು TBT ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ S&DT ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- SPS ಒಪ್ಪಂದವು** ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೂಲಭೂತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ನೈರ್ಮಲ್ಯ (ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ) ಮತ್ತು ಸಸ್ಯನೈರ್ಮಲ್ಯ (ಸಸ್ಯಗಳ ಆರೋಗ್ಯ) ಕ್ರಮಗಳು ದೇಶೀಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ರೋಗಗಳಿಗೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.
- TBT ಒಪ್ಪಂದವು** ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳು, ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ತಾರತಮ್ಯರಹಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅನಗತ್ಯ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಮಾತುಕತೆಗಳು:** MC15 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದಾಯದ ನಷ್ಟ (ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಅಂದಾಜು \$1 ಬಿಲಿಯನ್) ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳ ಪರವಾದ ಪಕ್ಷಪಾತದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತವು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿತು.
- IFD ಎಂಬುದು** 'ಅತ್ಯಂತ ಒಲವುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರ' (MFN) ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು ಪಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯ (FDI) ಹರಿವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಸೇರಲು ಎಲ್ಲಾ WTO ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದು WTO ದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಮ್ಮತ-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ IFD ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಭಾರತವು ವಿರೋಧಿಸಿತು.

ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವರದಿ 2026 - UNESCO

ಸುದ್ದಿ - ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವರದಿ 2026: 273 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು/ಯುವಕರು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದಾರೆ; ಯಾವುದೇ ದೇಶವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾನೂನು ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸಿನಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆಯಂತಹ ಬೇಡಿಕೆ-ಬದಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
- ಪೂರೈಕೆ-ಬದಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮುಕ್ತ/ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
- ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಯುನೆಸ್ಕೋದ (UNESCO) ವರದಿಯಾದ 'ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವರದಿ 2026: ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ, ಕೌಂಟ್‌ಡೌನ್ ಟು 2030' ರ ಪ್ರಕಾರ 3 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 2 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು

- ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳು: 2024 ರಲ್ಲಿ 273 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು, ಹದಿಹರೆಯದವರು ಮತ್ತು ಯುವಕರು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದಾರೆ (ಇದು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ 10 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂದಾಜು 13 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದೆ).
- ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ: SDG 4 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿತ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ದೇಶವು ತನ್ನ ಯುವಕರಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರವೇಶ ವಿರುದ್ಧ ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು: ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶವು ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕಲಿಕೆಯ ಖಾತರಿದಾರ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಟೀಕಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸುಗಳು

ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

- ಶಾಸನಗಳು: ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು, ಕಡ್ಡಾಯ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕ ರದ್ದತಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 2009 ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ (ಭಾರತ).
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು: ಅಸಮಾನತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿಧಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಲು ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು.

ಬೇಡಿಕೆ-ಬದಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

- **ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು 20% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.
- **ಇತರೆ:** ಶಾಲಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು; ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿ; ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪೂರೈಕೆ-ಬದಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

- **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕ ವಿಧಿಸುವ ಖಾಸಗಿ ಪೂರೈಕೆದಾರರ ಮೇಲಿನ ಪೋಷಕರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.
- **ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣ:** ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರವೇಶಾತಿಯು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

- ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನವನ್ನು 1.5° ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಡುವಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು; ಡೇಟಾದ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆ; ಸಮಾನತೆ ಆಧಾರಿತ ನೀತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಾರಿಷಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತ್ರಿಖಂಡ್ ಹಾಜರಿ

ಸುದ್ದಿ - ಮಾರಿಷಸ್‌ನ 58 ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತ್ರಿಖಂಡ್ (INS Trikand) ಭಾಗವಹಿಸಿತು.

ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತ್ರಿಖಂಡ್ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ತಲ್ವಾರ್-ವರ್ಗದ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಗೈಡೆಡ್-ಕ್ವಿಪಣಿ ಯುದ್ಧನೌಕೆಯಾಗಿದೆ (Talwar-class stealth guided-missile frigate). ಇದು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮ ನೌಕಾ ಕಮಾಂಡ್ (WNC) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವಿನ್ಯಾಸ:** ಇದು ರಾಡಾರ್ ಅಡ್ಡ-ವಿಭಾಗ (radar cross-section) ಮತ್ತು ಪತ್ತೆಯನ್ನು (detection) ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕಡಿಮೆ-ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಹಲ್ (low-observable hull) ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರೊಪಲ್ಷನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಇದು 30 ನಾಟ್ಸ್‌ವರೆಗಿನ (knots) ವೇಗವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ನಾಲ್ಕು ಅನಿಲ ಟರ್ಬೈನ್‌ಗಳಿಂದ (gas turbines) ಚಾಲಿತವಾಗಿದೆ.
- **ಯುದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು (Combat Systems):** ಇದು ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್ ಸೂಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ವಿಪಣಿಗಳು (BrahMos supersonic cruise missiles), ಶ್ವಿಲ್-1 ಮಧ್ಯಮ-ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ-ವಾಯು ಕ್ವಿಪಣಿಗಳು (Shtil-1 medium-range surface-to-air missiles), ನೌಕಾ ಬಂದೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಟಾರ್ಪೆಡೋಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡಿದೆ.
- **ವಾಯು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಇದು ಕಮೋವ್-31 (Kamov-31) (ವಾಯುಗಾಮಿ ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ), ಕಮೋವ್-28 (Kamov-28) (ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ-ವಿರೋಧಿ) ಅಥವಾ ಎಎಲ್‌ಹೆಚ್ ಧ್ರುವ್ (ALH Dhruv) ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೆನಡಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯ ಭಾರತ ಭೇಟಿ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ 2018 ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗೆ ಏರಿಸಿದವು, ಇತ್ತೀಚಿನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಇಪಿಎ (CEPA) ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು (ToR), ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಯುರೇನಿಯಂ ಪೂರೈಕೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳ ಸಹಕಾರ ಒಪ್ಪಂದ (MoU) ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು US\$ 50 ಶತಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಜೊತೆಗೆ ಕೆನಡಾವು ಜಾಗತಿಕ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ-ಕೆನಡಾ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ನೇಹ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಭಾರತ-ಕೆನಡಾ ರಕ್ಷಣಾ ಸಂವಾದದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಸೇರಿವೆ.
- ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು 2018 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ "ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ" ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು 2018 ರ ನಂತರ ಕೆನಡಾದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮೊದಲ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಭೇಟಿಯಾಗಿದೆ.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಪಟ್ಟಿ:

- **ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ:** ವ್ಯಾಪಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (CEPA) ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ (ToR) ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸರಕು ವ್ಯಾಪಾರವು ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ US\$ 8 ರಿಂದ 9 ಶತಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದೆ, ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ:** ಯುರೇನಿಯಂ ಅದಿರು ಸಾಂದ್ರತೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಕೆನಡಾದ ಕ್ಯಾಮೆಕೊ (Cameco) ದೊಂದಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳ ಸಹಕಾರ:** ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿತ್ವಾಪಕ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
- **ಜಂಟಿ ಬೇಳೆಕಾಳು ಪ್ರೋಟೋನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶದ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ** (ಕೆನಡಾವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬೇಳೆಕಾಳು ರಫ್ತುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ).

ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು:

- 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ US\$ 50 ಶತಕೋಟಿ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ತಲುಪುವ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ (Global BioFuels Alliance) ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ (International Solar Alliance) ಸೇರುವುದಾಗಿ ಕೆನಡಾ ಘೋಷಿಸಿದೆ.
- ಭಾರತ-ಕೆನಡಾ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ನೇಹ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆ.
- ಭಾರತ-ಕೆನಡಾ ರಕ್ಷಣಾ ಸಂವಾದದ ಸ್ಥಾಪನೆ.

ಇರಾನ್ ನೌಕೆಯ ಮುಳುಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಡಲ ಭದ್ರತಾ ಕಾಳಜಿಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (IOR) ಅಮೆರಿಕದ ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ನೌಕೆಯು ಹಡಗೊಂದನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದ್ದು ಇದು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರದ ಮೊದಲ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಶೋಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ (SAR) ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಈ ಘಟನೆಯು UNCLOS ಕಡಲ ವಲಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಭವನೀಯ ಜಿನೀವಾ ಒಪ್ಪಂದದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಸಾಗರ್ (SAGAR) ಮತ್ತು ಮಹಾಸಾಗರ್ (MAHASAGAR) ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ IOR ನಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
- ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (IOR) ಅಮೆರಿಕ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಪರಮಾಣು ಚಾಲಿತ ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ನೌಕೆಯೊಂದು ಹಡಗನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿತು. ಇದು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಅಮೆರಿಕ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ದಾಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಂಕೇತದ ನಂತರ, ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತರಂಗಿಣಿ ಮತ್ತು ಐಎನ್‌ಎಸ್ ಈಕ್ವಕ್ ಅನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶೋಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- **ಜಾಗತಿಕ ಹಡಗು ಮಾರ್ಗಗಳು:** IOR ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಏಷ್ಯಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಬಳಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಜಾಗತಿಕ ಹಡಗು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆ:** ಈ ಘಟನೆಯು ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಗಾಲೆಯಿಂದ 40 ನಾಟಕಲ್ ಮೈಲುಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಗರಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸುವ ಕಾನೂನು ವಲಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಸಮುದ್ರ ಕಾನೂನಿನ ಕುರಿತಾದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಾವೇಶವು (UNCLOS), 1994 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಗರಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಗ್ರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಡಲ ವಲಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಜಿನೀವಾ ಒಪ್ಪಂದದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ:** ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳ ಗಾಯಗೊಂಡ, ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಮತ್ತು ಹಡಗು ಮುಳುಗಿದ ಸದಸ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅಮೆರಿಕ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದೆ.
- **ಯುದ್ಧದ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ವಾಯು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷಿಪಣಿ ದಾಳಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಈ ಘಟನೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಕಡಲ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಂದಿತು.

ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಭದ್ರತಾ ಒದಗಿಸುವವರಾಗಿ ಭಾರತದ ಪಾತ್ರ:

- ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸಾಗರ್ ನೀತಿಯನ್ನು (SAGAR) ಮಹಾಸಾಗರ್ (MAHASAGAR) ಎಂದು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನಾಯಕತ್ವ:** ಭಾರತವು ಮಾಹಿತಿ ಸಮ್ಮಿಳನ ಕೇಂದ್ರ - ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು (IFC-IOR) ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ರಿಮ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ಭಾರತದ ಇಂಧನ ತಂತ್ರ: ಪರ್ಯಾಯ ಹೆಜ್ಜೆ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ತನ್ನ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಮೂಲವನ್ನು 40 ದೇಶಗಳಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸಿದೆ, 60% ಆಮದುಗಳು ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತವು 88% ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಮತ್ತು 51% ಅನಿಲವನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಶುದ್ಧ ಅಡುಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ (LPG) ಆಮದು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಭಾರತವು ಯುಎಇಯಿಂದ (UAE) ಎಲ್‌ಎನ್‌ಜಿ (LNG), ಅಮೆರಿಕದಿಂದ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ (LPG) ಅನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ, ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೈಲ ಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.
- ಭಾರತವು ತನ್ನ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲವನ್ನು 40 ದೇಶಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಭಾರತದ ಸುಮಾರು 60% ರಷ್ಟು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದುಗಳು ಈಗ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿವೆ.

ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯತೆ:

- ಇರಾನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಮೆರಿಕ-ಇಸ್ರೇಲ್ ಸಂಘರ್ಷವು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ (Strait of Hormuz) ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಹಡಗು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಇದರ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಸುಮಾರು 40% ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದುಗಳು ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ.
- ಶುದ್ಧ ಅಡುಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ (LPG) ಆಮದು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. (ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಏಜೆನ್ಸಿಯಿಂದ 2030 ರ ಭಾರತೀಯ ತೈಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ವರದಿ)
- ಭಾರತವು ತನ್ನ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ (LPG) ಅಗತ್ಯದ ಸುಮಾರು 40% ಅನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿರುವ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಸಂಘರ್ಷ:

- ರಷ್ಯಾದ ತೈಲ ಆಮದುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಮೆರಿಕವು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರುತ್ತಿದೆ, ಇದು "ಅನುಮತಿ" ಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ 30-ದಿನಗಳ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು).

ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಆಮದುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ:

- ಭಾರತವು 2024-25 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 300 ದಶಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ವಲಯವೊಂದೇ ಗಾತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರದ ಸುಮಾರು 28% ರಷ್ಟಿದೆ.
- ಭಾರತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ತನ್ನ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ 88% ಮತ್ತು ಅನಿಲದ 51% ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಮದುಗಳ ಮೂಲಕ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

- ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಆಮದುದಾರ, ನಾಲ್ಕನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಕರಣೆದಾರ ಮತ್ತು ಐದನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಫ್ತುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಸಂಯುಕ್ತ ಅರಬ್ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ (UAE) ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಭಾರತ 3 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.
- 2.2 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲವನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತವು ಅಮೆರಿಕದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ (LPG) ಅವಧಿಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲುಗಳು (SPR):

- ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ರಾಟೆಜಿಕ್ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ರಿಸರ್ವ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ISPRIL), 3 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ (ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ, ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಪಾಡೂರ್) ಎಸ್‌ಪಿಆರ್ (SPR) ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
- ಒಎನ್‌ಜಿ‌ಸಿ ವಿದೇಶ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ONGC Videsh Ltd) ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಆಫ್ರಿಕನ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ಶೋಧನೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿವೆ.
- ಭಾರತ ಎನರ್ಜಿ ವೀಕ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ ಇಂಧನ ಸಹಕಾರದ ಜಂಟಿ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಪೇ-ಓ-ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟ್: ಭೂತಾನ್‌ನ ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮಾದರಿ

ಸುದ್ದಿ - ಭೂತಾನ್‌ನ "ಪೇ-ಓ-ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟ್" (ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪಾವತಿಸಿ) ಮಾದರಿಯು ಹಿಮಾಲಯನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಒಂದು ನೀತಿ ಟೆಂಪ್ಲೇಟ್ (policy template) ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಮಾಲಯನ್ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ:** ಸಮೂಹ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಪರಿಸರದ ಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು (ecological carrying capacity) ಮೀರುತ್ತದೆ, ಇದು ಜೋಶಿಮಠದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ನೀರಿನ ಒತ್ತಡ:** ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಐಷಾರಾಮಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಶಿಮ್ಲಾ ಮತ್ತು ಲೇಹ್‌ನಂತಹ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಹೊರೆ:** ದುರ್ಬಲವಾದ ಮರುಬಳಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವಾಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಡಂಪ್ ಸೈಟ್‌ಗಳಾಗಿ (ರೋಹ್ತಾಂಗ್ ಪಾಸ್ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಫಿಲ್) ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ಹಾಗೂ ಸಿಂಧೂ ನದಿಗಳ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.
- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ:** ತ್ವರಿತ, ಯೋಜನೆಯಿಲ್ಲದ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ರೈಲು ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸುತ್ತದೆ, ವಲಸೆ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

- ಹಿಮನದಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವ: ಪ್ರವಾಸಿ ವಾಹನಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಕಪ್ಪು ಇಂಗಾಲವು (Black carbon) ಗಂಗೋತ್ರಿಯಂತಹ ಹಿಮನದಿಗಳ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಇದು ಅಲ್ಬೆಡೋವನ್ನು (albedo) ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದ ಹಿಮನದಿಗಳ ಕರಗುವಿಕೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೂತಾನ್‌ನ "ಪೇ-ಟು-ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟ್" ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮಾದರಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಈ ಮಾದರಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದುರಂತವನ್ನು (Tragedy of the Commons) ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲು ಹಿಮಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸವಲತ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶುಲ್ಕ (SDF): ಪರಿಸರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಭೂತಾನ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂದರ್ಶಕರಿಗೆ SDF (ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಗೆ \$100) ಅನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ: ಈ ಶುಲ್ಕವು ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಶಕರಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಾಗ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆದಾಯದ ಬಳಕೆ: SDF ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇಂಗಾಲ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ವಾಹನ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಇದು ಭೂತಾನ್ ವಿಶ್ವದ ಕೆಲವೇ ಕಾರ್ಬನ್-ಋಣಾತ್ಮಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (carbon-negative countries) ಒಂದಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಹಾರಗಳು:

- ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ಗಿರಿಧಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಋತುಮಾನದ ಧಾರಣ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಳನ್ನು (carrying-capacity audits) ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ ಪರವಾನಗಿಗಳು, ಹೋಟೆಲ್ ಅನುಮೋದನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೈಜ-ಸಮಯದ ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಹಸಿರು ಶುಲ್ಕಗಳು: ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಎತ್ತರದ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ದಿರಿಗಳನ್ನು (ecological surcharges) ವಿಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಈ ಆದಾಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವುದು.
- LIFE ನೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಣೆ: ಭಾರತದ 'ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನಶೈಲಿ' (Lifestyle for Environment) ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಮೂಲ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಕೃತಿ ಆಧಾರಿತ ಪರಿಹಾರಗಳು: 'ಧಾರಾ ವಿಕಾಸ' (Dhara Vikas) ಮೂಲಕ ಬುಗ್ಗೆಗಳ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಆನ್-ಸೈಟ್ ಕಾಂಪೋಸಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ: ಹೋಮ್‌ಸ್ಟೇಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ, 2022 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಹಸಿರು ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳನ್ನು (Green Hotels) ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಭಾರತದ LPG ಪೂರೈಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಿದ ದುರ್ಬಲತೆ

ಸುದ್ದಿ - ಇರಾನ್-ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಯುದ್ಧದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ, LNG, ಮತ್ತು ದ್ರವೀಕೃತ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಅನಿಲ (LPG) ಆಮದುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, LPG ಪೂರೈಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದ LPG ವಲಯದ ಹೆಚ್ಚಿದ ದುರ್ಬಲತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳು:

- **ಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಅಪಾಯ:** ಭಾರತದ ಸರಿಸುಮಾರು 90% ರಷ್ಟು LPG ಆಮದುಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಡಲ ಮಾರ್ಗವಾದ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ (Strait of Hormuz) ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ.
- **ಮೀಸಲು ಕೊರತೆ:** ಕಚ್ಚಾ ತೈಲಕ್ಕಾಗಿ 74 ದಿನಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೀಸಲುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಭಾರತವು ಎರಡು ದಿನಗಳ LPG ಬಫರ್ ಸ್ಟಾಕ್ (1.4 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳು) ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಅಸಮತೋಲಿತ ಅವಲಂಬನೆ:** ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸಿದರೂ, 92% ರಷ್ಟು LPG ಆಮದುಗಳು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ (ಯುಎಇ, ಕತಾರ್, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಕುವೈತ್) ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತವೆ.
- **ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಅಂತರ:** ದೇಶೀಯ LPG ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಬೇಡಿಕೆಯ 40% ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು 2015 ರಲ್ಲಿ 150 ದಶಲಕ್ಷದಿಂದ 330 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿವೆ.
- **ಸ್ಥಿರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** "ಗ್ಯಾಸ್ ಬುಲೆಟ್" ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷವಾದ ಒತ್ತಡದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಪ್ರಮಾಣಿತ ತೈಲ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ LPG ಮೂಲವನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ LPG ಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಿತ್ರಣ

- **ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ:** 332 ದಶಲಕ್ಷ ಸಕ್ರಿಯ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ LPG ಗ್ರಾಹಕ (ಚೀನಾದ ನಂತರ) ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- **ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೊರತೆ:** ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೇಡಿಕೆಯ 40% ಅನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು 20 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು LPG ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ:** ಒಟ್ಟು LPG ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು 85% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ನಂತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಗಳಿವೆ; ಸಾರಿಗೆ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ 1% ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.
- **ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಉಜ್ವಲ ಯೋಜನೆ (PMUY) 100 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು BPL ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ರೇಷನ್ ಮುಕ್ತ LPG ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.
- **ನಗರ ಪರಿವರ್ತನೆ:** ಸಿಟಿ ಗ್ಯಾಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ (CGD) ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ನಗರದ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು ಕೊಳವೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (PNG) ಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೂರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ LPG ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಟೆಕ್ಸಾಸ್ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ

ಸುದ್ದಿ - ಟೆಕ್ಸಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ \$300 ಶತಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರ ಎಂದು ಅಮೆರಿಕದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಟ್ರಂಪ್ ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಡೆವಲಪರ್:** ಅಮೇರಿಕಾ ಫಸ್ಟ್ ರಿಫೈನಿಂಗ್ (AFR) ದಕ್ಷಿಣ ಟೆಕ್ಸಾಸ್‌ನ ಆಳ-ನೀರಿನ ಬಂದರು ಪೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಬ್ರೌನ್ಸ್‌ವಿಲ್ಲೆ (Port of Brownsville) ನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಈ ಯೋಜನೆಯು 1977 ರ ನಂತರ ಯು.ಎಸ್. ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಹೊಸ ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಚ್ಚಾವಸ್ತು:** ಇದು ಪರ್ಮಿಯನ್ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ (Permian Basin) ಪಡೆಯಲಾದ ದೇಶೀಯ ಹಗುರವಾದ ಶೇಲ್ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು (light shale oil) ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪರ್ಮಿಯನ್ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ:** ಪಶ್ಚಿಮ ಟೆಕ್ಸಾಸ್ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ನ್ಯೂ ಮೆಕ್ಸಿಕೊದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಒಂದು ಸಂಚಿತ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ (sedimentary basin); ಇದು ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಅತಿದೊಡ್ಡ ತೈಲ-ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಆಫ್‌ಟೇಕ್:** ವರದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿತರಿಸಲು 20 ವರ್ಷಗಳ ಆಫ್‌ಟೇಕ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಲೈಟ್ ಶೇಲ್ ಆಯಿಲ್ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಲೈಟ್ ಶೇಲ್ ಆಯಿಲ್** ಅಥವಾ ಲೈಟ್ ಟೈಟ್ ಆಯಿಲ್ (LTO), ಕಡಿಮೆ ಪ್ರವೇಶಸಾಧ್ಯತೆಯ ಶೇಲ್ (low-permeability shale) ಅಥವಾ ಬಿಗಿಯಾದ ಮರಳುಗಲ್ಲಿನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿರುವ ಕಡಿಮೆ-ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲವಾಗಿದೆ.
- **ಜಲಾಶಯ:** ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತೈಲದಂತಲ್ಲದೆ, ಇದು 2,500-5000 ಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಶೇಖರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ:** ಲೈಟ್ ಶೇಲ್ ಆಯಿಲ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಅಡ್ಡಲಾದ ಕೊರೆಯುವಿಕೆ (horizontal drilling) ಮತ್ತು ಜಲಚೋದಿತ ಬಿರುಕುಬಿಡುವಿಕೆ (hydraulic fracturing) ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- **ಗುಣಲಕ್ಷಣ:** ಇದು ಕಡಿಮೆ ಗಂಧಕ (low sulphur) ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೈಡ್ರೋಜನ್-ಟು-ಕಾರ್ಬನ್ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಬಹುದಾದ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲವಾಗಿದೆ.
- **ಚಂಚಲತೆ:** ಹಗುರವಾದ ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳ (ಉದಾ. ಈಥೇನ್, ಪ್ರೋಪೇನ್, ಬ್ಯುಟೇನ್) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂದ್ರತೆಯು ಆವಿಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು (vapour pressure) ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ತೈಲವು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆವಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಉತ್ಪಾದನೆ:** ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಭಾರತವು ಯಾವುದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ; ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಬೆ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ (ಗುಜರಾತ್) ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ-ಗೋದಾವರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ) ಸೇರಿವೆ.

ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಕ್ರಮ: ದೇಶೀಯ LPG ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಒತ್ತು

ಸುದ್ದಿ - ಇಂಧನ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭೌಗೋಳಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ದ್ರವೀಕೃತ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಅನಿಲ (LPG) ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ದೇಶೀಯ ಬಳಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರಗಳಿಗೆ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಇಂಧನ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷದ ಪ್ರಭಾವ

- ಇಂಧನ ಮಾರ್ಗಗಳು: ಸಂಘರ್ಷವು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕದ ಹಡಗು ಸಾಗಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ, ಇದು ಭಾರತದ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದಿನ 40% ಮತ್ತು LPG ಆಮದಿನ 80% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೆಲೆಗಳು: ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ಬೆಲೆಗಳು ಪ್ರತಿ ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಗೆ ಸುಮಾರು \$20 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಇದು ಆಮದು ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- LNG ಆಮದು: ಕತಾರ್ ಭಾರತದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಆಮದುಗಳಲ್ಲಿ (LNG) ಸರಿಸುಮಾರು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಪೂರೈಸುವುದರಿಂದ, ಇದರ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ.
- ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿ: ಇದು ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಓಮನ್ ನಡುವಿನ ಕಿರಿದಾದ ಜಲಮಾರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಒಮಾನ್ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ವ್ಯಾಪಾರದ 20% ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ತುರ್ತು ಆದೇಶ

- ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1955 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರೊಪೇನ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯುಟೇನ್ ಸ್ಟ್ರೀಮ್‌ಗಳಿಂದ LPG ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ (ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆ) ಆದೇಶ, 1999 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದ್ರವೀಕೃತ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಅನಿಲ (LPG) ಹಾಗೂ ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (LNG)

- **LPG:** ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೊಪೇನ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯುಟೇನ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಉಜ್ವಲ ಯೋಜನೆಯು (PMUY) LPG ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಇಂದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 100% ಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಭಾರತದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಸುಮಾರು 60% ರಷ್ಟನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **LNG:** ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲವಾಗಿದ್ದು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೀಥೇನ್), ಸುಲಭ ಸಾರಿಗೆಗಾಗಿ ದ್ರವ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸುಮಾರು -160°C ಗೆ ತಂಪಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಬೇಡಿಕೆಯ 50% ದೇಶೀಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಉಳಿದ 50% ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1955

- ಉದ್ದೇಶ: ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕಾಳಸಂತೆ ಹಾಗೂ ಲಾಭಕೋರತನವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

- ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಗಳು: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪೂರೈಕೆ, ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು.
- ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳು: ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ದಾಸ್ತಾನು ಮಿತಿಗಳನ್ನು, ಚಲನೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.
- ತಿದ್ದುಪಡಿ (2020): ಯುದ್ಧ ಕ್ಷಾಮ ಅಥವಾ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕೆಲವು ಕೃಷಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಅನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೇಲೆ ಇರಾನ್ ನೌಕಾ ದಿಗ್ಬಂಧನ

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಘರ್ಷದ ನಡುವೆ ಇರಾನ್ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯನ್ನು (Strait of Hormuz) ಮುಚ್ಚಿರುವುದು ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಆಮದು ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡಿದೆ.

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಕುರಿತು:

- ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯು ಇರಾನ್ (ಉತ್ತರ) ಮತ್ತು ಒಮಾನ್ ನ ಮುಸಂದಮ್ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ (ದಕ್ಷಿಣ) ನಡುವೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಒಮಾನ್ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಇಂಧನ ಸಾಗಣೆಯ ಕಿರಿದಾದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ (chokepoint) ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಇರುವ ಏಕೈಕ ಕಡಲ ನಿರ್ಗಮನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- ಇಂಧನ ಸಾಗಣೆ: ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಯ ಸುಮಾರು 20% ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ವ್ಯಾಪಾರದ (LNG) ಐದನೇ ಒಂದು ಭಾಗ (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕತಾರ್‌ನಿಂದ) ಇದರ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ರಸಗೊಬ್ಬರ ವ್ಯಾಪಾರ: ಜಾಗತಿಕ ರಸಗೊಬ್ಬರ ರಫ್ತಿನ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಈ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳು: ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಯುಎಇಯ (UAE) ಫುಜೈರಾ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಪರ್ಯಾಯ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಂತರ: ಅವುಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಬಳಕೆಯಾಗದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದ 2.6 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ಸ್ ಪರ್ ಡೇ (bpd) ಹಾರ್ಮುಜ್ ತೈಲ ಸಾಗಣೆಯ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ 13% ಅನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ಅವಲಂಬನೆ: ಭಾರತದ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದಿನ ಶೇಕಡಾ 50 ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 2.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಗಳು, ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆಯಾಗುತ್ತವೆ.
- ಅನಿಲ ಪೂರೈಕೆ: ಭಾರತದ LPG ಆಮದಿನ ~85% ಮತ್ತು LNG ಆಮದಿನ ~60% ಇದರ ಮೂಲಕ ಸಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆಮದು ಪ್ರಭಾವ: ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಆಮದಿನ ~20% ಈ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ~40% DAP, ~85% ಮೆಥನಾಲ್ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಎಥಿಲೀನ್ ಗ್ಲೈಕಾಲ್ (Ethylene Glycol) ಆಮದುಗಳು ಸೇರಿವೆ.

- **ಬೆಲೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ:** ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಗೆ \$1 ಏರಿಕೆಯು ಭಾರತದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಮದು ಬಿಲ್ ಅನ್ನು ಸುಮಾರು \$2 ಬಿಲಿಯನ್‌ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ:** ತೈಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಗೆ ನಿರಂತರ \$10 ರ ಹೆಚ್ಚಳವು ಭಾರತದ ನೈಜ GDP ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ~0.25 ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಂಕಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಅಡಚಣೆಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಜೌಕಟ್ಟು

- **ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮೀಸಲು:** 5.33 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು (Strategic Petroleum Reserve), ಸುಮಾರು 9.5 ದಿನಗಳ ನಿವ್ವಳ ಆಮದು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಒಟ್ಟು ರಕ್ಷಣೆ:** ವಾಣಿಜ್ಯ ದಾಸ್ತಾನುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ರಕ್ಷಣೆ ಸರಿಸುಮಾರು 75 ದಿನಗಳಷ್ಟಿದೆ, ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಸಂಸ್ಥೆ (IEA) ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ 90 ದಿನಗಳ ಬಫರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.
- **ರಷ್ಯಾ ಕಡೆಗಿನ ಒಲವು:** ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೈಪಾಸ್ ಮಾಡುವ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ವಿತರಿಸಲಾಗುವ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದ ರಷ್ಯಾದ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲವನ್ನು ಭಾರತವು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- **ಮೂಲಗಳ ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ:** USA, ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾದಿಂದ ತಕ್ಷಣದ ಖರೀದಿಗಳು ಅಡಚಣೆಗೊಂಡ ಗಲ್ಫ್ ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಬಹುದು.
- **ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರವೇಶ:** ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಯುಎಇಯ ಪುಜೈರಾ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಅನುಮತಿಸಬಹುದು.
- **ನೌಕಾ ಭದ್ರತೆ:** ಭಾರತೀಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಆಪರೇಷನ್ ಸಂಕಲ್ಪ (Operation Sankalp) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ಒಮಾನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **LPG ದೌರ್ಬಲ್ಯ:** ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದಂತೆ, ಭಾರತವು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ LPG ಮೀಸಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಹಾರ್ಮುಜ್ ದಿಗ್ಬಂಧನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ಇಂಧನವಾಗಿದೆ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಭಾಗ 10: ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025

ಸುದ್ದಿ - ತಮಿಳು ಕವಿ ಮತ್ತು ಗೀತರಚನೆಕಾರ ಆರ್ ವೈರಮುತ್ತು ಅವರನ್ನು 2025 ರ 60 ನೇ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವೈರಮುತ್ತು ಅವರು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮೂರನೇ ತಮಿಳು ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು

- ಇದು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ 'ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ'ವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಎಂಟನೆಯ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು 1961 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 1965 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಲಯಾಳಂ ಲೇಖಕ ಜಿಶಂಕರ ಕುರುಪ್ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.
- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ನಗದು ಬಹುಮಾನ (₹11 ಲಕ್ಷ) ಕಂಚಿನ ಸರಸ್ವತಿ ಪ್ರತಿಮೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- 1976 ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿ ಆಶಾಪೂರ್ಣ ದೇವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಪ್ರಥಮ್ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿ' ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

NAMMAKPSC

Prepare for KPSC
ONLINE
NOW!

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಆಸ್ಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026

ಸುದ್ದಿ - 98 ನೇ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಆಸ್ಕರ್ (2026) ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಲಾಸ್ ಎಂಜಲೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದವು.

ಪ್ರಮುಖ ವಿಜೇತರು

- 'ಒನ್ ಬ್ಯಾಟಲ್ ಆಫ್ಟರ್ ಅನದರ್' (One Battle After Another) ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿತು.
- ಪಾಲ್ ಥಾಮಸ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ದೇಶಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.
- ಆಟಮ್ ಡುರಾಲ್ಡ್ ಅರ್ಕಾಪಾ ಅವರು ಆಸ್ಕರ್ ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ (ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ) ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಶ್ವೇತೇತರ ಮಹಿಳೆ (woman of colour) ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಆಸ್ಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು

- 1929 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾದ ಆಸ್ಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಚಲನಚಿತ್ರೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗೌರವವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನ ವೃತ್ತಿಪರ ಗೌರವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಮೋಷನ್ ಪಿಕ್ಚರ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸೈನ್ಸಸ್ (AMPAS) ನಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು

- ಭಾನು ಅಭೈಯಾ ಅವರು 'ಗಾಂಧಿ' ಚಿತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಆಸ್ಕರ್ ಗೆದ್ದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- 2023 ರಲ್ಲಿ 'RRR' ಚಿತ್ರದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೂಲ ಗೀತೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು "ನಾಟು ನಾಟು" ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು 'ದಿ ಎಲಿಫೆಂಟ್ ವಿಸ್ಪರಸ್' ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಕಿರುಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿತು.

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025: ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋನಿಗೆ ಒಲಿದ ಗೌರವ

ಸುದ್ದಿ - ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋನಿ ಅವರ 'ದಾದಾ ಸೇರಿಸು ತಂದೆ' ಎಂಬ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿಗೆ 2025ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ:** 24 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳ ಲೇಖಕರಿಗೆ ತಲಾ ₹1,00,000 ನಗದು, ತಾಮ್ರದ ಫಲಕ, ಶಾಲು ಮತ್ತು ಸ್ಮರಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಭಾಷೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ 8ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ 22 ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 24 ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು 1954 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಮೊದಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು 1955 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' (ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗೆ ಒಲಿದಿತ್ತು)
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು 1954 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಮೊದಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು 1955 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' (ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗೆ ಒಲಿದಿತ್ತು)

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರ ಪಟ್ಟಿ (2025)

ಭಾಷೆ	ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಸರು	ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು	ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾರ
ಕನ್ನಡ	ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋನಿ	ದಾದಾ ಸೇರಿಸು ತಂದೆ	ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ
ಇಂಗ್ಲಿಷ್	ನವತೇಜ್ ಸರ್ನಾ	ಕ್ರಿಮ್ಸ್ ಸ್ಟಿಂಗ್	ಕಾದಂಬರಿ
ಹಿಂದಿ	ಮಮತಾ ಕಾಲಿಯಾ	ಜೀತೇ ಜೀ ಅಲಹಾಬಾದ್	ಸಂಸ್ಕರಣೆ
ಸಂಸ್ಕೃತ	ಸಾಧು ಭದ್ರೇಶ್ ದಾಸ್	ಪ್ರಸ್ಥಾನಚತುಷ್ಟಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಪೋಷಾಃ	ಕವನ ಸಂಕಲನ

ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್‌ಗೆ 'ಆನರರಿ ನೈಟ್'

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ (UK) ನಡುವಿನ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ, ಟಾಟಾ ಸನ್ಸ್ (Tata Sons) ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಿಟನ್ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಆನರರಿ ನೈಟ್' (KBE) ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು:** ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ವಾರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೋವರ್ (JLR) ಕಂಪನಿಯ ಯಶಸ್ವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆ.
- **ಭವಿಷ್ಯದ ಹೂಡಿಕೆ:** ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಬಲ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ಬ್ಯಾಟರಿ ಗಿಗಾಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ಗೌರವದ ಸ್ವರೂಪ:** ಬ್ರಿಟನ್ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲದವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು 'ಗೌರವಾನ್ವಿತ' (Honorary) ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ 'ಸರ್' (Sir) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ.

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

WWW.NAMMAKPSC.COM

NUMBER 1 INSTITUTE
FOR KPSC EXAMS

VISIT WWW.NAMMAKPSC.COM

PRELIMS + MAINS

CLASSES | CURRENT AFFAIRS MAGAZINE | MATERIALS | TEST SERIES | MENTORSHIP PROGRAMMES

OFFLINE / ONLINE CLASSES

+91-63662-94954

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುರಸ್ಕಾರ (RVP) 2026

ಸುದ್ದಿ - ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುರಸ್ಕಾರ (RVP) 2026 ಗಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- RVP ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಮೊದಲು 2024 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
- ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿನ (CSIR) RVP ಸಚಿವಾಲಯವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- CSIR ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು 1942 ರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪ್ ಭಟ್ಟಾಂಗರ್ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಅರ್ಹತೆ:** ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯಕಾರರು; ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು (PIOs) ಕೂಡ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮಾನ್ಯತೆ ಡೊಮೇನ್‌ಗಳು:** ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಸೇರಿದಂತೆ 13 ಡೊಮೇನ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಭಾಗಗಳು: ಇದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ:

- ವಿಜ್ಞಾನ ರತ್ನ (VR):** ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
 - ವಿಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀ (VS):** ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
 - ವಿಜ್ಞಾನ ಯುವ-ಶಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪ್ ಭಟ್ಟಾಂಗರ್ (VY-SSB):** 45 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಯುವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
 - ವಿಜ್ಞಾನ ತಂಡ (VT):** ಮೂರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧಕರ ತಂಡಗಳ ಸಹಯೋಗದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2025:** ಪ್ರೊ. ಜಯಂತ ವಿಷ್ಣು ನಾಳೇಕರ್ ಅವರಿಗೆ ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಲಾಯಿತು, ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ತಂಡದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು CSIR ಅರೋಮಾ ಮಿಷನ್‌ಗೆ ಒಲಿದಿದೆ.

ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್-2025 ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಖ್ಯಾತ ಬಂಗಾಳಿ ಲೇಖಕ ರಾಮ್ ಕುಮಾರ್ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರಿಗೆ ಅವರ 'ಹರ ಪಾರ್ವತಿ ಕಥಾ' ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ 2025ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೆ. ಕೆ. ಬಿರ್ಲಾ ಫೌಂಡೇಶನ್ 1991ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಹಿಂದಿ ಕವಿ ಹರಿವಂಶರಾಯ್ ಬಚ್ಚನ್ ಅವರು ಈ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಮೊದಲ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟು:

• ಅರ್ಹತಾ ಮಾನದಂಡ:

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ 8ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ (Eighth Schedule) ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುವ 22 ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಒಲಿಯುತ್ತದೆ.

• ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ: 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಗದು ಪುರಸ್ಕಾರ, ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಫಲಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

• ಕನ್ನಡದ ಸಾಧನೆ: ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ (2010ರಲ್ಲಿ 'ಮಂದ್ರ' ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ) ಹಾಗೂ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿ (2014ರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾನ್ವೇಷಣಂ' ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ) ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವೇದಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತದ ಬಹುಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು (Pluralistic Culture) ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

NAMMAKPSC ACADEMY
K.A.S ಪ್ರಿಲಿಮ್ಸ್
2025-26 BATCH

- ಆನ್ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳು
- ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ
- ಪ್ರಚಲಿತ ಘಟನೆಗಳ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
- ಅಭ್ಯಾಸ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು + ಟೆಸ್ಟ್ ಸೀರೀಸ್
- One to one ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ (ಮೆಂಟಾರ್‌ಶಿಪ್)

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ತರಗತಿಗಳು ಲಭ್ಯ

ಕರೆ ಮಾಡಿ 63662-94954

Bengaluru | Vijaynagar | Chandralayout | Hebbal

Mentors4IAS - Your Partner in UPSC Journey

ಭಾಗ 11: ಇತರೆ ಸುದ್ದಿಗಳು

ವಿಶ್ವದ 3ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ರೋ ಜಾಲವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಭಾರತ

ಸುದ್ದಿ - ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದ ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು ಜಾಲವು 1,143 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗೆ ಮೀರಿ. ವಿಶ್ವದ 3ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ರೋ ಜಾಲವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. 2014 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 5 ನಗರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮೆಟ್ರೋ, ಇದೀಗ 29 ನಗರಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನ 1.15 ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆಯೊದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳು:

- **ನಮೋ ಭಾರತ್:** ದೆಹಲಿ ಮೀರತ್ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನಲ್ಲಿ-160 ಕಿಮೀ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸ್ವೀಡ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರೈಲು-ಸೆಮಿ ಹೈ (RRTS).
- **ಅಂಡರ್‌ವಾಟರ್ ಮೆಟ್ರೋ:** ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದ ಹುಗ್ಲಿ ನದಿಯ ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ದೇಶದ ಮೊದಲ ಜಲಗರ್ಭದ ಮೆಟ್ರೋ ಸುರಂಗ.
- **ವಾಟರ್ ಮೆಟ್ರೋ:** ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಬೋಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಕೇರಳದ ಕೊಚ್ಚಿಯ ವಾಟರ್ ಮೆಟ್ರೋ.
- **ಜಾಲಕ ರಹಿತ ಮೆಟ್ರೋ:** ದೆಹಲಿ ಮೆಟ್ರೋದ ಪಿಂಕ್ ಮತ್ತು ಮೆಜೆಂಟಾ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭಾವ:

- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯ (EAC-PM) 2026 ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಮೆಟ್ರೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೇವಲ ಸಾರಿಗೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ನಗರವಾಸಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚದ ಉಳಿತಾಯದಿಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಂತಹ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿ ವಿಳಂಬ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ LPG ATM ನ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹತ್ವ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ LPG ATM ಅನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುರುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ 'ಭಾರತ್‌ಗ್ಯಾಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಾ LPG ಯಂತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ್ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (BPCL) ತನ್ನ 'ಭಾರತ್‌ಗ್ಯಾಸ್' ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವಿಧಾನ:** ಇದು 24/7 ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಾ ವಿತರಣಾ ಯಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನೋಂದಾಯಿತ ಬಳಕೆದಾರರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಕೇವಲ 2-3 ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿಯಾದ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಅನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- **ಆಧುನಿಕ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳು:** ಈ ಯಂತ್ರವು 15 ಕೆಜಿ ತೂಕದ ನಾರು ಮಿಶ್ರಿತ (Fibre composite) ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ (31 ಕೆಜಿ) ಹೆಚ್ಚು

ಹಗುರವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ಇವು ತುಕ್ಕು-ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅನಿಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಪಾರದರ್ಶಕ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ FASTag ಪಾಸ್ ಶುಲ್ಕ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಟೋಲ್ ನಿಯಮಗಳ ಜಾರಿ

ಸುದ್ದಿ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (NHAI) 2026-27 ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ (FASTag) ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಸ್ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ₹3,000 ದಿಂದ ₹3,075 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಟೋಲ್ ಜಾರಿ:** ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಶುಲ್ಕ ನಿಯಮಗಳು, 2026 ನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಪಾವತಿಸದ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ರಚನಾತ್ಮಕ ಇ-ನೋಟಿಸ್ (e-notice) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.
- ತಡೆರಹಿತ ವಾಹನ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳ ಜಾರಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಟೋಲ್ ಸಂಗ್ರಹ (NETC) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಾಹನ್ (VAHAN) ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ (FASTag) ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಸ್ ಬಗ್ಗೆ:

- 2025 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ (FASTag) ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಸ್ ಒಂದು ಪೂರ್ವಪಾವತಿ ಟೋಲ್ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದು (Prepaid toll facility), ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬಳಸುವವರಿಗೆ ತಡೆರಹಿತ, ವೇಗವಾದ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಪಾಸ್ ಅನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಥವಾ 200 ಟೋಲ್ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ (ಯಾವುದು ಮೊದಲು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು) ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoRTH) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (NHAI) ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯನ್ ಹೈವೇಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (IHMCCL) ಈ ಪಾಸ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ಪಾಸ್ ಕೇವಲ ಖಾಸಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯೇತರ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ಖಾಸಗಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ವೇಗಳು ಅಥವಾ ಪುರಸಭೆಯ ಟೋಲ್ ಪ್ಲಾಜಾಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ (FASTag) ಕುರಿತು:

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಟೋಲ್ ಸಂಗ್ರಹ (NETC) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿ ನಿಗಮ (NPCI) ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ವಾಹನಗಳು ಟೋಲ್ ಪ್ಲಾಜಾಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವಾಗ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಟೋಲ್ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಇದು ರೇಡಿಯೋ ಫ್ರೀಕ್ವೆನ್ಸಿ ಐಡೆಂಟಿಫಿಕೇಶನ್ (RFID) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ 2026

ಸುದ್ದಿ - ದಿವ್ಯಾಂಗರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನವು ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ 2026 ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಆಯೋಜಕ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆ (DEPWD) ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆ.
- **ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ:** ಜಾಗತಿಕ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣವು ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ದಿವ್ಯಾಂಗರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಡೆಗೆ ಭಾರತದ ಹಕ್ಕು ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು **ವಿಕಸಿತ್ ಭಾರತ್ 2047** ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾನ ಪಾಲುದಾರರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಬಂಧಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಯಮಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಸುದ್ದಿ - ವಿದ್ಯುತ್ ಸಚಿವಾಲಯವು ವಿದ್ಯುತ್ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2026 ರ ಮೂಲಕ ಬಂಧಿತ (Captive) ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕೃತ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಹಿಡುವಳಿ ಕಂಪನಿಗಳು, ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ-ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಬಂಧಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ:

- ಬಂಧಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕವು ಒಂದು ಘಟಕದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಮಾನದಂಡ:** ಬಂಧಿತ ಬಳಕೆದಾರರು ಕನಿಷ್ಠ 26% ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 51% ರಷ್ಟನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಉಕ್ಕು, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳಂತಹ ಇಂಧನ-ತೀವ್ರ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಇವು ಪೂರೈಕೆ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ವೆಚ್ಚದ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

nammakpsc.com

Helping civil services aspirants.....

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸತ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದಿನ - ಮಾರ್ಚ್ 24 : ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ

ಸುದ್ದಿ - ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ತೀವ್ರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು (UN) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 24 ರಂದು "ಬೃಹತ್ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಘನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸತ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದಿನ"ವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ ಸಾಲ್ವಡಾರ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಗಾರ ಹಾಗೂ ಹುತಾತ್ಮ ಆರ್ಚ್‌ಬಿಷಪ್ ಆಸ್ಕರ್ ಅರ್ನುಲ್ಯೊ ರೊಮೆರೊ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಈ ದಿನವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು 2026ರ ಜಾಗತಿಕ ಆದ್ಯತೆ:

- **ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಮರಣೆ:** ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲಾದ ಅನ್ಯಾಯದ 'ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು' ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು.
- **ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಹೋರಾಟ:** ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಮತ್ತು ವೇಗದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿರುಚುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಈ ವರ್ಷದ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ.
- **ನ್ಯಾಯದ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ:** ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಈ ದಿನವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನಾಚರಣೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026' ಬಿಡುಗಡೆ

ಸುದ್ದಿ - ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು "ನೀರಿಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ" ಎಂಬ ಧೈಯವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನಾಚರಣೆ ಸಮಾವೇಶ 2026 ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಬಿಡುಗಡೆ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026 ಅನ್ನು 7ನೇ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಗಣತಿ, 2ನೇ ಜಲಮೂಲಗಳ ಗಣತಿ, 1ನೇ ಚಿಲುಮೆಗಳ ಗಣತಿ ಮತ್ತು 1ನೇ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಗಣತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- **ಬದ್ಧತೆ:** ಜಂಟಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘೋಷಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು 2027 ರಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಜಲ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ (Water audits) ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟು ಜಲ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತನ್ನು (Water footprint) 50% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ.

- ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 22ರಂದು ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2026ರ ಧೈಯವಾಕ್ಯವು "ನೀರು ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವ" (Water and Gender) ಆಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026 ರ ಕುರಿತು:

- ಏಕೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಈ ನೀತಿಯು ಇಲಾಖಾ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ, ಜಲವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಘಟಕಗಳಾದ್ಯಂತ (Hydrological units) ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ.
- ದತ್ತಾಂಶ ಭಂಡಾರ:** ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಜಲ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರವು (NWIC) ಏಕೈಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದತ್ತಾಂಶ ಭಂಡಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು 'ಸತ್ಯದ ಏಕೈಕ ಮೂಲ'ವಾಗಿ (Single source of truth) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ನದಿಪಾತ್ರದ ಮಟ್ಟದ ನಿರ್ವಹಣೆ:** ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ ಜಲವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನದಿಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಏಕೈಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನ 2026 - ಮಾರ್ಚ್ 27

ಸುದ್ದಿ - ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಏಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 27 ಮಾರ್ಚ್ ರಂದು ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 27 ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಂದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 64 ನೇ ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಹಿನ್ನೆಲೆ:

- ಆರಂಭ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ (UNESCO) ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಫಾರ್ ಥಿಯೇಟರ್ 1948 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಥಿಯೇಟರ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ (ITI) 1961 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- ಮೊದಲ ಆಚರಣೆ:** ಮೊದಲ ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನವನ್ನು 27 ಮಾರ್ಚ್ 1962 ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು, ಇದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ "ಥಿಯೇಟರ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್" ಋತುವಿನ ಆರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- 2026 ರ ಆಚರಣೆ:** ಐಟಿ (ITI) ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನ 2026 ಅನ್ನು 25 ರಿಂದ 27 ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರವರೆಗೆ ಲಕ್ಸೆಂಬರ್ಗ್‌ನ ಲಕ್ಸೆಂಬರ್ಗ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿತು.

ವಿಶ್ವ ಕ್ಷಯರೋಗ ದಿನ 2026 - ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳು

ಸುದ್ದಿ - ಕ್ಷಯರೋಗದ (TB) ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 24 ಮಾರ್ಚ್ ಅನ್ನು ವಿಶ್ವ ಕ್ಷಯರೋಗ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನವು ಡಾ. ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಚ್ (1882) ಅವರು ಕ್ಷಯರೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. 2026 ರ ಧೈಯವಾಕ್ಯ, "ಹೌದು! ನಾವು ಕ್ಷಯರೋಗವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಬಹುದು! ದೇಶಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಜನರ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ" (Yes! We Can End TB! Led by countries, powered by people), ಇದು ರೋಗವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- 2026 ರ ವಿಶ್ವ ಕ್ಷಯರೋಗ ದಿನದಂದು ಭಾರತವು ಟಿಬಿ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ - 100 ದಿನಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಟಿಬಿ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಆಪ್ (App) ಮತ್ತು ಟಿಬಿ ಮುಕ್ತ ನಗರ ವಾರ್ಡ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಕ್ಷಯರೋಗದ (TB) ಬಗ್ಗೆ:

- ಕ್ಷಯರೋಗವು ಮೈಕೋಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಂ ಟ್ಯೂಬರ್ಕ್ಯುಲೋಸಿಸ್ (Mycobacterium tuberculosis) ಎಂಬ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ (ಪಲ್ಮನರಿ ಟಿಬಿ), ಆದರೆ ಇದು ದೇಹದ ಇತರ ಅಂಗಗಳ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು (ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಪಲ್ಮನರಿ ಟಿಬಿ).
- ಹರಡುವಿಕೆ:** ಸೋಂಕಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೆಮ್ಮಿದಾಗ ಅಥವಾ ಸೀನಿದಾಗ ಗಾಳಿಯ ಮೂಲಕ ಉಸಿರಾಟದ ಹನಿಗಳಿಂದ ಈ ರೋಗವು ಹರಡುತ್ತದೆ.
- ಔಷಧ ನಿರೋಧಕತೆ:** ಮಲ್ಟಿಡ್ರಗ್-ರೆಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಟಿಬಿ (MDR-TB) ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ಮೊದಲ ಹಂತದ ಔಷಧಿಗಳಾದ ಐಸೋನಿಯಾಜಿಡ್ (Isoniazid) ಮತ್ತು ರಿಫಾಂಪಿಸಿನ್ (Rifampicin) ಗಳಿಗೆ ನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ; ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಸಿವ್ ಡ್ರಗ್-ರೆಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಟಿಬಿ (XDR-TB) ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಔಷಧಿಗಳಿಗೂ ನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ಚಿಕಿತ್ಸೆ:** ಔಷಧ-ನಿರೋಧಕ ಕ್ಷಯರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುವ ಬೆಡಾಕ್ವಿಲಿನ್ (Bedaquiline), ಪ್ರಿಟೋಮ್ಯಾನಿಡ್ (Pretomanid), ಲಿನೆಜೋಲಿಡ್ (Linezolid) ಮತ್ತು ಮಾಕ್ಸಿಫ್ಲಾಕ್ಸಾಸಿನ್ (Moxifloxacin) ಔಷಧಿಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಸಿಜಿ (BCG - Bacillus Calmette-Guérin) ಏಕೈಕ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ಟಿಬಿ ಲಸಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯರೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ:

- ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಟಿಬಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 25% ರಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. [WHO ಟಿಬಿ ವರದಿ 2025]

- ಪ್ರಗತಿ: 2015 ರಿಂದ 2024 ರವರೆಗೆ ಟಿಬಿ ಸಂಭವಿಸುವಿಕೆಯು 21% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ – ಇದು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಇಳಿಕೆಯಾದ ದರವಾಗಿದೆ.
- ಔಷಧ ನಿರೋಧಕತೆ: ಜಾಗತಿಕ MDR-TB ಮತ್ತು ರಿಫಾಂಪಿಸಿನ್-ರೆಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ (RR-TB) ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಸುಮಾರು 32% ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. [WHO ಟಿಬಿ ವರದಿ 2025]

ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಭಾರತದ ಯತ್ನಗಳು:

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NTEP) ಭಾರತದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಟಿಬಿ-ವಿರೋಧಿ ಚೌಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ (DTPB - Detect, Treat, Prevent, Build) ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಪಿಎಂ ಟಿಬಿ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನವು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ರೋಗನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಕರಣದ ನೆರವು ನೀಡಲು ನಿಕ್ಷಯ್ ಮಿತ್ರರ (Ni-kshay Mitras) ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ನಿಕ್ಷಯ್ ಪೋಷಣ್ ಯೋಜನೆಯು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಟಿಬಿ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆಯ (DBT) ಮೂಲಕ ತಿಂಗಳಿಗೆ ₹1,000 ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೈ (π) ದಿನ: ಗಣಿತದ ಸ್ಥಿರಾಂಕದ ಜಾಗತಿಕ ಆಚರಣೆ

ಸುದ್ದಿ - ಗಣಿತ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿರುವ ಗಣಿತದ ಸ್ಥಿರಾಂಕ 'ಪೈ' (Pi - π) ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 14 ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 14 (3/14) ದಿನಾಂಕವು 'ಪೈ' ನ ಮೊದಲ ಮೂರು ಅಂಕಗಳಿಗೆ (3.14) ನಿಖರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು 1988ರಲ್ಲಿ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಲ್ಯಾರಿ ಶಾ (Larry Shaw) ಅವರು ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತತ್ವ:** ಪೈ (π) ಎಂಬುದು ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತಳತೆ (Circumference) ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಸದ (Diameter) ನಡುವಿನ ಸ್ಥಿರ ಅನುಪಾತವಾಗಿದೆ.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** ಇದರ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದ್ದು ಗಣಿತಜ್ಞ ಆರ್ಕಿಮಿಡಿಸ್ (Archimedes). ತರುವಾಯ, ಲಿಯೊನಾರ್ಡ್ ಯೂಲರ್ (Leonhard Euler) ಅವರು 'π' ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಇದೇ ದಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನವೂ ಆಗಿದೆ.

- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ :** ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (STEM) ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ನೈಜ-ಪ್ರಪಂಚದ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ದಿನವು ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟದ (ISA) ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನ

ಸುದ್ದಿ - ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟದ (International Solar Alliance - ISA) 10 ನೇ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನವನ್ನು 11 ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಂದು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟದ ಬಗ್ಗೆ:

- ISA ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸೌರಶಕ್ತಿಯ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಒಂದು ಅಂತರಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಉದಾವಣೆ:** 2015 ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್ COP21 ನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** ISA 125 ಸದಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹಿ ಮಾಡಿದ (signatory) ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಛೇರಿ:** ಗುರುಗ್ರಾಮ್, ಹರಿಯಾಣ.
- **ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮ:** ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ISA ಹಸಿರು ಜಲಜನಕ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣಾ ನವೋದ್ಯಮ ಸವಾಲು 2026 ಅನ್ನು (Green Hydrogen and Storage Start-up Challenge 2026) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- **ಭವಿಷ್ಯದ ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು:** ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ISA ಶಕ್ತಿಗಾಗಿ AI ಕುರಿತಾದ ಜಾಗತಿಕ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು (Global Mission on AI for Energy) ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಆಡಳಿತ:** ISA ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯು ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಪ್ರಗತಿ:

- **ಸೌರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸುಮಾರು 136 GW ತಲುಪಿದೆ.
- **ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದಲ್ಲಿನ ಪಾಲು:** ಸೌರಶಕ್ತಿಯು ಭಾರತದ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ವಾರ್ಷಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ:** ಭಾರತವು 2025 ರಲ್ಲಿ 36 GW ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಸ ಸೌರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಇದು ಇದುವರೆಗಿನ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವಾರ್ಷಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಭವಿಷ್ಯದ ಗುರಿಗಳು:** 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ 500 GW ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಹೊಂದಿದೆ, ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸೌರ ಯೋಜನೆಗಳು:

- **ಪಿಎಂ ಸೂರ್ಯ ಗೃಹ ಮುಫ್ತ ಬಿಜ್ಜಿ ಯೋಜನೆ** (PM Surya Ghar Muft Bijli Yojana): ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ವಾರ್ಡ್‌ನ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪಿಎಂ-ಕುಸುಮ್ ಯೋಜನೆ** (PM-KUSUM Scheme): ರೈತರಿಗೆ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಜಾಲಿತ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಮಿಷನ್** (National Solar Mission - NSM): ಇದು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ (NAPCC) ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸೌರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಸಾಧನೆ

ಸುದ್ದಿ - ಭಾರತವು ಸತತ ಎರಡನೇ ವರ್ಷವೂ 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ (BT) ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಯ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಗಣಿಗಳು 200 (MT) ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ್ದು 10.56% ರಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ.

ದಾಸ್ತಾನು: ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ದಾಸ್ತಾನು 210 (MT) ತಲುಪಿದ್ದು ಇದು 88 ದಿನಗಳ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮೀಸಲನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೇಯಾಂಕ: 239.4 (MT) ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಡಿಶಾ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಇವೆ.

ಆಮದು: ದಾಖಲೆಯ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದಾಗಿ 2024-25ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಆಮದು 7.9% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು \$7.9 ಬಿಲಿಯನ್ ಉಳಿತಾಯವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಉಕ್ಕು ತಯಾರಿಕಾ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಸೀಮಿತ ದೇಶೀಯ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕೋರಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಆಮದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ನೀತಿ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳು:

- **ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುರಿ:** ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2029-30 ರ ವೇಳೆಗೆ 1.5 (BT) ದೇಶೀಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಹರಾಜು ಸುಧಾರಣೆ:** 2020 ರಿಂದ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಟನ್‌ಗೆ ನಿಗದಿತ ರೂಪಾಯಿ ಮಾದರಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ 100% ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಗೆ (FDI) ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕೋರಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು:** 'ಮಿಷನ್ ಕೋರಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು' ಯೋಜನೆಯು ಭಾರಿ ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು (~95%) ತಗ್ಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2029-30ರ ವೇಳೆಗೆ 140 (MT) ದೇಶೀಯ ಕಚ್ಚಾ ಕೋರಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ

ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲು ಕೋರಿಂಗ್ ಕಲ್ಪಿದ್ದಲನ್ನು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ್ತು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಖನಿಜ ಎಂದು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

- **ಅನಿಲೀಕರಣ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪಿದ್ದಲು ಅನಿಲೀಕರಣ ಮಿಷನ್ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಯೂರಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಅನಿಲವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 100 (MT) ಕಲ್ಪಿದ್ದಲು ಅನಿಲೀಕರಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ವಿನಿಮಯ ನಿಯಂತ್ರಕ:** ಪಾರದರ್ಶಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಕಲ್ಪಿದ್ದಲು ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು 2025 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿದ್ದಲು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು (CCO) ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಸುಧಾರಣೆ:** ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಕನ್ವೇಯರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಲೋಗಳಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 139 ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಫಸ್ಟ್ ಮೈಲ್ ಕನಕ್ಟಿವಿಟಿ (FMC) ಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿದೆ.

ಜನಾಂಶಧಿ ಯೋಜನೆ: ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಬಲ

ಸುದ್ದಿ - 2008 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 2015 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಭಾರತೀಯ ಜನಾಂಶಧಿ ಪರಿಯೋಜನಾ (PMBJP), ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೆನೆರಿಕ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ₹ 1 ಕ್ಕೆ ಜನಾಂಶಧಿ ಸುವಿಧಾ ಸ್ಕಾನಿಟರಿ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್‌ಗಳು, ಜನಾಂಶಧಿ ಸುಗಮ್ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಜನಾಂಶಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ (JAKs) ವಿಸ್ತರಣೆ ಸೇರಿವೆ.
- ಈ ಯೋಜನೆಯು 18,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ, ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 2,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಔಷಧಿಗಳು ಹಾಗೂ 300 ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೆನೆರಿಕ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2008 ರಲ್ಲಿ 'ಜನಾಂಶಧಿ ಯೋಜನೆ' ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು 2015 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ಔಷಧೀಯ ಇಲಾಖೆ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ಭಾರತದ ಔಷಧೀಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಧನಗಳ ಬ್ಯೂರೋ.

ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಜನಾಂಶಧಿ ಸುವಿಧಾ ಸ್ಕಾನಿಟರಿ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್:** ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮುಟ್ಟಿನ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ಯಾಡ್‌ಗೆ ₹ 1 ರಂತೆ ಆಕ್ಸೊ-ಬಯೋಡಿಗ್ರೇಡಬಲ್ (oxo-biodegradable) ಸ್ಕಾನಿಟರಿ ಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

- ಜನಾಪಧಿ ಸುಗಮ್ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್: ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು, ಔಷಧದ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- ಜನಾಪಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ: ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧಿಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಫ್ರಾಂಚೈಸ್-ಆಧಾರಿತ ವಿಸ್ತರಣೆ.
- ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧಿಗಳ ಕೊನೆಯ ಮೈಲಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಾಲವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು: ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು.

ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು:

- ವ್ಯಾಪಕ ಜಾಲದ ವಿಸ್ತರಣೆ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ 18,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಬೃಹತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಳಿತಾಯ: ಜೂನ್ 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ, ₹ 7,700 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ₹ 38,000 ಕೋಟಿ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ದೊಡ್ಡ ಔಷಧದ ಬುಟ್ಟಿ: 2,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಔಷಧಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬಹು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 300 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಸ್ತುಗಳು.

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ: ಇರಾಕ್

ಸುದ್ದಿ - ಇರಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಕೆಸಿ-135 ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಟ್ರಾಟೋಟ್ಯಾಂಕರ್ (KC-135 Stratotanker) ವಿಮಾನ ಪತನಗೊಂಡ ನಂತರ ಆರು ಸಾವುಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಕೆಸಿ-135 ಸ್ಟ್ರಾಟೋಟ್ಯಾಂಕರ್ ಅನ್ನು ಆಕಾಶಮಧ್ಯೆ ಇಂಧನ ತುಂಬಲು (mid-air refuelling) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಫೈಟರ್ ಜೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಂಬರ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇರಾಕ್‌ನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಟರ್ಕಿಯೆ, ಇರಾನ್, ಸಿರಿಯಾ, ಜೋರ್ಡಾನ್, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಕುವೈತ್‌ನೊಂದಿಗಿನ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಕಡಲ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
- ಇರಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಕೆಸಿ-135 ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಟ್ರಾಟೋಟ್ಯಾಂಕರ್ ವಿಮಾನ ಪತನಗೊಂಡು ಆರು ಮಂದಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಫೈಟರ್ ಜೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಂಬರ್‌ಗಳಿಗೆ ಆಕಾಶಮಧ್ಯೆ ಇಂಧನ

ತುಂಬಲು ಕೆಸಿ-135 ಸ್ಟ್ರಾಟೋಟಾಂಕರ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- **ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳು:** ಟರ್ಕಿಯ (ಉತ್ತರ), ಇರಾನ್ (ಪೂರ್ವ), ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಜೋರ್ಡಾನ್ (ಪಶ್ಚಿಮ), ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಕುವೈತ್ (ದಕ್ಷಿಣ).
- **ಕಡಲ ಗಡಿಗಳು:** ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- **ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ವತಗಳು:** ಸಿಂಜಾರ್ ಪರ್ವತಗಳು, ಝಾಗ್ರೋಸ್ ಪರ್ವತಗಳು.
- **ನದಿಗಳು:** ಟೈಗ್ರಿಸ್ (Tigris), ಯುಫ್ರೇಟಿಸ್ (Euphrates).
- **ಸರೋವರಗಳು:** ಹಬ್ಬನಿಯಾ, ರಝಾರ್ಝಾ ಅಥವಾ ಲೇಕ್ ಮಿಲ್ಕ್ (ಒಣಗುವ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಸರೋವರ).
- **ಮರುಭೂಮಿಗಳು:** ಪಶ್ಚಿಮ ಮರುಭೂಮಿ (ಸಿರಿಯನ್ ಮರುಭೂಮಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ); ದಕ್ಷಿಣ ಮರುಭೂಮಿ (ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್-ಹಜರಾ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಲ್-ದಿಬ್ಬಿಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ).

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ: ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ

ಸುದ್ದಿ - ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿಯು ಸಾವುನೋವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನವು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಭೂಸಾವ್ಯತ, ಪರ್ವತಮಯ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಇರಾನ್, ತುರ್ಕಮೆನಿಸ್ತಾನ, ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ, ತಜಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪ್ರಮುಖ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಮು ದಾರ್ಯಾ ಮತ್ತು ಹೆಲ್ಮಂಡ್ ನಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು, ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಖರ ಮೌಂಟ್ ನೌಶಾಕ್, ಹಿಂದೂ ಕುಶ್ ಮತ್ತು ಪಾಮಿರ್ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು, ಮತ್ತು ಕಲ್ದಿದ್ದಲು ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನಂತಹ ಖನಿಜಗಳು ಸೇರಿವೆ.
- ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿಯು ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜೀವಗಳನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ (ಕಾಬೂಲ್) ರಾಜಕೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಭೂಸಾವ್ಯತ ಪರ್ವತಮಯ ದೇಶ.
- ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ "ಏಷ್ಯಾದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು" (Gateway to Asia) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಭೂ ಗಡಿಗಳು:** ಭಾರತ (ಈಶಾನ್ಯ), ಪಾಕಿಸ್ತಾನ (ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ), ಇರಾನ್ (ಪಶ್ಚಿಮ) ತುರ್ಕಮೆನಿಸ್ತಾನ, ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ತಜಕಿಸ್ತಾನ (ಉತ್ತರ) ಮತ್ತು ಚೀನಾ (ಈಶಾನ್ಯ).

ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು: ಅಮು ದಾರ್ಯಾ, ಹೆಲ್ಮಂಡ್ ನದಿ, ಕಾಬೂಲ್ ನದಿ.
- ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಖರ: ಮೌಂಟ್ ನೌಶಾಕ್ (Mt. Nowshak).
- ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು: ಹಿಂದೂ ಕುಶ್, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಮಿರ್ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಫೇದ್ ಕೋಹ್ ಶ್ರೇಣಿ.
- ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳು: ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ತಾಮ್ರ, ಯುರೇನಿಯಂ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ರಚಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಹಾರಾಟ: ದೇಶೀಯ ಯುದ್ಧ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಸಾಧನೆ

ಸುದ್ದಿ - ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು ಅವರು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೈಸಲ್ಮೇರ್ ವಾಯುಪಡೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಹಗುರ ಯುದ್ಧ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ (Light Combat Helicopter) ಪ್ರಚಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಟ ನಡೆಸಿದರು.

ಪ್ರಚಂಡ್ (Prachand) ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಬಹು-ಪಾತ್ರ ಹಗುರ ಯುದ್ಧ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ (LCH) ಆಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (HAL) ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹಿಮಾಲಯದ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎತ್ತರದ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ-ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಗಾಳಿಯ (thin-air) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಎತ್ತರ:** ಸಂಪೂರ್ಣ ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ 5,000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಆಗುವ ಮತ್ತು ಟೇಕ್-ಆಫ್ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ವಿಶ್ವದ ಏಕೈಕ ದಾಳಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಪ್ರಚಂಡ್ ಮಾತ್ರ.
- **ಎಂಜಿನ್‌ಗಳು:** ಇದು HAL ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಸಫ್ರಾನ್ (Safran) ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಅವಳಿ ಶಕ್ತಿ ಟರ್ಬೋಶಾಫ್ಟ್ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳಿಂದ ಚಾಲಿತವಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ:** ಈ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಗರಿಷ್ಠ 268 km/h ವೇಗವನ್ನು ಮತ್ತು 550 km ನ ಯುದ್ಧ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಸ್ಟೆಲ್ತ್ (Stealth) ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು ಕಡಿಮೆ ರಾಡಾರ್ ಅಡ್ಡ-ವಿಭಾಗ (radar cross-section), ರಾಡಾರ್-ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅತಿಗಂಪು ನಿಗ್ರಹಕವನ್ನು (infrared suppressor) ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು:** LCH ಅನ್ನು 20 mm ಮುಂಭಾಗದ ತಿರುಗು-ಬಂದೂಕು (nose-mounted turret gun), ಲೇಸರ್-ನಿರ್ದೇಶಿತ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು, ಧ್ರುವಾಸ್ತ್ರ (Dhruvastra) ಟ್ಯಾಂಕ್-ವಿರೋಧಿ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಸ್ಟ್ರಲ್-2 (Mistral-2) ವಾಯುವಿನಿಂದ-ವಾಯುವಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ 12: ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಲೇಖನಗಳು

ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ನಡುವೆ ಭಾರತದ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ

ಪೀಠಿಕೆ: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಪೂರೈಕೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಲಸಿಗರ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ, ಇದು ಭಾರತದ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- **ಇಂಧನ ಅವಲಂಬನೆ:** ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ಆಮದುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ, ಇದು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವಲಸಿಗರ ಉಪಸ್ಥಿತಿ:** ಸುಮಾರು 25 ಮಿಲಿಯನ್ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮೂಲದವರು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹಣ ರವಾನೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು:** ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯಂತಹ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಸಾಗಣೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.
- **ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು:** ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಥಿರತೆಯು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಾದ್ಯಂತ ಆಹಾರ, ರಸಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ನಿಲುವು

- **ಭಿನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:** ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಂತಹ ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಯಿತೊಲ್ಲಾ ಅಲಿ ಖಮೇನಿ ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಿಸಿದರೆ, ಭಾರತದ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು.
- **ವಿಳಂಬವಾದ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ:** ಭಾರತವು ಇರಾನಿನ ರಾಯಭಾರ ಕಚೇರಿಗೆ ವಿದೇಶಾಂಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು 5 ದಿನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ನಂತರ ಮಿನಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ 150 ಸಾವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತಾಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತು.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ:** ಭಾರತದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ಇಸ್ರೇಲ್ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತ-ಇಸ್ರೇಲ್ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ - ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಸಮತೋಲನದ ಸವಾಲು:** ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಇಸ್ರೇಲ್, ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲಿತ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿತು.

ಭಾರತದ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- ಇಂಧನ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳು: ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ತೈಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ, ಮತ್ತು ಅಸ್ಥಿರತೆಯು ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ವಲಸಿಗರ ಮೇಲಿನ ಅಪಾಯಗಳು: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿನ ಸುಮಾರು 25 ಮಿಲಿಯನ್ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮೂಲದವರು (ಅದರಲ್ಲಿ 9 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರತೀಯರು) ಸಂಘರ್ಷದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭದ್ರತಾ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಣ ರವಾನೆಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ವ್ಯಾಪಾರ ಅಡೆತಡೆಗಳು: ಜಾಗತಿಕ ತೈಲದ ಸುಮಾರು 20% ಹಾದುಹೋಗುವ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು: ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಭಾರತದಿಂದ ಇಂಧನ, ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.
- ಕಡಲ ಭದ್ರತಾ ಒತ್ತಡ: ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿನ ನೌಕಾ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಭದ್ರತಾ ಒದಗಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಭಾರತದ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ

- ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಬೆಂಬಲ: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ಪೂರೈಕೆ ಆಘಾತಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: 2022 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾಕ್ಕೆ \$4 ಬಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು.
- ವಲಸಿಗರ ಸುರಕ್ಷತೆ: ಸಂಘರ್ಷ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಆಪರೇಷನ್ ರಾಹತ್, ಯೆಮೆನ್ 2015.
- ಇಂಧನ ನೆರವು: ಗಲ್ಫ್ ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಯವಾದಾಗ ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಇಂಧನ ಪೂರೈಸುವುದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಇಂಧನ ನೆರವು: ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ನೇಪಾಳ ಮತ್ತು ಭೂತಾನ್‌ಗೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ರಫ್ತು.
- ಮಾನವೀಯ ಸಮನ್ವಯ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವುದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಭಾರತದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾಕ್ಕೆ COVID-19 ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ 'ಲಸಿಕಾ ಮೈತ್ರಿ'.

ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಸವಾಲುಗಳು

- ಇಂಧನ ಅಪಾಯ: ಗಲ್ಫ್ ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಯ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ನಿಂದ ಬಂದ ಇಂಧನ ವಿನಂತಿಗಳು.

- **ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ:** 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಭಾರತೀಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮೂಲದವರು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯಂತಹ ಸಂಘರ್ಷ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮ:** ವ್ಯಾಪಾರ, ಹಣ ರವಾನೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಸರಬರಾಜುಗಳ ಅಡ್ಡಿಯು, ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಆಯಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮತೋಲನ:** ಖಮೇನಿಯವರ ಹತ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತದ ನಿಲುವಿನಂತಹ ವಿಳಂಬವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಪಕ್ಷಪಾತದ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ.

ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ:** ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: SAARC COVID-19 ವರ್ಚುವಲ್ ಶೃಂಗಸಭೆ, 2020.
- **ಇಂಧನ ಸಹಕಾರ:** ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂಧನ-ಹಂಚಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮೀಸಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಗ್ರಿಡ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಭಾರತ-ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಮತ್ತು ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯಾಪಾರ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ ಏಕೀಕರಣ:** ಅಡ್ಡಿಯಾದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು, ದೃಢವಾದ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಒಟ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರದ 5% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ SAARC-ಒಳಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ವಲಸಿಗರ ರಕ್ಷಣೆ:** ಸಂಘರ್ಷ ಪೀಡಿತ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ದೃಢವಾದ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಆಪರೇಷನ್ ರಾಹತ್, ಯೆಮೆನ್ 2015.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ:** ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಾಗ, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಶಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲಿತ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಇಸ್ರೇಲ್, ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಸಮಾನಾಂತರ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಭಾರತದ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ: ಸಮತೋಲನವೇ ಶಕ್ತಿ, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬಲ; ಒಂದು ಪೂರ್ವಭಾವಿ ವಿಧಾನವು ಇಂಧನವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರಸ್ಥಾಪಕತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ, ಆ

ಮೂಲಕ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ವಸಾಹಕತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಒತ್ತಡದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ. (250 ಪದಗಳು) (15 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ

ಪೀಠಿಕೆ: ಕಳೆದ ಆರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನ ಮತದಾರರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೂ ಈ ಗಮನಾರ್ಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಅನುಪಾತದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ

- **ಅರ್ಥ:** ಇದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಲು, ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ, ತನ್ಮೂಲಕ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮತದಾರರ ಸಮಾನತೆ:** ಲಿಂಗ ಮತದಾನದ ಅಂತರವು 11.2% (1967) ರಿಂದ ಬಹುತೇಕ 0% (2019 ಮತ್ತು 2024) ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ.
- **ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:** 2024 ರ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ 74 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು (~13.6%) ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- **ಉಮೇದುವಾರಿಕೆ ಅಂತರ:** 2024 ರಲ್ಲಿ 800 ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಇನ್ನೂ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಶಸ್ಸು:** 2024 ರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ 6% ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 9% ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ.
- **ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ:** 2011 ರ ನಂತರ, ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತದಾನ ಪ್ರಮಾಣವು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ~2% ರಷ್ಟು ಮೀರಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ

- **ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಧ್ವನಿ:** 2019 ಮತ್ತು 2024 ರ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮತದಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದು, ಇದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

- **ನೀತಿಯ ಪ್ರಭಾವ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಮಹಿಳಾಕೇಂದ್ರಿತ ನೀತಿಗಳು- ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- **ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ:** 2024 ರಲ್ಲಿ 50% ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಾಯಕತ್ವದ ನೆಲೆ:** ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1.4 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಥಳೀಯ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭವಿಷ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳು

- **ಪಿತ್ಯಪ್ರಧಾನ ನಿಯಮ:** 22% ಮಹಿಳೆಯರು ಪಿತ್ಯಪ್ರಧಾನ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅಡಚಣೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ (Lokniti-CSDS ಸಮೀಕ್ಷೆ).
- **ಮನೆಯ ಹೊರೆ:** 13% ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವಿಕೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಕುಟುಂಬದ ಅನುಮೋದನೆ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಯಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಕುಟುಂಬದ ಅನುಮತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 2024 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 50% ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಉಮೇದುವಾರಿಕೆ ಅಂತರ:** 2024 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 800 ಮಹಿಳೆಯರು ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಸಾವಿರಾರು ಪುರುಷ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಕೊರತೆ:** 2024 ರ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ 74 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು (~13.6%) ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನ ಮತದಾನದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮ

- **ನೀತಿ ಪಕ್ಷಪಾತ:** ಕಡಿಮೆ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕರು ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು, ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಅಜ್ಮೀರ್‌ನಲ್ಲಿ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ನೀರಿಗಿಂತ ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿವೆ.
- **ಪ್ರಾಕ್ಶಿ ರಾಜಕೀಯ:** ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಪುರುಷರು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಡಿಶಾದ "ಪತಿ-ಪಂಚಾಯತ್" ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿತೆ:** ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕರ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಸೆಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕತ್ವವು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸಿತು.
- **ವಿಧಾನಸಭೆ ಅಂತರ:** ಕರ್ನಾಟಕವು 224 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 10 ಮಹಿಳಾ ಶಾಸಕರನ್ನು (MLAs) ಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಖಾತರಿಗಳು:** ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಚ್ಛೇದ 325 ಮತ್ತು 326 ಸಮಾನ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಪರಿಚ್ಛೇದ 84 ಮತ್ತು 173 ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ.
- **ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿಗಳು:**
 - 73 ನೇ ಮತ್ತು 74 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 33% ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.
 - ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಕಾಯ್ದೆ 2023 (106 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ 33% ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ (ಕ್ಷೇತ್ರ ಮರುವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ಜನಗಣತಿಯ ನಂತರ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು).
- **ಸಶಕ್ತ ಪಂಚಾಯತ್-ನೇತ್ರಿ ಅಭಿಯಾನ:** ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ನಿರ್ಭಯ ರಹಿತ ಉಪಕ್ರಮ:** ಕಾನೂನು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮಾದರಿ ಮಹಿಳಾ ಸ್ನೇಹಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು:** ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಅಭಿಯಾನ:** ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲದ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ಕೋಟಾಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು:** ಸಮಾನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಸತ್ತು, ರಾಜ್ಯ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು 33% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

- **ನಾಯಕತ್ವ ತರಬೇತಿ:** ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಶಕ್ತ ಪಂಚಾಯತ್-ನೇತ್ರಿ ಅಭಿಯಾನದಂತಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಬಲೀಕರಣ:** ಕೀನ್ಯಾದ 'ವಿಮೆನ್ ಇನ್ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್' ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಪ್ರಚಾರಗಳು, ಇ-ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮತದಾರರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಚುವಲ್ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು.
- **ನಿಯಮಾವಳಿ ಬದಲಾವಣೆ:** ಸ್ವೀರಿಯೊಟ್ಟಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ಸವಾಲು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಲು ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
- **ಪಕ್ಷದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು:** ಮಹಿಳೆಯರ ಚುನಾವಣಾ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪಕ್ಷದ ಕೋಟಾಗಳು, ಪ್ರಚಾರ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಮಹಿಳಾ ಸ್ನೇಹಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಉಪಕ್ರಮ.
- **"ಮತದಾನದಿಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದವರೆಗೆ":** ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನವಾಗಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ, ನಿಜವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವು ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಒಂದು ಸಮಗ್ರ-ಸರ್ಕಾರದ ವಿಧಾನವು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ನಾಯಕತ್ವ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿಸಲು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಿಂಗ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು) (15 ಅಂಕಗಳು)

2027ರ ಜನಗಣತಿಯ ನಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭ

ಪೀಠಿಕೆ: ಮುಂಬರುವ 2027ರ ಜನಗಣತಿಯು ಸಂಸದೀಯ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸಲು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಬಾಕಿಯಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ (Delimitation) ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮೂಲ ತತ್ವ:** ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನವಾಗಿರಿಸುವ ಮೂಲಕ "ಒಬ್ಬವ್ಯಕ್ತಿ, ಒಂದು ಮತ, ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ" ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

- ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆದೇಶ: ಸಂವಿಧಾನದ 82ನೇ ವಿಧಿ (ಸಂಸತ್ತು) ಮತ್ತು 170ನೇ ವಿಧಿ (ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳು) ಪ್ರತಿ ದಶವಾರ್ಷಿಕ ಜನಗಣತಿಯ ನಂತರ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಗಡಿಗಳ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗದ ಕುರಿತು:

- ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗವು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಅಂಕಿಮತೆ: ಇದರ ಆದೇಶಗಳು ಕಾನೂನಿನ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.
- ಸಂಯೋಜನೆ: ಇದು ಹಾಲಿ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ, ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಸಹ ಸದಸ್ಯರು: ಯಾವುದೇ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದ 10 ಸಹ ಸದಸ್ಯರನ್ನು (ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರು) ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮೀಸಲಾತಿ ಆದೇಶ: 330ನೇ ವಿಧಿ (ಲೋಕಸಭೆ) ಮತ್ತು 332ನೇ ವಿಧಿ (ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳು) ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ಯಾವುದೇ ಮಾಪಾಡುಗಳಿಲ್ಲ: ಆಯೋಗವು ತನ್ನ ಆದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಈ ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ದಿನಾಂಕ: ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಹೊಸ ಗಡಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಇತಿಹಾಸ

- ಆಯೋಗಗಳು: ಭಾರತವು 1952, 1963, 1973 ಮತ್ತು 2002 ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ.
- ಸ್ಥಾನಗಳ ಸ್ಥಗಿತ (Seat Freeze): ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು 42ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ (1976) ಯು ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು 1971ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿತು. 84ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ (2001) ಯು ಈ ಸ್ಥಗಿತವನ್ನು 2026ರ ನಂತರದ ಮೊದಲ ಜನಗಣತಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು.
- ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಆಧಾರ: 87ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ (2003) ಯು ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಆಧಾರವನ್ನು 1991ರ ಜನಗಣತಿಯಿಂದ 2001ರ ಜನಗಣತಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತು, ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು 1971ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿತು.

- ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: 2002ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 2001ರ ಜನಗಣತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಂತರಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸಿತು, ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸವಾಲುಗಳು

- ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಂಡ (Demographic Penalty): ಜನಸಂಖ್ಯಾ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯು, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಅಂತರ: 1971ರ ಸ್ಥಾನಗಳ ಸ್ಥಗಿತವು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಕೆಲವು ಸಂಸದರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಸಮಯದ ಒತ್ತಡ: 2021ರ ಜನಗಣತಿಯ ಮುಂದೂಡಿಕೆಯು 2029ರ ಚುನಾವಣೆಗೂ ಮುನ್ನ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಮಯವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಸಮತೋಲನ: 2001ರ ನಂತರದ ತ್ವರಿತ ಆಂತರಿಕ ವಲಸೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಳೆಯದಾಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ನೈಜ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.
- ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಒತ್ತಡ: ಲೋಕಸಭೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನವೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಶಾಸಕಾಂಗ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಪರಿಹಾರಗಳು

- ಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ: ಲೋಕಸಭಾ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು 888ಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಸಹ, ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ತೂಕದ ಮಾಪನಗಳು (Weighted Metrics): ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರಿತ ಸ್ಥಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೂಕದ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ಹಣಕಾಸು ಸೂತ್ರ: ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಗಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಡಬೇಕು.
- ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ: ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ "ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ" (Representation Floor) ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತನ್ನ 1971ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಮಿಶ್ರ ಹಂಚಿಕೆ (Hybrid Allocation):** 1971ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಗಣತಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮಿಶ್ರ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಒಮ್ಮತ ಮೂಡಿಸುವುದು:** ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತ ಮೂಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರ್-ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ (Inter-State Council) ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- **ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ:** ಕೇವಲ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಂತಹ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೂಕದ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- **ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:** ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗವು ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.
- **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸದೃಶತೆ:** ನೈಜ-ಸಮಯದ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (GIS) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಾನವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಭೂತ ಆಶಯವಾದ "ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಮತ, ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ" ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿದೆ.
- ಸಹಕಾರಾತ್ಮಕ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತತ್ವದಡಿ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರಿಶೀಲನಾ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. 2027ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀರಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣದ

ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಯಾವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು? (250 ಪದಗಳು)

2. "ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯು ಕೇವಲ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿದೆ." ಈ ಹೇಳಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)

ಭಾರತ ನಕ್ಸಲ್ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಮುಕ್ತವೆಂದು ಘೋಷಣೆ

ಪೀಠಿಕೆ: ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು (MHA) ಭಾರತವು ನಕ್ಸಲ್-ಮುಕ್ತವಾಗುವ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

- **ಗಡುವು:** ಮಾವೋವಾದಿ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಉಗ್ರಗಾಮಿ ಜಾಲಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಮಾರ್ಚ್ 31, 2026 ರ ಗಡುವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಲುಪಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದದ ಚಿತ್ರಣ (LWE)

- **ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು:** ಒಟ್ಟು ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದ-ಪೀಡಿತ (LWE) ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2014 ರಲ್ಲಿ 126 ರಿಂದ 2026 ರ ಆರಂಭದ ವೇಳೆಗೆ ಕೇವಲ 7 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.
- **ಹೆಚ್ಚು ಪೀಡಿತ:** ಕೇವಲ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ "ಹೆಚ್ಚು ಪೀಡಿತ" ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿವೆ - ಬಿಜಾಪುರ, ಸುಕ್ಕಾ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಪುರ; ಇವೆಲ್ಲವೂ ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿವೆ.
- **ಲೆಗಸಿ ಮತ್ತು ಥ್ರಸ್ಟ್:** 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಈಗ "ಲೆಗಸಿ ಮತ್ತು ಥ್ರಸ್ಟ್" (Legacy and Thrust) ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಮರುಕಳಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಿರಂತರ ರಾಜ್ಯ ಬೆಂಬಲ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಹಿಂಸಾಚಾರ:** LWE-ಪ್ರೇರಿತ ಹಿಂಸಾಚಾರವು 88% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, 2010 ರಲ್ಲಿನ 1,936 ಘಟನೆಗಳಿಂದ 2025 ರಲ್ಲಿ 234 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.
- **ಸಾವುನೋವುಗಳ ಇಳಿಕೆ:** ಒಟ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 90% ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದೆ, 2010 ರಲ್ಲಿನ 1,005 ರಿಂದ 2025 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 100 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ಉಗ್ರವಾದದ (LWE) ಯಶಸ್ವಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು

- **ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ:** COBRA ಮತ್ತು Greyhounds ನಂತಹ ಗಣ್ಯ ಪಡೆಗಳು, ಬಂಡುಕೋರರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಗದ "ವಿಮೋಚಿತ ವಲಯಗಳನ್ನು" ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಂಪನಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ನೆಲೆಗಳನ್ನು (Company Operating Bases) ಬಳಸಿಕೊಂಡವು.

- **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಏಕೀಕರಣ:** 12,000 ಕಿ.ಮೀ. ಸರ್ವೆ-ಮಿತು ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು ಬಂಡುಕೋರರ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸಿತು.
- **ಮಾಹಿತಿ ಸಮರ:** 4G ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ 9,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೊಬೈಲ್ ಟವರ್‌ಗಳು, ದೂರದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಾಲದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾವೋವಾದಿ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸಿದವು.
- **ಆರ್ಥಿಕ ದಿಗ್ಗಂಧನ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತನಿಖಾ ದಳ (NIA) ಮತ್ತು ಜಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಿಂದ (ED) ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆಸ್ತಿ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು "ನಗರ ನಂಟು" ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಧನಸಹಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿತು.
- **ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳ:** ಶರಣಾಗತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಯು 2014 ರಿಂದ 10,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ನಗದು ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಶರಣಾಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು.
- **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಏಕಲವ್ಯ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ (Aspirational District) ಯೋಜನೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಮಾವೋವಾದಿ "ಜನತನಾ ಸರ್ಕಾರ" (ಸಮಾನಾಂತರ ಸರ್ಕಾರ) ಅನ್ನು ಗೋಚರ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರಾಜ್ಯ ಸೇವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿತು.
- **ಏಕೀಕೃತ ಕಮಾಂಡ್:** ಏಕೀಕೃತ ಕಮಾಂಡ್ ರಚನೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗಳಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಿಂಕ್ರೊನೈಸ್ ಮಾಡಿತು, ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳು ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ "ಗಡಿ-ಜಿಗಿಯುವ" ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿತು.

ಮುಂದುವರಿದ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸವಾಲುಗಳು

- **ಗರಿಲ್ಲಾ ಶೇಷಗಳು:** ಹೆಚ್ಚು ಚಲನಶೀಲ "ಹಾರ್ಡ್‌ಕೋರ್" ಗುಂಪುಗಳು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಅಬುಜ್‌ಮಾಡ್ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮದ ದಾಳಿಗಳ ನಿರಂತರ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.
- **ರಹಸ್ಯ ಜಾಲಗಳು:** ಭೂಗತ ನಗರ ಜಾಲಗಳನ್ನು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಗುಪ್ತಚರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಸಶಸ್ತ್ರ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವಿಕೆಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.
- **ಭದ್ರತಾ ಅತಿ-ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಆಪರೇಟಿಂಗ್ ಬೇಸ್‌ಗಳನ್ನು (Forward Operating Bases) ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೂ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರದ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಪುನರಾವರ್ತನೆ:** ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಕೊರತೆಯು, ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಉಗ್ರವಾದದತ್ತ ತಳ್ಳಬಹುದು.

- **ಗಡಿ ದುರ್ಬಲತೆ:** ಗುಪ್ತಚರ ಹಂಚಿಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಏಕೀಕೃತಗೊಳ್ಳದ ಹೊರತು, ರಂಧ್ರವಿರುವ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಗಡಿಗಳು ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ 'ಸುರಕ್ಷಿತ ವಲಯಗಳನ್ನು' ನೀಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತವೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **ಗ್ರಾಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಧರ್ತಿ ಆಬಾ ಜನಜಾತಿಯ ಗ್ರಾಮ ಉತ್ಕರ್ಷ ಅಭಿಯಾನವು (DA-JGUA) ವಸತಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್‌ನಲ್ಲಿ 100% ಕವರೇಜ್ ಸಾಧಿಸಲು 25 ಪ್ರಮುಖ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ 63,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬುಡಕಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿದೆ.
- **PVTG ಬೆಂಬಲ:** PM-JANMAN ಅತ್ಯಂತ ದೂರದ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 75 ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು (PVTGs) ಗುರಿಯಾಗಿಸಿದೆ.
- **ನಂಬಿಕೆ ನಿರ್ಮಾಣ:** ಸಿವಿಕ್ ಆಕ್ಷನ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ (CAP) ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ವಿತರಿಸಲು ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಿದೆ.
- **ಅರಣ್ಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:** ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವನ್ ಧನ್ ವಿಕಾಸ್ ಕೇಂದ್ರ (VDVK) ಯೋಜನೆಯು ಸಣ್ಣ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ 2,200 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಏಕೀಕರಣ:** 4G ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಯೋಜನೆಯು ಅರಣ್ಯದ ಆಳವಾದ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಿಡ್‌ಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು 8,500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊಬೈಲ್ ಟವರ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಕೌಶಲ್ಯ ಏಕೀಕರಣ:** ಕೌಶಲ್ ವಿಕಾಸ್ ಯೋಜನೆಯು ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕರಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸಲು 46 ಐಟಿಐಗಳು (ITIs) ಮತ್ತು 49 ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ಗುಪ್ತಚರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಲವರ್ಧನೆ:** ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಅಬುಜ್‌ಮಾಡ್‌ನಂತಹ ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಉಗ್ರರ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಗುಪ್ತಚರ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ನಿಖರವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು.
- **ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ:** ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯುವಕರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇದು ಯುವಕರು ಮರಳಿ ಉಗ್ರವಾದದತ್ತ ಮುಖಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಗರ ನಕ್ಷಲ್ ಜಾಲಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವಿಕೆಯತ್ತ ವಾಲ್ತುರುವ ಗುಪ್ತ ನಗರ ನಕ್ಷಲ್ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಅವುಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು (Funding routes) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬೇಕು.

- ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ನಿರಂತರ ಉಪಸ್ಥಿತಿ: ಕೇವಲ ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳ ನಿಯೋಜನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಭಾರತವು "ನಕ್ಸಲ್-ಮುಕ್ತ" ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿರುವುದು ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ದ್ವಿಮುಖ ತಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಈ ಯಶಸ್ಸು ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಆದರೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರವಾದವು ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮರುಕಳಿಸದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಈ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ದಕ್ಷತೆ, ಜನರೊಂದಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದವನ್ನು (LWE) ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ 'ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದ್ವಿಮುಖ ತಂತ್ರ'ದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ. (250 ಪದಗಳು)
2. ಭಾರತವು ನಕ್ಸಲ್ ಮುಕ್ತವಾಗುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತಾ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸವಾಲುಗಳು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಕಳಿಸದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಓಝೋನ್ ಮಾಲಿನ್ಯ

ಪೀಠಿಕೆ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈ ಓಝೋನ್ ಮಾಲಿನ್ಯ (surface ozone pollution) ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ, ಇದು ಬೇಸಿಗೆಯ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಚಳಿಗಾಲದ ಹೊಗೆಯಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

- ಮೇಲ್ಮೈ ಓಝೋನ್: ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ ಸಾರಜನಕ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳು (NOx) ಪ್ರಬಲ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳೊಂದಿಗೆ (Volatile Organic Compounds - VOCs) ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ, ನೆಲಮಟ್ಟದ ಓಝೋನ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.
- ತಾಪಮಾನ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು: ಶಾಖ ಮತ್ತು ಬಲವಾದ ಸೌರ ವಿಕಿರಣವು ದ್ಯುತಿಸಾಸಾಯನಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು (photochemical reactions) ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಓಝೋನ್ ರಚನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

- **ಜೈವಿಕ VOC:** ಬಿಸಿ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಸ್ಯಗಳು ಜೈವಿಕ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು (Biogenic Volatile Organic Compounds - BVOCs) ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ, ಇವು NOx ನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ ಓರೋನ್ ಅನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ:** ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನ ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಶಾಖದ ಅಲೆಗಳು (heatwave events) BVOC ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಓರೋನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.
- **ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ:** ವಾಹನಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯು ಓರೋನ್ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪೂರ್ವಗಾಮಿಗಳನ್ನು (precursors) ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ಮೈ ಓರೋನ್ ಮಾಲಿನ್ಯ

- **ಮೇಲ್ಮೈ ಓರೋನ್ ಎಂಬುದು** ದ್ವಿತೀಯಕ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕವಾಗಿದ್ದು (secondary air pollutant), ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಶಾಖದ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳು (NOx) VOC ಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದಾಗ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ನೆಲಮಟ್ಟದ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕ:** ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಓರೋನ್ ಪದರದಂತಲ್ಲದೆ (stratospheric ozone layer), ಮೇಲ್ಮೈ ಓರೋನ್ ನೆಲದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ (ಟ್ರೋಪೋಸ್ಫಿಯರ್) ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಮಾನವರು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳು:** ವಾಹನಗಳ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಜೈವರಾಶಿ ಸುಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ VOC ಗಳು (BVOCs) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಸ್ಯಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ.
- **ಋತುಮಾನದ ಸಂಭವನೀಯತೆ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನ, ಬಲವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾದ ಗಾಳಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೇಲ್ಮೈ ಓರೋನ್ ಮಾಲಿನ್ಯವು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- **ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳು:** ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆಗಳು, ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಕಿರಿಕಿರಿ, ಕಡಿಮೆ ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಮಾವನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳು:** ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಸಸ್ಯ ಅಂಗಾಂಶಗಳನ್ನು ಹಾನಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳು (VOCs)

- VOC ಗಳು ಕಾರ್ಬನ್ ಆಧಾರಿತ ಅನಿಲಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವು ಇಂಧನಗಳು, ದ್ರಾವಕಗಳು, ಬಣ್ಣಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯಂತಹ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಆವಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

- ಮಾಲಿನ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ: ನೆಲಮಟ್ಟದ ಓಝೋನ್ ಮತ್ತು ದ್ಯುತಿರಾಸಾಯನಿಕ ಹೊಗೆಯನ್ನು (photochemical smog) ರೂಪಿಸಲು VOC ಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ (NOx) ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಜೈವಿಕ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳು (BVOCs)

- BVOC ಗಳು ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮರಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊರಸೂಸಲ್ಪಡುವ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳಾಗಿವೆ.
- ಉದಾಹರಣೆಗಳು: ಎಲೆಗಳು, ಹೂವುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಂಡಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಐಸೊಪ್ರೀನ್ (isoprene), ಮೊನೊಟೆರಪೀನ್‌ಗಳು (monoterpenes), ಮತ್ತು ಸೆಸ್ಕ್ವಿಟೆರಪೀನ್‌ಗಳು (sesquiterpenes) ಸಾಮಾನ್ಯ BVOC ಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.
- ಓಝೋನ್ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ: VOC ಗಳಂತೆಯೇ, BVOC ಗಳು ಕೂಡ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ (NOx) ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ ಮೇಲ್ಮೈ (ನೆಲಮಟ್ಟದ) ಓಝೋನ್ ಅನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.
- ಪರಿಸರ ಪಾತ್ರ: BVOC ಗಳು ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂವಹನ, ಒತ್ತಡ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣದ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ನಗರ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತಾಗ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು.

ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು

- ಪೂರ್ವಗಾಮಿ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು: ವಾಹನಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವರಾಶಿ ಸುಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ NOx ಮತ್ತು VOC ಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆ: ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ ದಹನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಇಂಧನಗಳನ್ನು (BS-VI ಮಾನದಂಡಗಳು) ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆ: ಹೆಚ್ಚಿನ BVOC-ಹೊರಸೂಸುವ ಜಾತಿಗಳ (ಕೆಲವು ಫಿಕ್ಸ್ ಜಾತಿಗಳು) ಬದಲಿಗೆ ಕಡಿಮೆ BVOC-ಹೊರಸೂಸುವ ಮರಗಳ ಜಾತಿಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಬಬೂಲ್, ಬಿಲ್ವಪತ್ರ) ನೆಡುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು: ಹೆಚ್ಚಿನ ಓಝೋನ್ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಓಝೋನ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಜಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀತಿಗಳು: ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲಗಳು ಮತ್ತು ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಹವಾಮಾನ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓಝೋನ್ ರಚನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

- **ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಪೆನಾಲ್ಟಿ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ-ಓರೋನ್ ದಿನಗಳ ಅವರ್ತನ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ "ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಪೆನಾಲ್ಟಿ" (climate penalty) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನವು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪರಿಸರದ ಅಸಮತೋಲನಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- **ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳ ಜಾರಿ:** ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸಲ್ಪಡುವ ಸಾರಜನಕ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳು (NOx) ಮತ್ತು ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು (VOCs) ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು BS-VI ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ:** ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಾಗ, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಜೈವಿಕ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು (BVOCs) ಹೊರಸೂಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಮರಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಬೇವಿನ ಮರ, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ) ನೆಡುವುದಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
- **ಸಮಗ್ರ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಬೇಸಿಗೆಯ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (Air Quality Management Action Plans) ರೂಪಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಸಂಯೋಜನೆ:** "ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಪೆನಾಲ್ಟಿ" (climate penalty) ಯಂತಹ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯ ನೀತಿಗಳೊಂದಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನಗಳ ಕಡಿತ, ಇ-ವಾಹನಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಳ) ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- **ಸುಧಾರಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ:** ಮೇಲ್ಮೈ ಓರೋನ್ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಳೆಯಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಖರತೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಇದರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ನಿರಂತರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಸಿಗೆಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಓರೋನ್ ಮಾಲಿನ್ಯವು ಕೇವಲ ನಗರದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರದೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿಶಾಲ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ಚಳಿಗಾಲದ ಹೊಗೆಯಷ್ಟೇ (winter smog) ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ

ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಕೇವಲ ವಾಹನ ಅಥವಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಜೈವಿಕ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗಳು (BVOCs) ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

- ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ "ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಪೆನಾಲ್ಟಿ" (climate penalty) ಯ ಭೀತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ತ್ವರಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ-ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾದ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಓಝೋನ್ (surface ozone) ಮಾಲಿನ್ಯದ ರಚನೆಯ ಹಿಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ಇದು ಚಳಿಗಾಲದ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)
2. "ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಪೆನಾಲ್ಟಿ" (climate penalty) ಮತ್ತು "ಜೈವಿಕ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳು" (BVOCs) ಎಂದರೇನು? ನಗರ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ನೀತಿಗತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಜೌಕಾಸಿಯ ಮಹತ್ವ

ಪೀಠಿಕೆ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಬಾಕಿ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ವಿಳಂಬವು, ವಿವಾದಗಳ ತ್ವರಿತ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತು ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಜೌಕಾಸಿಯನ್ನು (Plea bargaining) ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್‌ನ ಕರೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

- **ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಾಕಿ:** 5 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕರಣಗಳು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿವೆ, ಈ ಪೈಕಿ 80% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿವೆ.
- **ವಿಳಂಬಿತ ನ್ಯಾಯ:** ಇದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವಿಚಾರಣೆಗಳು, ವಿಚಾರಣಾಧೀನ ಬಂಧನ (Undertrial detention) ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಭಾವ:** ಇದು ಒಪ್ಪಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ವ್ಯವಹಾರದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- **ನಂಬಿಕೆಯ ಸವೆತ:** ನಿಧಾನಗತಿಯ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶ್ವಾಸದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಜೌಕಾಸಿ (Plea Bargaining) ಎಂದರೇನು?

ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿಯು ಒಂದು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಯು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದ ಆರೋಪಗಳು ಅಥವಾ ಹಗುರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (Pleads guilty).

- **ಮೂಲ:** 19 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ USA ನಲ್ಲಿ ಇದು US ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಂದ:** ಇದು ಆರೋಪಿ, ಅಭಿಯೋಜನೆ (Prosecution) ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ನಡುವಿನ ಮಾತುಕತೆ ಅಥವಾ ಚೌಕಾಸಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು:** USA, UK, ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಂತಹ ದೇಶಗಳು ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತವೆ. USA ನಲ್ಲಿ 90% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಈ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಮೂಲಕ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿ

- **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:** ಇದನ್ನು CrPC ತಿದ್ದುಪಡಿ 2005 ರ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು; ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದು BNSS 2023 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 289-300 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- **ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ:** 7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿರುವ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ; ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಇದು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಾತುಕತೆಯ ಇತ್ಯರ್ಥಗಳ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- **ಕಡಿಮೆ ಅಳವಡಿಕೆ:** ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಇದನ್ನು 1% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ:** ಇದಕ್ಕೆ ಆರೋಪಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಯೋಜನೆಯ ಸಮ್ಮತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ:** ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮಾತುಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಅಭಿಯೋಜಕರು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ವ್ಯಕ್ತಿಪರರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.

- **ವಕೀಲರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ:** ಮಾತುಕತೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲು ವಕೀಲರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಆರಂಭಿಕ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ:** ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ವಿಚಾರಣೆ-ಪೂರ್ವ ಇತ್ಯರ್ಥಗಳನ್ನು (Pre-trial settlements) ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.
- **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅರಿವು:** ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿಯು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ, ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಸೋಲಿನ ಸಂಕೇತವಲ್ಲ ಎಂದು ಕಕ್ಷಿದಾರರಿಗೆ (Litigants) ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬದ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಬಹುದು? ಅದರ ಸೀಮಿತ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು).
2. ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಧನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)

ಭಾರತದ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆ: 2031-2035ರ ಹೊಸ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗುರಿಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ಕೇಂದ್ರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ 2031-2035ರ ಅವಧಿಗೆ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಕೊಡುಗೆ (Nationally Determined Contribution - NDC) ಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ.

ಅನುಷ್ಠಾನ: ಭಾರತದ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಯನ್ನು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPCC) ಮತ್ತು ಅದರ ಒಂಬತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಕೊಡುಗೆ (NDC):

- ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗಳು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಸ್ವಯಂ-ನಿರ್ಧಾರಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಕಾನೂನು ಸ್ವರೂಪ:** ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದವು ವರದಿ ಮಾಡುವ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- **ರಾಚೆಟ್ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ (Ratchet Mechanism):** ದೇಶಗಳು ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನವೀಕರಿಸಿದ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗಳನ್ನು ಯುಎನ್‌ಎಫ್‌ಸಿಸಿ (UNFCCC) ಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
- **ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ನಿಯಮ:** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸತತ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಯು ಹಿಂದಿನ ಸಲ್ಲಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

- ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳು: ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಯು ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯ ಗುರಿಗಳು (mitigation targets), ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಷರತ್ತುಬದ್ಧ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಪಾರದರ್ಶಕತೆ: ತಮ್ಮ ಗುರಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ದೇಶಗಳು ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಐಸಿಟಿಯು (ICTU - Information to Facilitate Clarity, Transparency, and Understanding) ಅನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
- ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ: ಯುಎನ್‌ಎಫ್‌ಸಿಸಿಸಿ (UNFCCC) ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸಲಾಗುವ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ಟಾಕ್ ಟೇಕ್ (GST) ಮೂಲಕ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) 3.0: ಮೂರನೇ ಸುತ್ತಿನ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗಳನ್ನು 2025-2026ರೊಳಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಿದ್ದು ಇದು 2035 ರವರೆಗಿನ ಹವಾಮಾನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) 3.0 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ನವೀಕರಿಸಿದ ಗುರಿಗಳು:

- ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆ: 2035 ರ ವೇಳೆಗೆ 2005 ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಜಿಡಿಪಿ (GDP) ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯಲ್ಲಿ 47% ಕಡಿತ.
- ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಪಾಲು: 2035 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಚಿತ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 60% ರಷ್ಟು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ (non-fossil) ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು.
- ಕಾರ್ಬನ್ ಸಿಂಕ್ (Carbon Sink): 2035 ರ ವೇಳೆಗೆ 2005 ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಗಳ ಹೊದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 3.5 ರಿಂದ 4.0 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು CO₂ ತತ್ಸಮಾನ ಸಿಂಕ್ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

ಗುಣಾತ್ಮಕ ಗುರಿಗಳು:

- ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನಶೈಲಿ: ಮಿಷನ್ ಲೈಫ್ (Mission LiFE) ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಹಸಿರು ಬೆಳವಣಿಗೆ: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ, ಬ್ಯಾಟರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹಸಿರು ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 'ವಿಕಸಿತ ಭಾರತ @ 2047' ಕ್ಕೆ (Viksit Bharat @ 2047) ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ: ಕರಾವಳಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಕೃಷಿ, ಹಿಮಾಲಯದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಾದ್ಯಂತ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು (resilience) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಹಸಿರು ಹಣಕಾಸು: ದೇಶೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಸ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಹವಾಮಾನ ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇಡುವುದು.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ: ಹವಾಮಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (R&D) ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ಹೋಲಿಕೆ:

ಬದ್ಧತೆ	ಎನ್‌ಡಿಸಿ 2.0 (2030)	ಎನ್‌ಡಿಸಿ 3.0 (2035)	ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಗತಿ
ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆ	45% ಕಡಿತ (2005 ರ ಮೂಲ ವರ್ಷ)	47% ಕಡಿತ (2005 ರ ಮೂಲ ವರ್ಷ)	36% ಕಡಿತ (2020)
ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	50% ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	60% ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	52.57% (ಫೆಬ್ರವರಿ 2026)
ಕಾರ್ಬನ್ ಸಿಂಕ್ (CO ₂ ತತ್ಸಮಾನ)	2.5 ರಿಂದ 3.0 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳು	3.5 ರಿಂದ 4.0 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳು	2.29 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳು (2021)

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- **ಹವಾಮಾನ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:** ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಭರವಸೆ ನೀಡಲಾದ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಹವಾಮಾನ ನಿಧಿ (Climate Finance) ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರವನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) ಗುರಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳ ನೀತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ:** ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ, ಹಸಿರು ಜಲಜನಕ (Green Hydrogen) ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
- **ಅರಣ್ಯೀಕರಣದ ವೇಗವರ್ಧನೆ:** ನಿಗದಿತ ಕಾರ್ಬನ್ ಸಿಂಕ್ (Carbon Sink) ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ತೀರ್ಮಾನ: ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮರ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- 2031-2035ರ ಅವಧಿಯ ಹೊಸ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC 3.0) ಗುರಿಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಜಾಗತಿಕ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಚಲ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ 'ವಿಕಸಿತ ಭಾರತ'ದ (Viksit Bharat) ತ್ವರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ-ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ನೀಲಿನಕ್ಷೆ ಬಲವಾದ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ದಕ್ಷಿಣದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತವು, ದೇಶೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ (ಮಿಷನ್ ಲೈಫ್ - Mission LiFE) ಸಕ್ರಿಯ

ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಭಾರತದ ಎನ್‌ಡಿಸಿ 3.0 (2031-2035) ಗುರಿಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನ ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)
2. ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ಟಾಕ್‌ಟೇಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ಎನ್‌ಡಿಸಿ 3.0 ಗುರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಜಾಗತಿಕ ದಕ್ಷಿಣದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಹವಾಮಾನ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ: ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ದುರ್ಬಲ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿಕ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು, ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ ಮತ್ತು ಅನಿಯಮಿತ ಮಳೆಯಂತಹ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ತೀವ್ರಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭೌಗೋಳಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ದೇಶದ ಕೃಷಿ ಇಳುವರಿ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಆರಂಭಿಕ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು:** ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದವು, ಇದು ಕಾಲೋಚಿತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು (seasonal norms) ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿತು.
- **ಶುಷ್ಕ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು:** ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಾಲೋಚಿತ ಪರಿವರ್ತನೆಯ (seasonal transition) ಬದಲಾಗಿ ಬಿಸಿ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವು.
- **ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮಾರುತಗಳ ಪ್ರಭಾವ:** ತೀವ್ರವಾದ ಹವಾಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ (thunderstorms), ಆಲಿಕಲ್ಲು (hail), ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಪಾತವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದವು, ಇದರಿಂದ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ಯಂತ ತಾಪಮಾನವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

- **ಮಳೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:** ಒಡಿಸಾ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆಯಾಯಿತು; ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣದಿಂದ ಮಿತವಾದ ಮಳೆಯಾಯಿತು.

ಅನಿಯಮಿತ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- **ದುರ್ಬಲ ಮಾರುತಗಳು:** 2025 ರ ಅಂತ್ಯದಿಂದ 'ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಡಿಸ್ಟರ್ಬೆನ್ಸ್' (Western Disturbances) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಚಳಿಗಾಲದ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಪಾತವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು, ಇದು ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನದ ತ್ವರಿತ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡ:** ಆಂಟಿಸೈಕ್ಲೋನ್ ಗಳು (Anticyclones) ಇಳಿಯುವ ಶುಷ್ಕ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ, ಮೋಡಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಅವಧಿಗಳಿಗೆ (dry spells) ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ತೇವಾಂಶದ ಒಮ್ಮುಖತೆ:** ತಂಪಾದ ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ತೇವಾಂಶ ಭರಿತ ಗಾಳಿಯ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯು (interaction) ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ:** ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯು (global warming) ಚಳಿಗಾಲದಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದ ವಿಪರೀತ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳ (extreme weather events) ಆವರ್ತನವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಡಚಣೆ:

- **ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಡಚಣೆ (Western Disturbance)** ಎಂದರೆ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ-ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬಿರುಗಾಳಿಗಳಾಗಿವೆ (extratropical storms). ಇವು ವಾಯುವ್ಯ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಚಳಿಗಾಲದ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಪಾತವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ.
- **ಆಂಟಿಸೈಕ್ಲೋನಿಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು** ಎಂದರೆ ಇಳಿಯುವ ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಅಧಿಕ-ಒತ್ತಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಕಾಶ, ಶುಷ್ಕ ಹವಾಮಾನ, ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಮೋಡ ರಚನೆ ಅಥವಾ ಮಳೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತ ಹವಾಮಾನದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- **ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ:** ಕಾಳು ಕಟ್ಟುವ ಹಂತದಲ್ಲಿನ (grain-filling stage) ಉಷ್ಣತೆಯು ಪಂಜಾಬ್ ನಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಸಿವೆಯಂತಹ ರಬಿ ಬೆಳೆಗಳ (Rabi crops) ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ನೀರಾವರಿ ಒತ್ತಡ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ (evapotranspiration) ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ನಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲದ (groundwater) ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡ ಹೇರುತ್ತದೆ.

- **ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಹಾನಿ:** ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಳಿತಗಳು ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಉಷ್ಣತೆಯ ಒತ್ತಡವು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇಬಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳು:** ಏರುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನವು ಉಷ್ಣತೆಯ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ನಿರ್ಜಲೀಕರಣಕ್ಕೆ (dehydration) ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಾದವರು ಮತ್ತು ಹೊರಾಂಗಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ವಿಪತ್ತು ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು:

- **ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ನಿಖರತೆ:** ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ವಾತಾವರಣದ ಚಲನಶೀಲತೆಯಿಂದಾಗಿ (atmospheric dynamics) ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆಯಂತಹ ಸಂವಹನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು (convective events) ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ ನಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ.
- **ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹವಾಮಾನ ಮಾದರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪಂಜಾಬ್ ನಲ್ಲಿ ರಬಿ ಬೆಳೆ ಹಾನಿ.
- **ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ:** ಸ್ಥಳೀಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಲುಪಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಹರಳಿನ ರಚನೆ (granularity) ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾದ ಉಷ್ಣಮಾರುತದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು.
- **ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಯೋಜನೆ:** ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು (disaster response) ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ (climate adaptation) ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ತಂತ್ರಗಳು:

- **ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು:** ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳು (high-resolution forecasts) ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆಯ (IMD) ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕೃಷಿ:** ಬರ-ನಿರೋಧಕ (drought-tolerant) ಮತ್ತು ಶಾಖ-ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಬೆಳೆ ತಳಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನೀರು-ಸಮರ್ಥ (water-efficient) ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

- **ಸಮಗ್ರ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ:** ನೀರಿನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು (water resilience) ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮರುಪೂರಣ ರಚನೆಗಳನ್ನು (recharge structures) ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆ:** ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಉಷ್ಣತೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳು (heat action plans), ಕೂಲಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು (awareness campaigns) ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ಅನಿಯಮಿತ ಹವಾಮಾನವು ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. "ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಒಂದು ಬದ್ಧತೆ, ಒತ್ತಾಯವಲ್ಲ" ತುರ್ತು ಮುನ್ನೂಚನೆ, ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕೃಷಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- **ನಿಖರ ಮುನ್ನೂಚನೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ:** ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿಖರ ಮುನ್ನೂಚನೆ ನೀಡಲು ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆಯ (IMD) ಉಪಗ್ರಹ ಮತ್ತು ರೇಡಾರ್ ಆಧಾರಿತ ಮುನ್ನೂಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು.
- **ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕೃಷಿ:** ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಬರ ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನವೀನ ಬೆಳೆ ತಳಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು.
- **ನೀರು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆ:** ಸಮಗ್ರ ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳು 'ಉಷ್ಣತೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ'ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರದೆ, ಭಾರತದ ಆಹಾರ, ಜಲ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೇವಲ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ತಂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವುದು 'ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು' (SDGs) ಸಾಧಿಸಲು ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸದೃಢ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿಪರೀತ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳ ಅವರ್ತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು) (15 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಪನ

ಪೀಠಿಕೆ: ಹೊಸ GDP ಸರಣಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯು PLFS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಪನದ ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮರುಕಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಪನ ಜೊಕಟ್ಟು ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ MoSPI ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಕಿಅಂಶ ಕಚೇರಿ (NSO) ನಡೆಸುವ **ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PLFS)** ಮೂಲಕ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಪನ ವಿಧಾನಗಳು:

- PLFS ವಿಭಿನ್ನ ಉಲ್ಲೇಖ ಅವಧಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಚಟುವಟಿಕೆ-ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ:** ಇದು ಕಳೆದ 365 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕ-ಬಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
 - **ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಿತಿ (UPS):** ವರ್ಷದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ UPS ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
 - **ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಸ್ಥಿತಿ (UPSS):** ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 30 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ UPSS ಅವರನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (CWS):** ಇದು 7 ದಿನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಅಥವಾ ಋತುಮಾನದ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
 - **ಮಾನದಂಡ:** ವಾರದಲ್ಲಿ 1 ದಿನ ಕನಿಷ್ಠ 1 ಗಂಟೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ದೈನಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ (CDS):** CDS ಏಳು ದಿನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ವಾರದ ಪ್ರತಿ ದಿನದ ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅನುಪಾತಗಳು:

- PLFS ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಮಿಕ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ:
- **ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (UR):** ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು UR ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (LFPR):** ಕಾರ್ಯನಿರತ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವವರ ಪಾಲನ್ನು LFPR ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಮಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತ (WPR):** ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು WPR ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗ ದತ್ತಾಂಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

- **ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ವಾರದಲ್ಲಿ 1 ಗಂಟೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು CWS ಉದ್ಯೋಗಿ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಅರೆ-ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಂಕಷ್ಟದ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತದೆ.
- **ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪಕ್ಷಪಾತ:** ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಹೆಣಗಾಡುತ್ತದೆ, ಇದು LFPR ಅನ್ನು ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಂತರ:** ವೇತನಗಳು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಗಂಟೆಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಾವಧಿ, ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಂತಹ ಉದ್ಯೋಗದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು PLFS ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.
- **ದತ್ತಾಂಶದ ಸ್ಥಿರತೆ:** ಆರಂಭಿಕ PLFS ಸುತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ NSS ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಅಂದಾಜುಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವಂತೆ ILO ಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- **ಮಾದರಿ ಚಂಚಲತೆ:** ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಾಸಿಕ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಮಾದರಿ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವರ್ತನವು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತರ ಉದ್ಯೋಗ ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲಗಳು

- **ಸ್ಥಾಪನಾ ಸಮೀಕ್ಷೆ:** ಕಾರ್ಮಿಕ ಬ್ಯೂರೋ ಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸ್ಥಾಪನಾ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು (AQEES) ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ದತ್ತಾಂಶ:** ವೇತನ-ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು EPFO, ESIC ಮತ್ತು NPS ನ ಚಂದಾದಾರರ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಖಾಸಗಿ ಅಂದಾಜುಗಳು:** ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕಾನಮಿ (CMIE) ತನ್ನ ಗ್ರಾಹಕ ಪಿರಮಿಡ್‌ಗಳ ಗೃಹ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಸಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜನಗಣತಿ ವರ್ಗೀಕರಣ:** ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿಯು ಜನರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸೀಮಾಂತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲದವರು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ಉದ್ಯೋಗದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ:** ಕೇವಲ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ವೇತನದ ಮಟ್ಟ, ಉದ್ಯೋಗದ ಭದ್ರತೆ, ಕೆಲಸದ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯಂತಹ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು PLFS ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

- **ಅರೆ-ಉದ್ಯೋಗದ (Underemployment) ನಿಖರ ಮಾಪನ:** ವಾರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 1 ಗಂಟೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರನ್ನೂ ಉದ್ಯೋಗಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು (CWS) ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಮರೆಮಾಚುವ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಉದ್ಯೋಗದ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಹೊಸ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ವಿವಿಧ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜನೆ:** ಕೇವಲ PLFS ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವ ಬದಲು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳಾದ ಶ್ರಮಿಕರ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (EPFO), ರಾಜ್ಯ ವಿಮಾ ನಿಗಮ (ESIC) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬ್ಯೂರೋದ ಸ್ಥಾಪನಾ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು (AQEES) ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ (Triangulation) ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾದ ಉದ್ಯೋಗ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು.
- **ಮಾದರಿ ಗಾತ್ರದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ:** ಮಾಸಿಕ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮಾದರಿ ಗಾತ್ರವನ್ನು (Sample size) ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ILO) ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶದ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಭಾರತದಂತಹ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಖರವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದ ಉದ್ಯೋಗ ದತ್ತಾಂಶವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು (PLFS) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಕೇವಲ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯುವುದು ನೈಜ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕುಚಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರಿಶೀಲನಾ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು (PLFS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಉದ್ಯೋಗ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)
2. "ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಉದ್ಯೋಗದ ನೈಜ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು (underemployment) ಮರೆಮಾಚುತ್ತಿದೆ." ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ. ನಿಖರವಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪರ್ಯಾಯ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

ಪೀಠಿಕೆ: ಆರ್ಗನಾಯ್ಡ್‌ಗಳು (Organoids) ಮತ್ತು 3ಡಿ ಬಯೋಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್‌ನಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ಪ್ರಾಣಿಯೇತರ ವಿಧಾನಗಳು (NAMs) ಹಾಗೂ 'ಬಯೋಫಾರ್ಮಾ ಶಕ್ತಿ'ಯಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಪೇಟೆಂಟ್ ಎವರ್‌ಗ್ರೀನಿಂಗ್, ಸೀಮಿತ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧಗಳ ಸಮಾನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ.

- **ಆರ್ಗನಾಯ್ಡ್‌ಗಳು (Organoids):** ಮಾನವ ಕೋಶಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಟೆಮ್ ಕೋಶಗಳಿಂದ (stem cells) ಬೆಳೆಯಿಸಲ್ಪಡುವ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಯವಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಮೂರು-ಆಯಾಮದ (3D) ಅವಯವಸಮಾನಿಕೆಗಳು; ಇವು ಮಾನವ ದೇಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಔಷಧಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.
- **ಆರ್ಗನ್ಸ್-ಆನ್-ಚಿಪ್ (Organs-on-Chip):** ಮಾನವ ಜೀವಕೋಶಗಳಿಂದ (human cells) ಆವೃತವಾದ ಮೈಕ್ರೋ ಡಿವೈಸ್‌ಗಳು. ನಿಖರವಾದ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ರಕ್ತದ ಹರಿವು, ಅಂಗಾಂಶಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ (tissue interactions) ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಇವು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ.
- **3ಡಿ ಬಯೋಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ (3D Bioprinting):** ರೋಗಿಯ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜೀವಕೋಶಗಳನ್ನು (patient-specific cells) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಮಾನವ ಅಂಗಾಂಶಗಳು ಅಥವಾ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

ನೈತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- **ಮಾನವ ಸುರಕ್ಷತೆ:** ಮುನ್ಸೂಚಕ ಮಾನವ-ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು (predictive human-relevant models) ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಹಿಂಸೆ (non-maleficence) ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ತತ್ವವನ್ನು (precautionary principle) ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ:** ಪೂರ್ವ-ವೈದ್ಯಕೀಯ (preclinical) ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಹಾನುಭೂತಿ, 3ಆರ್ (3Rs) ತತ್ವ ಮತ್ತು ಸದ್ಗುಣ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮಗ್ರತೆ:** ಔಷಧ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ, ಪುನರುತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಉಪಕಾರ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಪರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಬಯೋಫಾರ್ಮಾ ಶಕ್ತಿ:** ₹10,000 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಬಯೋಲಾಜಿಕ್ಸ್ (biologics) ಮತ್ತು ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್‌ಗಳ (biosimilars) ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು 2026 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **NDCT ತಿದ್ದುಪಡಿ 2023:** ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚಕ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಯೇತರ ವಿಧಾನಗಳು (NAMs) ಮತ್ತು ಮಾನವ-ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **CDSO ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್ (biosimilar) ಅನುಮೋದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆ.
- **ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್ ಪ್ರಚಾರ:** ನೀತಿಗಳು ಪೇಟೆಂಟ್ ಎವರ್‌ಗ್ರೀನಿಂಗ್ (patent evergreening) ಅನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಬಯೋಲಾಜಿಕ್ಸ್‌ಗೆ (biologics) ಕೈಗೆಟುಕುವ, ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಬಯೋಲಾಜಿಕ್ಸ್:** ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಮಧುಮೇಹ, ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ನಿರೋಧಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳಂತಹ (autoimmune disorders) ಸಂಕೀರ್ಣ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಜೀವಂತ ಜೀವಕೋಶಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಔಷಧಗಳು.
- **ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್‌ಗಳು:** ಮೂಲ ಬಯೋಲಾಜಿಕ್ ಔಷಧಗಳ ಬಹುತೇಕ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ, ಅನುಮೋದಿತ ಆವೃತ್ತಿಗಳು. ಇವು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.
- **ಪೇಟೆಂಟ್ ಎವರ್‌ಗ್ರೀನಿಂಗ್:** ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ಪೇಟೆಂಟ್ (patent) ರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ, ಇದು ಜೆನೆರಿಕ್ (generic) ಅಥವಾ ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್ (biosimilar) ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅಡೆತಡೆಗಳು:

- **ಸೀಮಿತ ಅಳವಡಿಕೆ:** ಪ್ರಾಣಿಯೇತರ ವಿಧಾನಗಳ (NAMs) ಮೇಲೆ 90 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** 'ಬಯೋಫಾರ್ಮಾ ಶಕ್ತಿ' (Biopharma SHAKTI) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ₹10,000 ಕೋಟಿ ಇದ್ದರೂ, ಮಾನವ-ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ನಿರಂತರ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ನಿಯಂತ್ರಣ ವಿಳಂಬಗಳು:** ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಯೇತರ ವಿಧಾನಗಳ (NAMs) ಕರಡು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ, ಇದು ಔಷಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಪೇಟೆಂಟ್ ಅಡೆತಡೆಗಳು:** ಪೇಟೆಂಟ್ ಎವರ್‌ಗ್ರೀನಿಂಗ್, ಬಯೋಲಾಜಿಕ್ಸ್‌ಗಳ (biologics) ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಕಡಿಮೆ ಅರಿವು, ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಔಷಧಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- **ನೈತಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಅಹಿಂಸೆ (non-maleficence) ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾ, ಪ್ರಾಣಿಯೇತರ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು (NAMs) ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು (CDSCO) ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ನಾವೀನ್ಯತೆ:** ಮಾನವನ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉಪಯುಕ್ತತಾವಾದಿ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು (utilitarian ethics) ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮಾನವ-ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ-ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ:** ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (autonomy) ಮತ್ತು ಕಾಂಟಿಯನ್ ಘನತೆಯನ್ನು (Kantian dignity) ಗೌರವಿಸುವ ಮೂಲಕ ದುರ್ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕ ಅಪಾಯ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- **ಪ್ರವೇಶ ಸಮಾನತೆ:** ವಿತರಣಾ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪೇಟೆಂಟ್ ಎವರ್‌ಗ್ರೀನಿಂಗ್ ಅನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬಯೋಸಿಮಿಲರ್‌ಗಳನ್ನು (biosimilars) ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ:** ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಜೈವಿಕ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸದ್ಗುಣ ನೈತಿಕತೆ (virtue ethics) ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- "ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತದ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಮಾನವರು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ." ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಹೇಳಿದಂತೆ, "ಮಾನವ ಮತ್ತು ಅವನ ಹಣೆಬರಹದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಯು ಎಲ್ಲಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮುಖ್ಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು."

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನೈತಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೈತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೊಂದಿಗೆ (Ethical Responsibility) ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಖಾತರಿಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ನೈತಿಕ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ (Biotechnology) ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕನಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಬಲವಾದ ಅಡಿಪಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಮಾನವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ನೈತಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಯಂತ್ರಣ ಚೌಕಟ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿಯು ನೈತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ? (250 ಪದಗಳು) (15 ಅಂಕಗಳು)

ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು

ಪೀಠಿಕೆ: ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅರ್ಹ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗವನ್ನು (Permanent Commission) ನೀಡುವಂತೆ ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪಿಂಚಣಿ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 142ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು (Article 142) ಬಳಸಿದೆ, ಇದನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿಯ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಗಣಿತ ಸೇವೆ:** ಮಹಿಳಾ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ (SSC) ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಿಂಚಣಿಗಾಗಿ 20 ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪಿಂಚಣಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:** ನವೆಂಬರ್ 1, 2025 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ, 20 ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಪೂರ್ಣ ಪಿಂಚಣಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಮರುನೇಮಕವಿಲ್ಲ:** ಸೈನ್ಯದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮರುನೇಮಕ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಬಡ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ.
- 142ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಮಾನಗಳು

- ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ತಾರತಮ್ಯ:** ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅವರ ಮೇಲಿನ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪಕ್ಷಪಾತದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದೆ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದೆ.
- ಪಕ್ಷಪಾತದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ:** ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಊಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಣೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಅವರ ಅರ್ಹತೆಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ.
- ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಕೊರತೆ:** ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಇದು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿನ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ಸಮಾನತೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆ:** ಈ ಪಕ್ಷಪಾತದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ.

ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೇವಾ ಆಯೋಗ (SSC) ಮತ್ತು ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ (PC) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

- ಸೇವಾವಧಿ:** SSC ಅಲ್ಪಾವಧಿಯದ್ದಾಗಿದೆ (10-14 ವರ್ಷಗಳು), ಆದರೆ PC ನಿವೃತ್ತಿಯ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- **ವೃತ್ತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** SSC ಸೀಮಿತ ವೃತ್ತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಆದರೆ PC ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಡ್ತಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ನಾಯಕತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪಿಂಚಣಿ ಸೌಲಭ್ಯ:** SSC ಯಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಪಿಂಚಣಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ PC ನಿವೃತ್ತಿ ಪಿಂಚಣಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗದ ವಿಶಾಸ

- **1992:** ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು; ಆದರೆ ಇದು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ (SSC) ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ವೃಂದಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಸೇವಾವಧಿಯನ್ನು ಕೇವಲ 10+4 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **2020 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು:** ಮಹಿಳೆಯರು ಖಾಯಂ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ (ನಿವೃತ್ತಿಯವರೆಗೆ) ಅನರ್ಹರಾಗಿದ್ದರು; ಅವರನ್ನು ಕೇವಲ SSC ಅವಧಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **ಬಬಿತಾ ಪುನಿಯಾ ಪ್ರಕರಣ (2020):** ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಪುರುಷರಂತೆ ಸಮಾನವಾಗಿ PC ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಕಮಾಂಡ್ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ (Command posts) ಅರ್ಹತೆ ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಆದೇಶಿಸಿತು.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ:

- **ಮಾನಸಿಕ ತಡೆಗೋಡೆಗಳ ನಿವಾರಣೆ:** ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳಿಂದ ಬೇರೂರಿರುವ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸೇನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ 'ಲಿಂಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ' ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ:** ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಚೂಣಿ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಸತಿ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು) ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು.
- **ಯುದ್ಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ:** ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೇವಲ ಬೆಂಬಲ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ (Support services) ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ (Combat roles) ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.
- **ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ತಟಸ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಬಡ್ತಿ, ವಾರ್ಷಿಕ ಗೌಪ್ಯ ವರದಿಗಳ (ACR) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಖಾಯಂ ಆಯೋಗದ (PC) ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಿಂಗ-ತಟಸ್ಥ (Gender-neutral) ಹಾಗೂ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಮನ್ವಯ:** ಸೇನಾ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ 14, 15 ಮತ್ತು 16ನೇ ವಿಧಿಗಳು ಒದಗಿಸುವ 'ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು' ಮತ್ತು 'ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳ' ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪು, ಭಾರತದ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನಾಯಕತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಕೇವಲ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. "ಸೇನೆಯ ನೈಜ ಶಕ್ತಿಯು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದೆ" ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ತೀರ್ಪು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದು ನವಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕುಚ್ಚಿಯಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ ನೀಡುವ ಕುರಿತು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ? ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)
2. ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೇವಾ ಆಯೋಗ (SSC) ಮತ್ತು ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ (PC) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)

ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ: ಸವಾಲುಗಳು & ಪರಿಹಾರಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ಸಂವಿಧಾನದ 51A(g) ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ.

- **CSR ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು (Corporate Social Responsibility - CSR) ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದೆ.
- **ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 2013 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 135 ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ CSR ಎಂಬುದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಬಾಧ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಹ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಗಳ ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭದ (Net profits) ಕನಿಷ್ಠ 2% ರಷ್ಟನ್ನು ಅನುಮೋದಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ CSR ಏಕೆ ಅವಶ್ಯಕ?

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ:** 51A(g) ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ (Legal persons) ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- **ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಕರ್ತವ್ಯ (Fiduciary Duty):** ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 166(2) ರ ಪ್ರಕಾರ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರನೇ ಪಾವತಿಸಬೇಕು (Polluter Pays):** ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಮಾಡುವ ಕಂಪನಿಗಳು, ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ (Habitat restoration) ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಗೆ (Climate mitigation) ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- **ಹಸಿರು ತೊಳೆಯುವಿಕೆ ತಪಾಸಣೆ (Greenwashing Check):** ವ್ಯವಹಾರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ವರದಿಗಾರಿಕೆ (Business Responsibility and Sustainability Reporting - BRSR) ಯಂತಹ ಕಡ್ಡಾಯ ವರದಿಗಾರಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹಕ್ಕುಸಾಧನೆಗಳು ಅಳೆಯಬಹುದಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.
- **ವೃತ್ತಾಕಾರದ ನಾವೀನ್ಯತೆ (Circular Innovation):** CSR ಆದೇಶವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ದ್ವಿತೀಯಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು (Circular economy models) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ CSR ನಲ್ಲಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಯಮಗಳು ಕಂಪನಿಯ ಸ್ವಂತ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಲಾಭ ತರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ CSR ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕೊರತೆ:** CSR ನಿಯಮಗಳು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳವರೆಗಿನ ಕಠಿಣ ಆರ್ಥಿಕ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ, ಇದು ಪರಿಸರ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ 10-15 ವರ್ಷಗಳ ಸುರಕ್ಷಿತ ಅವಧಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- **ಮಾಪನದ ಅಂತರ (Measurement Gap):** ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಾಪನಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಮೂರ್ತ (Intangible) ಪರಿಸರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ.
- **ಖರ್ಚಿನ ಅಸಮಾನತೆ:** 60% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ CSR ನಿಧಿಗಳು ಕೆಲವೇ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಈಶಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳು) ತೀವ್ರ ನಿಧಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.

- **ನಿಯಂತ್ರಣದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ:** ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಪರಿಸರ ಕಾನೂನುಗಳು, ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪರಿಸರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ CSR ಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ:** ಗ್ರೀನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (Green Credit Programme - GCP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಂತಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಪರಿಸರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ:** BRSR ಕೋರ್ ಚೌಕಟ್ಟು (BRSR Core framework) ಉನ್ನತ-ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ESG (Environmental, Social, and Governance) ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜೀವನಚಕ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ:** ಕಡ್ಡಾಯ ವಿಸ್ತೃತ ಉತ್ಪಾದಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (Extended Producer Responsibility - EPR) ನಿಯಮಗಳು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ತಯಾರಕರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ವ್ಯಾಪಾರ (Emissions Trading):** ಕಾರ್ಬನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಮ್ (CCTS) ನೆಟ್ ಜೀರೋ (Net Zero) ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ:** ಕಾಂಪನ್ಸೇಟರಿ ಅಫೋರೆಸ್ಟೇಷನ್ ಫಂಡ್ (Compensatory Afforestation Fund - CAMPA) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಶಕ್ತಿ ಆಪ್ಟಿಮೈಸೇಷನ್ (Energy Optimisation):** PAT ಯೋಜನೆ (Perform, Achieve and Trade) ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದಾದ ದಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಇಂಧನ-ತೀವ್ರ ವಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ (CSR) ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ಅದರ ಜಾರಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)
2. "CSR ಅನ್ನು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು." ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)

ಭವಿಷ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಭಾರತ: ಬೇಡಿಕೆ, ಸವಾಲು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI), ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳು (Data centres), ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳು (EVs) ಮುಂದಿನ 5-6 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗರಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿ 30 GW ಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

- ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ, ಭಾರತದ ಗರಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯು FY25 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 250 GW ತಲುಪಿದೆ.
- **ಭವಿಷ್ಯದ ಮುನ್ನೋಟ:** ವೇಗದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತದ ಗರಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯು FY36 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು 459 GW ಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳ (Non-fossil fuel sources) ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲಿನೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತದ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು FY36 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು 1,121 GW ಗೆ ಬೆಳೆಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಗರಿಷ್ಠ ಬೇಡಿಕೆ ಎಂದರೇನು?

- ಇದು ಒಂದು ದಿನದ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಗರಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊರೆಯಾಗಿದೆ; ಬಳಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಲ್ಪಾವಧಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.
- ನಿರಂತರ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಿಡ್ ಯೋಜನೆಗೆ (Grid planning) ಇದು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.
- ಹವಾಮಾನ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ, ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಹಾಗೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳಂತಹ (EVs) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಇದು ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ AI ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪಾತ್ರ

- ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ, ಹೆಚ್ಚಿನ-ತೀವ್ರತೆಯ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ (High-intensity computing) ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಗಣನೀಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಕ್ಲೌಡ್ ಸೇವೆಗಳು (Cloud services) ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ತನ್ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು

1. **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ:** ಭವಿಷ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಜಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

2. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ: ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಸುಮಾರು \$2.2 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು ಇದು ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.
3. ಗ್ರಿಡ್ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಏರಿಳಿತದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುವ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಅವರ್ತನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಬೇಸ್‌ಲೋಡ್‌ಗೆ (Baseload) ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ (Thermal power) ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಇದು ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
5. ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ಒತ್ತಡ: ಕಾರ್ಬನ್ ಬಾರ್ಡರ್ ಅಡ್ಜಸ್ಟೆಂಟ್ ಮೆಕ್ಯಾನಿಸಂ (CBAM) ನಂತಹ ನೀತಿಗಳು ಇಂಗಾಲ-ತೀವ್ರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತವೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಅಳವಡಿಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸೂಚನೆ: CBAM ಎಂಬುದು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ (EU) ನೀತಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಆಮದುಗಳ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಂಗಾಲದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ವಿದೇಶಿ ಉತ್ಪಾದಕರು ಸಮಾನ ಹವಾಮಾನ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು "ಕಾರ್ಬನ್ ಸೋರಿಕೆ"ಯನ್ನು (Carbon leakage) ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದ (RE) ಪಾತ್ರ:

- ವೆಚ್ಚದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ: ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ವಿದ್ಯುತ್ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವು ಅತ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ, ಇದು ಗ್ರಾಹಕರು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ: ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಶುದ್ಧ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.
- ಹವಾಮಾನ ಅನುಸರಣೆ: ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಡಿಮೆ/ಶೂನ್ಯ-ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, CBAM ನಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಚಾಲಕ: ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನಗಳಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳತ್ತ ಸಾಗುವ ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವಿದೆ.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಗಮನ: ಭವಿಷ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲು (FY36 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು 786 GW) ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ಸಮಗ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ: ನಗರ ವಿದ್ಯುತ್ ವಿತರಣಾ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾರ್ವಕೀಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹಸಿರು ಇಂಧನ ಕಾರಿಡಾರ್ (GEC): ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ-ಸಮೃದ್ಧ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಸರಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಗ್ರಿಡ್ ಮಿಷನ್: ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಗ್ರಿಡ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು (Smart grid technologies), ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪಿಎಂ-ಕುಸುಮ್ (PM-KUSUM): ಸೌರ ಪಂಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸೌರ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ, ಗ್ರಿಡ್ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪಿಎಂ ಸೂರ್ಯ ಫಾರ್-ಮುಫ್ತ ಬಿಜ್ಜಿ ಯೋಜನೆ: ಫೆಬ್ರವರಿ 2024 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, FY 2026-27 ರ ವೇಳೆಗೆ 1 ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಾವಣೆ ಸೌರ (Rooftop solar) ಅಳವಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಸೌರ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ (PLI): ಸೌರ ಪಿವಿ (PV) ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಇಂಧನ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಣ್ಣಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ: ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ (EVs) ತ್ವರಿತ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಗ್ರಿಡ್ ಸ್ಥಿರತೆಯ (grid stability) ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)
2. 'ಕಾರ್ಬನ್ ಬಾರ್ಡರ್ ಅಡ್ಜಸ್ಟೆಂಟ್ ಮೆಕ್ಯಾನಿಸಂ' (CBAM) ನಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ನೀತಿಗಳು ಭಾರತದ ಇಂಧನ-ತೀವ್ರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವವೇನು? ಇಂಧನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (150 ಪದಗಳು, 10 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪರಿವರ್ತನೆ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ಭಾರತವು ಯುವ ಮತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರುವ, ನಗರೀಕರಣಗೊಂಡ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದು 2051 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಅವಕಾಶಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪರಿವರ್ತನೆ:

- **ನಿಧಾನಗತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,355.8 ದಶಲಕ್ಷ (2021) ದಿಂದ 1,590.1 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ (2051) ಏರಿಕೆಯಾಗಲಿದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 0.5 ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ನಿಧಾನಗೊಳ್ಳಲಿದೆ.
- **ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ:** ಶಾಲಾಪೂರ್ವ (0-4 years) ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 113.5 ದಶಲಕ್ಷ (2021) ದಿಂದ 8.6 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ (2051) ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕುಸಿಯಲಿದ್ದು, ಇದು ಶಾಲೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿದೆ.
- **ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ:** ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 11.07 ಲಕ್ಷ (2014-15) ದಿಂದ 10.18 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ (2023-24) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ; ಆದರೆ, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2.88 ಲಕ್ಷದಿಂದ 3.31 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜ:** ವೃದ್ಧರ (60+) ಸಂಖ್ಯೆಯು 130.5 ದಶಲಕ್ಷದಿಂದ (9.6%) 325.3 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ (20.5%) ಅಗಾಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಲಿದೆ.
- **ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು:** ದುಡಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2041 ರಲ್ಲಿ 1,009 ದಶಲಕ್ಷ (65.5%) ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ, ತದನಂತರ 2051 ರಲ್ಲಿ 998.1 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ (62.8%) ಕುಸಿಯಲಿದ್ದು, ಇದು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳು

- **ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣೆ:** ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 113.5 ದಶಲಕ್ಷದಿಂದ 8.6 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆಯು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ದಕ್ಷತೆ:** ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿಯುವುದರಿಂದ ಹೆರಿಗೆ ಆರೈಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ತಾಯಂದಿರ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಲಿಂಗ ಲಾಭಾಂಶ:** 2041 ರ ನಂತರ ಕುಸಿಯುವ ದುಡಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

- **ಬೆಳ್ಳಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ:** 2051 ರ ವೇಳೆಗೆ ವೃದ್ಧರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 20.5% ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುವುದು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಆರೈಕೆ (Geriatric care) ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಸೇವೆಗಳ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

1. **ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವ:** ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು (0-4 years) 2050 ರ ವೇಳೆಗೆ 8.6 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಿದ್ದು ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
2. **ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ:** ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು (2.88 ಲಕ್ಷದಿಂದ 3.31 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆ) ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
3. **ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಕುಸಿತ:** ದುಡಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2041 ರಲ್ಲಿ 1,009 ದಶಲಕ್ಷ (65.5%) ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ ತಲುಪಿ, ನಂತರ 2051 ರ ವೇಳೆಗೆ 998.1 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ (62.8%) ಕುಸಿಯಲಿದ್ದು ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ.
4. **ನೀತಿ ಸವಾಲುಗಳು:** ಸರಾಸರಿ ವಯಸ್ಸು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ (2051) ಏರಿಕೆಯಾಗಲಿದ್ದು ಇದು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಪಿಂಚಣಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು

- **ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ:** ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 8.6 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯಲಿದ್ದು ಇದು ಶಾಲಾ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- **ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೊರತೆ:** ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂದಿನ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆಯಿದೆ.
- **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ:** ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಸಮಾಜವು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪುನರ್ರಚನೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ದಾರಿ: ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ

- **ಶಿಕ್ಷಣದ ಉನ್ನತೀಕರಣ:** ಯುವಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (PMKVY) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ 1.64 ಕೋಟಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಲಿಂಗ ಅಂತರ್ಗತಿಕೆ:** ಐಟಿ (IT) ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

- **ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಬೆಂಬಲ:** ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಯಶಸ್ವಿ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಆರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.
- **ಬೆಳ್ಳಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ :** ಜಪಾನ್‌ನ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಭಾರತವು ಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತರದೆ, ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. 'ಬೆಳ್ಳಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ' ಮತ್ತು 'ಲಿಂಗ ಲಾಭಾಂಶ'ದ (Gender Dividend) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)
2. ಮುಂಬರುವ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಇಳಿಕೆಯು ಭಾರತದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ. (150 ಪದಗಳು, 10 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳು: ದ್ವಿ-ಬಳಕೆ ಭೂ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಭದ್ರತೆ

ಪೀಠಿಕೆ: ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳು (Agri-photovoltaics) ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ದ್ವಿ-ಉದ್ದೇಶದ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸೌರಶಕ್ತಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ನಡುವಿನ ಭಾರತದ ಭೂ-ಬಳಕೆಯ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳ (Agrivoltaics) ಬಗ್ಗೆ:

- ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ (Agrivoltaics) ಒಂದು ಭೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಸೌರ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಎತ್ತರದ, ಅಂತರವಿರುವ ರಚನೆಗಳ (2-3 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರ) ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅನುಕೂಲಗಳು:

- ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಪರಿವರ್ತನೆ: ಎತ್ತರದ ಫಲಕಗಳು ನೆರಳು ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಶಾಖದ ಒತ್ತಡ, ಅತಿನೇರಳೆ (UV) ಕಿರಣಗಳ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಭಾರೀ ಮಳೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಕಗಳ ನೆರಳು ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಆವಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- ದಕ್ಷತೆಯ ಲಾಭ: ಫಲಕಗಳ ಕೆಳಗಿನ ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಸೌರ ಮಾದ್ಯೂಲ್‌ಗಳನ್ನು ತಂಪಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು 10% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಉಭಯ ಆದಾಯ: ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು ಡಿಸ್ಕಾಮ್‌ಗಳಿಗೆ (DISCOMs) ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು.

ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಬಂಡವಾಳದ ಅಡಚಣೆ: ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್‌ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಸೌರಶಕ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ 25% ರಿಂದ 50% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಲ್ಲಿ (ಭಾರತದ ಶೇಕಡಾ 86 ರಷ್ಟು ರೈತರು) ಇದರ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ನಿಯಂತ್ರಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ದ್ವಿ-ಬಳಕೆಯ ವರ್ಗೀಕರಣವಿಲ್ಲ, ಇದು ಸೌರಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ದುಬಾರಿ ಮತ್ತು ಸಮಯ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- ತಾಂತ್ರಿಕ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾನಲ್ ಎತ್ತರ, ಸಾಲುಗಳ ಅಂತರ, ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಸೂಕ್ತತೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಪಿಎಂ-ಕುಸುಮ್ (PM-KUSUM): ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಯೋಜನೆಗೆ 10 GW ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಘಟಕದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.
- ಭಾರತ ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಅಲಯನ್ಸ್ (IAA): ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ (NSEFI) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಈ ಒಕ್ಕೂಟವು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಗ್ರಿ-ಫೋಟೋವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಮಿಷನ್: 2035 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದ 10-15% ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಕರಡು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಹೊಂದಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯಗಳ ಉಪಕ್ರಮಗಳು: ದೆಹಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆದಾಯ, ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಫೀಡ್-ಇನ್ ಟ್ಯಾರಿಫ್ (Feed-in tariff) ಬೆಂಬಲದ ಮೂಲಕ ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1: ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳು ಕೃಷಿ-ಪ್ರಧಾನ ದೇಶವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ' ಮತ್ತು 'ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ'ಯ ನಡುವಿನ ಭೂ-ಬಳಕೆಯ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಒಂದು ನವೀನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರೈತರಿಗೆ ಆಗುವ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. (150 ಪದಗಳು, 10 ಅಂಕಗಳು)

2: ದ್ವಿ-ಉದ್ದೇಶದ ಭೂ-ಬಳಕೆಯ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ವಾಯಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಿಎಂ-ಕುಸುಮ್ (PM-KUSUM) ನಂತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)

ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಲವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಗತ್ಯತೆ

ಪೀಠಿಕೆ: ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶವು ಸ್ಕ್ವಾಫ್ ಮೆಟಲ್ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಲೇಬಲ್ ಮಾಡಲಾದ 284 ಟನ್ US ಆಮದು ಮಾಡಿದ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು "ಮಾಲಿನ್ಯ ರಫ್ತು" ಕುರಿತು ತೀವ್ರ ಕಳವಳವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.

ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಎಂದರೇನು?

- ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು, ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು, ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ಉಪಕರಣಗಳಂತಹ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದರಲ್ಲಿ ಸೀಸ, ಪಾದರಸ, ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಬ್ರೋಮಿನೇಟೆಡ್ ಜ್ವಾಲೆ ನಿವಾರಕಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- ಇದರ ಅಸಮರ್ಪಕ ವಿಲೇವಾರಿಯು ಮಣ್ಣಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರ ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತವೆ?

- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆಯು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸಡಿಲವಾದ ಪರಿಸರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗ್ಗದ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
- ಇದು "ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ" (waste colonialism) ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶ

- ಚೀನಾ ಮತ್ತು US ನಂತರ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಗ್ಲೋಬಲ್ ಇ-ವೇಸ್ಟ್ ಮಾನಿಟರ್ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 2020 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2.76 MMT ಯಿಂದ 2024 ರಲ್ಲಿ 6.19 MMT ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2030 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 14 MMT ತಲುಪುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

- ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಉಪಕರಣಗಳು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲನ್ನು (65%) ಹೊಂದಿವೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣಗಳು (15%), ಟೆಲಿಕಾಂ ಉಪಕರಣಗಳು (12%) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ (8%) ಇವೆ.

ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು

- ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ: ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ವೇಗ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಡಿಮೆ ಜೀವಿತಾವಧಿಯು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಿರಂತರ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ: ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 90-95% ರಷ್ಟು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯವು ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸಿಡ್ ಲೀಚಿಂಗ್ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸುಡುವಿಕೆಯಂತಹ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಧಾನಗಳ ಬಳಕೆಯು ತೀವ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅಸಮರ್ಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ: ಸೀಮಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಧಿಕೃತ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮರುಬಳಕೆ ಘಟಕಗಳು, ಕಳಪೆ ಸರಕು ಸಾಗಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
- ಕಳಪೆ ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್: ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ದರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ದತ್ತಾಂಶದ ಕೊರತೆಯು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸೋರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ವಿಸ್ತೃತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (EPR): ಉತ್ಪಾದಕರು, ಆಮದುದಾರರು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಲೀಕರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬಳಕೆಯ ಅವಧಿಯ ಅಂತ್ಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯು (CPCB) ಆನ್‌ಲೈನ್ EPR ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದಕರು, ತಯಾರಕರು, ಮರುಬಳಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸುವ ಘಟಕಗಳು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ (ನಿರ್ವಹಣೆ) ನಿಯಮಗಳು, 2016 ಅನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ (ನಿರ್ವಹಣೆ) ನಿಯಮಗಳು, 2022 ಅನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದೆ.
- ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯವನ್ನು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಭೋಪಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಬರುವ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಗಣಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ವಿಶೇಷ ಅಭಿಯಾನ 5.0 ರ (2025 ರಲ್ಲಿ) ಭಾಗವಾಗಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬಾಸೆಲ್ ಕನ್ವೆನ್ಷನ್:

ಬಾಸೆಲ್ ಕನ್ವೆನ್ಷನ್ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ:

1. ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ.
2. ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ನಿರ್ವಹಣೆ.
3. ರಫ್ತುದಾರರ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿಯೇ ಅಕ್ರಮ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಣೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದು. ಇದನ್ನು 1989 ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 1992 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಭಾರತವು ಈ ಬಾಸೆಲ್ ಕನ್ವೆನ್ಷನ್‌ನ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ದಾರಿ

- ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತಮ್ಮ ದೇಶೀಯ ಮರುಬಳಕೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು.
- ಬಾಸೆಲ್ ಕನ್ವೆನ್ಷನ್‌ನ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಜಾರಿ, ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಣೆಗಳಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಮತ್ತು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ (circular economy) ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಉತ್ತೇಜನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಣೆ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ? ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
2. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ವಿಸ್ತೃತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಬಾಸೆಲ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 273 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಏರಿಕೆ

ಪೀಠಿಕೆ: ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) ದ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಯಾದ "2026 ಜಿಇಎಂ ವರದಿ – ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ: 2030 ರ ಕಡೆಗೆ ಕ್ಷಣಗಣನೆ" (2026 GEM Report – Access and Equity: Countdown to 2030) ಪ್ರಕಾರ, 2024 ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ 273 ಮಿಲಿಯನ್ ತಲುಪಿದೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- ಕಡಿಮೆ ಧಾರಣ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ: ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಕೇವಲ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಆರು ಶಾಲಾ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರವೇಶವು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ: ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದಾಖಲಾತಿಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವರದಿ ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ದಟ್ಟಣೆಯ ತರಗತಿಗಳು, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಡೆತಡೆಗಳಾಗಿವೆ.
- ಅಸಮರ್ಪಕ ಹಣಕಾಸು: ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಅಡೆತಡೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು:

ವರದಿಯು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವಂತೆ, 2000 ದಿಂದ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ.

- ಮಡಗಾಸ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಟೋಗೊ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವ ದರವನ್ನು 80 ಪ್ರತಿಶತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ.
- ಮೊರಾಕೊ ಮತ್ತು ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಹದಿಹರೆಯದವರಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ, ಆದರೆ ಜಾರ್ಜಿಯಾ ಮತ್ತು ಟರ್ಕಿ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿವೆ.
- ಐವರಿ ಕೋಸ್ಟ್ ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವ ದರವನ್ನು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ:

- ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು 14.71 ಲಕ್ಷ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 24.69 ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 1.01 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (UDISE+ 2024-25).
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ (NEP) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತ (GER) ಅಂಕಗಳು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ (ಗ್ರೇಡ್ III ರಿಂದ ಗ್ರೇಡ್ V) 95.4, ಮಧ್ಯಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ (ಗ್ರೇಡ್ VI ರಿಂದ ಗ್ರೇಡ್ VIII) 90.3, ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಹಂತದಲ್ಲಿ (ಗ್ರೇಡ್ IX ರಿಂದ ಗ್ರೇಡ್ XII) 68.5 ಆಗಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ (SSA): ಇದು ಶಾಲಾಪೂರ್ವದಿಂದ XII ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯದ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಹಿಂದಿನ ಮೂರು

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನ (SSA), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನ (RMSA) ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು (TE) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

- **ಪಿಎಂ ಶ್ರೀ ಶಾಲೆಗಳು (PM SHRI Schools):** 14,500 ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾಶಾಸ್ತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- **ಮಧ್ಯಾಕ್ಷದ ಬಿಸಿಯೂಟ ಯೋಜನೆ:** ಶಾಲಾ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ದರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಊಟವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ (RTE), 2009:** 6-14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯರಹಿತತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ:** ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಾಲಕಿಯರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ (NEP) 2020:

- ಬಾಲ್ಯದ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ (ECCE) ಒತ್ತು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ.
- 5+3+3+4 ಶಾಲಾ ರಚನೆಯ ಪರಿಚಯ (5 ವರ್ಷಗಳ ಅಡಿಪಾಯ, 3 ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, 3 ವರ್ಷಗಳ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು 4 ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ).
- ಕಂಠಪಾಠದ ಬದಲಿಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ-ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗಮನ.

ತೀರ್ಮಾನ:

ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) ದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಕೇವಲ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 4 (SDG 4) ಗಡುವು 2030 ರಲ್ಲಿ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ತ್ವರಿತ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಕ್ರಮದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗು ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂತರ್ಗತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. "ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದಾಖಲಾತಿಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)

- ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 4 (SDG 4) ಅನ್ನು ತಲುಪಲು ಭಾರತದ 'ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020' (NEP 2020) ಹೇಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು, 15 ಅಂಕಗಳು)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಾನೂನು, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ

- ಅಪರಾಧ ದರಗಳು:** ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 4,48,211 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಗಂಟೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ಸುಮಾರು 51 ಪ್ರಥಮ ವರ್ತಮಾನ ವರದಿಗಳು (FIR) ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿವೆ. [NCRB 2023]
- ಅಪರಾಧದ ಸ್ವರೂಪ:** ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರಕರಣಗಳು ಪತಿ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಂದ ನಡೆಯುವ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು (29.8%) ಒಳಗೊಂಡಿವೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಹರಣ (19.8%) ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಘನತೆಗೆ ಚ್ಯುತಿ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಲ್ಲೆ (18.7%) ಇವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸರಿಸುಮಾರು 81 ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವರದಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ, ಅಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿ 18 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣ ದಾಖಲಾಗುತ್ತದೆ. [NCRB 2023]
- ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** 2023 ರ ಮಹಿಳಾ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 177 ದೇಶಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾರತವು 128ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ಮಹಿಳಾ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ:** ಅನ್ಯೈತಿಕ ಸಾಗಣೆ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1956 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳು 2022 ಮತ್ತು 2023 ರ ನಡುವೆ ಶೇಕಡಾ 44.7 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. [NCRB 2023]
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:** ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದರೆ, ತೆಲಂಗಾಣವು ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 124.9 ರಂತೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಪರಾಧ ದರವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು

- ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ವಿಳಂಬ:** ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡಾ 90 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಇದು ದಂಡನೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಯವನ್ನು (Deterrence) ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಡಿಮೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣ:** ದುರ್ಬಲ ತನಿಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಿಂದಾಗಿ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಿಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 2018-2022 ರಲ್ಲಿ 27-28% ಇದ್ದದ್ದು 2023 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 22.7 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

- **ಪಿತ್ಯಪ್ರಧಾನ ಮನಸ್ಥಿತಿ:** ಪುರುಷ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರನ್ನೇ ದೂಷಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಢಿಗಳಿಂದಾಗಿ, ಶೇಕಡಾ 80 ರಷ್ಟು ಸಂತ್ರಸ್ತರು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- **ನಿಧಿಗಳ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆ:** ನಿರ್ಭಯಾ ನಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಳಂಬದಿಂದಾಗಿ ಸೇಫ್ ಸಿಟಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯವಾಣಿಗಳಂತಹ ತಳಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳು ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿವೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಂತರಗಳು:** ಭಾರತದ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 11.7 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಮಹಿಳಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಲಿಂಗ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತನಿಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಆಫಾತಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕಾನೂನು ಜೊಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:** ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 15(3) ಮತ್ತು 21 ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇವು ಲಿಂಗ-ರಕ್ಷಣಾ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ.
- **ಪೋಶ್ ಕಾಯ್ದೆ 2013:** ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿರುವ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ; ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಶಿ-ಬಾಕ್ಸ್ (SHe-Box) ಪ್ರೋಟಾಲ್ ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಮಿಷನ್ ಶಕ್ತಿ:** ಇದು ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಬಲ್ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪ-ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ನಿರ್ಭಯಾ ನಿಧಿ:** ಇದು ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗದ ನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದು ಎಂಟು ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ 'ಸೇಫ್ ಸಿಟಿ' ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ಗತಿಯ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು (FTSCs) ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ತುರ್ತು ಸ್ಪಂದನೆ:** ತುರ್ತು ಸ್ಪಂದನಾ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ 112 ರೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿತಗೊಂಡಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಸಹಾಯವಾಣಿ 181, ದೇಶಾದ್ಯಂತ 9.9 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ.
- **ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯದಾನ:** ತಳಮಟ್ಟದ ನಾರಿ ಅದಾಲತ್‌ಗಳು ವಿವಾದಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗಾಗಿ ಶಕ್ತಿಸದನಗಳು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

1. ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆ: ಲಿಂಗ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತನಿಖೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತ-ಸ್ನೇಹಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 33% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
2. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿ: ತ್ವರಿತ ಗತಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ (Forensic) ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
3. ಸಮುದಾಯದ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ: ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
4. ನಿಧಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ: ನಿರ್ಭಯಾ ನಿಧಿಯಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ತೀರ್ಮಾನ:

- ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆಯು ಕೇವಲ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರದೆ, ಇದು ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಕಠಿಣ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರೂ, ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾನೂನುಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಘನತೆಯುತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಪ್ರಬಲ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. "ಕಠಿಣ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅಪರಾಧಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣವು (Conviction rate) ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ." ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಪಂದನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)
2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ 'ನಿರ್ಭಯಾ ನಿಧಿ' ಮತ್ತು 'ಪೋಶ್ ಕಾಯ್ದೆ 2013' ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ. ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುವ ಅಂತರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ 'ಮಿಷನ್ ಶಕ್ತಿ' (Mission Shakti) ಯಾವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ? (250 ಪದಗಳು)

ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧತಂತ್ರ & ಡ್ರೋನ್ ಯುಗ: ಭಾರತದ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಘರ್ಷವು ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು, ಕ್ವಿಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ.

ಸ್ಯಾಚುರೇಶನ್ ವಾರ್ಫೇರ್ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೇನಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ:

- ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧವು (Modern warfare) ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹನಗಳು (UAVs), ಲಾಯ್ವರಿಂಗ್ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಸ್ವಾರ್ಮ್ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ದೂರಗಾಮಿ ನಿಖರ ದಾಳಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ, ಹೆಚ್ಚಿನ-ಪರಿಣಾಮದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಸ್ವಾರ್ಮ್ ಸ್ಯಾಚುರೇಶನ್ ಬೆದರಿಕೆ: ಒಂದೇ ಸಂಘಟಿತ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಡ್ರೋನ್‌ಗಳ ನಿಯೋಜನೆಯು ಸ್ವಾರ್ಮ್ ಸ್ಯಾಚುರೇಶನ್ ಒಡ್ಡುವ ಗಂಭೀರ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಾಗ, ಅತ್ಯಂತ ಸುಧಾರಿತ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಹ ಗುಂಡಿನ ದಾಳಿಯ ದರ, ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಮರುಲೋಡ್ ಮಾಡುವ ವೇಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ.
- ಭಾರತದ ಡ್ರೋನ್-ವಿರೋಧಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು (counter-drone doctrine) ಇನ್ನೂ ಪರಿವರ್ತನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಪೂರ್ವಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು

- ರಷ್ಯಾ-ಉಕ್ರೇನ್ ಯುದ್ಧವು ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ FPV ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ದುಬಾರಿ ಶಸ್ತ್ರಸಜ್ಜಿತ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ.
- ನಗೋರ್ನೊ-ಕರಾಬಾಖ್ ಯುದ್ಧವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಯುದ್ಧದ ಮೇಲೆ ಲಾಯ್ವರಿಂಗ್ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿತು.
- ಗಾಜಾ ಪಟ್ಟಿ ಸಂಘರ್ಷವು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಗುಂಪುಗಳು ಕಣ್ಗಾವಲು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ದಾಳಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಳನೋಟಗಳು

- ದೃಢವಾದ ಡ್ರೋನ್-ವಿರೋಧಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ: ಸ್ವಾರ್ಮ್ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ-ಪರಿಣಾಮದ ಆಯುಧಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸುಧಾರಿತ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸಣ್ಣ ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ, ಜಾಮ್ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಂಟಿ-ಡ್ರೋನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ಭಾರತ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಲೆಗಸಿ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣ: L/70 ವಿಮಾನ-ನಿರೋಧಕ ಬಂದೂಕುಗಳಂತಹ ಹಳೆಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ

ಯಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಯುಧ್ಧ (EW) ಮತ್ತು AI ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರುಹೊಂದಿಸುವುದು.

- **ರೋಬೋಟಿಕ್ ವಾಫೇರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಯುಧ್ಧದಲ್ಲಿ ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್‌ನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಗಣಿ ಪತ್ತೆ ಕಣ್ಗಾವಲು, ವಿಚಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ರೋಬೋಟಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು.
- **ಆಧುನಿಕ ಯುಧ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಗುರಿ ತಂತ್ರ:** ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಇಂಧನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಂತಹ ಆಳವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುವತ್ತ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿವೆ.
- **ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು:** ಐರನ್ ಡೋಮ್‌ನಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಕ್ರಿಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಪ್ರಸರಣ, ಮರೆಮಾಚುವಿಕೆ, ಗುಪ್ತಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಭೂಗತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಂತಹ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಕ್ರಮಗಳು ಪಡೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- **ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯುಧ್ಧ:** ಆಧುನಿಕ ಯುಧ್ಧಕ್ಕೆ ಕೆಳಹಂತದ ಕಮಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಮ್ಮತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

- **ಸಂಯೋಜಿತ ಡ್ರೋನ್ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (IDD&IS)** ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (DRDO) ಮತ್ತು ಭಾರತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದು ಇದು ಸಮಗ್ರ ಡ್ರೋನ್-ವಿರೋಧಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು 5-8 ಕಿಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ, 2-5 ಕಿಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಹನ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಜಾಮ್ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಸರ್-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಶಕ್ತಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **"ಭಾರ್ಗವಾಸ್ತ್ರ ಅಂಟಿ-ಸ್ವಾಮ್ ಸಿಸ್ಟಮ್":** ಸೋಲಾರ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಎರೋಸ್ಪೇಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (SDAL) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಇದು ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೌಂಟರ್-ಡ್ರೋನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಹಾರ್ಡ್-ಕಿಲ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಡ್ರೋನ್ ಸ್ವಾಮ್‌ಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಮೈಕ್ರೋ-ರಾಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- **ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯು ಕಣ್ಗಾವಲು ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕೇಜ್ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಖರೀದಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.**

DRDO ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು-ಪದರದ ಬ್ಯಾಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ ರಕ್ಷಣಾ (BMD) ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

- **ಪೃಥ್ವಿ ಏರ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್ (PAD)** ಇಂಟರ್ಸೆಪ್ಟರ್ ಅನ್ನು 50 ಕಿಮೀ ನಿಂದ 180 ಕಿಮೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಳಬರುವ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎಕ್ಸ್‌ನೋ-ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸುಧಾರಿತ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ (AAD) ಇಂಟರ್ಸೆಪ್ಟರ್ ಅನ್ನು 30 ಕಿಮೀ ವರೆಗಿನ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ವಾತಾವರಣದೊಳಗಿನ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸಲು ಟರ್ಮಿನಲ್ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಂಡೋ-ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹು-ಹಂತದ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಕವಚ (Layered Air Defense Shield)

- ದೂರಗಾಮಿ: S-400 ಟ್ರಿಯಂಫ್ (S-400 Triumf) ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ, ಮೊಬೈಲ್, ರಷ್ಯನ್-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ ವಾಯು ಕ್ಷಿಪಣಿ (SAM) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ದೂರಗಾಮಿ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತದಿಂದ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿದೆ.
- ಮಧ್ಯಮ-ಶ್ರೇಣಿ (70-100 ಕಿಮೀ): ಇಸ್ರೇಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಹ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಬರಾಕ್-8 (MRSAM/LRSAM), ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನೌಕಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳಿಗೆ 360-ಡಿಗ್ರಿ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಲ್ಪ-ಶ್ರೇಣಿ (25-50 ಕಿಮೀ): ಸ್ಥಳೀಯ ಆಕಾಶ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್‌ನ ಸ್ಪೈಡರ್ (SPYDER) ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಸೇನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಂದಿನ ದಾರಿ

- ಸೇನೆ, ನೌಕಾಪಡೆ ಮತ್ತು ವಾಯುಪಡೆಯ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಸಂಯೋಜಿತ ಥಿಯೇಟರ್ ಕಮಾಂಡ್‌ಗಳ (ITCs) ರಚನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಸಂಘರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಉದ್ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಸುಸಂಘಟಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಮುಕ್ತಾಯ ತಂತ್ರವು ನಿಯಂತ್ರಿತ ಉಲ್ಬಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಗಾಗಿ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು, ಆಂಟಿ-ಡ್ರೋನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧಗಳಿಗಿಂತ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಸ್ಥಿರ ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ತೀರ್ಮಾನ:

ಡ್ರೋನ್ ಯುದ್ಧದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯು ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ, ಹಳೆಯ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಸಮರ್ಪಕಗೊಳಿಸಿದೆ. ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸೇನಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿತ ಡ್ರೋನ್-ವಿರೋಧಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು (ITCs ಮೂಲಕ) ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಹೊಸ ಭದ್ರತಾ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. "ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 'ಸ್ವಾರ್ಮ್ ಸ್ಯಾಚುರೇಶನ್' (swarm saturation) ತಂತ್ರಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಳಕೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ." ಈ ಹೇಳಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಭಾರತ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಡ್ರೋನ್-ವಿರೋಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)
2. ಭಾರತದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕ್ಷಿಪಣಿ ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು (BMD ಮತ್ತು ಲೇಯರ್ಡ್ ಏರ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್) ವಿವರಿಸಿ. ಡ್ರೋನ್ ಯುದ್ಧದಂತಹ ಹೊಸ-ಯುಗದ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು, ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಂಯೋಜಿತ ಥಿಯೇಟರ್ ಕಮಾಂಡ್‌ಗಳ' (ITCs) ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ. (250 ಪದಗಳು)

NAMMAKPSC
Building tomorrow's leaders

ONLINE
ಕನ್ನಡ
OFFLINE

KAS ಫೌಂಡೇಶನ್ ಕೋರ್ಸ್
ಪೂರ್ವಭಾವಿ + ಮುಖ್ಯ

CONTACT US!
www.nammaKPSC.com
+91 6366294954
Vijayanagar & Hebbal

JOIN
NOW!

ನಂಬರ್ 1 ಸಂಸ್ಥೆ
KAS ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ

Mentors4IAS – Your Partner in UPSC Journey

ಭಾಗ 13: ಚುಟುಕು ಸಮಾಚಾರ

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ದತ್ತು ತಾಯಂದಿರಿಗೂ 12 ವಾರಗಳ ಮಾತೃತ್ವ ರಜೆ: ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೂ 12 ವಾರಗಳ ಮಾತೃತ್ವ ರಜೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ. 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಸಂಹಿತೆ 2020'ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 60ರ ಅಡಿ ಮಗುವಿಗೆ 3 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಿತಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪೀಠವು ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ ಎಂದು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದೆ. ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ದತ್ತು ತಾಯಂದಿರ ನಡುವೆ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಜೆ ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 14 (ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು) ಮತ್ತು ವಿಧಿ 21ರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಾಗಿ 'ಪಿತೃತ್ವ ರಜೆ' ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆಯೂ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಕೋರ್ಟ್ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ.

ಅಕ್ರಮ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯವು ಸುಮಾರು 300 ಅಕ್ರಮ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜೂಜಿನ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 8,400ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದೆ. ಐಟಿ ಕಾಯ್ದೆ 2000 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 69A ಮತ್ತು PROG ಕಾಯ್ದೆ 2025 ಇದರ ಕಾನೂನು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಹಣದ ಆಟಗಳ ನಿಷೇಧ, ಗೇಮಿಂಗ್ ಅಧಾರಿಟಿಯ ರಚನೆ, 28% GST ಜಾರಿ ಮತ್ತು BNS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಂಡಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. CCPA ಪ್ರಭಾವಿಗಳ ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಮೇಲೂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೇರಿದೆ.

ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನ: ಹಕ್ಕು ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆ: ಕಡ್ಡಾಯ ಮತದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 326 ನೇ ವಿಧಿಯು ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಇದು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಲ್ಲ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದೆ. 19(1)(a) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತದಾನದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಪರವಾದ ವಾದಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಜನಾಧೇಶವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತವೆ. ವಿರೋಧಿಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದ ಮತದಾನದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗುಜರಾತ್ ಏಕರೂಪ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ (UCC) ಮಸೂದೆ 2026ರ ಅಂಗೀಕಾರ: ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯವು ಏಕರೂಪ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಸಂವಿಧಾನದ 44ನೇ ವಿಧಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೂಪ ನೀಡಿದೆ. ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದನ, ದತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಭೇದವಿಲ್ಲದ ಸಮಾನ ಕಾನೂನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಬಹುಪಕ್ಷಿತ್ವ ನಿಷೇಧ, ಲಿವ್-ಇನ್ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಜಾತ್ಯತೀತ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗಪರಿವರ್ತಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ 2026: ಲಿಂಗಪರಿವರ್ತಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ 2026, ಮಾನವ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಂ-ಘೋಷಿತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ ರದ್ದುಗೊಂಡಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿ. ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಪಿನ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆ: ಮತಪತ್ರಗಳ ಮರುಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಮತಪತ್ರ ಪದ್ಧತಿ ಮರುಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವಿವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನ ಜಾರಿಯಾಗಲಿದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಇದನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಿಮ್ಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿವೆ. ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇದು ಮುಂದಿಟ್ಟಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತಾಂತರ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ: ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮರುದೃಢಪಡಿಸಿದಂತೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಕೇವಲ ಹಿಂದೂ, ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ (ಸಂವಿಧಾನ (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ) ಆದೇಶ, 1950 - ವಿಧಿ 341). ಬೇರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರೆ ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನ ತಕ್ಷಣ ರದ್ದಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮ-ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. 'ಗ್ರಹಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ' ಪ್ರಕಾರ ಮರು-ಮತಾಂತರದ ಬಳಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವಾಗಬಹುದು, ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಅವಧಿಗೆ ಲಾಭ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಿಗಳು ರಾಜ್ಯ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿಯ ಮಹತ್ವ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ 5 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಕಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತಿವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವಿದೆ. ವಿಳಂಬವು ವಿಚಾರಣಾಧೀನ ಬಂಧನ, ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಸಂಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ವಿಶ್ವಾಸ ಕುಗ್ಗುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು 2005ರ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಈಗ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ಸಂಹಿತೆ, 2023 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 289-300 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು 7 ವರ್ಷಗಳೊಳಗಿನ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ, ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ; ಆದರೂ ಬಳಕೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ: ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸಮಾನತಾ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ: ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅರ್ಹ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ (PC) ನೀಡುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ, ವಿಧಿ 142 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿ

ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 20 ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪಿಂಚಣಿ ಹಕ್ಕು ನೀಡಲಾಗಿದೆ (2025ರಿಂದ ಜಾರಿ). ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪಕ್ಷಪಾತ, ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. 2020ರ ಬಬಿತಾ ಪುನಿಯಾ ತೀರ್ಪಿನ ನಂತರ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಮಹಿಳೆಯರ ವೃತ್ತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ CSR: ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ: ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಂವಿಧಾನದ 51A(g) ವಿಧಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದೆ. ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 2013 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 135 ಪ್ರಕಾರ CSR ಖರ್ಚು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದ್ದು ಪರಿಸರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳತ್ತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ (ಸೆಕ್ಷನ್ 166). **Polluter Pays, BRSR, EPR** ಮುಂತಾದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾಪನದ ಕೊರತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

ಪಿತ್ಯತ್ವ ರಜೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು: ಪಿತ್ಯತ್ವ ರಜೆ ಮಗುವಿನ ಜನನ ಅಥವಾ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರದ ನಂತರ ತಂದೆಗೆ ಶಿಶುಪಾಲನೆಗೆ ನೀಡುವ ರಜೆಯಾಗಿದ್ದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳು 15 ದಿನಗಳ ರಜೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಸಮಗ್ರ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು ಕೊರತೆಯಿದೆ. 2025ರ ಮಸೂದೆ 8 ವಾರಗಳ ರಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಪೋಷಕತ್ವದ ಹಂಚಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಳಂಕ, ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಭಯ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಹೊರಗುಳಿಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

CAPF ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಮಸೂದೆ - 2026: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು CAPF ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಮಸೂದೆ-2026 ಅನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದು BSF, CRPF, CISF ಸೇರಿ ಏಳು ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಏಕೀಕೃತ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನಡಿ ತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ನೇಮಕಾತಿ, ಬಡ್ತಿ, ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಐಪಿಎಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗೊಂದಲ ನಿವಾರಿಸಿ ಪಡೆಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

FCRA ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ - 2026: ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ-2026 ಮಂಡನೆಯಾಗಿದ್ದು ಎನ್‌ಜಿಒಗಳ ವಿದೇಶಿ ನಿಧಿಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ನಿಯೋಜಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನೋಂದಣಿ ರದ್ದಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಲಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ತನಿಖೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಅನುಮತಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. 1976ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ 2025 - ಲಿಂಗ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯ: ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ ನಡೆಸಿದ ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (PLFS) 2025 ಮಹಿಳೆಯರ ವೇತನದಲ್ಲಿ ವೇಗದ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ, ಲಿಂಗ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ. ನಿಯಮಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ವೇತನದ ಕೇವಲ 76% ಮಾತ್ರ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂತರ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ 36% ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಪಾಲು 18.2% ಕ್ಕೆ ಏರಿದರೂ, ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೇವಲ 32.5%. ಕುಟುಂಬದ ಆರೈಕೆ ಹೊರೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಡೆತಡೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿ ಸಂಹಿತೆ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ವಿಧೇಯಕ, 2025: ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿ ಸಂಹಿತೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ 2025, 2016ರ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ವಿಳಂಬ ಕಡಿತ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇದು ಗುಂಪು ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ದಿವಾಳಿತನ ಜೊಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಲೀನ್-ಸ್ಲೇಟ್ ತತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆಯ ನಂತರ ಹಳೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. NCLT ಗೆ 14 ದಿನಗಳು ಮತ್ತು NCLAT ಗೆ 3 ತಿಂಗಳು ಗಡುವು ನಿಗದಿ. ಹೊಸ ಸಾಲಗಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ (CIIRP) ಪರಿಚಯದಿಂದ ವೇಗವಾದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ದಾರಿ ತೆರೆದಿದೆ.

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಮನದಿಗಳ ಕರಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಯೋ-ಫೈಡ್ರಾಲಾಜಿಕಲ್ ಅಪಾಯ: ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಧರಾಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 2025 ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹವು ಮೇಘಸ್ಫೋಟ ಅಥವಾ ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರ ಸ್ಫೋಟದಿಂದಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಹಿಮನದಿಯ ನಿವೇಶನ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ದಿಢೀರ್ ಕುಸಿತದಿಂದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಇಸ್ರೋ ಅಧ್ಯಯನ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಿಮನದಿಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕವಚ ಕರಗುತ್ತಿದ್ದು, ಒಳಭಾಗದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಭಿದ್ರಗೊಂಡು ಪ್ರವಾಹ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಡಿದಾದ ಹಿಮಾಲಯದ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಕುಸಿದರೂ, ಅದು ಬೃಹತ್ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣಾ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭಾರಿ ವಿನಾಶವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ಅಪಾಯಗಳ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು 2026: ಪರಿಸರ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1986 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾದ SWM ನಿಯಮಗಳು 2026, 2016ರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಹಂತದ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿಂಗಡಣೆ (ಹಸಿ, ಒಣ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವಿಶೇಷ ತ್ಯಾಜ್ಯ) ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರನೇ ಪಾವತಿಸಬೇಕು ತತ್ತ್ವ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಟ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು RDF ಬಳಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು. ದೊಡ್ಡ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ (BWG) ವಿಸ್ತರಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ 1.85 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಇದರಿಂದ ಮೀಥೇನ್ ಉತ್ಸರ್ಗ, ಲೀಚೇಟ್ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊಗೆಮಂಜು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ದಿನ: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲುಗಳು: ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (WMO) ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. 2026ರ ಥೀಮ್ "Observing Today, Protecting Tomorrow" ಆಗಿದೆ. 1950ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ WMO, IMO ಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಅತಿಯಾದ ಬಿಸಿಗಾಳಿ, ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟ ಏರಿಕೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಹಾನಿಯೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ. ಇದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹವಾಮಾನ ಅಧ್ಯಯನ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ: ಜಲಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಮಾರ್ಚ್ 22 ರಂದು ಆಚರಿಸುವ ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. 1992ರ ರಿಯೊ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಜೆಂಡಾ 21 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 1993ರಿಂದ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. 2025ರ ಥೀಮ್ "Water and Gender" ಆಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್, ನಮಾಮಿ ಗಂಗಾ, ಅಟಲ್ ಭುಜಲ್ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಜಲ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜಲ ಲಭ್ಯತೆ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರಿನ ಪ್ರವೇಶದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇದು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಅಫನಾಶಿನಿ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಯೋಜನೆ: UNESCO ಎಚ್ಚರಿಕೆ: ಅಫನಾಶಿನಿ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಯೋಜನೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. 35 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಅಂತರ್-ಜಲಾನಯನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಾಶ, ಅರಣ್ಯನಾಶ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಗರ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ (DTE) ಪ್ರಕಾರ ಜಾಗತಿಕ ಭೂಭಾಗದ 50-64% ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಗರಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ Indian Ocean ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರ ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನ (SST) ಮುಂಚಿತ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಸಾಗರಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವ ಆರ್ಧ್ರತೆ ಬಾಷ್ಪೀಕರಣದ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. India Meteorological Department ಪ್ರಕಾರ, ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ; Heat Stress ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಧ್ರತೆ ಪರಿಗಣನೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಿನ್ನಡೆ: ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ: ಐಕ್ಯೋಪರ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಿಶ್ವ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ವರದಿ 2025 ಪ್ರಕಾರ 14% ನಗರಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ PM2.5 ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾನದಂಡ (5 µg/m³) ಪೂರೈಸಿವೆ, ಇದು 2024ರ 17% ಕ್ಕಿಂತ ಕುಸಿತವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮಟ್ಟವು ಮಾನದಂಡಕ್ಕಿಂತ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಇದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಲೋನಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ನಗರವಾಗಿದ್ದು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ 6ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿದೆ, ಆದರೆ ನವದೆಹಲಿಯು ಸತತ 8ನೇ ಬಾರಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದೆ; ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶವು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಬೇಟೆ ತಡೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಉಪಕ್ರಮ (GTI): ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಬೇಟೆ ತಡೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಲಸೆ ಜೀವಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಮಾವೇಶ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಕ್ರಮ ಬೇಟೆ 70% ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಡೇಟಾ ಸಂಗ್ರಹ, ಕಾನೂನು ಬಲಪಡಿಕೆ, ಸಮುದಾಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಲಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಕುನ್ಮಿಂಗ್-ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇದು ಸಹಕಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಯುಎನ್ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಾಲುದಾರರಾಗಿವೆ, ಇದು ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (DMF) ಶೃಂಗಸಭೆ: ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ಡಿಎಂಎಫ್ ನಿಧಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೃಂಗಸಭೆ-2026 ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ, 2015ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 9B ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ಲಾಭರಹಿತ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಗಿದ್ದು, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಯಲ್ಟಿ ಆಧಾರಿತ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಂದ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗದ ನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದು PMKKKY ಮೂಲಕ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಅನುಮೋದನೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುವುದು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಅಡಚಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಅಕಾಲಿಕ ಉಷ್ಣಮಾರುತ, ಅಲೆಕಲ್ಲು ಮಳೆ ಮತ್ತು ಅನಿಯಮಿತ ಮಳೆಯಂತಹ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ತೀವ್ರಗೊಂಡಿವೆ. ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶದ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ತೀವ್ರ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ರಬಿ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿ ಕುಸಿತ, ಅಂತರ್ಜಲ ಒತ್ತಡ, ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಹಾನಿ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಅಪಾಯಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ, ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ರಮಗಳು ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಥ್ ಅವರ್ 2026 - ಮಾರ್ಚ್ 28: ಅರ್ಥ್ ಅವರ್ 2026: ಮಾರ್ಚ್ 28ರಂದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ನಿಧಿ (World Wide Fund for Nature) ಇದರ ಆಯೋಜಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ಶನಿವಾರ ಆಚರಿಸುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿ 8:30 ರಿಂದ 9:30ರವರೆಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ ದೀಪಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2007ರಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಿಡ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಅಭಿಯಾನವು 2026ರಲ್ಲಿ 20ನೇ ವರ್ಷದ ಆಚರಣೆ ಕಂಡಿದೆ. ಇದು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಕುರಿತು ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಾತ್ಮಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ: ಪರಿಸರ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಗತ್ಯತೆ: ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಘಟನೆ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ಸಾಗಣೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೀಸ, ಪಾದರಸ ಮುಂತಾದ ವಿಷಕಾರಿ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆ ವೇಗವಾಗಿ ಏರುತ್ತಿದೆ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೊರತೆ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ. **ವಿಸ್ತೃತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ**, ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಸೆಲ್ ಒಪ್ಪಂದವು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ.

ಅರುಣಾಚಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚಿಟ್ಟೆ ಪ್ರಭೇದ: ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸೂಚಕ: ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಲೆಪರಾಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯುಥಾಲಿಯಾ ಜುಬೀನ್‌ಗಾರ್ಗಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಚಿಟ್ಟೆ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ಸಾಮಿ ಕಲಾವಿದ ಜುಬೀನ್ ಗಾರ್ಗಿ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಭೇದವು ಆಲಿವ್-ಕಂದು ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಿಳಿ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 600-750 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಅರೆ-ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮರದ ರಸವನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಡ್-ಪುಡ್ಲಿಂಗ್ ವರ್ತನೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕವಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರಭೇದವು ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ನಾಶ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ.

ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾ - ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯೂರಿಯಾವು ಒಟ್ಟು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆಯ 56% ಮತ್ತು ಸಾರಜನಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ 80% ಪಾಲು ಹೊಂದಿದ್ದು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದ ಮೇಲೆ 90% ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಭಾರೀ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಹೊರೆ (₹1.65 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ) ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಯೂರಿಯಾ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿ 60% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. 2040ರ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸಾರಜನಕ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಕೃಷಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಸಾಧಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಎನ್‌ಡಿಸಿ (NDC) 3.0 ಗುರಿಗಳು (2031-2035): ಭಾರತವು ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಎನ್‌ಡಿಸಿ 3.0 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2035ರವರೆಗೆ ಹವಾಮಾನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು 47% ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದು, 60% ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು 3.5-4 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಕಾರ್ಬನ್ ಸಿಂಕ್ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಯುಎನ್‌ಎಫ್‌ಸಿಸಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಡಿ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ಟಾಕ್‌ಟೇಕ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಭಾರತದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

'ವಾಯು ಬಾಣ' (Vayu Baan) - ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಡ್ರೋನ್ ಯೋಜನೆ: ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ 2026ರಲ್ಲಿ 'ವಾಯು ಬಾಣ' ಯೋಜನೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್-ಉಡಾವಣಾ ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾಯುಪಡೆಯ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ವಿನ್ಯಾಸ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಡ್ರೋನ್‌ನ್ನು ಹಾರಾಟದ

ಮಧ್ಯೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ, ಅದು ಸ್ವಯಂ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು 50 ಕಿಮೀ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟಾಂಡ್-ಆಫ್ ಅಂತರದಿಂದ ಗುರಿ ಭೇದಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು MANPADS ಅಪಾಯದಿಂದ ದೂರ ಇಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತಾರಗಿರಿ: ಆಧುನಿಕ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಯುದ್ಧನೌಕೆ: ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತಾರಗಿರಿ ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ 17ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ನೀಲಗಿರಿ-ವರ್ಗದ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಗೈಡೆಡ್-ಮಿಸೈಲ್ ಫ್ರಿಗೇಟ್ ಆಗಿದ್ದು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಮಜಗಾಂವ್ ಡಾಕ್ ಶಿಪ್‌ಬಿಲ್ಡರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಹಡಗು 75% ಕ್ಲಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳೀಯೀಕರಣ ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಹಲ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ರೇಡಾರ್-ಶೋಷಕ ಲೇಪನಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆ RCS ಹೊಂದಿದೆ. CODOG ಪ್ರೊಪಲ್ಷನ್ ಮೂಲಕ 28 ನಾಟ್ಸ್ ವೇಗ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮೂಸ್, MRSAM ಹಾಗೂ ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ವಿರೋಧಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ IPMS ಮೂಲಕ ನೈಜ-ಸಮಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳು: ದ್ವಿ-ಬಳಕೆ ಭೂ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಭದ್ರತೆ: ಕೃಷಿ-ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕಗಳು (Agrivoltaics) ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. 2-3 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಸೌರ ಫಲಕಗಳು ನೆರಳು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯದ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ, ಭೂ ಬಳಕೆ ನಿಯಮಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅಭಾವ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ. PM-KUSUM ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಇದರ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್: ಇಂಧನ ದಕ್ಷ ಅಡುಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ: ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್ ವಿದ್ಯುತ್ಕಾಂತೀಯ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಸಿಮಾಡುವ ಆಧುನಿಕ ಅಡುಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ದಹನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಇದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ. ಶಾಖವು ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೇ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ವೇಗ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ (85-90%). LPG ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಇದರ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಫೆರೋಮ್ಯಾಗ್ನೆಟಿಕ್ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು ಪ್ರಮುಖ ನಿಯಮವಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಕ್ತಿ ಉಳಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಂಧನ ವಂಚನೆ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳು: ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಂಧನ ವಂಚನೆ ಪ್ರಕರಣಗಳು 2024ರಲ್ಲಿ ₹1,935 ಕೋಟಿ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. IMEI ನಿರ್ಬಂಧ, ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ APK ಫೈಲ್‌ಗಳ ತಡೆ, 180 ದಿನಗಳ ಡೇಟಾ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು AI ಆಧಾರಿತ ಪತ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ. ಡಿಪ್‌ಫೇಕ್ ಮತ್ತು ನಕಲಿ ಗುರುತು ಬಳಸಿ ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕರೆ ಗುರುತು ಮತ್ತು ನೈಜ-ಸಮಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಸ್ರೋಗೆ 'ಆಕಾಶ-300' 3D ಪ್ರಿಂಟರ್ ಹಸ್ತಾಂತರ: ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ:

ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ 'ಆಕಾಶ-300' ತ್ರಿಮಿತೀಯ ಮುದ್ರಕ

ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗಿದ್ದು 'ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ'ಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದೆ. ನಿಕ್ಷೆಪ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಉಪಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ. ಇದು ವೇಗ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಹಗುರ ಹಾಗೂ ಬಲಶಾಲಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಗಗನಯಾನ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಯಾನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇಂಜಿನ್ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋ-ಟೆಕ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಭಾರತ: ಭಾರತವು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಬ್ಯಾಟರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋ-ಟೆಕ್ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಉತ್ಪಾದನೆ \$130 ಬಿಲಿಯನ್ ತಲುಪಿ 25 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಸೌರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಶುಧ್ಧ ಇಂಧನದತ್ತ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ-ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಫೇಮ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. "ಚೀನಾ ಪ್ಲಸ್ ಒನ್" ತಂತ್ರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವಿಶ್ವಸಾರ್ವಕ ಪೂರೈಕೆದಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರತಿಜೀವಕ-ನಿರೋಧಕ ಟೈಫಾಯಿಡ್: ಪ್ರತಿಜೀವಕ-ನಿರೋಧಕ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ಲೋರೋಕ್ವಿನೋಲೋನ್ ನಿರೋಧಕ ಸೋಂಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಜ್ವರ ಸಾಲ್ಮೋನೆಲ್ಲಾ ಟೈಫಿ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಲುಷಿತ ನೀರು, ಆಹಾರದಿಂದ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಜೀವಕಗಳ ದುರ್ಬಳಕೆ ನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುರಕ್ಷಿತ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆ ಮುಖ್ಯ ತಡೆ ಕ್ರಮಗಳು. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆ: ನೈತಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಗನಾಯ್ಡ್‌ಗಳು, ಆರ್ಗನ್ಸ್-ಆನ್-ಚಿಪ್ ಮತ್ತು 3ಡಿ ಬಯೋಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್‌ನಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಯೇತರ ವಿಧಾನಗಳು ಔಷಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಬಯೋಫಾರ್ಮಾ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಪೇಟೆಂಟ್ ಎವರ್‌ಗ್ರೀನಿಂಗ್, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ವಿಳಂಬಗಳು ಸವಾಲಾಗಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಔಷಧ ಮಾನದಂಡ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆ ನೈತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ, ಮಾನವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಔಷಧ ಲಭ್ಯತೆಯ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಸಾಧಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

PRISM-SG ಪೋರ್ಟಲ್ - ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಉದ್ಘಾಟನೆ: ಕೇಂದ್ರದ ರೈಲ್ವೆ ಮಾಹಿತಿ-ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ PRISM-SG ಪೋರ್ಟಲ್ ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ಇದು ರಸ್ತೆ ಮೇಲ್ವೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆ ಹಾಗೂ ತಪಾಸಣೆ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಿ ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಎಂಡ್-ಟು-ಎಂಡ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ವರ್ಕ್‌ಫ್ಲೋ, ರಿಯಲ್-ಟೈಮ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್, ಮತ್ತು ಮಲ್ಟಿ-ಸ್ಪೇಕ್‌ಹೋಲ್ಡರ್ ಏಕೀಕರಣ ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಅನುಮೋದನಾ ಸಮಯವನ್ನು 12 ತಿಂಗಳಿಂದ 3-4 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆ - ಐಐಟಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರವರ್ಧಕ್ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ: ಮಾರ್ಚ್ 2026ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ದಳ (EME) ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರವರ್ಧಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದು ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವದೇಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಹಕಾರವು ಸೇನಾ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ಗುರುತುಹಾಕಿ, ಪ್ರೋಟೋಟೈಪ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ನಿಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಕಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನೈನ ಅವಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಸ್ವದೇಶೀಕರಣ ಕೇಂದ್ರ (NIC) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ, ಇದು ತಮಿಳುನಾಡು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರಿಡಾರ್ ಬಳಕೆಮಾಡಿ ನವೀನತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವೇದನೆ, ಸೈಬರ್-ಭೌತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇದು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ: ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿಯು 2.38 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಸ್ವೀಕಾರ ನೀಡಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷಿಪಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಖರೀದಿ ಸೇರಿದೆ. ಈ ಮಂಡಳಿ ಕೇಂದ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವಾಧೀನಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಿಕ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ 400 ಕಿಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ವಾಯು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲದು. ಇದು ಭಾರತದ ಬಹುಪದರ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಲಿಯಂ ಕೊರತೆ: ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಹೀಲಿಯಂ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹೀಲಿಯಂ ಒಂದು ಜಡ, ಬಣ್ಣರಹಿತ, ವಾಸನೆರಹಿತ ಅನಿಲವಾಗಿದ್ದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿದೆ. ಇದು ಯುರೇನಿಯಂ ಮತ್ತು ಥೋರಿಯಂ ವಿಕಿರಣ ಕೊಳೆಯುವಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮೆರಿಕಾ, ಕತಾರ್ ಮತ್ತು ಅಲ್ಜೀರಿಯಾ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗ್ರಹ ಹೊಂದಿವೆ. ಇದರ ಉಪಯೋಗಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಧನಗಳು, ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ, ಅರೆವಾಹಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಮಿಗ್-29 ಯುದ್ಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ASRAAM ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ: ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ಮಿಗ್-29 ವಿಮಾನಗಳಿಗೆ ASRAAM ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. MBDA ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಈ ನಾಲ್ಕನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಕ್ಷಿಪಣಿ Mach 3 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಲ್ಲಿ 25 ಕಿಮೀ ದೂರದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಮೇಜಿಂಗ್ ಇನ್ಫ್ರಾರೆಡ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಉಡಾಯಿಸಿ-ಮರೆಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದೆ. LOAL ಮತ್ತು LOBL

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ ಗುರಿ ದೃಷ್ಟಿಯ ಹೊರಗಿದ್ದರೂ ದಾಳಿ ಸಾಧ್ಯ ಇದು ಹಳೆಯ R-73 ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಸಮೀಪ ಯುದ್ಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ತೇಜಸ್ ಮತ್ತು ಜಾಗ್ವಾರ್ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಕುರಿತು ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ವರದಿ: ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ (2025-26) ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಟಾರ್ಗೇಟ್ AI ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 10ನೇ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ರಾನ್‌ಪೋರ್ಡ್ AI ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 4ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. AI ಕೌಶಲ್ಯ ನುಗ್ಗುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಉನ್ನತ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೊರತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶ ಅಭಾವ, ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಕೊರತೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಡಚಣೆಗಳು. ಡೀಪ್‌ಫೇಕ್, ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣಾ ಅಪಾಯಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ. ಸಮಿತಿ AI ಶಾಸನ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪರಿಸರ, ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ AI ಮಿಷನ್ ವೇಗಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

'ಭವಸಾಗರ' - ಆಳ ಸಮುದ್ರ ಜೈವಿಕ ಭಂಡಾರ: ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕಾಯ್ದೆ 2002 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ "ಭವಸಾಗರ" ಅನ್ನು ಆಳ-ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಂಡಾರವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಇದು 3,500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಧಾರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಪಾಲಕರಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಯುಎನ್ ಸಾಗರ ವಿಜ್ಞಾನ ದಶಕ (2021-2030) ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಸಮುದ್ರ ಜೈವಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸುಸ್ಥಿರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ.

ಇತಿಹಾಸ - ಕಲೆ - ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಚಾಪ್ಲಾನ್ ಕುಟ್ ಉತ್ಸವ: ಚಾಪ್ಲಾನ್ ಕುಟ್ ಮಿಜೋರಾಂನ ಪ್ರಮುಖ ವಸಂತ ಉತ್ಸವವಾಗಿದ್ದು, ಝೂಮ್ ಕೃಷಿಗೆ ಕಾಡು ತೆರವು ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಿಜೋ ಜನರ ಸಂತೋಷದ ಹಬ್ಬವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 15ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಉತ್ಸವವು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ, 1973ರಲ್ಲಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡಿತು. ಚೆರಾವ್ ಎಂಬ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಿದಿರು ನೃತ್ಯ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಉಡುಪುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ 2026: ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ 2026 ಅನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ದಿವ್ಯಾಂಗರ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ DEPWD ಇದರ ಆಯೋಜಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣವು ಜಾಗತಿಕ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹಕ್ಕು ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಉತ್ಸವವು ಹಕ್ಕು ಆಧಾರಿತ ಸಮಾವೇಶ ನೀತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ, ದಿವ್ಯಾಂಗರನ್ನು ವಿಕಸಿತ ಭಾರತ 2047 ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕುಲ್ ಉತ್ಸವ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಕೇತ: ಸರ್ಕುಲ್ ಉತ್ಸವವು ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಓರಾನ್, ಮುಂಡಾ ಮತ್ತು ಹೋ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ವಸಂತ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಸಾಲ್ ಮರವನ್ನು ಸರ್ನಾ ಮಾ ದೇವತೆಯ ನಿವಾಸವೆಂದು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ತೃತೀಯೆಂದು ನಡೆಯುವ ಈ ಹಬ್ಬವು ಹೊಸ ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಚಕ್ರದ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧೀಕರಣ, ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಲ್ ಹೂವಿನ ಅರ್ಪಣೆ ಸೇರಿವೆ. ಇದು ಸೂರ್ಯ-ಭೂಮಿ ಸಂಯೋಗದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೃತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ತ್ಯಾಗ ಸ್ಮರಣೆ: ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಂದು ಆಚರಿಸುವ ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಸುಖದೇವ್ ಥಾಪರ್ ಮತ್ತು ರಾಜಗುರು ಅವರ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. 1931 ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್ ಸಂಚು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ನೌಜವಾನ್ ಭಾರತ್ ಸಭಾ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ HSRA ಮೂಲಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಸ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಸುಖದೇವ್ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಗುರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದರು.

ಗುಂಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸನ: ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಗುಂಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಡಿಶಾದ ಗಜಪತಿ ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ ಸೇರಿದ 15ನೇ ಶತಮಾನದ ತೆಲುಗು ಶಾಸನ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಕಪಿಲೇಂದ್ರ ದೇವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಜಪತಿ (ಆನೆಗಳ ಒಡೆಯ) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯಿಂದ ಕಾವೇರಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಇವರು ಒಡಿಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದು, ಸರಳ ದಾಸರು ಮೊದಲ ಒಡಿಯಾ ಮಹಾಭಾರತ ರಚಿಸಿದರು. ಪುರಿ ಜಗನ್ನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಕಪಿಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಇವರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ವೈಷ್ಣವರಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿವ-ವಿಷ್ಣು ಆರಾಧನೆಯ 'ಹರಿ-ಹರ' ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತ ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳ ಆಗಮನವಾಗಿತ್ತು. ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಈ ಶಾಸನ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಆಕರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮಿಥಿಲಾ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳಕು: ಬಲಿರಾಜ್‌ಗಢ್ ಉತ್ಖನನ: ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆ ಬಿಹಾರದ ಮಧುಬನಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಲಿರಾಜ್‌ಗಢ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ತಾಣವು ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ವಿದೇಹ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಮೌರ್ಯದಿಂದ ಪಾಲ ವಂಶದವರೆಗೆ ನಿರಂತರ ಜನವಸತಿ ಪುರಾವೆಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಮಣಿಗಳು, ತಾಮ್ರ ವಸ್ತುಗಳು, ಟೆರಾಕೋಟಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚ್-ಮಾರ್ಕ್ ನಾಣ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ ವಸಾಹತು ಮತ್ತು ನಗರ ಯೋಜನೆಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಮಿಥಿಲಾ ಪ್ರದೇಶವು ವೈದಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಜನಕನ ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ: ಜೈನ ಧರ್ಮದ 24ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರರಾದ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 599ರಲ್ಲಿ ವೈಶಾಲಿಯ ಸಮೀಪ ಜನಿಸಿ, ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಸ್ತೇಯ,

ಅಪರಿಗ್ರಹ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. 12 ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅನೇಕಾಂತವಾದ ಬಹು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ನವಕಾರ್ ಮಹಾಮಂತ್ರ ನೈತಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಮಿಷನ್ ಲೈಫ್ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನಶೈಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಹೊಂದಿವೆ. ಜೈನ ತತ್ವಗಳು ಶಾಂತಿ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತ-ಇರಾನ್ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳು: ಭಾರತ-ಇರಾನ್ ಸಂಬಂಧಗಳು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರಾದ ಸೈರಸ್ ಮತ್ತು ಡೇರಿಯಸ್ I ಕಾಲದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಆಡಳಿತ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಮೌರ್ಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಕೆಮೆನಿಯನ್ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು ಖುಗ್ವೇದ ಮತ್ತು ಅವೆಸ್ತಾ ನಡುವೆ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಮೊಘಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಚಾರ್‌ಬಾಗ್ ಶೈಲಿ ತಾಜ್ ಮಹಲ್‌ನಂತಹ ಸ್ಮಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವಹನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳು

ದೇಶಾಂತರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರ: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ಲೋಬ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ 12ನೇ ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದು ಜಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ತನಿಖಾ ದಳ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ. 2020ರ ರಿಯಾದ್ ಉಪಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಜಾಲವು 2021ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾದಕವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಕಚೇರಿ ಇದರ ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿದೆ. 135 ದೇಶಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಕ ದೇಶಾಂತರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ; ಭಾರತ 2022ರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡು 2024ರಲ್ಲಿ ಸಂಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದೆ.

ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಕಡಿತದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿ: ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, 2023ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ 2.4 ಲಕ್ಷ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಸುಮಾರು 24,700 ಮರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುಧಾರವಾಗಿದೆ. ತಾಯಂದಿರ ಮರಣವೆಂದರೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಅಥವಾ ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ 42 ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಮರಣ. ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ಸೋಂಕು, ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ ಪ್ರಮುಖ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆಯ ವಿಳಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿ (2017) ಗುರಿ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡರೂ, SDG-3.1 ಗುರಿ ಸಾಧನೆ ಇನ್ನೂ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಜನಗಣತಿ ನಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆ: ಸಮಾನ ಮತ ಮೌಲ್ಯದ ಸವಾಲು: 2027ರ ಜನಗಣತಿಯ ನಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಂಗಡಣೆಯು ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 82 ಮತ್ತು 170 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ

ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ "ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಒಂದು ಮತ, ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ" ಸಾಧಿಸುವುದು. 42ನೇ ಮತ್ತು 84ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾನಗಳ ಸ್ಥಗಿತ 2026ರವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬದಲಾವಣೆ, ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗಡಿಗಳು ಅಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಂಡ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಅಂತರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು. ತೂಕದ ಮಾಪನ, ಮಿಶ್ರ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ ವಿಸ್ತರಣೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತ - ನಕ್ಸಲ್ ಹಿಂಸಾಚಾರ ನಿರ್ಮೂಲನೆ: ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತವು 2026ರೊಳಗೆ ನಕ್ಸಲ್-ಮುಕ್ತಗುರಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 126 ರಿಂದ 7ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಚಾರವು 88% ಕುಸಿತ ಕಂಡಿದೆ. COBRA, Greyhounds ಪಡೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಶರಣಾಗತಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅಬುಜ್‌ಮಾಡ್ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಗುಂಪುಗಳು, ರಹಸ್ಯ ಜಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಆಡಳಿತ, ಗುಪ್ತಚರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು

ಭಾರತದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ: ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರೋಗನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ 1985 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪೋಲಿಯೋ, ಕ್ಷಯ ಸೇರಿದಂತೆ 12 ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. 2015 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಮಿಷನ್ ಇಂದ್ರಧನುಷ್ ಶೇಕಡಾ 90 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಲಸಿಕಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಯು-ವಿನ್ ಮತ್ತು ಇ-ವಿನ್ ನಂತಹ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಲಸಿಕಾ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಿಡುಬು, ಪೋಲಿಯೊದಂತಹ ರೋಗಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿರುವ ಭಾರತ, 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 98.4 ರಷ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಸಿಕಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಶೂನ್ಯ-ಡೋಸ್ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಜಾಗತಿಕ ಲಸಿಕಾ ಬೇಡಿಕೆಯ ಶೇಕಡಾ 60 ರಷ್ಟನ್ನು ಭಾರತವೇ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯ ವರದಿ 2026: ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು: ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯ 2026 ವರದಿ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ-2019 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರ ಆಯೋಗಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್, ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ವೇಗ ಪ್ರಮುಖ ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಇ-ಫೈಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹುದ್ದೆಗಳ ಖಾಲಿತನ ಮತ್ತು ವಿಳಂಬ ನ್ಯಾಯದಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

IVFRT ಯೋಜನೆ: ವಲಸೆ, ವೀಸಾ, ವಿದೇಶೀಯರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಕಿಂಗ್ (IVFRT) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ 2031ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2010ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಯೋಜನೆ, ವೀಸಾ ವಿತರಣೆ, ವಲಸೆ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯರ

ಟ್ರಾಕಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. IVFRT 3.0 ಹಂತದಲ್ಲಿ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಬಲಪಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಇ-ಸೇವೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸುಗಮ ಪ್ರಯಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಉಡಾನ್ ಯೋಜನೆ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಉಡಾನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2035-36ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಾಯು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ದೂರದ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. 100 ಹೊಸ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮತ್ತು 200 ಹೆಲಿಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ ಕೊರತೆ ನಿಧಿ ಅವಧಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2016ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮತೋಲನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ ವರದಿ 2025: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2025 ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗ-ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. 2025ರಿಂದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೃಷಿ ವರ್ಷದಿಂದ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ 59.3%, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಪಾತ 57.4%, ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ 3.1% ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಕಡಿಮೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮನೆಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗದಾತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಪಾಲು ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026: ಏಕೀಕೃತ ಜಲ ಆಡಳಿತದ ದಿಕ್ಕು: ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನಾಚರಣೆ 2026 ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026 ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ನೀತಿ ಜಲವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಘಟಕಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಏಕೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರ (NWIC) 'ಏಕೈಕ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲ'ವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನದಿಪಾತ್ರ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. PIB ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು 2030ರೊಳಗೆ ಜಲ ಹೆಚ್ಚುಗುರುತನ್ನು 50% ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇದು ಸುಸ್ಥಿರ ಜಲ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿ (GARBH-INI) ಅಧ್ಯಯನ: ತಾಯಿ-ಶಿಶು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಡಿ Department of Biotechnology (DBT) ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಗರ್ಭಿಣಿ (GARBH-INI) ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಸಮೂಹ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಇದು 12,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗರ್ಭಿಣಿಯರನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅವಧಿಪೂರ್ವ ಜನನ (Preterm birth) ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ಅನುವಂಶಿಕ ಗುರುತುಗಳು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. Garbhini-GA2 ಎಂಬ AI ಮಾದರಿ ಭ್ರೂಣದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸುತ್ತದೆ. GARBH-INi-DRISHTI ಡೇಟಾ ವೇದಿಕೆ

ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ (PIB ಆಧಾರ).

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಭಾರತದ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ ಪೂರೈಕೆಯ ತೀವ್ರ ದುರ್ಬಲತೆ: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ ಪೂರೈಕೆಗೆ ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಶೇಕಡಾ 90ರಷ್ಟು ಆಮದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಚ್ಚಾ ತೈಲಕ್ಕೆ 74 ದಿನಗಳ ಮೀಸಲು ಇದ್ದರೆ, ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ ಕೇವಲ 2 ದಿನಗಳ (1.4 ಲಕ್ಷ ಟನ್) ಬಫರ್ ಸ್ಟಾಕ್ ಇದೆ. ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೇವಲ 40% ಇದ್ದು ಶೇಕಡಾ 92ರಷ್ಟು ಆಮದು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಗೃಹಬಳಕೆಯು ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯ ಶೇಕಡಾ 85ರಷ್ಟಿದೆ. ಉಜ್ವಲ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆ ತಗ್ಗಿಸಲು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆ ಅನಿಲ (ಪಿ.ಎನ್.ಜಿ) ವಿತರಣೆಯಂತಹ ಪರ್ಯಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳದ ಸೇಡು: ಇರಾನ್‌ನಿಂದ 20 ನಾಟಕಲ್ ಮೈಲಿ ಅಗಲದ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ದಿಗ್ಬಂಧನವು ಜಾಗತಿಕ ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಇದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಭೂಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ 'ಭೂಗೋಳದ ಸೇಡು' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದೆ. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಓಮನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಈ ಮಾರ್ಗದ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದಾಗಿ, ದಿಗ್ಬಂಧನವು ಜಾಗತಿಕ ಇಂಧನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ತೈಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೂ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಭಾರತವು ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನಂತಹ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆಪರೇಷನ್ ಸಾಗರ್ ಬಂಧು: ಭಾರತವು ತನ್ನ 'ನೆರೆಹೊರೆ ಮೊದಲು' ನೀತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಗೆ 'ಆಪರೇಷನ್ ಸಾಗರ್ ಬಂಧು' ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ತ್ರಿವಿಧ ಪಡೆಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿವೆ. ರಾಜಧಾನಿ ಕೊಲಂಬೊ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಪುಟ್ಟಲಂ ನಡುವೆ ಬೃಹತ್ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯು, 1,100 ಟನ್‌ಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ ಪರಿಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದ ಮೊದಲ ಸ್ಪಂದನಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮರು-ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.

ಭಾರತ-ನೈಜೀರಿಯಾ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಹಕಾರ: ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ವಾಕ್ ಜಾಗತಿಕೀಕರಣ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೈಜೀರಿಯಾ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಹಕಾರದ MoU ಮೂಲಕ ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ವಾಕ್ (ಆಧಾರ್, UPI,

ಡಿಜಿಟಲೈಸರ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನೈಜೀರಿಯಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ದಕ್ಷಿಣ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಹಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ, DBT ಮೂಲಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳ ನೇರ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 2025ರೊಳಗೆ 10 ಲಕ್ಷ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ, ಆಡಳಿತದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಉತ್ತೇಜನ: ಭಾರತವು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಇಮರ್ಶನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿದೇಶಾಂಗ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಭಾರತ್ ಸೌಟ್ಸ್ & ಗ್ರೈಡ್ಸ್ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿತು. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ, ಯುವ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಹಕಾರ ಬಲಪಡಿಸುವುದು. Mission LiFE ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯುವ ಸುಸ್ಥಿರತಾ ಜಾಲ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. 1997ರ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್ ಘೋಷಣೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ BIMSTEC (7 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು) ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಭಾರತದ Act East ಮತ್ತು Neighbourhood First ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

'ಆಪರೇಷನ್ ಉರ್ಜಾ ಸುರಕ್ಷಾ' - ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ: ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ ಮಾರ್ಚ್ 2026ರಲ್ಲಿ 'ಆಪರೇಷನ್ ಉರ್ಜಾ ಸುರಕ್ಷಾ' ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ ಬಲಪಡಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿ ಎಂಬ ಜಾಗತಿಕ ಚೋಕ್‌ಪಾಯಿಂಟ್ ಮೂಲಕ ಸಾಗುವ LNG, LPG ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದ ಸಾಗಣೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಾವಲು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು 22 ಭಾರತ-ಬದ್ಧ ಹಡಗುಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ 20 ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧುನಿಕ ಹಡಗುಗಳು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. 5 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ, ಪ್ರಮುಖ LPG ಹಾಗೂ ತೈಲ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿ ರಕ್ಷಣಾ ಬೆಂಗಾವಲು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ವಿದೇಶಾಂಗ-ರಕ್ಷಣಾ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ನೇಪಾಳದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಬಾಲೆಂದ್ರ ಶಾ: ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಬಾಲೆಂದ್ರ ಶಾ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ರಾಮ್ ಚಂದ್ರ ಪೌಡೆಲ್ ಪ್ರಮಾಣವಚನ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಅವರ ಪಕ್ಷವು ಬಹುಮತ ಪಡೆದು ಸ್ಥಿರ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದೆ. ನೇಪಾಳವು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ನಡುವೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಬಫರ್ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಉತ್ತರ ಗಡಿಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ಸಹಕಾರ ಮಹತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಗಡಿ ವಿವಾದಗಳು, ಚೀನಾ ಪ್ರಭಾವ, ಮತ್ತು ಜಲ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ (G7): ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ ಎಂಬುದು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದು, 1975ರಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಬ್ರಿಟನ್, ಜಪಾನ್, ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ನೀತಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

1998-2014ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ಸದಸ್ಯವಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಕ್ರೈಮಿಯಾ ಘಟನೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಮಾನತುಗೊಂಡಿತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಯುನೆಸ್ಕೋ - ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವರದಿ 2026: ಯುನೆಸ್ಕೋ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವರದಿ 2026 ಪ್ರಕಾರ, ವಿಶ್ವದ 273 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಯುವಕರು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ದೇಶವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರವೇಶ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಕಲಿಕಾ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಶಿಫಾರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಾನೂನು ಹಕ್ಕಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವುದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆಗಳಂತಹ ಬೇಡಿಕೆ-ಬದಿಯ ಕ್ರಮಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಪೂರೈಕೆ-ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದು SDG-4 ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025: 2025ನೇ ಸಾಲಿನ 60ನೇ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ತಮಿಳು ಕವಿ ಹಾಗೂ ಗೀತರಚನೆಕಾರ ಆರ್. ವೈರಮುತ್ತು ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗೌರವ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೂರನೇ ತಮಿಳು ಲೇಖಕ ಇವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ನೀಡುವ ಇದು ದೇಶದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಂವಿಧಾನದ ಎಂಟನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದ ಭಾಷೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 1961ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು 11 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ಹಾಗೂ ವಾಗ್ದೇವಿ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 1965ರಲ್ಲಿ ಜಿ. ಶಂಕರ ಕುರುಪ್ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಪಡೆದರೆ, 1976ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿ ಲೇಖಕಿ ಆಶಾಪೂರ್ಣ ದೇವಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡದಿರುವುದು ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆಸ್ಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026: ಅಮೆರಿಕದ ಲಾಸ್ ಎಂಜಲೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ 98ನೇ ಅಕಾಡೆಮಿ (ಆಸ್ಕರ್) ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ ಜರುಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಸಿನಿಮಾ ರಂಗದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾದ ಇದರಲ್ಲಿ 'ಒನ್ ಬ್ಯಾಟಲ್ ಆಫ್ಟರ್ ಅನದರ್' ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಲನಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಪಾಲ್ ಥಾಮಸ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ದೇಶಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಕರ್ ಗೆದ್ದ ಆಟಮ್ ದುರಾಲ್ಡ್ ಅರ್ಕಾಪಾ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಶ್ವೇತೇತರ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 1929ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಮೋಷನ್ ಪಿಕ್ಚರ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸೈನ್ಸಸ್ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಭಾನು ಅಭೈಯಾ, ಆರ್.ಆರ್.ಆರ್ ಚಿತ್ರದ ಗೀತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಈ ಹಿಂದೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿವೆ.

2025ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪುರಸ್ಕಾರವಾದ 2025ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋನಿ ಅವರ 'ದಾದಾ ಸೇರಿಸು ತಂದೆ' ಎಂಬ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ ಭಾಜನವಾಗಿದೆ. 1954 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 8ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ 22 ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 24 ಭಾಷೆಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜೇತರಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ಫಲಕ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು 1955 ರಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಕೃತಿಗೆ ಒಲಿದಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್‌ಗೆ ನೈಟ್‌ಹುಡ್: ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ ಗುರುತಿನ ಚಿಹ್ನೆ: ಟಾಟಾ ಸನ್ಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್ ಅವರಿಗೆ UK ಸರ್ಕಾರವು ಗೌರವಾನಿತ್ ನೈಟ್‌ಹುಡ್ (KBE) ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಜಾಗ್ವಾರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೋವರ್ ಕಂಪನಿಯ ಯಶಸ್ವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಿಗಾಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಹೂಡಿಕೆ ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿದೇಶಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಗೌರವಾನಿತ್ವವಾಗಿದ್ದು, "Sir" ಪದವಿಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇದು ಭಾರತ-ಬ್ರಿಟನ್ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್-2025: 2025ರ ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್‌ನ್ನು ರಾಮ್ ಕುಮಾರ್ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರಿಗೆ 'ಹರ ಪಾರ್ವತಿ ಕಥಾ' ಕೃತಿಗಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆ. ಕೆ. ಬಿರ್ಲಾ ಫೌಂಡೇಶನ್ 1991ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂವಿಧಾನದ 8ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ 22 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 15 ಲಕ್ಷ ನಗದು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ ಹಾಗೂ ಫಲಕ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಬಹುಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ವಿಜ್ಞಾನ ಗೌರವ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುರಸ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುರಸ್ಕಾರ (RVP) 2026 ಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದೆ. ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾಗಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿ ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನವರೆಗೆ 13 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ರತ್ನ, ವಿಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀ, ವಿಜ್ಞಾನ ಯುವ-ಭಟ್ಟಾಗರ್ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ತಂಡ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. 2025ರಲ್ಲಿ ಜಯಂತ್ ನಾರ್ಲೇಕರ್ ಅವರಿಗೆ ಮರಣೋತ್ತರ ಗೌರವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಿಗಾಗಿ ಮ್ಯೂಚುವಲ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆ: ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ: ಮ್ಯೂಚುವಲ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆ (MCGS) ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ₹100 ಕೋಟಿವರೆಗಿನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. NCGTC 60% ಖಾತರಿ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಸಾಲದಾತರ ಅಪಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಮರುಪಾವತಿಸಬಹುದಾದ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು 10 ವರ್ಷದ ಖಾತರಿ ಅವಧಿ ಪ್ರಮುಖ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಾಗಿವೆ. ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ 75% ಖಾತರಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಶುಲ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೂಡಿಕೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ರಫ್ತು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಡಿಎಂಎಫ್: ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಯಧನದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ನಿಗಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ (KaGB) ಸಾಧನೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿಂಕೇಜ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತೋದಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ - ದಾಖಲೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ (2024-25): ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯು 2024-25ರಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 357.73 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 362.08 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ 46% ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪಿಎಂ-ಕಿಸಾನ್, ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಮತ್ತು ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮೂಲಕ ಹಣಕಾಸು ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇ-ನ್ಯಾಮ್ ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಏಕೀಕರಣ ಬಲಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಫ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರದ ಪಾಲು ಏರಿಕೆ, ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಭಾರತದ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ವಿಷನ್ 2028 - ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್: ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ವಿಷನ್ 2028' ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸುವ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ರೂಪರೇಖೆ ಆಗಿದೆ. ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಫೆಮಾ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕ-ಕಿಟಕಿ ಅನುಮೋದನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಟ್ರೆಡ್ಸ್ ವೇದಿಕೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮೂಲಕ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳ ಹಣಕಾಸು ಪ್ರವಾಹ ಸುಧಾರಣೆ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. "ಸ್ವಿಚ್ ಆನ್/ಆಫ್", ಪಾವತಿ ಸ್ಟಿಚಿಂಗ್ ಸೇವೆ, ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ಕಾನೂನು ಗುರುತು ಸಂಖ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ನೈಜ-ಸಮಯ ಪಾವತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50% ಪಾಲು ಹೊಂದಿದ್ದು ಯುಪಿಐ, ಎನ್‌ಪಿಸಿಐ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ಕಾಯ್ದೆ 2007 ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಸ್ತಂಭಗಳಾಗಿವೆ.

ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ 14ನೇ ಸಚಿವರ ಸಮ್ಮೇಳನ (MC14): ಕ್ಯಾಮರೂನ್‌ನ ಯೌಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ ಯ 14ನೇ ಸಚಿವರ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯನೈರ್ಮಲ್ಯ

(SPS) ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳ (TBT) ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ (S&DT) ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಬ್ಸಿಡಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಆದಾಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳ ವಿರೋಧದ ಕಾರಣ ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಸುಂಕ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆ ಸೌಲಭ್ಯ (IFD) ಪ್ರಮುಖ ಬಾಕಿ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಸಚಿವರ ಸಮ್ಮೇಳನವು WTO ಯ ಉನ್ನತ ನಿರ್ಧಾರಾತ್ಮಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಇತರೆ ಪ್ರಚಲಿತ ಘಟನೆಗಳು

ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ ಮತ್ತು ಟೋಲ್ ನಿಯಮಗಳು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 2026-27ರಲ್ಲಿ ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಸ್ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ₹3,075ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಶುಲ್ಕ ನಿಯಮಗಳು, 2026 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸದ ಟೋಲ್‌ಗಾಗಿ ಇ-ನೋಟಿಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಯಾಗಿದೆ. NETC ಅನ್ನು VAHAN ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಡೆರಹಿತ ವಾಹನ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ RFID ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಟೋಲ್ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಸ್ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಥವಾ 200 ಕ್ರಾಸಿಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಖಾಸಗಿ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಘಟಕಗಳು: ವಿದ್ಯುತ್ ಸಚಿವಾಲಯವು 2026 ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಘಟಕಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಹಿಡುವಳಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್ ಘಟಕಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಕನಿಷ್ಠ 26% ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು 51% ಬಳಕೆ ಅಗತ್ಯ ಇವು ಉಕ್ಕು ಸಿಮೆಂಟ್, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಹಾಗೂ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳಂತಹ ಇಂಧನ-ತೀವ್ರ ವಲಯಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಸ್ಥಿರತೆ, ಪೂರೈಕೆ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕಡ್ಡಾಯ ನೋಂದಣಿಗೆ ಆಹಾರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸೂಚನೆ: ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಅಥವಾ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಫ್.ಐ) ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಡೈರಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಲು ಮಾರಾಟಗಾರರನ್ನು ಇದು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿದೆ. ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ, ನಿಯಂತ್ರಕ ಅನುಸರಣೆ ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. 2008ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 'ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಯ್ದೆ 2006'ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿ ಬರುವ ಇದು 'ಈಟ್ ರೈಟ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವದ 3ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ರೋ ಜಾಲವಾಗಿ ಭಾರತ: ಮಾರ್ಚ್ 2026ರ ವೇಳೆಗೆ 1,143 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು ಜಾಲವು ವಿಶ್ವದ 3ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಜಾಲವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. 2014ರಲ್ಲಿ 5 ನಗರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮೆಟ್ರೋ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದೀಗ 29 ನಗರಗಳಿಗೆ

ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು ನಿತ್ಯ 1.15 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆಯೊದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ದೆಹಲಿ-ಮೀರತ್ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನ 'ನಮೋ ಭಾರತ್' ಅರೆ-ವೇಗದ ರೈಲು, ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದ ಜಲಗರ್ಭದ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ, ಕೊಚ್ಚಿಯ ಜಲ ಮೆಟ್ರೋ ಹಾಗೂ ಚಾಲಕರಹಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಪ್ರಮುಖ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, ಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚದ ಉಳಿತಾಯದಿಂದಾಗಿ ಗೃಹ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿ ವಿಳಂಬ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಗರವಾಸಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಮೆಟ್ರೋ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.

ಲಿಪುಲೇಖ್ ಪಾಸ್: ಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಹತ್ವ: ಲಿಪುಲೇಖ್ ಪಾಸ್ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಕುಮಾವೂನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ 5,334 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ದಾಟುವ ದಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ-ಚೀನಾ ಟ್ರೈ-ಜಂಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದೆ. COVID ಬಳಿಕ ಭಾರತ-ಚೀನಾ ಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಪುನರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದೆ. 1992ರಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಕೈಲಾಸ ಮಾನಸಸರೋವರ ಯಾತ್ರೆ ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಳಿ ನದಿಯ ಮೂಲ ಕುರಿತು ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ನಡುವಿನ ವಿವಾದದಿಂದ ಲಿಪುಲೇಖ್, ಕಾಲಾಪಾನಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಪಿಯಾಧುರಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿವೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸತ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದಿನ (ಮಾರ್ಚ್ 24): ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ: ಮಾರ್ಚ್ 24 ರಂದು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸತ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದಿನವು ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಬಲಿಯಾದವರ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ ಸಾಲ್ವಡಾರ್‌ನ ಹೋರಾಟಗಾರ ಆಸ್ಕರ್ ರೊಮೆರೊ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಅನ್ಯಾಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಕ್ಷಯರೋಗ ದಿನ 2026: ಜಾಗತಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ: ಮಾರ್ಚ್ 24 ರಂದು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಶ್ವ ಕ್ಷಯರೋಗ ದಿನವು ರೋಗದ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. 1882ರಲ್ಲಿ ರಾಬರ್ಟ್ ಕೋಚ್ ಕ್ಷಯರೋಗ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. "ನಾವು ಕ್ಷಯರೋಗವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬಹುದು" ಎಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯ 2026ರ ಗಮನವಾಗಿದೆ. ನಿಕ್ಷಯ ಮಿತ್ರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಇವೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಬಹು-ಔಷಧ ನಿರೋಧಕ ರೂಪ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮರ್ಯಾದಾ ಹತ್ಯೆ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಹತ್ವದ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ವಿಧೇಯಕದಡಿ ತಾಳೆಗರಿ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಪತ್ರಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 'ಇವ ನಮ್ಮವ' ವಿಧೇಯಕವು ಮರ್ಯಾದಾ ಹತ್ಯೆ ಹಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ವಿಧಿಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನ 2026: ವಿಶ್ವ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 27ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2026ರಲ್ಲಿ ಇದರ 64ನೇ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಇದನ್ನು 1961ರಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ರಂಗಭೂಮಿ ಸಂಸ್ಥೆ (International Theatre Institute) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಇದು UNESCO ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಆಚರಣೆ 1962ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತು. 2026ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಲಕ್ಸೆಂಬರ್ಗ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ದಿನವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಏಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆ 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಮೈಲುಗಲ್ಲು: ಭಾರತವು ಸತತ ಎರಡನೇ ವರ್ಷ 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದು 10.56% ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಸ್ವಂತ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಗಣಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ 200 MT ದಾಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ದಾಸ್ತಾನು 210 MT ಆಗಿ 88 ದಿನಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಒಡಿಶಾ (239.4 MT) ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಖಂಡ್ ನಂತರದಲ್ಲಿದೆ. ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ 2024-25ರಲ್ಲಿ ಆಮದು 7.9% ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು \$7.9 ಬಿಲಿಯನ್ ಉಳಿತಾಯವಾಗಿದೆ. 2029-30ಕ್ಕೆ 1.5 BT ಗುರಿ, ಹರಾಜು ಸುಧಾರಣೆ, ಕೋಕಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮಿಷನ್ ಹಾಗೂ ಅನಿಲೀಕರಣ ಪ್ರಮುಖ ನೀತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು (SPR): ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು: ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು (SPR) ಒಟ್ಟು 5.33 MMT ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸುಮಾರು 64% (~3.37 MMT) ಮಾತ್ರ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಕೇವಲ ~5 ದಿನಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲದು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಭರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ~9.5 ದಿನಗಳ ಅಗತ್ಯ ಪೂರೈಸಬಹುದು. ವಾಣಿಜ್ಯ ದಾಸ್ತಾನು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ~74 ದಿನಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ರಾಟೆಜಿಕ್ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ರಿಸರ್ವ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ISPRL) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. 1973ರ OPEC ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ SPR ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು IEA 90 ದಿನಗಳ ಮೀಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಮದು ಅವಲಂಬನೆ (~88%) ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ LPG ATM: ಇಂಧನ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನತೆ: ಭಾರತ್ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (BPCL) ಗುರುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತ್‌ಗ್ಯಾಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಾ LPG ಯಂತ್ರ' ಎಂಬ ದೇಶದ ಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ LPG ATM ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದು 24/7 ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಬಳಕೆದಾರರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ಮೂಲಕ 2-3 ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಪಡೆಯಬಹುದು. 15 ಕೆಜಿ ಫೈಬರ್ ಕಾಂಪೋಸಿಟ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳು ಹಗುರ, ತುಕ್ಕು-ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿವೆ. TOI ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, ಇದು ಇಂಧನ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ, ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ನವೀನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಬಹುಪದರ ವಾಯು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಟುಂಗುಸ್ಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಲವರ್ಧನೆ: ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು ರಷ್ಯಾದ ಟುಂಗುಸ್ಕಾ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಸೋವಿಯತ್ ಮೂಲದ ಮೊಬೈಲ್ SHORAD ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಮೇಲ್ಮೈ-ವಾಯು ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು 30 ಮಿಮೀ ಆಟೋಕ್ಯಾನನ್‌ಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ. 8-10 ಕಿಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ 9M311 ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು 18 ಕಿಮೀ ರಾಡಾರ್ ಪತ್ತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಇದಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಜಾಮಿಂಗ್‌ನಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು MANPADS ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಶ್ರೇಣಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಡ್ರೋನ್ ದಾಳಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ 14: ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQ's)

1. ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ (FSSAI) ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇದು ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಯ್ದೆ 2006 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

2. ಇದು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

- A. 1 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಎರಡೂ
- D. ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

2. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ನದಿ ತಳದ ಕೆಳಗೆ ಹಾದುಹೋಗುವ ಭಾರತದ ಮೊದಲ 'ಅಂಡರ್‌ವಾಟರ್ ಮೆಟ್ರೋ' ಯಾವ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುತ್ತಿದೆ?

- A. ನವದೆಹಲಿ (ಯಮುನಾ ನದಿ)
- B. ಕೊಚ್ಚಿ (ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದ ಹಿನ್ನೀರು)
- C. ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ (ಹೂಗ್ಲಿ ನದಿ)
- D. ಲಕ್ನೋ (ಗೋಮತಿ ನದಿ)

3. ಇತ್ತೀಚಿನ ಇಸ್ರೋ (ISRO) ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಉತ್ತರಾಖಂಡದ 'ಧರಾಲಿ' ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ (Flash Flood) ನಿಖರವಾದ ಕಾರಣವೇನು?

- A. ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಮೇಘಸ್ಫೋಟ (Cloudburst)
- B. ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರ ಸ್ಫೋಟ (GLOF)
- C. ನಿವೇಶನ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ದಿಢೀರ್ ಕುಸಿತ

D. ಟೆಕ್ನೋನಿಕ್ ಚಲನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭಾರಿ ಭೂಕುಸಿತ

4. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UIP) ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. UIP 12 ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

2. 'ಇ-ವಿನ್' (eVIN) ವೇದಿಕೆಯು ಜನರು ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಲಸಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

- A. 1 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಎರಡೂ
- D. ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

5. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ 2025ನೇ ಸಾಲಿನ 'ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾದ ಕನ್ನಡದ ಲೇಖಕ ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋನಿ ಅವರ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?

- A. ದಾದಾ ಸೇರಿಸು ತಂದೆ
- B. ಕಲ್ಯಾಣಿಲ್ಯಾ ರೇಷಾ
- C. ಮಾಯಾಮನುಷ್ಯರ್
- D. ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ

6. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ 'ಆಪರೇಷನ್ ಸಾಗರ್ ಬಂಧು' (Operation Sagar Bandhu) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. ಇದು ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ನಿಂದ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

B. ಇದು ಶ್ರೀಲಂಕಾಕ್ಕೆ ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರವನ್ನು (HADR) ಒದಗಿಸುವ ತ್ರಿವಿಧ ಪಡೆಗಳ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

C. ಇದು ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಲಗಳ್ಳರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಕೈಗೊಂಡ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

D. ಇದು ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪದಿಂದ ಸಿಲುಕಿರುವ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಆಹಾರ ಪೂರೈಸುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

7. ಭಾರತದ LPG ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಭಾರತದ LPG ಆಮದುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 90% ರಷ್ಟು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಡಲ ಮಾರ್ಗವಾದ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ.
2. ಭಾರತವು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲದಂತೆಯೇ LPG ಗೂ ಸಹ 74 ದಿನಗಳ ಬಫರ್ ಸ್ಟಾಕ್ (ಬೀಸಲು ಕೊರತೆ) ಅನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.
3. ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯ ಶೇಕಡಾ 85 ರಷ್ಟನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಸಿಟಿ ಗ್ಯಾಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ (CGD) ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಮೂಲಕ ನಗರ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು PNG ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ LPG ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

- A. 1, 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

C. 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

D. 1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

8. ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಪಿಲೇಂದ್ರ ದೇವರು ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು 'ಗಜಪತಿ' ಎಂದರೆ 'ಆನೆಗಳ ಒಡೆಯ' ಎಂದರ್ಥ.
2. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಳ ದಾಸರು ಮೊದಲ ಒಡಿಯಾ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.
3. ಇವರು ಕೇವಲ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಾಧಿಸುವ ಕಟ್ಟಾ ವೈಷ್ಣವರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು.
4. ಗಜಪತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂತ ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
- C. 1, 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
- D. 2, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

9. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನೀಡಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. 2025 ರ 60 ನೇ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಮಿಳು ಕವಿ ಮತ್ತು ಗೀತರಚನೆಕಾರ ಆರ್. ವೈರಮುತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
2. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ 8 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
3. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

4. 1976 ರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಥಮ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿ' ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ಆಶಾಪೂರ್ಣ ದೇವಿ ಅವರು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ:

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
- C. 1, 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

10. ಆಸಕ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. 98 ನೇ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ (ಆಸಕ್ತ 2026) 'ಒನ್ ಬ್ಯಾಟಲ್ ಆಫ್ಟರ್ ಅನದರ್' (One Battle After Another) ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿತು.
2. ಆಟಮ್ ದುರಾಲ್ಡ್ ಅರ್ಕಾಪಾ ಅವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಮೊದಲ ಶ್ವೇತೇತರ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.
3. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ (BAFTA) ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಭಾನು ಅಧ್ಯಯಾ ಅವರು 'ಗಾಂಧಿ' ಚಿತ್ರದ ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಆಸಕ್ತ ಗೆದ್ದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

- A. 1, 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 2, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
- D. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ

11. ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ (FASTag) ಮತ್ತು ಟೋಲ್ ನಿಯಮಗಳು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ NETC ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ NPCI ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ
2. ಇದು GPS ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಟೋಲ್ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ
3. ಇದು ವಾಹನ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಟೋಲ್ ಪಾವತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

12. ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ಯಾಗ್ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಾಸ್ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಯಾವುವು?

1. ಇದು ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಥವಾ 200 ಟೋಲ್ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ
 2. ಇದು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಾಹನಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ
 3. ಇದು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದಾದ (transferable) ಪಾಸ್ ಆಗಿದೆ
- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
 - B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - D. 1 ಮಾತ್ರ

13. ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್ ಘಟಕವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ
 2. ಕನಿಷ್ಠ 51% ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು
 3. ಕನಿಷ್ಠ 26% ಮಾಲೀಕತ್ವ ಹೊಂದಿರಬೇಕು
- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - B. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
 - C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

14. ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

1. ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚದ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ

2. ಇಂಧನ-ತೀವ್ರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕ

3. ಕೇವಲ ಗೃಹ ಬಳಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

15. ಜಾಪ್ಲಾರ್ ಕುಟ್ ಉತ್ಪನ್ನ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಜಾಪ್ಲಾರ್ ಕುಟ್ ಮಿಜೋರಾಂನ ವಸಂತ ಉತ್ಸವವಾಗಿದೆ

2. ಇದು ಕೊಯ್ಲು ಹಬ್ಬ (harvest festival) ಆಗಿದೆ

3. ಇದು ಝೂಮ್ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

16. ಜಾಪ್ಲಾರ್ ಕುಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಯಾವುವು?

1. ಇದು ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ

2. ಚೆರಾವ್ ನೃತ್ಯ ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿದೆ

3. ಇದು ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

17. ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ 2026 ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಪರ್ಪಲ್ ಬಣ್ಣವು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಘನತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ

2. ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ

3. ಇದು ದಿವ್ಯಾಂಗರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

18. ಪರ್ಪಲ್ ಫೆಸ್ಟ್ ಕುರಿತು:

1. DEPwD ಇದರ ಆಯೋಜಕ ಸಂಸ್ಥೆ

2. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು

3. ಇದು ಕೇವಲ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

19. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ?

1. ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಟಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಧಾರ್, UPI ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇರಿವೆ

2. DBT ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ

3. ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಹಕಾರ ದಕ್ಷಿಣ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಹಕಾರದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ

A. 1 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮಾತ್ರ

C. 3 ಮಾತ್ರ

D. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

20. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಸರ್ಕಲ್ ಹಬ್ಬವು ಸಾಲ್ ಮರದ ಆರಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

2. ಇದು ಶರದೃತುವಿನ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ

3. ಇದು ಕೃಷಿ ಚಕ್ರದ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

21. ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಶಾಹೀದ್ ದಿವಸ್ ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
2. ಇದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ
3. ಇದು ಲಾಹೋರ್ ಸಂಚು ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

22. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಲಿಪುಲೇಖ್ ಪಾಸ್ ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ-ಚೀನಾ ಟ್ರೈ-ಜಂಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದೆ
2. ಇದು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ
3. ಇದು ಕೈಲಾಸ ಮಾನಸಸರೋವರ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

- A. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

23. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಐಎನ್‌ಎಸ್ ತಾರಗಿರಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ 17ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಫ್ರಿಗೇಟ್ ಆಗಿದೆ
2. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
3. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

24. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಅಗ್ರಿ-ವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ಸ್ ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸೌರಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
2. ಇದು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ
3. PM-KUSUM ಇದರ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

25. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇಂಡಕ್ಷನ್ ಕುಕ್‌ಟಾಪ್ ದಹನವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ
2. ಇದು ನೇರವಾಗಿ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಶಾಖ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ
3. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ

- A. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

26. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. MCGS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ₹100 ಕೋಟಿವರೆಗಿನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಲಭ್ಯವಿದೆ
2. NCGTC 100% ಖಾತರಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
3. ಯೋಜನೆ ಸೇವಾ ವಲಯಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

27. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಸೆಕ್ಷನ್ 69A ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ
2. PROG ಕಾಯ್ದೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಹಣದ ಆಟಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ

3. CCPA ಬಾಡಿಗೆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

28. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

- 1. IMEI ನಿರ್ಬಂಧವು ವಂಚನೆ ತಡೆಯಲು
ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- 2. APK ಫೈಲ್‌ಗಳು ಸದಾ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ
- 3. AI ಮೂಲಕ ನಕಲಿ ಖಾತೆಗಳನ್ನು
ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ

- A. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

29. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

- 1. ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ
- 2. ವಿಧಿ 326 ವಯಸ್ಕರ ಮತದಾನವನ್ನು
ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ
- 3. ಮತದಾನದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವುದು
ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

30. ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ದಿನದ ಕುರಿತು
ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದವು ಯಾವುವು?

- 1. ಇದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಂದು
ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
 - 2. WMO ಅನ್ನು 1945ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು
 - 3. ಇದು IMO ಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ
- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - B. 1 ಮಾತ್ರ

C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

31. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು/ಯಾವುದು
ಸರಿ ಅಲ್ಲ?

- 1. ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ 1993 ರಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ
- 2. "Water and Gender" 2026ರ ಥೀಮ್ ಆಗಿದೆ
- 3. ಅಜೆಂಡಾ 21 ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ

- A. 2 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- D. ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

32. ಕೆಳಗಿನ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

ಅಂಶ	ವಿವರ
1. ಗ್ರಾಹಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ
ನ್ಯಾಯ ವರದಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
ಡಿಜಿಟಲ್ ಐಡಿ ನೀಡುವ
ಸಂಸ್ಥೆ	
2. NCGTC	ನ್ಯಾಯಾಂಗ
ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ
3. ಇ-ಫೈಲಿಂಗ್	

ಸರಿಯಾದ ಜೋಡಿಗಳು ಯಾವುವು?

- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

33. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ:

- 1. KBE ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದ ಭಾರತೀಯರು "Sir"
ಪದವಿಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು
- 2. ಜಾಗ್ವಾರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೋವರ್ ಟಾಟಾ ಗುಂಪಿನ
ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ
- 3. ಗಿಗಾಫಾಕ್ಟರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ

- A. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

34. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮಿತಿಯ ಮುದ್ರಣದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಸಂಕೀರ್ಣ ಭಾಗಗಳ ನಿಖರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿ
2. ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ
3. ಕೇವಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲೋಹ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

35. ಗುಜರಾತ್ ಏಕರೂಪ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ:

1. ಬಹುಪಕ್ಷಿತ್ವವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ
2. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ
3. ಧರ್ಮಾಧಾರಿತ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

36. ಲಿಂಗಪರಿವರ್ತಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಬಗ್ಗೆ:

1. ಸ್ವಯಂ-ಗುರುತಿನ ಹಕ್ಕು ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ
2. ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ
3. ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

37. ಅಘನಾಶಿನಿ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು:

1. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ
 2. ಜಲ ಭದ್ರತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಧಾರಣೆ
 3. ಅರಣ್ಯನಾಶದ ಅಪಾಯ
- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
 - D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

38. ಮತಪತ್ರ ಪದ್ಧತಿ ಮರುಪ್ರವೇಶದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
 2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶ್ವಾಸ ಬಲಪಡಿಸುವುದು
 3. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
 - B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

39. ಸರ್ಕಲ್ ಹಬ್ಬದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಸಾಲ್ ಮರದ ಪೂಜೆ ಕೇಂದ್ರ ಅಂಶವಾಗಿದೆ
 2. ಇದು ಶರತ್ಕಾಲದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ
 3. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತದೆ
- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
 - C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
 - D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

40. ಡಿಎಂಎಫ್ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ರಾಯಧನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತದೆ
 2. ಪಾರದರ್ಶಕತೆಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಳಸುತ್ತದೆ
 3. ಕೇವಲ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಲಾಭ ನೀಡುತ್ತದೆ
- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
 - B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

41. ಸತ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದಿನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಸ್ಮರಣೆ
2. ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ
3. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉತ್ತೇಜನ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

42. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತದೆ
2. ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ
3. ನಗರ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

43. ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ:

1. ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ
2. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅಪಾಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ
3. ಇದು ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

44. ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಆಮದು

ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ:

1. ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ 2024-25ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಆಮದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಕೋಕಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಆಮದು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ದೇಶೀಯ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಸಮೃದ್ಧತೆಯಿಂದಾಗಿದೆ.
3. ಒಡಿಶಾ ದೇಶದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

45. ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಕ್ಷೇತ್ರದ ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ:

1. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್ ಹರಾಜುಗಳು ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಅನಿಲೀಕರಣ ಮಿಷನ್ 2030ರೊಳಗೆ 100 MT ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
3. 'ಮಿಷನ್ ಕೋಕಿಂಗ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು' ದೇಶೀಯ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

46. ಭಾರತದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮೀಸಲು (SPR) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ:

1. ಪ್ರಸ್ತುತ ಭರ್ತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ SPR ಸುಮಾರು 5 ದಿನಗಳ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

2. SPR ಗಳನ್ನು ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ISPRL ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

3. IEA ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 60 ದಿನಗಳ ತೈಲ ಮೀಸಲನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

47. ಭಾರತದ ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು SPR ಮಹತ್ವದ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ:

1. SPR ಗಳು ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ SPR ಸಂಪೂರ್ಣ ಭರ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸುಮಾರು 15 ದಿನಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲದು.

3. ಭಾರತವು ತನ್ನ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಸುಮಾರು 88% ಅನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮಾತ್ರ

B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

48. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ 2026 ರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ:

1. ಜಲದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರ (NWIC) ಏಕೈಕ ದತ್ತಾಂಶ ಭಂಡಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

3. ನದಿಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

49. ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನಾಚರಣೆ 2026 ಮತ್ತು ಅದರ ನೀತಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ:

1. 2026ರ ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನದ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ "ನೀರು ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವ" ಆಗಿದೆ.

2. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು 2027ರಿಂದ ಜಲ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು 2030ರೊಳಗೆ ಜಲ ಹೆಚ್ಚಿಗುತ್ತನ್ನು 50% ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ.

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿ IEA ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

50. ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ (BIMSTEC) ಸಂಘಟನೆಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ:

1. BIMSTEC ಅನ್ನು 1997ರ ಬ್ಯಾಂಗ್ಕಾಕ್ ಘೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

2. ಇದರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಕಠ್ಮಂಡುವಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ.

3. ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

51. ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ:

1. ಇದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ಜನ-ಜನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
2. Mission LIFE ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯುವ ಸುಸ್ಥಿರತಾ ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

- A. 1 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

52. ಭಾರತದ LPG ATM (ಭಾರತ್‌ಗ್ಯಾಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಾ LPG ಯಂತ್ರ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ:

1. ಇದು 24/7 ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಾ LPG ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಇದನ್ನು ಇಂಡಿಯನ್ ಆಯಿಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (IOCL) ಆರಂಭಿಸಿದೆ.
3. ಬಳಕೆದಾರರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ಮೂಲಕ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

53. ಫೈಬರ್ ಕಾಂಪೋಸಿಟ್ LPG ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ:

1. ಇವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹಗುರವಾಗಿವೆ.

2. ಇವು ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು
3. ಅನಿಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

- A. 1 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

54. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಗರ್ಭಿಣಿ (GARBH-INi) ಯೋಜನೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದಡಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
2. Garbhini-GA2 ಮಾದರಿ ಭ್ರೂಣದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. GARBH-INi-DRISHTI ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಜೈವಿಕ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಆಯ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದುದು ಯಾವುದು?

- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
- B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

55. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಸಮುದ್ರ ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನ (SST) ಉಷ್ಣಮಾರುತಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.
2. ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಧ್ರತೆಯು ಬಾಷ್ಪೀಕರಣದ ತಂಪಾಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
3. IMD ಪ್ರಕಾರ $\geq 45^{\circ}\text{C}$ ತಾಪಮಾನ ಇದ್ದರೆ ಉಷ್ಣಮಾರುತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಆಯ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದುದು ಯಾವುದು?

- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
- B. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

C. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

56. ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತಾಂತರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

1. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಿಂದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು.
2. ಮರು-ಮತಾಂತರದ ನಂತರ ಮೂಲ ಜಾತಿಯ ಸಮುದಾಯದ ಅಂಗೀಕಾರ ಇದ್ದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳ್ಳಬಹುದು.
3. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳ ನಿರಂತರತೆಗೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

57. ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗ ನೀಡುವ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

1. ವಿಧಿ 142 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.
2. ಮಹಿಳಾ SSC ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ 20 ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪಿಂಚಣಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
3. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮರುನೇಮಕ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಬಡ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

58. ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ CSR ಜಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

1. ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 2013 ಪ್ರಕಾರ CSR ಖರ್ಚು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ.
2. ವಿಸ್ತೃತ ಉತ್ಪಾದಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (EPR) ನಿಯಮಗಳು ತಯಾರಕರಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ.
3. BRSR ಚೌಕಟ್ಟು ಕಂಪನಿಗಳ ESG ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

59. ಜಾಗತಿಕ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ, ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

1. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ನಗರಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
2. ಭಾರತ 2025ರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
3. ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶವು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಕಲುಷಿತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

D. 3 ಮಾತ್ರ

60. ಭಾರತದ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ದೋಷದೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಚೌಕಾಸಿ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ, ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

1. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
 2. ಇದು ಆರೋಪಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಯೋಜನೆಯ ನಡುವಿನ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.
 3. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D. 1, 2 ಮತ್ತು 3
61. ದೇಶಾಂತರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಗ್ಲೋಬ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನ

ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

1. ಇದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
 2. ಇದರ ಸಚಿವಾಲಯ ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
 3. ಇದು ಕೇವಲ ಜಿ-20 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದ ಜಾಲವಾಗಿದೆ.
- A. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

ಉತ್ತರಗಳು:

1. ಉತ್ತರ: A	2. ಉತ್ತರ: C.	3. ಉತ್ತರ: C.
4. ಉತ್ತರ: A	5. ಉತ್ತರ: A	6. ಉತ್ತರ: B.
7. ಉತ್ತರ: B (1 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ).	8. ಉತ್ತರ: C (1, 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ).	9. ಉತ್ತರ: D (1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ)
10. ಉತ್ತರ: A (1, 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ)	11. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	12. ಉತ್ತರ: 1 ಮಾತ್ರ
13. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	14. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ	15. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
16. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ	17. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	18. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
19. ಉತ್ತರ: 2 ಮಾತ್ರ	20. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	21. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
22. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	23. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	24. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
25. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ	26. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	27. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
28. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	29. ಉತ್ತರ: 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	30. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
31. ಉತ್ತರ: 2 ಮಾತ್ರ	32. ಉತ್ತರ: 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ	33. ಉತ್ತರ: 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
34. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	35. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	36. ಉತ್ತರ: C ಮಾತ್ರ
37. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	38. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	39. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ
40. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	41. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	42. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ
43. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	44. ಉತ್ತರ: C ಮಾತ್ರ	45. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ
46. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	47. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ	48. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ
49. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	50. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	51. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ
52. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	53. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ	54. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ
55. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ	56. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ	57. ಉತ್ತರ: A ಮಾತ್ರ
58. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ	59. ಉತ್ತರ: D ಮಾತ್ರ	60. ಉತ್ತರ: B ಮಾತ್ರ
61. ಉತ್ತರ: C ಮಾತ್ರ		

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

nammakpsc.com

Mentors4IAS – Your Partner in UPSC Journey

NammaKPSC Academy

**Number 1 Institute
for KPSC exams**

PRELIMS AND MAINS CLASSES

- ONLINE AND OFFLINE
- RECORDED CLASSES
- CURRENT AFFAIRS
- MENTORSHIP
- MATERIALS
- TEST SERIES

MISSION KADAMBA

- KPSC FOR UPSC STUDENTS
- BRIDGE COURSE FOR UPSC STUDENTS
- COVERS ONLY KPSC CONTENT

CONTACT US

+91-63662-94954

www.nammaKPSC.com

Bengaluru Vijaynagar | Hebbal

